

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการชาติพันธุ์ : กระบวนทัศน์ใหม่ในการสืบสานภาษาและวัฒนธรรม
การแปรและการเปลี่ยนแปลงเสียงในภาษาไทยโซ่ง

โดย ศาสตราจารย์ ดร. สมทรง บุรุษพัฒน์

สิงหาคม 2556

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการชาติพันธุ์ : กระบวนทัศน์ใหม่ในการสืบสานภาษาและวัฒนธรรม
การแปรและการเปลี่ยนแปลงเสียงในภาษาไทยโซ่ง

ผู้วิจัย

ศาสตราจารย์ ดร. สมทรง บุรุษพัฒน์

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเซีย

มหาวิทยาลัยมหิดล

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

Research Report

Ethnicity: New paradigm in language and cultural transmission
Phonological variation and change in Thai Song

Somsonge Burusphat

Research Institute for Languages and Cultures of Asia
Mahidol University

Research-Team Promotion Grant 2010-2013
Thailand Research Fund (TRF)

บทคัดย่อภาษาไทย

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้คือศึกษาการแปรของเสียงในภาษาไทยซึ่งตามตัวแปรอายุ และภูมิภาค และศึกษาการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยซึ่งเป็นกรณีศึกษาในจังหวัดนครปฐม สุพรรณบุรี ราชบุรี และเพชรบุรี โดยเปรียบเทียบกับภาษาไทดำพูดที่เมืองซอนลา ประเทศเวียดนาม

การแปรของพยัญชนะได้วิเคราะห์ตามพยัญชนะไทดำดั้งเดิมที่สืบสร้างโดย Theraphan L-Tongkum (2002a) การเปลี่ยนแปลงพยัญชนะของภาษาไทยซึ่ง หากมีการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างจากภาษาไทย จะพบว่าผู้พูดภาษาไทยซึ่งวัยหนุ่มสาวใช้พยัญชนะภาษาไทยกรุงเทพฯมากกว่าผู้พูดภาษาไทยซึ่งวัยสูงอายุ เมื่อเปรียบเทียบกับภาษาไทดำ พบว่าภาษาไทยซึ่งยังคงรักษายัญชนะดั้งเดิมไทดำ (ระยะที่สอง) ไว้ได้มากกว่าภาษาไทดำ การศึกษาการแปรของสระภาษาไทยซึ่งพบว่า คนวัยกลางคนและวัยหนุ่มสาวเริ่มใช้สระภาษาไทย การแปรตามภูมิภาคมีบ้าง แต่เป็นส่วนน้อย

ผลการศึกษาการแปรของวรรณยุกต์พบว่าผู้พูดภาษาไทยซึ่งทุกวัยในทุกถิ่นรวมทั้งภาษาไทยต่างยังคงใช้ระบบวรรณยุกต์เหมือนกันคือมีวรรณยุกต์จำนวน 6 วรรณยุกต์ที่เกิดจากการแยกเสียงของวรรณยุกต์ดั้งเดิม A, B, C, DL, DS เป็นสองทางคือ ABCD123-4 วรรณยุกต์ DL รวมเสียงกับวรรณยุกต์ DS วรรณยุกต์ DLDS123 และ DLDS4 รวมเสียงกับวรรณยุกต์ B123 และ B4 ตามลำดับ แม้ว่าการแยกเสียงและรวมเสียงของวรรณยุกต์เหมือนกันในทุกภูมิภาค สัทลักษณะของวรรณยุกต์แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญตามภูมิภาคต่างๆ ถึงแม้จะมีการแปรของสัทลักษณะวรรณยุกต์ ก็สามารถกำหนดสัทลักษณะหลักของวรรณยุกต์ทั้งหกโดยพิจารณาจากสัทลักษณะที่มีความถี่ของการออกเสียงมากที่สุด วรรณยุกต์ A123 มีสัทลักษณะหลักกลางตกขึ้น วรรณยุกต์ A4 มีสัทลักษณะหลักกลางต่ำขึ้นตก วรรณยุกต์ B123 มีสัทลักษณะหลักกลางต่ำตกขึ้นสูง วรรณยุกต์ B4 มีสัทลักษณะหลักกลางระดับ วรรณยุกต์ C123 มีสัทลักษณะหลักกลางต่ำ ตก บีบที่เส้นเสียง และวรรณยุกต์ C4 มีสัทลักษณะหลักกลางตก บีบที่เส้นเสียง สัทลักษณะวรรณยุกต์ของผู้พูดวัยหนุ่มสาวบางคนในบางจังหวัดแตกต่างจากสัทลักษณะหลัก และไม่ปรากฏลักษณะการบีบที่เส้นเสียงของวรรณยุกต์ C4 สัทลักษณะวรรณยุกต์ A123 และ A4 ของภาษาไทดำแตกต่างจากภาษาไทยซึ่งตรงที่เป็นวรรณยุกต์ระดับ

คำสำคัญ การแปรของเสียง การเปลี่ยนแปลงของเสียง สัทวิทยาเชิงประวัติ ภาษาไทยซึ่ง ภาษาไทยทรงดำ ภาษาลาวซึ่ง ภาษาไทดำ

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ

This research is a case study of a phonological variation and a change of Thai Song phonology by age-group and region in Nakhon Pathom, Suphanburi, Ratchaburi, and Phetchaburi provinces. The phonological variation and change are compared with the Tai Dam language spoken in Son La, Vietnam.

The analysis of variation and change of consonants is based on the Proto-Tai Dam consonants reconstructed by Theraphan L-Thongkum (2002a). The consonant change of the Thai Song language which does not agree with that of the Thai language has a social variation. The young generation Thai Song speakers tend to use Thai consonants more than the older generations. Comparing the phonological change of Tai Dam and Thai Song, it has been found that the Proto Tai Dam consonants (second stage) have been kept in Thai Song more than Tai Dam. The study of vowel variation shows that middle and young generation Thai Song speakers began to use Thai vowels. The regional variation is marginally found.

The study of social and regional tone variation of Thai Song and Tai Dam shows an agreement of tonal systems, i.e., all varieties have six tones in live syllables. From the five tone categories of the parent language called A, B, C, DL, DS, two series of tones have developed in Thai Song varieties in all locations. Splits that have developed are ABCD123-4. DL and DS have merged with each other and DLDS123 and DLDS 4 correspond to B123 and B4 respectively. Even though tone splits and coalescences are the same across locations, phonetic values vary insignificantly from place to place. Despite the phonetic variation of tones, the six representative phonetic features of tones are determined based on the most frequency of usages: A123 mid falling rising; A4 mid rising falling; B123 lower mid falling high rising; B4 mid level; C123 lower-mid falling with glottalized; and C4 mid falling with glottalized. The phonetic features of these tones in some young generation speakers are different from the typical ones. The glottalized feature of C4 tone is absent in younger generation speakers. The phonetic features of A123 and A4 in Tai Dam are different from Thai Song in that both tones are level.

Key words: phonological variation, phonological change, historical phonology, Thai

Song Dam, Thai Song, Lao Song Dam, Lao Song, Tai Dam, Black Tai

สรุปโครงการ
(Executive Summary)

สรุปโครงการ (Executive Summary)

ทุนส่งเสริมกลุ่มการวิจัย (เมธีวิจัยอาวุโส สกว.) ประจำปี 2553-2556

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

ชื่อโครงการวิจัย (ภาษาไทย) ชชาติพันธุ์ : กระบวนทัศน์ใหม่ในการสืบสานภาษาและวัฒนธรรม

(ภาษาอังกฤษ) Ethnicity: New paradigm in language and cultural transmission

ชื่อรายงานวิจัย (ภาษาไทย) การแปรและการเปลี่ยนแปลงเสียงในภาษาไทยโง่ง

(ภาษาอังกฤษ) Phonological variation and change in Thai Song

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

โครงการวิจัย “ชาติพันธุ์ : กระบวนทัศน์ใหม่ในการสืบสานภาษาและวัฒนธรรม” (Ethnicity: New paradigm in language and cultural transmission) จึงมีจุดมุ่งหมายที่จะใช้ผลผลิตจากการวิจัยเรื่อง “ชาติพันธุ์ ภาษา วัฒนธรรม และการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์” (สมทรง บุรุษพัฒน์และคณะ 2555) เพื่อต่อยอดการวิจัยที่มุ่งเน้นการธำรงมรดกทางภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ (sustained maintenance of the linguistic and cultural heritage) ด้วยกระบวนทัศน์ใหม่ในการศึกษาหากระบวนทัศน์ใหม่ จำเป็นต้องศึกษาสภาพการของภาษาและวัฒนธรรมที่ดำรงอยู่ในปัจจุบันด้วย ดังนั้นจึงมีการศึกษากระบวนการทางภาษาที่กำลังดำเนินอยู่ (language processes in progress) และการคงอยู่เปลี่ยนแปลงหรือสูญหายของอัตลักษณ์ทางภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ (Maintenance/shift/ loss of language and cultural identity of ethnic groups) การศึกษาหากระบวนทัศน์ใหม่หรือแนวทางใหม่ในการสืบสานภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ มุ่งที่จะศึกษา 2 ประเด็นหลัก คือ

1. ทางด้านการศึกษา ดำเนินการวิจัยทางด้านการพัฒนาหลักสูตร วิธีการสอน และการประเมินผลของภาษากลุ่มชาติพันธุ์สำหรับโรงเรียน/สถานศึกษาที่มีนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์
2. ทางด้านการจัดการข้อมูลตัวบทของกลุ่มชาติพันธุ์ (Textual data management of ethnic groups)

โครงการวิจัยประกอบด้วยโครงการวิจัยย่อย 5 โครงการ ได้แก่

1. กระบวนการทางภาษากลุ่มชาติพันธุ์ที่กำลังดำเนินอยู่ (Ethnic language processes in progress)
2. การธำรงอยู่และการเปลี่ยนของภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ (Ethnic language/ cultural maintenance and shift)
3. การพัฒนาหลักสูตรของภาษากลุ่มชาติพันธุ์สำหรับโรงเรียนที่มีนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ (Curriculum development of ethnic languages in ethnic schools)
4. การจัดการข้อมูลตัวบทของกลุ่มชาติพันธุ์ (Textual data management of ethnic groups)
5. การธำรงวัฒนธรรมไทยโง่ง: ภาพสะท้อนผ่านเพลงขับ (Cultural maintenance of the Thai Song, as reflected in their folk songs)

กลุ่มชาติพันธุ์ที่คัดเลือกเพื่อการวิจัยในครั้งนี้คือไทยโง่งที่อาศัยอยู่ใน 4 จังหวัดของภูมิภาคตะวันตก ได้แก่ ราชบุรี เพชรบุรี นครปฐม และสุพรรณบุรี เหตุผลในการคัดเลือกไทยโง่งคือชาวไทย

โซ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีการรวมตัวกันเป็นปึกแผ่น เป็นชุมชนที่เข้มแข็ง มีอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์อย่างชัดเจนและมีความปรารถนาอันแรงกล้าในอันที่จะสืบสานภาษาและวัฒนธรรมของตนให้อยู่ได้นานที่สุด นอกจากนี้ยังมีตัวเขียนภาษาไทยโซ่ง จึงไม่จำเป็นต้องประดิษฐ์ตัวอักษรเพื่อเขียนภาษาไทยโซ่ง ดังนั้นการเริ่มต้นงานวิจัยกับกลุ่มชาติพันธุ์ไทยโซ่งที่มีเจตคติในทางบวกต่อภาษาและวัฒนธรรมของตนนับว่าเป็นต้นทุนสำคัญในการเริ่มต้นงานวิจัยนี้ และน่าที่จะได้แบบอย่างที่ดีสำหรับการทำงานวิจัยกับกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆต่อไปในอนาคต ส่วนการกำหนดพื้นที่วิจัยเป็น 4 จังหวัดดังกล่าวก็ด้วยเหตุผลทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับถิ่นฐานเดิมและการโยกย้าย ดังที่ทราบกันไทยโซ่งมีถิ่นฐานเดิมอยู่ที่ประเทศเวียดนามทางตะวันตกเฉียงเหนือ ไทยโซ่งได้อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยหลายครั้งด้วยเหตุผลทางการเมือง ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2322 สมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกให้กองทัพเมืองหลวงพระบางยกกำลังไปตีเอาเมืองของไทดำซึ่งตั้งอยู่ริมเขตแดนเวียดนามเหนือ แล้วกวาดต้อนครอบครัวไทดำลงมาตั้งบ้านเรือนอยู่ที่ตำบลหนองปรัง อำเภอยาย้อย เมืองเพชรบุรี การอพยพเข้ามาในประเทศไทยครั้งต่อมาเกิดด้วยเหตุผลทางการเมืองอีกเช่นกัน การอพยพดำเนินเรื่อยมาจนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2430 (สิริ พิงเดช, 2519) ต่อมาได้มีการโยกย้ายไปหาที่ทำกินใหม่ในบริเวณใกล้เคียง เช่น ราชบุรี สุพรรณบุรี นครปฐม สมุทรสาคร เลย์ พิจิตร พิษณุโลก กำแพงเพชร ไทยโซ่งที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเหล่านี้ส่วนใหญ่อพยพมาจากจังหวัดเพชรบุรีเป็นเวลา 3-4ชั่วอายุคน (ประมาณกว่า 200 ปี)

งานวิจัยนี้ได้ศึกษาไทยโซ่งที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเพชรบุรีซึ่งเป็นถิ่นฐานดั้งเดิมของไทยโซ่งในประเทศไทยและจังหวัดที่ใกล้เคียง ได้แก่ ราชบุรี สุพรรณบุรี และนครปฐมเนื่องจากจังหวัดเหล่านี้มีชุมชนไทยโซ่งที่เข้มแข็ง ยังมีการใช้ภาษาไทยโซ่งในชีวิตประจำวัน และยังคงพิธีกรรมดั้งเดิมของไทยโซ่งอยู่

โครงการวิจัย “การแปรและการเปลี่ยนแปลงเสียงในภาษาไทยโซ่ง” (Phonological variation and change in Thai Song) เป็นโครงการวิจัยโครงการหนึ่งของโครงการวิจัยย่อย “กระบวนการทางภาษากลุ่มชาติพันธุ์ที่ดำเนินอยู่” และเป็นงานวิจัยที่นำเสนอแนวทางของการแปรและการเปลี่ยนแปลง (variation and change) ซึ่งเป็นแนวทางใหม่ของการศึกษาภาษาศาสตร์เชิงประวัติ โดยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อศึกษาภาวะภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยโซ่งในสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งพิจารณาจากระบบเสียงที่ใช้โดยชาวไทยโซ่ง 3 รุ่นอายุ คือ วัยหนุ่มสาว วัยกลางคน และวัยสูงอายุ ผลจากการศึกษาการใช้ภาษาของชาวไทยโซ่ง 3 รุ่นอายุจะทำให้มองเห็นการเปลี่ยนแปลงของภาษานอกจากการเปลี่ยนแปลงของภาษา ผลการวิจัยยังทำให้สามารถประเมินพลังชีวิตทางภาษา (language vitality) ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการดำรงภาษา (language maintenance) การเปลี่ยนภาษา (language shift) และการตายของภาษา (language death) เนื่องจากการดำรงจะต้องมีการใช้ภาษาที่ต่อเนื่องจากรุ่นหนึ่งไปสู่รุ่นถัดไป และภาษาชนกลุ่มน้อยมีแนวโน้มที่จะกลืนไปกับภาษาอื่นที่มีศักดิ์ศรีกว่า (prestige) (Edward 1997)

2.. วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

- 2.1 ศึกษาการแปรและการเปลี่ยนแปลงเสียงในภาษาไทยโซ่ง ตามตัวแปรอายุ
- 2.2 ศึกษาการแปรและการเปลี่ยนแปลงเสียงในภาษาไทยโซ่ง ตามภูมิภาคในจังหวัดนครปฐม สุพรรณบุรี ราชบุรี และเพชรบุรี

3.. สมมุติฐานของการวิจัย

- 3.1 ผู้พูดภาษาไทยโซ่งในวัยหนุ่มสาวใช้เสียงภาษาไทยโซ่งที่ปนกับภาษาไทยกรุงเทพฯ มากกว่าผู้พูดภาษาไทยโซ่งในวัยสูงอายุ
- 3.2 เสียงมีการแปรไปตามถิ่นที่อยู่อาศัยของผู้พูด

4. ขอบเขตของโครงการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาการแปรและการเปลี่ยนแปลงเสียงของคนสามระดับอายุในภาษาไทยโห่งที่พูดใน 4 จังหวัดของภูมิภาคตะวันตก ได้แก่ นครปฐม สุพรรณบุรี ราชบุรี และเพชรบุรี ใช้รายการคำศัพท์จำนวน 222 คำที่คัดเลือกมาจากรายการคำศัพท์ภาษาไทยในเวียดนามจำนวน 281 คำ ที่รวบรวมโดย Fippinger and Fippinger (1974) เพื่อเก็บข้อมูลเบื้องต้น การเก็บข้อมูลจะเก็บข้อมูลที่เป็นคำโดดๆ ไม่เก็บข้อมูลในข้อความต่อเนื่อง นอกจากนี้งานวิจัยได้ใช้คำศัพท์จำนวน 80 คำ สำหรับศึกษาการแปรของพยัญชนะ และคำศัพท์จำนวน 30 คำสำหรับศึกษาการแปรของสระจากคลังศัพท์ *Old Tai Dam (Black Tai) Lexicon* ซึ่ง Theraphan L-Tongkum (2002a) ได้จัดทำ

5. แนวความคิดที่นำมาใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์การแปรเสียงใช้ทฤษฎีการแปร (Variation Theory) โดยศึกษาตัวแปรภาษา (linguistic variable) คือเสียงซึ่งเป็นตัวแปรตาม (dependent variable) ตัวแปรตามนี้จะขึ้นอยู่กับเงื่อนไขปัจจัยทางสังคมที่กำหนดในงานวิจัยนี้คืออายุและถิ่นที่อยู่อาศัยของผู้พูดซึ่งเป็นตัวแปรอิสระ (independent variable)

การแปรของเสียงในผู้พูดไทยโห่ง 3 ช่วงอายุคนทำให้มองเห็นความเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยโห่ง การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของภาษายึดแนวความคิดของทฤษฎีคลื่น (Wave Theory) เป็นสำคัญ ทฤษฎีคลื่นมาจากความคิดของ Johannes Schmidt. ที่ว่าทฤษฎีคลื่นมองภาษาที่มีความสัมพันธ์กันว่ามาจากจุดศูนย์กลางเดียวกันคือบุพภาษา ภาษาที่มาจากบุพภาษาเดียวกันนี้จะกระจายออกห่างจุดศูนย์กลางไปยังทุกทิศทางดังคลื่นล่อรอบก้อนหินที่ตกลงไปในน้ำ นอกจากนี้ ราชบัณฑิตยสถาน (2553:486) ได้นิยามทฤษฎีคลื่นว่า “แนวความคิดที่อธิบายการเปลี่ยนแปลงของภาษาว่าการเปลี่ยนแปลงเริ่มต้น ณ จุดใดจุดหนึ่ง รูปที่เปลี่ยนไปจะค่อยๆ แพร่กระจายออกไปในพื้นที่รอบๆ และไกลออกไปเรื่อยๆ ที่ละน้อย มีลักษณะเหมือนคลื่นในน้ำที่แผ่ขยายออกไปที่ละน้อยเมื่อเราโยนก้อนหินลงไปในสระน้ำ”

การวิเคราะห์วรรณยุกต์ในงานวิจัยนี้ใช้แนวความคิดของ Gedney (1972) ซึ่งแบ่งพยัญชนะต้นดั้งเดิมออกเป็น 4 กลุ่มตามลักษณะการทำงานของเส้นเสียงคือลักษณะเสียงก้อง (voiced) ลักษณะพ่นลม (aspirated) และลักษณะการกักที่เส้นเสียง (glottalized)

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และหน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

6.1 ทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการแปรและการเปลี่ยนแปลงเสียงภาษาไทยโห่งที่ใช้โดยชาวไทยโห่ง 3 รุ่นอายุในจังหวัดนครปฐม สุพรรณบุรี ราชบุรี และเพชรบุรี

6.2 ทำให้สามารถประเมินพลังชีวิตภาษาไทยโห่งว่ามีการดำรงและการเปลี่ยนมาากน้อยอย่างไร

6.3 ผลการวิจัยที่แสดงให้เห็นถึงภาวะภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยโห่งในสถานการณ์ปัจจุบันอันจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานต่างๆ ดังนี้

6.3.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนทางด้านภาษาและการอนุรักษ์ภาษากลุ่มชาติพันธุ์

6.3.2 ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนทางด้านภาษาศาสตร์แนวภาษาศาสตร์ภาษาถิ่น และภาษาศาสตร์เชิงเปรียบเทียบและประวัติได้

7. ระยะเวลาทำการวิจัยและแหล่งทุน

งานวิจัยนี้ใช้เวลา 3 ปี คือระหว่างเดือนตุลาคม 2553 ถึงเดือนกันยายน 2556 ได้รับทุนส่งเสริมกลุ่มวิจัย (เมธีวิจัยอาวุโส สกว.) จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ประจำปี 2553-2556

8. ระเบียบวิธีการวิจัย

ขั้นตอนแรกของการวิจัยคือการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นที่เป็นเอกสารเพื่อใช้ในการทบทวนวรรณกรรม และศึกษาพื้นที่ที่จะเก็บข้อมูลซึ่งใช้ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่ในการวิจัยจากผลผลิตของโครงการวิจัยเรื่อง “ชาติพันธุ์ ภาษา วัฒนธรรม และการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์” ทั้งในเรื่องข้อมูลทั่วไปของจังหวัดนครปฐม สุพรรณบุรี ราชบุรี เพชรบุรี และแผนที่แสดงบริเวณที่กลุ่มชาติพันธุ์ไทยโซ่งอาศัยอยู่ใน 4 จังหวัด จากข้อมูลพื้นที่ดังกล่าว ผู้วิจัยได้คัดเลือกชุมชนที่เป็นกรณีศึกษาจำนวน 2 ชุมชนต่อหนึ่งจังหวัด รวมชุมชนที่เป็นกรณีศึกษาของ 4 จังหวัดจำนวน 8 ชุมชน จากนั้นจึงคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักในหนึ่งชุมชนไทยโซ่งที่เข้มแข็งจำนวน 3 คนที่อยู่ในวัยสูงอายุ (65 ปีขึ้นไป) วัยกลางคน (45-55 ปี) และวัยหนุ่มสาว (18-35 ปี) รวมผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งหมดจำนวน 24 คน

ขั้นตอนต่อไปคือการสร้างเครื่องมือในการวิจัยซึ่งประกอบด้วยแบบสำรวจประวัติของผู้ให้ข้อมูลหลักและการคัดเลือกคำศัพท์เพื่อศึกษาการแปรและการเปลี่ยนแปลงเสียงจากรายการคำภาษาไทยที่พูดในประเทศเวียดนามของ Fippinger and Fippinger (1974) จำนวน 281 คำ คำศัพท์ที่คัดเลือกได้มีจำนวนทั้งหมด 222 คำ ผู้วิจัยได้ใช้รายการคำศัพท์นี้ในการเก็บข้อมูลเบื้องต้นเพื่อการแปรเสียงในภาพรวมคือทั้งพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นได้จัดทำรายการคำศัพท์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลพยัญชนะและสระโดยคัดเลือกคำศัพท์จำนวน 80 คำ สำหรับศึกษาการแปรของพยัญชนะ และคำศัพท์จำนวน 39 คำสำหรับศึกษาการแปรของสระจากรายการคลังศัพท์ *Old Tai Dam (Black Tai) Lexicon* ซึ่งจัดทำโดย Theraphan L-Tongkum (2002a) นอกจากนี้ยังสร้างรายการคำเพื่อทดสอบเสียงวรรณยุกต์โดยอาศัยหลักการทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยของ Gedney (1972) และรายการคำเพื่อวิเคราะห์สัทลักษณะของวรรณยุกต์โดยใช้วิธีการทางกลศาสตร์ รายการคำชุดนี้ดัดแปลงจากรายการคำชุดเทียบเสียง (minimal set) ของพิณรัตน์ อัครวัฒนากุล (2546) ในการบันทึกข้อมูลได้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์

ขั้นตอนต่อไปคือการออกวิจัยภาคสนามเพื่อไปเก็บข้อมูลในชุมชนไทยโซ่งที่มีการรวมตัวกันอย่างหนาแน่น ชุมชนละ 3 คนใน 4 จังหวัด การเก็บข้อมูลได้ใช้แบบสำรวจ 4 ชุด คือ แบบสำรวจประวัติของผู้ให้ข้อมูลหลัก รายการคำเพื่อทดสอบเสียงวรรณยุกต์ทั้ง 2 ชุด รายการคำศัพท์ 222 คำ และรายการคำศัพท์ที่ศึกษาการแปรของพยัญชนะและสระ

การวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นระบบเสียงใช้ทฤษฎีหน่วยเสียง การวิเคราะห์เปรียบเทียบระบบเสียงภาษาไทยและไทยโซ่งต่างถิ่นกันใช้ทั้งวิธีการเปรียบเทียบแนวข้ามสมัย (diachronic comparison) โดยยึดงานของ Li (1977) และ Theraphan L-Tongkum (2002a) เป็นหลัก และวิธีการเปรียบเทียบร่วมสมัย (synchronic comparison) การวิเคราะห์การแปรของเสียงยี่ตแนทฤษฎีการแปรซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการศึกษาทางภาษาศาสตร์สังคม การวิเคราะห์วรรณยุกต์ประกอบด้วยวิเคราะห์สัทลักษณะของวรรณยุกต์ด้วยการฟังและตรวจสอบกับผลที่ได้จากการวิเคราะห์รายการคำเพื่อวิเคราะห์สัทลักษณะของวรรณยุกต์โดยใช้วิธีการทางกลศาสตร์ จากนั้นได้วิเคราะห์การรวมเสียงและแยกเสียงของวรรณยุกต์เพื่อหาจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์และวิเคราะห์สัทลักษณะหลักของวรรณยุกต์แต่ละวรรณยุกต์

การเสนอผลการวิเคราะห์การแปรเสียงเป็นการบรรยาย ส่วนการนำเสนอผลการวิเคราะห์วรรณยุกต์แสดงในรูปแบบของกล่องทดสอบวรรณยุกต์ของ Gedney และแสดงผลการวิเคราะห์

วรรณยุกต์ทางกลศาสตร์ด้วยกราฟเส้นแสดงค่ามากน้อย (F₀ height) และค่าเพิ่มลดของค่าความถี่มูลฐาน (F₀ contour)

9. ผลการวิจัย

พยัญชนะต้นเดี่ยวของภาษาไทยโซ่งทั้ง 8 ถิ่นในงานวิจัยนี้มีจำนวน 20 หน่วยเสียง คือ /p- t- c- k- /- ph- th- kh- m- n- /- ɲ- b- d- w- l- y- s- f- h-/ ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยภาษาไทยโซ่งส่วนใหญ่ตรงที่มีพยัญชนะ /d-/ เพิ่มขึ้นอีก 1 หน่วยเสียง ส่วนพยัญชนะต้นควบกล้ำและพยัญชนะท้ายในงานวิจัยนี้และงานวิจัยภาษาไทยโซ่งส่วนใหญ่ก็จะตรงกัน คือมีพยัญชนะต้นควบกล้ำ 3 หน่วยเสียง ได้แก่ /kw- khw- ɲw-/ และพยัญชนะท้าย 7 หน่วยเสียง ได้แก่ /-p -t -k -/ -m -n -ɲ /

การวิเคราะห์การแปรของพยัญชนะต้นเดี่ยวตามตัวแปร 3 รุ่นอายุ คือ วัยสูงอายุ (65 ปีขึ้นไป-G1) วัยกลางคน (45-55 ปี-G2) และวัยหนุ่มสาว (18-35 ปี- G3) และตัวแปรตามภูมิภาค 8 ถิ่น ได้ยึดหลักว่าพยัญชนะต้นเดี่ยวได้มีการเปลี่ยนแปลงจากพยัญชนะต้นดั้งเดิมจำนวน 42 พยัญชนะ ที่ Theraphan L-Tongkum (2002a) ได้สืบสร้างไว้อย่างไร การอภิปรายผลการแปรของพยัญชนะต้นเดี่ยวได้อภิปรายตามกลุ่มฐานกรณ์ของการออกเสียงของพยัญชนะไทดำดั้งเดิมจำนวน 5 กลุ่มโดยปรับจากการจัดกลุ่มพยัญชนะภาษาไทยดั้งเดิมของ Li (1977) คือพยัญชนะริมฝีปากดั้งเดิม (Proto-labials) พยัญชนะฟันดั้งเดิม (Proto-dentals) พยัญชนะเพดานแข็งดั้งเดิม (Proto-palatals) พยัญชนะเพดานอ่อนไทดำดั้งเดิม (Proto-velars) และพยัญชนะเส้นเสียงดั้งเดิม (Proto-glottals)

การเปลี่ยนแปลงพยัญชนะต้นของภาษาไทยโซ่ง หากเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ต่างจากภาษาไทย พบว่ามีการแปรตามอายุ เช่น พยัญชนะไทดำดั้งเดิม *| - ที่ Li (1977) ได้สืบสร้างภาษาไทดำดั้งเดิมเป็น *ɣl/r จะเปลี่ยนเป็น c- ในภาษาไทดำและภาษาไทยโซ่ง และเปลี่ยนเป็น khl/r- ในภาษาไทย ผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวในทุกจังหวัดยกเว้นนครปฐมใช้พยัญชนะไทยคือ kh- โดยตัดพยัญชนะควบกล้ำ l/r ที่หายไปเนื่องด้วยมีการปรับให้เข้ากับระบบเสียงภาษาไทยโซ่งที่ไม่มีพยัญชนะควบกล้ำ

พยัญชนะต้นควบกล้ำไทดำดั้งเดิมประกอบด้วย 7 พยัญชนะ ได้แก่ *pl- *bl- *br- *ml *dl- *kl- *kr- พยัญชนะควบกล้ำดั้งเดิม *pl- *bl- *br- และ *kl- *kr- รวมตัวกันเป็น p- และ k- ตามลำดับ ในภาษาไทดำและไทยโซ่งปัจจุบัน ไม่มีการแปรตามอายุและภูมิภาค พยัญชนะควบกล้ำดั้งเดิม *ml-เปลี่ยนเป็น m- ในภาษาไทดำปัจจุบัน และเป็น m- หรือ l- ในภาษาไทยโซ่ง พยัญชนะควบกล้ำดั้งเดิม */dl- ในคำว่า ‘ไส้เดือน’ เปลี่ยนเป็น l- ในภาษาไทดำปัจจุบัน และเป็น l- [b-] d- ในภาษาไทยโซ่งปัจจุบัน

พยัญชนะท้ายของภาษาไทดำและไทยโซ่งมี 7 พยัญชนะคือ /-p -t -k -/ -m -n -ɲ / ซึ่งส่วนใหญ่ไม่พบการแปรตามอายุและภูมิภาค ยกเว้นพยัญชนะ -/ ที่เปลี่ยนจากพยัญชนะท้ายไทดำดั้งเดิม *-k และปฏิภาคกับพยัญชนะท้าย -k ในพยางค์ที่มีสระเสียงยาวหรือสระประสมในภาษาไทย

สระภาษาไทยโห่งมี 9 หน่วยเสียง คือ /i, e, æ, ɤ, ʌ, a, u, o, ɔ/ หน่วยเสียงสระเหล่านี้มีสระยาวเป็นคู่กันเนื่องจากได้รับอิทธิพลจากภาษาไทย ส่วนสระประสมมี 4 หน่วยเสียง คือ /ia, ɤa, ua, aɤ/ การศึกษาการแปรของสระได้คัดเลือกคำศัพท์จากรายการคลังศัพท์ของ Theraphan L-Tongkum (2002a) จำนวน 30 คำ โดยใช้เกณฑ์คัดเลือกว่าต้องเป็นคำร่วมเชื้อสายกับภาษาไทยและมีสระที่ต่างจากภาษาไทยเพื่อจะดูการแปรของสระไทยโห่งว่ามีอิทธิพลจากภาษาไทยหรือไม่ การศึกษาการแปรของสระภาษาไทยโห่งพบว่ายังมีการแปรค่อนข้างน้อย

ผลการศึกษาการแปรของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยโห่งของผู้พูดสามวัยที่อาศัยอยู่ใน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครปฐม จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดราชบุรี และจังหวัดเพชรบุรีโดยใช้หลักการทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยของ Gedney (1972) พบว่าภาษาไทยโห่งที่พูดใน 4 จังหวัดดังกล่าวมีจำนวนวรรณยุกต์เท่ากันทั้งหมดคือ 6 วรรณยุกต์ที่ปรากฏในพยางค์หรือคำเป็น โดยมีการแตกตัวของวรรณยุกต์ระหว่างพยัญชนะ 3 กลุ่มแรก และพยัญชนะกลุ่มที่ 4 ในวรรณยุกต์ดั้งเดิมทุกแบบ การแตกตัวของวรรณยุกต์เป็นสองทางนี้เกิดจากลักษณะก้องและไม่ก้องของพยัญชนะต้น

วรรณยุกต์ทั้ง 6 วรรณยุกต์ต่างก็มีรูปแปรซึ่งมีความแตกต่างทางสัทลักษณะเพียงเล็กน้อย จึงได้มีการกำหนดสัทลักษณะหลักของวรรณยุกต์โดยใช้หลักเกณฑ์ว่าสัทลักษณะใดที่มีผู้ใช้มากที่สุดจะจัดให้เป็นสัทลักษณะหลัก สัทลักษณะหลักของวรรณยุกต์ทั้ง 6 วรรณยุกต์มีดังนี้

วรรณยุกต์ A123 คือวรรณยุกต์กลางต่ำตกและขึ้น

วรรณยุกต์ A4 คือวรรณยุกต์กลางต่ำขึ้นตก

วรรณยุกต์ B123 คือวรรณยุกต์กลางต่ำตกขึ้นสูง

วรรณยุกต์ B4 คือวรรณยุกต์กลางระดับ

วรรณยุกต์ C123 คือวรรณยุกต์กลางต่ำตกและบีบที่เส้นเสียง

วรรณยุกต์ C4 คือวรรณยุกต์กลางตกและบีบที่เส้นเสียง

สัทลักษณะย่อยของสัทลักษณะหลักทั้ง 6 มีการแปรตามอายุในบางภูมิภาค

ส่วนวรรณยุกต์ในพยางค์หรือคำตายได้วิเคราะห์ให้เป็นรูปย่อยหน่วยวรรณยุกต์ (allotones) ของวรรณยุกต์ในพยางค์หรือคำเป็น

สำหรับระบบวรรณยุกต์ของภาษาไทยคำที่เมืองซอนลา พบว่ามีจำนวนวรรณยุกต์เท่ากันคือ 6 วรรณยุกต์ โดยมีเงื่อนไขในการแตกตัวของวรรณยุกต์เหมือนกับภาษาไทยโห่ง สัทลักษณะของวรรณยุกต์มีความคล้ายคลึงกับภาษาไทยโห่งยกเว้นวรรณยุกต์ A123 และ A4 ซึ่งสัทลักษณะของภาษาไทยคำจะเป็นกลางระดับ [33] และสูงระดับ [55] ตามลำดับ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สรุปโครงการ (Executive Summary)	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย	4
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	4
1.4 ขอบเขตของโครงการวิจัย	5
1.5 แนวความคิดที่นำมาใช้ในการวิจัย	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และหน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์	7
1.7 ระยะเวลาทำการวิจัยและแหล่งทุน	8
1.8 สรุป	8
บทที่ 2 วิธีดำเนินการวิจัย	9
2.1 การรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น	9
2.2 การคัดเลือกจุดเก็บข้อมูล	9
2.3 การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก	15
2.4 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย	16
2.5 การเก็บข้อมูล	19
2.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	20
2.7 การเสนอผลการวิเคราะห์	21
2.8 การเผยแพร่ผลงานวิจัย	21
2.9 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	22
2.10 สรุป	23
บทที่ 3 ทบทวนวรรณกรรม	25
3.1 ระบบเสียงไทดำ/ไทยโซ่ง	25
3.2 ระบบคำไทดำ/ไทยโซ่ง	50

	หน้า
3.3 ระบบไวยากรณ์ไทดำ/ไทยโซ่ง	55
3.4 สรุป	56
บทที่ 4 การแปรพยัญชนะและสระ	57
4.1 พยัญชนะ	57
4.2 สระ	79
4.3 สรุป	86
บทที่ 5 การแปรวรรณยุกต์	89
5.1 การแตกตัวและรวมตัวกันของวรรณยุกต์	89
5.2 สัทลักษณะของวรรณยุกต์	91
5.3 สัทลักษณะของวรรณยุกต์ของภาษาไทดำ	114
5.4 สรุป	115
บทที่ 6 สรุปและอภิปรายผล	117
6.1 การแปรของพยัญชนะ	117
6.2 การแปรของสระ	119
6.3 การแปรของวรรณยุกต์	120
6.4 ข้อเสนอแนะ	131
บรรณานุกรม	133
ภาคผนวก	140
ภาคผนวก ก รายการคำศัพท์ 222 คำ	141
ภาคผนวก ข รายการคำศัพท์สำหรับเก็บข้อมูลการแปรของพยัญชนะและสระ	151
ภาคผนวก ค ประวัติผู้วิจัย	159

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 บริเวณที่ไทยโซ่งอาศัยอยู่ในจังหวัดนครปฐม สุพรรณบุรี ราชบุรี และเพชรบุรี	9
2 รายการคำทดสอบเสียงวรรณยุกต์ด้วยการฟัง	17
3 รายการคำชุดเทียบเสียงในพยางค์เป็นที่สลับลำดับ	18
4 รายการคำชุดเทียบเสียงในพยางค์ตายที่สลับลำดับ	19
5 จุดเก็บข้อมูลในจังหวัดนครปฐม สุพรรณบุรี ราชบุรี และเพชรบุรี	19
6 ความแตกต่างของเสียงพยัญชนะต้นในภาษาไทดำและภาษาไทย	26
7 ตัวอย่างคำที่แสดงความแตกต่างของสระในภาษาไทดำและภาษาไทย	27
8 พื้นที่ในการศึกษาภาษาไทดำ (Theraphan L-Thongkum 2002b)	30
9 สัทลักษณะของวรรณยุกต์ไทดำปัจจุบัน	32
10 พื้นที่ในการเก็บข้อมูลระบบเสียงภาษาไทยโซ่ง	34
11 จำนวนและอายุของผู้บอกภาษา	35
12 แหล่งที่มาของรายการคำศัพท์และจำนวนคำศัพท์	36
13 แนวทางการวิเคราะห์วรรณยุกต์	37
14 หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว	38
15 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทดำ/ไทยโซ่ง 13 ถิ่น	42
16 การปฏิภาคของเสียงพยัญชนะในภาษาไทยโซ่ง ไทดำ และไทยมาตรฐาน	48
17 การแปรของพยัญชนะต้นเดี่ยวในภาษาไทยโซ่งปัจจุบันตามตัวแปร 3 รุ่นอายุ	59
18 การแปรของพยัญชนะควบกล้ำในภาษาไทยโซ่งปัจจุบัน	78
19 การแปรของสระ	81
20 เปรียบเทียบสระภาษาไทยโซ่งที่ตรงกับสระภาษาไทย	84
21 สัทลักษณะของวรรณยุกต์จำแนกตามอายุและภูมิภาค	95
22 เปรียบเทียบสัทลักษณะหลักของวรรณยุกต์ภาษาไทยโซ่ง	125
23 เปรียบเทียบสัทลักษณะของวรรณยุกต์ภาษาไทดำ	127
24 วิวัฒนาการของวรรณยุกต์ไทดำ 4 ระยะ	129

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 ทฤษฎีคลื่น	6
2 กล้องทดสอบวรรณยุกต์ในภาษาไทยปัจจุบัน (Gedney 1972)	7
3 แผนที่แสดงบริเวณที่มีการใช้ภาษาไทยโชน่งในจังหวัดนครปฐม	11
4 แผนที่แสดงบริเวณที่มีการใช้ภาษาไทยโชน่งในจังหวัดสุพรรณบุรี	12
5 แผนที่แสดงบริเวณที่มีการใช้ภาษาไทยโชน่งในจังหวัดราชบุรี	13
6 แผนที่แสดงบริเวณที่มีการใช้ภาษาไทยโชน่งในจังหวัดเพชรบุรี	14
7 รายการคำชุดเทียบเสียง	18
8 เส้นแสดงระดับเสียง 5 เส้น	20
9 การบรรยายสัญลักษณ์ของวรรณยุกต์โดยการใช้เส้นโค้งความถี่มูลฐานและตัวเลข	21
10 กล้องวรรณยุกต์ภาษาไทดำ (Gedney 1964)	27
11 กล้องวรรณยุกต์ภาษาไทดำ (Fippinger and Fippinger 1974)	29
12 ระบบวรรณยุกต์ภาษาไทดำปัจจุบัน	32
13 สัญลักษณ์หลักของภาษาไทยโชน่ง	46
14 วรรณยุกต์ภาษาไทยโชน่งถิ่นอำเภอดำเนินสะดวก	46
15 วรรณยุกต์ภาษาไทยโชน่งถิ่นอำเภोजอมบึง	46
16 วรรณยุกต์ภาษาไทยโชน่งถิ่นอำเภอบ้านโป่ง	46
17 วรรณยุกต์ภาษาไทยโชน่งถิ่นอำเภอบางแพ	46
18 การแบ่งกลุ่มภาษาไทตะวันตกเฉียงใต้ดั้งเดิม	50
19 อิทธิพลของพยัญชนะต้นต่อการแตกตัวของวรรณยุกต์	90
20 การแตกตัวของวรรณยุกต์เป็นสองทางในภาษาไทยโชน่ง	91
21 การแปรของวรรณยุกต์ตามอายุ ที่ ต.ดอนยายหอม อ.เมือง จ.นครปฐม	92
22 การแปรของวรรณยุกต์ตามอายุ ที่ ต.ดอนพุทรา อ.ดอนตูม จ.นครปฐม	92
23 การแปรของวรรณยุกต์ตามอายุ ที่ ต. ดอนมะเกลือ อ.อู่ทอง จ.สุพรรณบุรี	92
24 การแปรของวรรณยุกต์ตามอายุ ที่ ต. บางกุ้ง อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี	93
25 การแปรของวรรณยุกต์ตามอายุ ที่ ต. แก้มอ้น อ.จอมบึง จ.ราชบุรี	93
26 การแปรของวรรณยุกต์ตามอายุ ที่ ต. ห้วยยางโตน อ.ปากท่อ จ.ราชบุรี	93
27 การแปรของวรรณยุกต์ตามอายุ ที่ ต. ยางหย่อง อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี	94
28 การแปรของวรรณยุกต์ตามอายุ ที่ ต. ห้วยท่าช้าง อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี	94
29 วรรณยุกต์ 1: A123 กลางต่ำ/ต่ำ ขึ้น	97

ภาพที่	หน้า
30 วรรณยุกต์ 2: A4 กลางต่ำ ขึ้น ตก	99
31 วรรณยุกต์ 3: B123 DL123 DS123 กลางต่ำ สูง ขึ้น	101
32 วรรณยุกต์ 4: B4 DL4 DS4 กลางต่ำ/กลาง ระดับ	106
33 วรรณยุกต์ 5: C123 กลาง/กลางต่ำ ตก บีบเส้นเสียง	111
34 วรรณยุกต์ 6: C4 กลาง ตก	113
35 สัทลักษณะของวรรณยุกต์ไทดำเมืองลา	114
36 รูปแบบการแตกเสียงและรวมเสียงของวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นต่างๆ	126
37 รูปแบบการแตกเสียงและรวมเสียงของวรรณยุกต์ในภาษาไทยดำ	128

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่อง “ชาติพันธุ์ ภาษา วัฒนธรรม และการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์” (Ethnicity Language Culture and Ethnic Tourism Development) ซึ่งดำเนินการโดยคณะผู้วิจัยของ ‘กลุ่มวิจัยภาษาและวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์’ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเซีย มหาวิทยาลัย มหิดล (2552-2554) ได้ศึกษาการใช้ภาษาและทัศนคติของกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในจังหวัด 7 จังหวัดในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดนครปฐม กาญจนบุรี เพชรบุรี ราชบุรี สมุทรสาคร สมุทรสงคราม และ สุพรรณบุรี เพื่อค้นหาและพัฒนาศักยภาพของชุมชนต้นแบบให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และการถ่ายทอดองค์ความรู้การท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์แบบยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่ามีกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มใหญ่ที่อาศัยอยู่ในบริเวณดังกล่าวคือ มอญ กะเหรี่ยง ไทยโซ่ง ไทยยวน ไทยพวน ลาวครั่ง ลาวเวียง และลาวใต้ กลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้มีการใช้ภาษา ทัศนคติต่อภาษา และมรดกทางวัฒนธรรมที่สามารถนำมาประเมินพลังชีวิตของภาษา (language vitality) ซึ่งแตกต่างกันออกไปตามกลุ่มชาติพันธุ์และบริเวณที่อาศัยอยู่ โดยภาพรวมภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้ได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยกลางในชีวิตประจำวันทำให้พลังชีวิตของภาษาถดถอยลงไปเรื่อยๆ และคาดได้ว่าในอีก 2-3 ช่วงอายุคนภาษาเหล่านี้จะอยู่ในภาวะวิกฤติ (endangered) ผลผลิตของการวิจัยในปีที่ 1 ประกอบด้วยแผนที่กลุ่มชาติพันธุ์และภาษาแสดงบริเวณที่กลุ่มชาติพันธุ์อาศัยอยู่ใน 7 จังหวัดของภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย การใช้ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ ทัศนคติต่อภาษา และทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย

ผลงานวิจัยของโครงการดังกล่าวทำให้ทราบว่ากลุ่มชาติพันธุ์ทั้ง 8 กลุ่มต่างมีภาษาและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ประจำกลุ่มชาติพันธุ์ ในอดีตเอกลักษณ์เหล่านี้ได้แยกกลุ่มชาติพันธุ์ออกจากคนไทยส่วนใหญ่ของประเทศไทย และทำให้กลุ่มชาติพันธุ์รู้สึกถึงความเป็น “ชนกลุ่มน้อย” ที่ด้อยคุณค่าและไม่ปรารถนาที่จะเปิดเผยเชื้อชาติของตนเองต่อสังคมไทย ต่อมาเมื่อกลุ่มชาติพันธุ์ได้มีการผสมกลมกลืนกับคนไทยทั้งทางภาษาและวัฒนธรรมและได้รับสิทธิเสมอเหมือนประชาชนคนไทยทั่วไป เช่น การศึกษา และสวัสดิการต่างๆ ทำให้ความรู้สึก “แปลกแยก” ลดน้อยลงไปจนเกือบหมดสิ้น นอกจากนี้ในช่วงเวลาที่ผ่านมามีในประเทศต่างๆ ได้มีองค์กรหลายองค์กรที่พยายามรณรงค์ให้มีการอนุรักษ์ภาษาและวัฒนธรรมที่หลากหลาย เช่น องค์กร UNESCO ได้ประกาศนโยบายสิทธิทางภาษา (Linguistic Rights) ในปี ค.ศ. 1997 และองค์กรสหประชาชาติ United Nations ได้ประกาศสิทธิชนพื้นเมือง (Rights of Indigenous People) ในปี ค.ศ. 2007 ดังข้อความข้างล่างนี้ และประกาศให้ปี ค.ศ. 2008 เป็นปีสากลของภาษา (International Year of Languages)

Indigenous peoples have the right to revitalize, use, develop and transmit to future generations their histories, languages, oral tradition, philosophies, writing systems and literature, and to designate and retain their own names for communities, places and persons (Article 13)

(<http://www.un.org/News/Press/docs//2007/ga10612.doc.htm>)

เหตุการณ์เหล่านี้ทำให้กลุ่มชาติพันธุ์ตระหนักได้ว่าความเป็นตัวตนของกลุ่มชาติพันธุ์คือภาษาและวัฒนธรรมของตนเอง ไม่มีภาษาและวัฒนธรรมความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ก็จะหมดไปเช่นกัน ดังนั้นกลุ่มชาติพันธุ์จึงเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ของตนและมีความรู้สึกอันแรงกล้าที่จะฟื้นฟูและอนุรักษ์ภาษาและวัฒนธรรมของตน โดยภาพรวมการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมจะมีขึ้นในแหล่งที่กลุ่มชาติพันธุ์มีการ

รวมตัวเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง รูปแบบการฟื้นฟูทางด้านวัฒนธรรมส่วนใหญ่จะเป็นการจัดงานประเพณีที่สำคัญประจำปี การผลิตเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ เพื่อเผยแพร่ การก่อตั้งพิพิธภัณฑ์ การสร้างบ้านจำลองของกลุ่มชาติพันธุ์ไว้ตามชุมชนต่างๆ การฟื้นฟูทางด้านภาษา มีการสอนภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ตามโรงเรียนในจังหวัดต่างๆ กิจกรรมอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานและบุคคลต่างๆ เช่น สภาวัฒนธรรมจังหวัด สภาวัฒนธรรมอำเภอ องค์การบริหารส่วนตำบล โรงเรียน พระสงฆ์ ผู้นำชุมชน และปราชญ์ชาวบ้าน ได้มีการก่อตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบทางด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรม เช่น ชุมชนไทยเวียงที่จังหวัดเพชรบุรีได้จัดตั้งสภาวัฒนธรรมเพื่อฟื้นฟูวัฒนธรรมลาวเวียง ชุมชนมอญที่จังหวัดสมุทรสาครจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมวัฒนธรรมพื้นบ้านไทย-รามัญ ชุมชนไทยพวนที่จังหวัดสุพรรณบุรีก่อตั้งศูนย์วัฒนธรรมไทยพวนที่บ้านโพธิ์ศรี อำเภอบางปลาม้า ชุมชนไทยโซ่งก่อตั้งสมาคมไทดำ (ประเทศไทย) ที่ตำบลไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม เป็นต้น

อย่างไรก็ดี ถึงแม้จะมีความพยายามที่จะอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมตามชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ แต่การอนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรมส่วนใหญ่ยังเป็นเพียงรูปแบบที่จัดให้มีขึ้นเป็นครั้งคราว เช่น ในปีใด หากไม่มีงบประมาณสนับสนุนก็จะไม่มีการจัดงานประเพณีขึ้นในปีนั้น เป็นต้น ส่วนการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษา เช่น ให้มีการเรียนการสอนภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ในโรงเรียน ก็จัดทำกันในระดับท้องถิ่นตามทรัพยากรที่มี ยังไม่ได้รับการสนับสนุนในระดับชาติอย่างจริงจัง นอกจากนี้เอกสารข้อมูลเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์แต่ละกลุ่มก็อยู่กันกระจัดกระจายตามที่ต่างๆ ไม่ได้มีการรวบรวมไว้ในที่เดียวกันเพื่อการสืบค้นที่สะดวกและเป็นระบบ

ดังนั้นโครงการวิจัย “ชาติพันธุ์: กระบวนทัศน์ใหม่ในการสืบสานภาษาและวัฒนธรรม” (Ethnicity: New paradigm in language and cultural transmission) จึงมีจุดมุ่งหมายที่จะใช้ผลผลิตจากการวิจัยเรื่อง “ชาติพันธุ์ ภาษา วัฒนธรรม และการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์” (สมทรง บุรุษพัฒน์และคณะ 2555) เพื่อต่อยอดการวิจัยที่มุ่งเน้นการธำรงมรดกทางภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ (sustained maintenance of the linguistic and cultural heritage) ด้วยกระบวนทัศน์ใหม่ ในการศึกษาหากระบวนทัศน์ใหม่ จำเป็นต้องศึกษาสภาพการของภาษาและวัฒนธรรมที่ดำรงอยู่ในปัจจุบันด้วย ดังนั้นจึงมีการศึกษากระบวนการทางภาษาที่กำลังดำเนินอยู่ (language processes in progress) และการคงอยู่เปลี่ยนแปลงหรือสูญหายของอัตลักษณ์ทางภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ (Maintenance/shift/ loss of language and cultural identity of ethnic groups) การศึกษาหากระบวนทัศน์ใหม่หรือแนวทางใหม่ในการสืบสานภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ มุ่งที่จะศึกษา 2 ประเด็นหลัก คือ

1. ทางด้านการศึกษา ดำเนินการวิจัยทางด้านการพัฒนาหลักสูตร วิธีการสอน และการประเมินผลของภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์สำหรับโรงเรียน/สถานศึกษาที่มีนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์
2. ทางด้านการจัดการข้อมูลตัวบทของกลุ่มชาติพันธุ์ (Textual data management of ethnic groups)

โครงการวิจัยประกอบด้วยโครงการวิจัยย่อย 5 โครงการ ได้แก่

1. กระบวนการทางภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ที่กำลังดำเนินอยู่ (Ethnic language processes in progress)
2. การธำรงอยู่และการเปลี่ยนของภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ (Ethnic language/ cultural maintenance and shift)
3. การพัฒนาหลักสูตรของภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์สำหรับโรงเรียนที่มีนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ (Curriculum development of ethnic languages in ethnic schools)
4. การจัดการข้อมูลตัวบทของกลุ่มชาติพันธุ์ (Textual data management of ethnic groups)
5. การธำรงวัฒนธรรมไทยโซ่ง: ภาพสะท้อนผ่านเพลงขับ (Cultural maintenance of the Thai Song, as reflected in their folk songs)

โครงการวิจัยย่อยเหล่านี้จะทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ 3 ประการ คือ ภาวะภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ในสถานการณ์ปัจจุบัน การคงอยู่ เปลี่ยนแปลง หรือสูญหายของอัตลักษณ์ทางภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์

พันธุ์ และแนวทางการสืบสานภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ทางการศึกษาและการจัดการข้อมูล
ตัวบท องค์ความรู้ใหม่ทั้ง 3 ประเด็นนี้จะทำให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการเชิงบูรณาการของสาขาวิชา
ภาษาศาสตร์ (Linguistics) มนุษยวิทยาการดนตรี (Ethnomusicology) การศึกษา (Education) และการ
พัฒนา (Development)

กลุ่มชาติพันธุ์ที่คัดเลือกเพื่อการวิจัยในครั้งนี้คือไทยโซ่งที่อาศัยอยู่ใน 4 จังหวัดของภูมิภาคตะวันตก
ได้แก่ ราชบุรี เพชรบุรี นครปฐม และสุพรรณบุรี เหตุผลในการคัดเลือกไทยโซ่งคือชาวไทยโซ่งเป็นกลุ่มชาติ
พันธุ์ที่มีการรวมตัวกันเป็นปึกแผ่น เป็นชุมชนที่เข้มแข็ง มีอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์อย่างชัดเจนและมีความ
ปรารถนาอันแรงกล้าในอันที่จะสืบสานภาษาและวัฒนธรรมของตนให้อยู่ได้นานที่สุด นอกจากนี้ยังมีตัวเขียน
ภาษาไทยโซ่ง จึงไม่จำเป็นต้องประดิษฐ์ตัวอักษรเพื่อเขียนภาษาไทยโซ่ง ดังนั้นการเริ่มต้นงานวิจัยกับกลุ่มชาติ
พันธุ์ไทยโซ่งที่มีเจตคติในทางบวกต่อภาษาและวัฒนธรรมของตนนับว่าเป็นต้นทุนสำคัญในการเริ่มต้นงานวิจัย
นี้ และน่าที่จะได้แบบอย่างที่ดีสำหรับการทำงานวิจัยกับกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆต่อไปในอนาคต ส่วนการกำหนด
พื้นที่วิจัยเป็น 4 จังหวัดดังกล่าวก็ด้วยเหตุผลทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับถิ่นฐานเดิมและการโยกย้าย ดังที่ทราบ
กันไทยโซ่งมีถิ่นฐานเดิมอยู่ที่ประเทศเวียดนามทางตะวันตกเฉียงเหนือ ไทยโซ่งได้อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศ
ไทยหลายครั้งด้วยเหตุผลทางการเมือง ครั้งแรกใน ปี พ.ศ. 2322 สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงให้กองทัพ
เมืองหลวงพระบางยกกำลังไปตีเอาเมืองของไทดำซึ่งตั้งอยู่ริมเขตแดนเวียดนามเหนือ แล้วกวาดต้อนครอบครัว
ไทดำลงมาตั้งบ้านเรือนอยู่ที่ตำบลหนองปรัง อำเภอยะย้อย เมืองเพชรบุรี การอพยพเข้ามาในประเทศไทยครั้ง
ต่อมาอีกด้วยเหตุผลทางการเมืองเช่นกัน การอพยพดำเนินเรื่อยมาจนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2430 (สิริ พิงเดช,
2519) ต่อมาได้มีการโยกย้ายไปหาที่ทำกินใหม่ในบริเวณใกล้เคียง เช่น ราชบุรี สุพรรณบุรี นครปฐม
สมุทรสาคร เลย์ พิจิตร พิษณุโลก กำแพงเพชร ไทยโซ่งที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเหล่านี้ส่วนใหญ่อพยพมาจาก
จังหวัดเพชรบุรีเป็นเวลา 3-4ชั่วอายุคน (ประมาณกว่า 200 ปี) นามสกุลของไทยโซ่งจึงมักบ่งที่มา เช่น “อ
เขย้อย” “ยอดเพชร” เป็นต้น

ดังนั้นถิ่นฐานเดิมของไทยโซ่งในประเทศไทยจึงอยู่ที่จังหวัดเพชรบุรี ในปัจจุบันจังหวัดเพชรบุรียังเป็น
แหล่งที่มีชาวไทยโซ่งอยู่หนาแน่น ชุมชนชาวไทยโซ่งที่บ้านหนองปรัง ตำบลหนองปรัง อำเภอยะย้อย จังหวัด
เพชรบุรี เป็นชุมชนชาวไทยโซ่งที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย เพราะมีประชากรอาศัยอยู่กว่า 700 หลังคาเรือน
ถึงแม้ชุมชนนี้จะอยู่ห่างจากถนนเพชรเกษมเพียงไม่กี่กิโลเมตร แต่ชาวไทยโซ่งในบริเวณนี้ยังคงความเอกลักษณ์
ภาษาและวัฒนธรรมของตนไว้ได้ (สุนทรรัตน์ แสงงาม 2549) งานวิจัยนี้ได้ศึกษาไทยโซ่งที่อาศัยอยู่ในจังหวัด
เพชรบุรีซึ่งเป็นถิ่นฐานดั้งเดิมของไทยโซ่งในประเทศไทยและจังหวัดที่ใกล้เคียง ได้แก่ ราชบุรี สุพรรณบุรี และ
นครปฐมเนื่องจากจังหวัดเหล่านี้มีชุมชนไทยโซ่งที่เข้มแข็ง ยังมีการใช้ภาษาไทยโซ่งในชีวิตประจำวัน และยังคง
พิธีกรรมดั้งเดิมของไทยโซ่งอยู่

นอกจากประเทศไทยแล้ว ในปัจจุบันไทดำจากถิ่นฐานเดิมได้อพยพเข้ามาอยู่ในแขวงต่างๆของ
ประเทศลาว และยังไปมาหาสู่กันกับชาวไทดำในประเทศเวียดนาม จากการสัมภาษณ์นางแยม สิงเลียง ชาวไท
ดำที่อาศัยอยู่ที่บ้านร่องแซง เมืองจันทะบูลี แขวงเวียงจันทน์ ประเทศลาว (22 พฤศจิกายน 2553) ได้ให้ข้อมูล
ว่าครอบครัวไทดำที่เป็นทหารในประเทศเวียดนามบางกลุ่มจะอพยพมายังประเทศลาวภายใต้ความดูแลของ
ทหารฝรั่งเศส บางกลุ่มก็อพยพมาเองด้วยเหตุผลทางสงคราม นางแยม สิงเลียงก็เช่นกันมีสามีเป็นทหารจึงได้
อพยพมาอยู่ประเทศลาวได้ประมาณ 50 ปีแล้ว สำหรับไทยโซ่งในประเทศไทยเนื่องจากได้อพยพมายังประเทศ
ไทยกว่า 200 ปีแล้วจึงขาดการติดต่อกับไทดำที่ถิ่นฐานเดิม

ไทยโซ่งมีชื่อเรียกต่างกันว่า ลาวโซ่ง ลาวโซ่งดำ ไทยทรงดำ ผู้ไทยดำ ไทดำ การที่เรียกไทยโซ่งว่าลาว
โซ่งเพราะถิ่นฐานเดิมมาจากประเทศลาว นอกจากนี้คนไทยภาคกลางจะเรียกคนเชื้อสายลาวดังเช่นไทยโซ่งว่า
“คนลาว” ถึงแม้ว่าในทางภาษาศาสตร์พบว่าลาวโซ่งไม่ได้เป็นภาษาย่อยในกลุ่มลาว แต่อยู่ในกลุ่มไท (สุวัฒนา
เลี่ยมประวัตติ และกันทิมา วัฒนประเสริฐ, 2539) การสะกดคำว่าไทยโซ่ง บางแห่งสะกดว่า “ไทโซ่ง” เพราะ
คำว่า “ไท” ใช้เรียกกลุ่มชนที่พูดภาษาตระกูลไทที่อาศัยอยู่นอกประเทศไทย เช่น ไทดำ ไทขาว ในประเทศ
เวียดนาม เป็นต้น ส่วน “ไทย” หมายถึงกลุ่มชนที่พูดภาษาตระกูลไทที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย เนื่องจากไทย

โซ่งมีบรรพบุรุษที่อพยพมาจากประเทศลาว จึงมีการสะกดคำว่า “ไทโซ่ง” เพื่อบ่งชี้ว่าเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ย้ายถิ่นฐานมาจากประเทศอื่น ส่วนคำว่า “โซ่ง, ทรง” มีความหมายว่า “กางเกง” และคำว่า “โซ่งดำ, ทรงดำ” เป็นคำเรียกตามเครื่องนุ่งห่มที่ใช้ เนื่องจากไทยโซ่งนิยมนุ่งห่มด้วยเสื้อผ้าสีดำอ้อมด้วยคราม (นิพนธ์ เสนาพิทักษ์, 2523) ในงานวิจัยนี้จะใช้ชื่อ “ไทยโซ่ง” ชาวไทยโซ่งพูดภาษาที่จัดอยู่ในตระกูลไทสาขาตะวันตกเฉียงใต้ (Southwestern Tai) (Li 1960)

โครงการวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนาด้านภาษา ศิลปวัฒนธรรมเพื่อการอนุรักษ์ และสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2551-2553) คือ

- ยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ โดยให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน การสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชน และการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการอยู่ร่วมกันกับทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสันติและเกื้อกูลงานวิจัยจะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้วยการส่งเสริมการมีจิตสำนึกรักในภาษาและวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี และอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ของตน และส่งเสริมคนพื้นถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้คนไทยทุกเชื้อสายอยู่ร่วมกันได้อย่างสมดุล

- ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้เกิดภูมิคุ้มกัน และการเสริมสร้างคนไทยให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข งานวิจัยจะเป็นการเสริมสร้างให้คนในชุมชนมีจิตสำนึกที่ดี ให้เห็นคุณค่าในภาษาและวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน มีการพัฒนาจิตใจควบคู่ไปกับการเรียนรู้รักษาการพัฒนาชุมชนแบบยั่งยืน เป็นการเสริมสร้างคนไทยให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข ให้เกิดการจัดการองค์ความรู้ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น และองค์ความรู้สมัยใหม่ เกิดภูมิคุ้มกัน และช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

โครงการวิจัย “การแปรและการเปลี่ยนแปลงเสียงในภาษาไทยโซ่ง” (Phonological variation and change of Thai Song) เป็นโครงการวิจัยโครงการหนึ่งของโครงการวิจัยย่อย “กระบวนการทางภาษากลุ่มชาติพันธุ์ที่ดำเนินอยู่” และเป็นงานวิจัยที่นำเสนอแนวทางของการแปรและการเปลี่ยนแปลง (variation and change) ซึ่งเป็นแนวทางใหม่ของการศึกษาภาษาศาสตร์เชิงประวัติ โดยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อศึกษาภาวะภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยโซ่งในสถานการณ์ปัจจุบันซึ่งพิจารณาจากระบบเสียงที่ใช้โดยชาวไทยโซ่ง 3 รุ่นอายุ คือ วัยหนุ่มสาว วัยกลางคน และวัยสูงอายุ ผลจากการศึกษาการใช้ภาษาของชาวไทยโซ่ง 3 รุ่นอายุจะทำให้มองเห็นการเปลี่ยนแปลงของภาษา อมรา (2548) กล่าวว่าภาษาเปลี่ยนภาษาในสังคมไทยเห็นได้ชัดในหมู่ภาษาชนกลุ่มน้อยทั้งหลาย ซึ่งนับวันยังมีผู้พูดน้อยลงๆ หากมีการใช้ภาษาชนกลุ่มน้อยน้อยลงเรื่อยๆ ในที่สุดภาษาชนกลุ่มน้อยก็อาจถูกแทนที่โดยภาษาอื่นๆ และการเปลี่ยนภาษาที่เกิดขึ้นอาจถึงขั้นการตายของภาษา (language death) เลยก็ได้ ดังนั้นนอกจากการเปลี่ยนแปลงของภาษา ผลการวิจัยยังทำให้สามารถประเมินพลังชีวิตทางภาษา (language vitality) ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการดำรงภาษา (language maintenance) การเปลี่ยนภาษา (language shift) และการตายของภาษา (language death) เนื่องจากการดำรงจะต้องมีการใช้ภาษาที่ต่อเนื่องจากรุ่นหนึ่งไปสู่รุ่นถัดไป และภาษาชนกลุ่มน้อยมีแนวโน้มที่จะกลมกลืนไปกับภาษาอื่นที่มีศักดิ์ศรีกว่า (prestige) (Edward 1997)

1.2. วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

2.1 ศึกษาการแปรและการเปลี่ยนแปลงเสียงในภาษาไทยโซ่ง ตามตัวแปรอายุ

2.2 ศึกษาการแปรและการเปลี่ยนแปลงเสียงในภาษาไทยโซ่ง ตามภูมิภาคในจังหวัดนครปฐม สุพรรณบุรี ราชบุรี และเพชรบุรี

1.3. สมมุติฐานของการวิจัย

1.3.1 ผู้พูดภาษาไทยโซ่งในวัยหนุ่มสาวใช้เสียงภาษาไทยโซ่งที่ปนกับภาษาไทยกรุงเทพฯ มากกว่าผู้พูดภาษาไทยโซ่งในวัยสูงอายุ

1.3.2 เสียงมีการแปรไปตามถิ่นที่อยู่อาศัยของผู้พูด

1.4 ขอบเขตของโครงการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาการแปรและการเปลี่ยนแปลงเสียงของคนสามระดับอายุในภาษาไทยถิ่นที่พูดใน 4 จังหวัดของภูมิภาคตะวันตก ได้แก่ นครปฐม สุพรรณบุรี ราชบุรี และเพชรบุรี ใช้รายการคำศัพท์จำนวน 222 คำที่คัดเลือกมาจากรายการคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นในเวียดนามจำนวน 281 คำ ที่รวบรวมโดย Fippinger and Fippinger (1974) เพื่อเก็บข้อมูลเบื้องต้น การเก็บข้อมูลจะเก็บข้อมูลที่เป็นคำโดดๆ ไม่เก็บข้อมูลในข้อความต่อเนื่อง นอกจากนี้งานวิจัยได้ใช้คำศัพท์จำนวน 80 คำ สำหรับศึกษาการแปรของพยัญชนะ และคำศัพท์จำนวน 30 คำสำหรับศึกษาการแปรของสระจากคลังศัพท์ *Old Tai Dam (Black Tai) Lexicon* ซึ่ง Theraphan L-Tongkum (2002a) ได้จัดทำ

1.5 แนวความคิดที่นำมาใช้ในการวิจัย

1.5.1 แนวความคิดที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ระบบเสียง

การวิเคราะห์ระบบเสียงใช้ทฤษฎีการแปร (Variation Theory) ซึ่งมีแนวความคิดดังนี้

คำกล่าวหรือคำอธิบายที่ว่าทุกภาษามีการแปร กล่าวคือ มีการใช้รูปภาษาที่ต่างกันสลับกันได้ เนื่องจากมีความหมายแก่นเหมือนกันหรือการใช้รูปภาษาที่ต่างกันแทนที่กันได้ โดยไม่ทำให้ความหมายแก่นเปลี่ยนไป ทฤษฎีการแปรเป็นหัวใจของการศึกษาทางภาษาศาสตร์สังคม ซึ่งถือว่าไม่มีการแปรใดเป็นการแปรอิสระ (free variation) เพราะการแปรทุกกรณีสามารถอธิบายเงื่อนไขได้ด้วยปัจจัยทางสังคมทั้งสิ้น เช่น การแปรของเสียง [a] กับ [æ] ในคำว่า class, change, branch แต่ก่อนจะถือว่าเป็นการแปรอิสระในการวิเคราะห์ระบบเสียง แต่ทฤษฎีการแปรในภาษาศาสตร์สังคมอธิบายว่าการแปรนี้มีเงื่อนไขคือขึ้นอยู่กับถิ่นที่อยู่อาศัยของผู้พูดจากสหรัฐอเมริกา มักออกเสียง [æ] (ราชบัณฑิตยสถาน 2553:480-481)

งานวิจัยนี้วิเคราะห์ตัวแปรภาษา (linguistic variable) คือเสียงซึ่งเป็นตัวแปรตาม (dependent variable) ตัวแปรตามนี้จะขึ้นอยู่กับเงื่อนไขปัจจัยทางสังคมที่กำหนดในงานวิจัยนี้คืออายุและถิ่นที่อยู่อาศัยของผู้พูดซึ่งเป็นตัวแปรอิสระ (independent variable)

การแปรของเสียงในผู้พูดไทยถิ่น 3 ช่วงอายุคนทำให้มองเห็นความเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่น การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของภาษายึดแนวความคิดของทฤษฎีคลื่น (Wave Theory) เป็นสำคัญ ทฤษฎีคลื่นมาจากความคิดของ Johannes Schmidt ซึ่ง Pei and Gaynor (1969:231) ได้กล่าวถึงไว้ดังนี้

The theory (Wellentheorie) formulated by Johannes Schmidt in 1982, according to which related languages originated from a common center, the parent language, and spread from the center in all directions, like waves around a stone dropped into the water.

สรุปความว่าทฤษฎีคลื่นมองภาษาที่มีความสัมพันธ์กันว่ามาจากจุดศูนย์กลางเดียวกันคือบุพภาษา ภาษาที่มาจากบุพภาษานี้จะกระจายออกห่างจุดศูนย์กลางไปยังทุกทิศทางดังคลื่นล้นรอบก้อนหินที่ตกลงไปในน้ำ

นอกจากนี้ ราชบัณฑิตยสถาน (2553:486) ได้นิยามทฤษฎีคลื่นว่า “แนวคิดที่อธิบายการเปลี่ยนแปลงของภาษาว่าการเปลี่ยนแปลงเริ่มต้น ณ จุดใดจุดหนึ่ง รูปที่เปลี่ยนไปจะค่อยๆ แพร่กระจาย

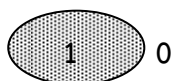
ออกไปในพื้นที่รอบๆและไกลออกไปเรื่อยๆทีละน้อย มีลักษณะเหมือนคลื่นในน้ำที่แผ่ขยายออกไปทีละน้อย เมื่อเราโยนก้อนหินลงไปในสระน้ำ”

ภาพที่ 1 แสดงการแพร่กระจายของการเปลี่ยนแปลงภาษาในรูปแบบของคลื่น คลื่นนี้จะแตกต่างกันตามช่วงของเวลา (relative time period) ซึ่งแสดงด้วยวงกลม ตัวเลขแสดงสภาพแวดล้อมในระยะต่อมาที่การเปลี่ยนแปลงของภาษาได้เกิดขึ้น

ระยะเวลาเริ่มต้น

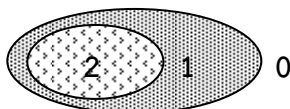
0

ระยะเวลาที่ 1

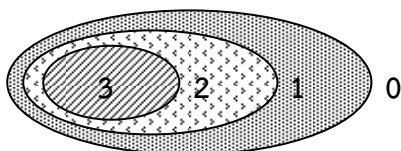
0

ระยะเวลาที่ 2

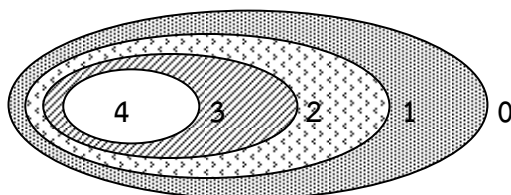
0

ระยะเวลาที่ 3

0

ระยะเวลาที่ 4

0

ภาพที่ 1 ทฤษฎีคลื่น (Bailey 1973: 159 อ้างอิงใน Snyder 1995: 6)

จากแผนภูมิที่ 1 การเปลี่ยนแปลงของภาษาจะเริ่มที่สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดดังที่แสดงในระยะเวลาที่ 1 วงกลมยิ่งใหญ่เท่าไรก็แสดงสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเปลี่ยนแปลงมากขึ้นเท่านั้น การเปลี่ยนแปลงจะแผ่กระจายออกไปในลักษณะของคลื่นผ่านมิติทางสังคม (social space) และการแผ่กระจายจะช้าลงหากมีอุปสรรคในการสื่อสารทางด้านสังคมและสภาพภูมิศาสตร์ ทฤษฎีคลื่นทำให้เรามองเห็นรูปแบบของการเปลี่ยนแปลงภาษาตามกาลเวลาซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศ ทฤษฎีคลื่นให้ความสำคัญต่อการแปร (variation) และความหลากหลาย (diversity) ของภาษาว่าเป็นสิ่งปรกติและเป็นไปตามที่คาดไว้ ทฤษฎีคลื่นมีกรอบความคิดแนวเคลื่อนที่ (dynamic framework) ที่แตกต่างจากกรอบความคิดแนวคงที่ดั้งเดิม (traditional static view) ที่มองภาษาถิ่นว่าเป็นบริเวณที่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของภาษา (set areas of linguistic homogeneity) (Snyder 1995)

การแปรของภาษาเป็นแง่มุมหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงของภาษาที่กำลังดำเนินอยู่ การวิเคราะห์การแปรของเสียงในภาษาไทยจึงเป็นการวิเคราะห์รูปแบบของการแปร (pattern of linguistic variation) ตามอายุของผู้พูดและตามถิ่นที่อยู่อาศัยของผู้พูด การวิเคราะห์จะแสดงให้เห็นว่าคลื่นของการเปลี่ยนแปลงจะแผ่กระจายไปทั้งชุมชนไทยโซ่ง การเปลี่ยนแปลงอาจไม่เหมือนกันในทุกชุมชนไทยโซ่งอันเนื่องมาจากองค์ประกอบแบบอดิภาษา (extra-linguistic factors) เช่นฐานะทางสังคม เพศ การศึกษา การคมนาคม เป็นต้น ด้วยเหตุนี้เราจึงไม่เห็นการเปลี่ยนแปลงของภาษาแผ่กระจายจากศูนย์กลางของการเปลี่ยนแปลงอย่างราบเรียบและสม่ำเสมอ ในทางตรงข้ามเราจะพบบริเวณที่การเปลี่ยนแปลงสองแบบมาบรรจบกัน ทำให้พบการแปรที่เปี่ยมกันไป (irregular variation)

1.5.2 แนวความคิดที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์วรรณยุกต์

การวิเคราะห์วรรณยุกต์ในงานวิจัยนี้ใช้แนวความคิดของ Gedney (1972) ซึ่งแบ่งพยัญชนะต้นดั้งเดิมออกเป็น 4 กลุ่มตามลักษณะการทำงานของเส้นเสียงคือลักษณะเสียงก้อง (voicing) ลักษณะพ่นลม (aspiration) และลักษณะบิบบเส้นเสียง (glottalization) ดังนี้

- (1) พยัญชนะต้นกลุ่มที่ 1: เสียงเสียดแทรกไม่ก้อง $\text{ph th kh ch f s h hm hn h'}$
 $\text{hŋ hl hr hw \Xi}$
- (2) พยัญชนะต้นกลุ่มที่ 2: เสียงหยุดไม่พ่นลมไม่ก้อง p t c k
- (3) พยัญชนะต้นกลุ่มที่ 3: เสียงก้องนำด้วยกฏการกักที่เส้นเสียง /b/ /d/ /j/
- (4) พยัญชนะต้นกลุ่มที่ 4: เสียงก้อง $\text{b d j \otimes v z m n / \eta w l r}$

พยัญชนะทั้ง 4 กลุ่มนี้มีอิทธิพลที่อาจทำให้เกิดการแตกตัวของวรรณยุกต์ได้ถึง 20 วรรณยุกต์ แต่เนื่องจากวรรณยุกต์มีการรวมตัวกันทำให้ไม่มีภาษาตระกูลไทภาษาใดมีวรรณยุกต์ครบถึง 20 วรรณยุกต์ จากความคิดเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพยัญชนะต้นและวรรณยุกต์ดั้งเดิม Gedney ได้สร้างกล่องทดสอบวรรณยุกต์ในภาษาไทยปัจจุบันขึ้นมา กล่องทดสอบนี้นอกจากจะช่วยในการศึกษาระบบวรรณยุกต์ของภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็วแล้วยังช่วยให้ทราบถึงวิวัฒนาการของวรรณยุกต์ในปัจจุบันอีกด้วย กล่องทดสอบบรรจุคำทั้งหมด 64 คำดังต่อไปนี้

วรรณยุกต์ดั้งเดิม / พยัญชนะต้นดั้งเดิม	พยางค์เป็น			พยางค์ตาย	
	*A	*B	*C	*DL	*DS
พยัญชนะต้นกลุ่มที่ 1	1 หุ ขา หัว	5 ไข่ ผ่า เช่า	9 ข้าว เสื่อ ห้า ฆ่า ไข่	13 ขาด หาบ เหวี่ยง	17 หมัด สุก ผัก
พยัญชนะต้นกลุ่มที่ 2	2 ปี ตา กิน	6 ป่า ไก่ แก่	10 ป่า กล้า ต้ม	14 ปอด ปีก ตอก	18 กบ ตับ เจ็บ
พยัญชนะต้นกลุ่มที่ 3	3 บิน แดง ดาว	7 บ่า บ่าว ด่า	11 บ้า บ้าน อ้า	15 แดด อาบ ดอก	19 เบ็ด ดิบ ออก
พยัญชนะต้นกลุ่มที่ 4	4 มือ ควาย นา	8 พี่ พ่อ ไร่	12 น้ำ น่อง ไม้ ม้า	16 มิด ลูก เลือด นอก	20 นก มัด ลัก

ภาพที่ 2 กล่องทดสอบวรรณยุกต์ในภาษาไทยปัจจุบัน (Gedney 1972)

งานวิจัยนี้ได้ใช้กล่องทดสอบวรรณยุกต์ของ Gedney (1972) ในการวิเคราะห์ระบบวรรณยุกต์ของภาษาไทยโชนง โดยดัดแปลงคำบางคำที่ไม่ปรากฏในภาษาไทยโชนงเป็นคำอื่นแทน

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และหน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.6.1 ทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการแปรและการเปลี่ยนแปลงเสียงในภาษาไทยโชนงที่ใช้โดยชาวไทยโชนง 3 รุ่นอายุในจังหวัดนครปฐม สุพรรณบุรี ราชบุรี และเพชรบุรี

1.6.2 ทำให้สามารถประเมินพลังชีวิตภาษาไทยซึ่งว่ามีการดำรงและการเปลี่ยนมากน้อยอย่างไร

1.6.3 ผลการวิจัยที่แสดงให้เห็นถึงภาวะภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยซึ่งในสถานการณ์ปัจจุบันอันจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานต่างๆ ดังนี้

1.6.3.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนทางด้านภาษาและการอนุรักษ์ภาษากลุ่มชาติพันธุ์

1.6.3.2 ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนทางด้านภาษาศาสตร์แนวภูมิศาสตร์ภาษาถิ่น และภาษาศาสตร์เชิงเปรียบเทียบและประวัติได้

1.7 ระยะเวลาทำการวิจัยและแหล่งทุน

งานวิจัยนี้ใช้เวลา 3 ปี คือระหว่างเดือนตุลาคม 2553 ถึงเดือนกันยายน 2556 ได้รับทุนส่งเสริมกลุ่มวิจัย (เมธีวิจัยอาวุโส สกว.) จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ประจำปี 2553-2556

1.8 สรุป

หนังสือรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ประกอบด้วยเนื้อหาทั้งหมด 6 บท ดังนี้

บทที่ 1 บทนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความสำคัญ และที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย แนวความคิดที่นำไปใช้ในการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และหน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ระยะเวลาทำการวิจัยและแหล่งทุน

บทที่ 2 วิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 3 การทบทวนวรรณกรรม/สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

บทที่ 4 การแปรเสียงพยัญชนะและสระ

บทที่ 5 การแปรเสียงวรรณยุกต์

บทที่ 6 สรุปประเด็นสำคัญจากงานวิจัยและข้อวิจารณ์ที่เป็นเหตุผลของผลการวิจัย พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการวิจัยที่จะดำเนินต่อจากงานวิจัยนี้ และแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการวิจัย

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยประกอบด้วย การรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น การคัดเลือกจุดเก็บข้อมูล การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก การสร้างเครื่องมือในการวิจัย การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การเสนอผลการวิเคราะห์ และการเผยแพร่ผลงานวิจัยดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 การรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น

2.1.1 ทบทวนวรรณกรรม

ศึกษาดำรง งานวิจัย และ เอกสารทางวิชาการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทยโชน และสังเคราะห์งานเหล่านี้เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างงานวิจัยนี้กับงานวิจัยที่ได้ดำเนินการมาแล้ว

2.1.2 ศึกษาพื้นที่ที่จะเก็บข้อมูล

งานวิจัยนี้ได้อ้างอิงข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่ในการวิจัยจากผลผลิตของโครงการวิจัยเรื่อง “ชาติพันธุ์ ภาษาวัฒนธรรม และการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์” ทั้งในเรืองข้อมูลทั่วไปของจังหวัดนครปฐม สุพรรณบุรี ราชบุรี เพชรบุรี และแผนที่แสดงบริเวณที่กลุ่มชาติพันธุ์ไทยโชนอาศัยอยู่ใน 4 จังหวัด

2.2 การคัดเลือกจุดเก็บข้อมูล

งานวิจัยนี้ได้ใช้แผนที่แสดงบริเวณที่ไทยโชนอาศัยอยู่ใน 4 จังหวัดจากโครงการวิจัย “ชาติพันธุ์ ภาษาวัฒนธรรม และการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์” (สมทรง บุรุษพัฒน์และคณะ 2554) แผนที่นี้แสดงให้เห็นว่าชาวไทยโชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนครปฐม สุพรรณบุรี ราชบุรี และเพชรบุรี อาศัยอยู่ในจังหวัดนครปฐม 4 อำเภอ จังหวัดสุพรรณบุรี 5 อำเภอ จังหวัดราชบุรี 4 อำเภอ และจังหวัดเพชรบุรี 8 อำเภอ รวมทั้งสิ้น 21 อำเภอดังรายละเอียดต่อไปนี้

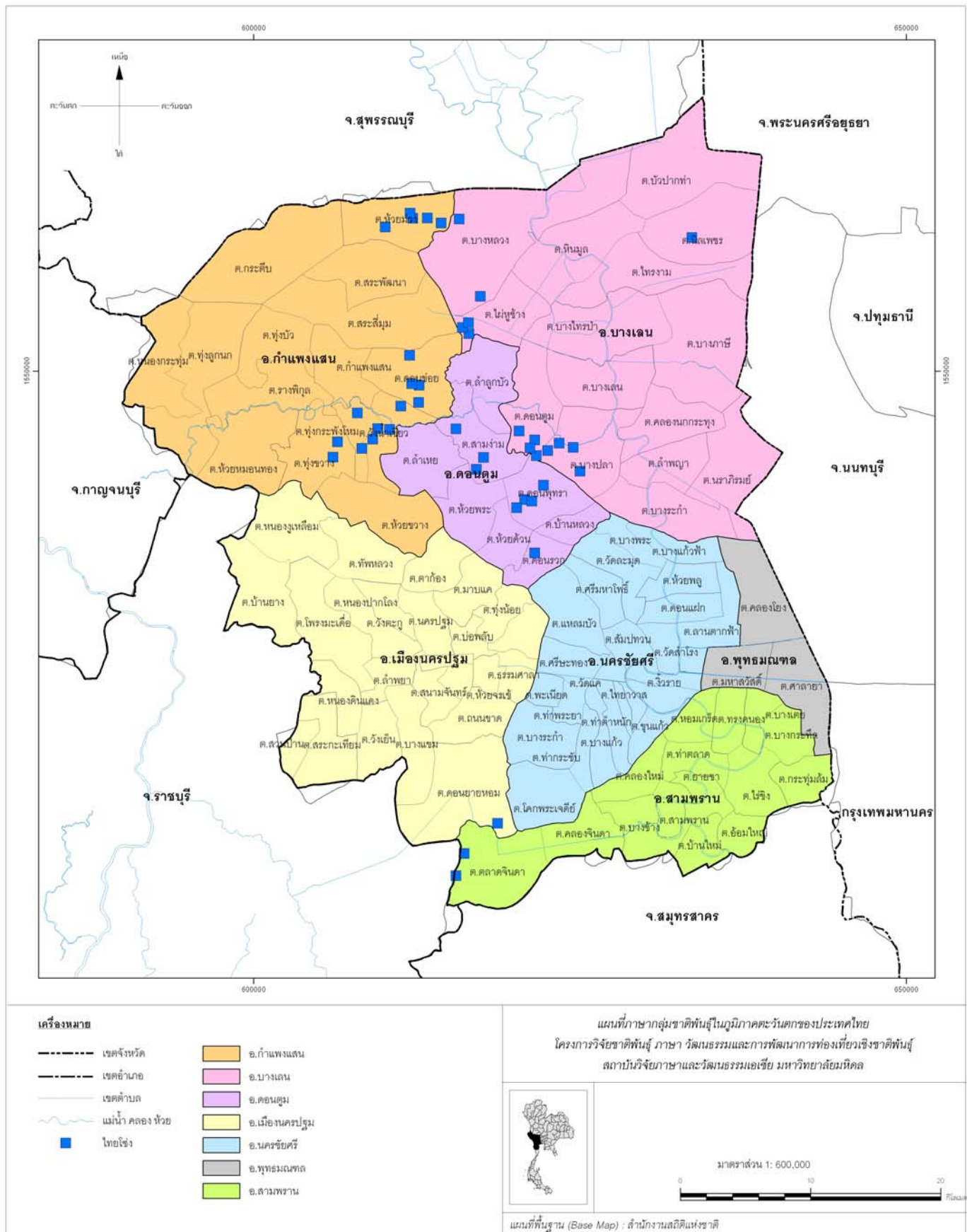
ตารางที่ 1 บริเวณที่ไทยโชนอาศัยอยู่ในจังหวัดนครปฐม สุพรรณบุรี ราชบุรี และเพชรบุรี

จังหวัดนครปฐม	
อำเภอกำแพงแสน	ตำบลดอนข่อย ตำบลทุ่งกระพังโหม ตำบลทุ่งขวาง ตำบลกระต๊อบ ตำบลห้วยม่วง ตำบลสระสีมุ่ม ตำบลสระพัฒนา ตำบลรางพิกุล
อำเภอดอนตูม	ตำบลดอนพุทรา ตำบลลำลูกบัว
อำเภอบางเลน	ตำบลบางปลา ตำบลดอนตูม ตำบลไผ่หู่ช้าง ตำบลบางหลวง
อำเภอเมือง	ตำบลสระกระเทียม ตำบลดอนยายหอม
จังหวัดเพชรบุรี	
อำเภอเขาย้อย	ตำบลหนองปรัง ตำบลหนองปลาไหล ตำบลทับคาง ตำบลเขาย้อย ตำบลบางเค็ม ตำบลหนองชุมพลเหนือ ตำบลหนองชุมพล ตำบลห้วยท่าช้าง
อำเภอเมือง	ตำบลหนองขนาน ตำบลไร่ส้ม ตำบลเวียงคอย ตำบลบางจาก ตำบลธงชัย ตำบลวังตะโก ตำบลหนองพลับ
อำเภอชะอำ	ตำบลไร่ใหม่พัฒนา
อำเภอบ้านลาด	ตำบลไร่โคก ตำบลห้วยซ้อง
อำเภอบ้านแหลม	ตำบลบางครก
อำเภอแก่งกระจาน	ตำบลป่าเต็ง ตำบลวังจันทร์

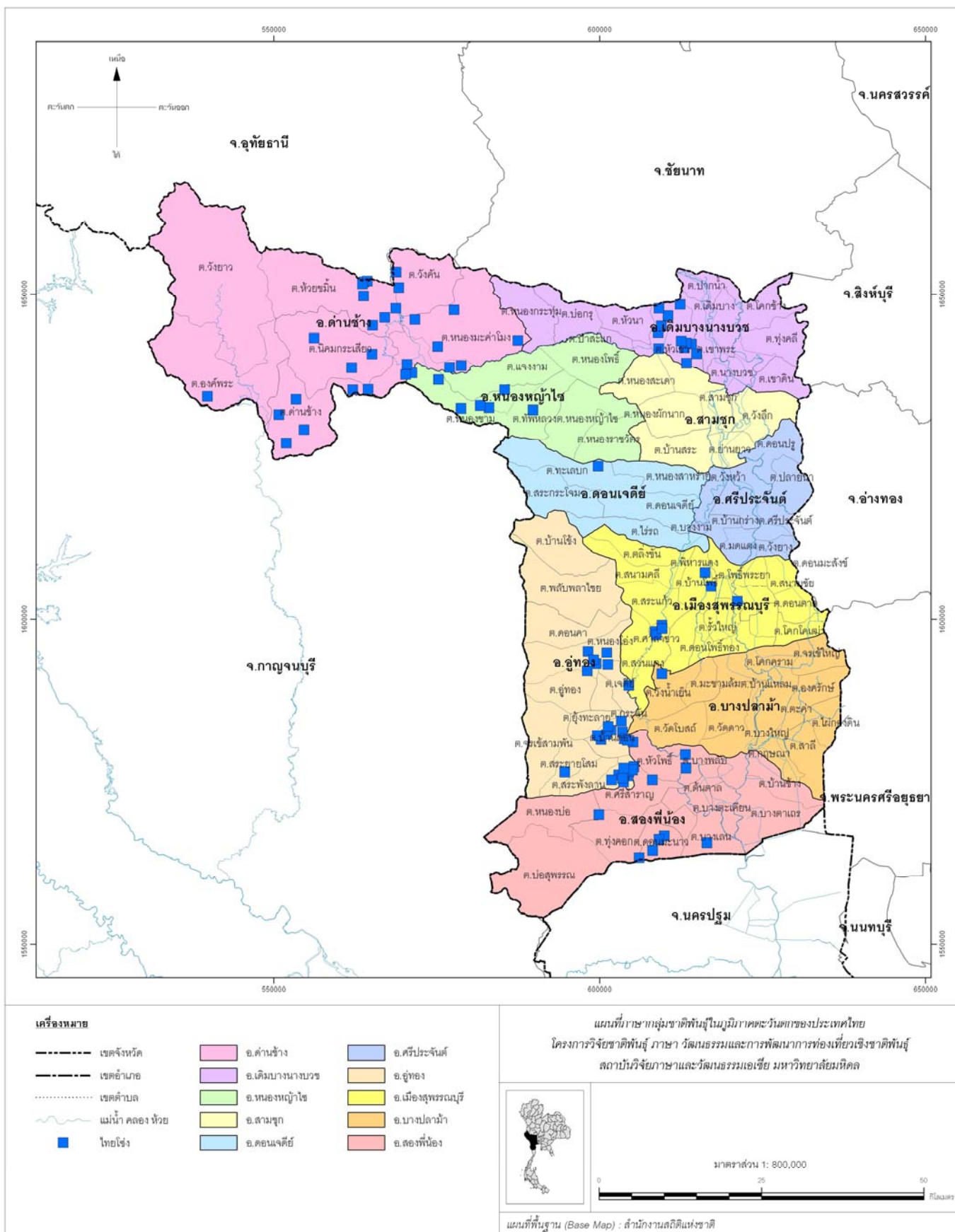
อำเภอหนองหญ้าปล้อง	ตำบลหนองหญ้าปล้อง ตำบลท่าตะคร้อ
อำเภอท่ายาง	ตำบลท่าไม้รวก ตำบลกลัดหลวง ตำบลท่ายาง ตำบลวังไคร้ ตำบลยางหย่อง
จังหวัดราชบุรี	
อำเภोजอมบึง	ตำบลจอมบึง
อำเภอดำเนินสะดวก	ตำบลดอนคลัง ตำบลบัวงาม
อำเภอบางแพ	ตำบลดอนคา
อำเภอปากท่อ	ตำบลห้วยยางโทน ตำบลทุ่งหลวง
จังหวัดสุพรรณบุรี	
อำเภออู่ทอง	ตำบลดอนมะเกลือ ตำบลบ้านดอน ตำบลหนองโอง ตำบลสระยายโสม
อำเภอสองพี่น้อง	ตำบลดอนมะนาว ตำบลบางเลน ตำบลบ้านโพธิ์
อำเภอเมือง	ตำบลบางกุ้ง ตำบลแม่แตง
อำเภอหนองหญ้าไซ	ตำบลหนองขาม
อำเภอบางปลาม้า	ตำบลวังน้ำเย็น

หมายเหตุ ที่อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ได้มีการกรอกแบบสำรวจระบุว่า มีไทยโซ่งอาศัยอยู่ที่บ้านวังกุ่ม และบ้านซึ้งหนองยาว ตำบลห้วยขมิ้น ซึ่งอาจเป็นลาวครึ่งหรือลาวเวียงก็ได้ จึงควรที่จะมีการตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง

ตำบลและอำเภอในตารางแสดงลงในภาพที่ 3-6 ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 3 แผนที่แสดงบริเวณที่มีการใช้ภาษาไทยโซ่งในจังหวัดนครปฐม (สมทรง บุรุษพัฒน์และคณะ 2554:236)

ภาพที่ 4 แผนที่แสดงบริเวณที่มีการใช้ภาษาไทยโซ่งในจังหวัดสุพรรณบุรี (สมทรง บุรุษพัฒน์และคณะ 2554:258)

ภาพที่ 5 แผนที่แสดงบริเวณที่มีการใช้ภาษาไทยโซ่งในจังหวัดราชบุรี (สมทรง บุรุษพัฒน์และคณะ 2554:222)

จากข้อมูลพื้นที่ดังกล่าว ผู้วิจัยได้กำหนดจุดเก็บข้อมูลในแต่ละอำเภอว่าตำบลใดมีชุมชนที่ตั้งรกรากอยู่ในบริเวณนั้นเป็นระยะเวลาอันยาวนานและอยู่รวมกันเป็นชุมชนที่เข้มแข็งไม่กระจัดกระจาย สมาชิกของชุมชนยังใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวัน และยังมีวัฒนธรรมของชาวไทยซึ่งที่ยังปฏิบัติกันอยู่ เช่น พิธีเสนเฮือน เป็นต้น เมื่อกำหนดชุมชนได้แล้ว จึงคัดเลือกชุมชนที่จะใช้เป็นกรณีศึกษาจำนวน 2 ชุมชนต่อหนึ่งจังหวัด รวมชุมชนที่เป็นกรณีศึกษาของ 4 จังหวัดจำนวน 8 ชุมชน จากนั้นจึงคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 3 คนในแต่ละชุมชน รวมผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งหมดจำนวน 24 คน

2.3 การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก

เกณฑ์ของการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักมีดังนี้คือ

2.3.1 เป็นคนไทยซึ่งที่เกิดและอาศัยอยู่ในชุมชนที่คัดเลือก ไม่เคยย้ายถิ่นฐานไปอยู่ที่อื่น

2.3.2 เป็นชาวไทยซึ่งที่ยังใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวัน

2.3.4 สามารถออกเสียงได้ชัดเจน ไม่มีความผิดปกติในช่องปากและฟัน

2.3.5 มีเวลาเต็มทีในการให้ข้อมูล

ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จากผู้นำชุมชนคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักตามเกณฑ์ดังกล่าว ผู้ให้ข้อมูลหลักในหนึ่งชุมชนมีจำนวน 3 คนซึ่งอยู่ในวัยสูงอายุ (65 ปีขึ้นไป) วัยกลางคน (45-55 ปี) และวัยหนุ่มสาว (18-35 ปี) การเว้นห่างช่วงอายุ 10 ปีจะทำให้สามารถแยกแยะอายุของผู้ให้ข้อมูลหลักออกจากกันได้อย่างชัดเจน

การกำหนดให้อายุเป็นตัวแปรอิสระทางสังคมเพียงตัวแปรเดียวเพราะการเปลี่ยนแปลงของภาษาจะเกิดขึ้นจากการแปรของภาษาในผู้พูดต่างวัยกัน ดังคำกล่าวของ Labov (1972) ที่อ้างถึงในงานของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2544:39) ดังต่อไปนี้

เราสามารถมองเห็นความเปลี่ยนแปลงของภาษาได้จากการแปรของภาษาในคนที่ต่างรุ่นอายุกัน ภาษาของผู้พูดที่มีอายุมากที่สุดสามารถเปรียบได้กับภาษาของอดีต ภาษาของผู้พูดรุ่นกลางๆก็ถือว่าเป็นภาษาปัจจุบัน และภาษาของคนรุ่นอายุน้อยถือว่าเป็นภาษาของอนาคต ความแตกต่างกันของภาษาเช่นที่ว่านี้เปรียบเหมือนความแตกต่างของกาลเวลาจริงของลาบอฟ (Labov, 1972) เรียกความเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ว่าการเปลี่ยนแปลงในเวลาเสมือนจริง (change in apparent time) ตรงข้ามกับการเปลี่ยนแปลงในเวลาจริง (change in real time) ส่วนภาวะที่จะนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงคือการมีรูปของภาษาที่ใช้ต่างกันตามรุ่นอายุนั้น เป็นสิ่งที่ลาบอฟ (Labov, 1972) เรียกว่าการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ (change in progress)

นอกจากนี้ผลงานวิจัยที่ศึกษาการแปรของภาษาที่พูดในประเทศไทยส่วนใหญ่ก็พบว่าอายุเป็นตัวแปรทางสังคมที่สำคัญต่อการแปรของภาษา เช่น งานวิจัยของปาสิรัฐ ทรัพย์ปรง (2537) ได้ศึกษาการแปรของเสียง [h] ในภาษาถิ่นสงขลาเขตชุมชนเมืองตามปัจจัยทางสังคม ได้แก่ อายุ การศึกษา ทักษะติดต่อภาษา แวดวงภาษา และเพศ ผลการวิจัยพบว่าอายุเป็นปัจจัยทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อภาษาถิ่นมากที่สุด นอกจากงานวิจัยนี้แล้ว งานวิจัยอื่นๆส่วนใหญ่ก็ใช้อายุเป็นตัวแปรทางสังคมที่สำคัญ เช่น งานวิจัยของรัชณี เสนีย์ศรีสันต์ (2526) ที่เปรียบเทียบเสียงและระบบเสียงในภาษาลาวพวนมาบปลาเค้าของผู้พูดที่มีอายุต่างกัน งานวิจัยของเรืองสุข คงทอง (2549) ที่ศึกษาการแปรของวรรณยุกต์ตามกลุ่มอายุเพื่อกำหนดแนวแบ่งเขตระหว่างภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นใต้ และภาษาผสมไทยถิ่นกลาง-ไทยถิ่นใต้

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยอื่นๆที่กำหนดอายุเป็นตัวแปรสำคัญและมีตัวแปรอื่นๆรองลงมา เช่น งานวิจัยของศุภฤกษ์ หอมแก้ว (2540) ที่ศึกษาการแปรของ [e] ในภาษาไทยถิ่นนครศรีธรรมราชตามตัวแปรอายุและทักษะติดต่อภาษา งานวิจัยของรพีพร สิทธิ (2549) ที่ศึกษาการแปรคำศัพท์และวรรณยุกต์ภาษาถิ่นโคราชตามอายุและความสะดวกของคมนาคม และงานวิจัยที่ศึกษาการแปรของภาษาตามอายุและถิ่นที่อยู่อาศัย เช่น งานวิจัยของสุนิสา กิตติวงศ์ประทีป (2548) ที่ศึกษาการแปรวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นใต้เกาะสมุยตามอายุและถิ่นที่อยู่ของผู้พูด งานวิจัยของศิริรัตน์ ชูพันธ์ (2547) ที่ศึกษาการแปรของคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยตาม

อายุและถิ่นที่อยู่ของผู้พูด ดังนั้นในงานวิจัยนี้จึงกำหนดอายุเป็นตัวแปรทางสังคมที่สำคัญควบคู่ไปกับถิ่นที่อยู่ของผู้พูด

ข้อมูลทางด้านวรรณยุกต์ได้นำไปเปรียบเทียบกับระบบวรรณยุกต์ของภาษาไทยดำในประเทศเวียดนาม ซึ่งเก็บรวบรวมจากนางญาติ สิงหา ผู้บอกภาษาชาวไทดำอายุ 66 ปี อาศัยอยู่ที่หมู่บ้านแล เมืองลา (Son La) ประเทศเวียดนาม โดยเก็บข้อมูลที่เมืองเวียงจันทน์ ประเทศลาวในขณะที่ผู้บอกภาษาเดินทางมาเยี่ยมญาติที่เมืองเวียงจันทน์

2.4 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

2.4.1 แบบสำรวจประวัติของผู้ให้ข้อมูลหลัก

แบบสำรวจประวัติผู้ให้ข้อมูลหลักใช้ในการบันทึกประวัติและคุณสมบัติต่างๆของผู้บอกภาษา ดังนี้

หมายเลขแบบสำรวจ.....วันที่.....
ชื่อนามสกุลผู้ให้ข้อมูล.....อายุ.....ปี เพศ ☐ หญิง ☐ ชาย
อาชีพ.....เบอร์โทรศัพท์.....
ที่อยู่.....
สถานที่เกิด.....
ชื่อนามสกุลผู้ทำการสำรวจ.....

2.4.2 การคัดเลือกคำที่จะใช้สร้างรายการคำเพื่อศึกษาการแปรของเสียง

งานวิจัยนี้ได้ใช้รายการคำภาษาไทดำที่พูดในประเทศเวียดนามของ Fippinger and Fippinger (1974) เนื่องจากชาวไทโซ่งในประเทศไทยมีถิ่นกำเนิดเดิมอยู่ที่แถบเมืองลา เมืองมว เมืองแงทางภาคตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศเวียดนาม ซึ่งปัจจุบันยังคงมีบรรพบุรุษของชาวไทโซ่งซึ่งเรียกว่าไทดำอาศัยอยู่ ดังนั้นการใช้รายการคำภาษาไทดำจะทำให้ทราบว่าภาษาไทยโซ่งได้มีการปรับเปลี่ยนจากภาษาไทดำอย่างไร และเนื่องจากรายการคำไทดำประกอบด้วยคำไทดำและความหมายเป็นภาษาอังกฤษจำนวน 281 คำ ผู้วิจัยได้คัดเลือกคำเหล่านี้ตามเกณฑ์ต่อไปนี้

- (1) คำศัพท์ที่มีความหมายชัดเจนในภาษาไทยเพื่อนำไปถามชาวไทโซ่งที่พูดภาษาไทยในการสื่อสารกับคณะผู้วิจัย เช่น คำศัพท์ที่มีความหมายเป็นภาษาอังกฤษว่า ‘to iron’ ไม่ชัดเจนว่ามีความหมาย ‘รีดผ้า’ หรือไม่ นอกจากนี้หากแปลว่า ‘รีดผ้า’ ภาษาไทยโซ่งไม่มีคำเรียกสิ่งนี้ จึงต้องตัดออก
- (2) คัดเลือกคำศัพท์ที่แตกต่างจากภาษาไทยกรุงเทพฯทางด้านเสียงพยัญชนะและสระ เช่น ‘เดือน’ ภาษาไทยกรุงเทพฯออกเสียงว่า [dɔːn³³] ภาษาไทยโซ่งว่า [bɔːn²¹⁴] เป็นต้น
- (3) คัดเลือกคำศัพท์ที่มีรูปคำแตกต่างจากภาษาไทยกรุงเทพฯอย่างชัดเจน เช่น ‘ปาก’ ภาษาไทยกรุงเทพฯใช้คำว่า [pa:k²¹] ภาษาไทยโซ่งใช้คำว่า [sop⁴⁵] เป็นต้น

จากเกณฑ์ดังกล่าว คำศัพท์ที่คัดเลือกได้มีจำนวนทั้งหมด 222 คำ (ดูภาคผนวก ก.) ผู้วิจัยได้ใช้รายการคำศัพท์นั้นในการเก็บข้อมูลเบื้องต้นเพื่อดูการแปรเสียงในภาพรวมคือทั้งพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นได้จัดทำรายการคำศัพท์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลพยัญชนะและสระโดยคัดเลือกคำศัพท์จำนวน 80 คำ สำหรับศึกษาการแปรของพยัญชนะ และคำศัพท์จำนวน 30 คำสำหรับศึกษาการแปรของสระ (ดูภาคผนวก ข.) จากคลังศัพท์ *Old Tai Dam (Black Tai) Lexicon* (ต้นฉบับ) ซึ่ง Theraphan L-Tongkum (2002a) ได้จัดทำ รายการคำศัพท์นี้ประกอบด้วยคำศัพท์จำนวน 1827 คำของภาษาไทดำ 10 ถิ่นในประเทศลาวทางตอนเหนือ ประเทศเวียดนามและประเทศไทย ได้แก่ Lo, Kway, Mua, Than, Thanh, Muay, Nam Ma, Nam Tha, La, Khaw Yoy นอกจากรายการคำศัพท์ 10 ถิ่น ธีระพันธ์ เหลืองทองคำได้สืบสร้างภาษาไทดำ 2 ระยะ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

*phiA > *phi A1 ‘ผี corpse, ghost, spirit’

fi¹¹ (Lo, Kway)

fi²² (Mua, Than, Thanh, Muay, Nam Ma, Nam Tha); fi³³ (La); phi²² (Khaw Yoy)

Note. The Khaw Yoy variety has retained *ph.

เกณฑ์การคัดเลือกคำศัพท์เพื่อศึกษาการแปรของพยัญชนะและสระจากรายการคลังศัพท์นี้ ได้คัดเลือกคำศัพท์ที่เป็นคำร่วมเชื้อสาย (cognate) กับคำศัพท์ภาษาไทยเพื่อดูว่าผู้บอกภาษาจะมีแนวโน้มไปใช้พยัญชนะและสระของภาษาไทยที่เป็นเสียงปฏิกากับภาษาไทยหรือไม่ สำหรับพยัญชนะได้ยึดพยัญชนะที่สืบสร้างโดย Theraphan L-Tongkum (2002a) เป็นหลัก ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 79 พยัญชนะ จากนั้นคัดเลือกคำศัพท์ที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะทุกเสียงด้วยหลักเกณฑ์ดังกล่าว ยกเว้นพยัญชนะ *hNw- และ *ɔw- ที่ไม่ปรากฏคำร่วมเชื้อสายกับภาษาไทย จึงต้องใช้แต่คำศัพท์ของภาษาไทยซึ่งเพื่อดูว่าผู้บอกภาษายังคงใช้พยัญชนะนี้อยู่หรือไม่ คำศัพท์นี้ได้คัดเลือกไว้ 2 คำต่อ 1 พยัญชนะ ยกเว้นพยัญชนะ 4 เสียงที่หาคำได้เพียง 1 คำ ได้แก่พยัญชนะ *hN, *hNw, *ɔ, *ɔw รวมจำนวนคำศัพท์สำหรับศึกษาการแปรของพยัญชนะจำนวน 80 คำ ส่วนรายการคำศัพท์สระ ได้คัดเลือกคำศัพท์จำนวน 39 คำที่เป็นคำร่วมเชื้อสายกับภาษาไทยแต่มีความแตกต่างเฉพาะสระเพื่อดูว่าผู้บอกภาษาได้เปลี่ยนมาใช้สระของภาษาไทยหรือไม่ จากนั้นนำไปทดสอบและคัดเลือกอีกครั้งเหลือคำศัพท์จำนวน 30 คำ

2.4.3 รายการคำเพื่อทดสอบเสียงวรรณยุกต์

งานวิจัยนี้ใช้รายการคำที่สร้างขึ้นโดยอาศัยหลักการทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยของ Gedney (1972) โดยเปลี่ยนคำบางคำที่ไม่มีใช้ในภาษาไทยซึ่ง รายการคำเพื่อทดสอบเสียงวรรณยุกต์มี 2 ชุดดังนี้

(1) รายการคำเพื่อทดสอบเสียงวรรณยุกต์ด้วยการฟัง

รายการคำชุดนี้มีจำนวน 48 คำในพยางค์เป็น และ 32 คำในพยางค์ตาย รวมทั้งหมด 80 คำ ดังนี้

ตารางที่ 2 รายการคำทดสอบเสียงวรรณยุกต์ด้วยการฟัง

A ไม่มีรูป	B ไม่เือก	C ไม่โท	DL สระยาว	DS สระสั้น
1 หู	17 ไช้	33 ข้าว	49 ขวด	65 หมัด
2 ขา	18 ผ่า	34 ถ้วย	50 ผูก	66 ผัก
3 หัว	19 ข่า	35 หม้อ	51 คอก	67 หก
4 สอง	20 ถั่ว	36 ห้า	52 สาก	68 สิบ
5 ปี	21 ไก่	37 แก้ว	53 ปีก	69 กบ
6 ตา	22 ป่า	38 ต้ม	54 แปด	70 เป็ด
7 ตี	23 เต่า	39 ก้าง	55 ปอด	71 ตก
8 กา	24 ปี่	40 ตู๋	56 ตาก	72 ตับ
9 อม	25 บ่า	41 อ้า	57 แดด	73 เบ็ด
10 แดง	26 อิม	42 ป้า	58 (กระ) ดูก	74 ดิบ
11 ใบ	27 บ่าว	43 ต้าม	59 ดอก	75 ออก
12 ดาว	28 ด่า	44 บ้า	60 ออก	76 ดึก
13 มือ	29 นั่ง	45 น้ำ	61 แคบ	77 นก
14 ควาย	30 นอง	46 ม้า	62 เลือด	78 มด
15 นา	31 ไร่	47 น้ำ	63 เชือก	79 เล็บ
16 งู	32 ช่วย	48 น่อง	64 ลูก	80 มัด

(2) รายการคำเพื่อวิเคราะห์สัทลักษณะของวรรณยุกต์โดยใช้วิธีการทางกลศาสตร์

รายการคำชุดนี้ดัดแปลงจากรายการคำชุดเทียบเสียง (minimal set) ของพินรัตน์ อัครวัฒนากุล (2546) รายการคำชุดเทียบเสียงนี้ช่วยไม่ให้เกิดการแปรของวรรณยุกต์ตามอิทธิพลของเสียงพยัญชนะต้นและสระที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากคำบางคำเช่น ‘บัตร’ ไม่มีในภาษาไทยโชนัง จึงจำเป็นต้องเปลี่ยนเป็นคู่เทียบคล้าย (analogous set) คือ ‘เบ็ด’ แทน คำทั้งหมดเป็นคำพยางค์เดียวจำนวนทั้งสิ้น 20 คำ ดังนี้

	A (O)	B (U)	C (ʻ)	D-long	D-short
1.	<i>khaa</i> ขา	<i>khaa</i> ข่า	<i>khaa</i> ข้า	<i>khaa</i> ขาด	<i>khat</i> ขัด
2.	<i>paa</i> ปา	<i>paa</i> ป่า	<i>paa</i> ป้า	<i>paat</i> ปาด	<i>pat</i> ปัด
3.	<i>baan</i> บาน	<i>baa</i> บ่า	<i>baa</i> บ้า	<i>baat</i> บาด	<i>bat</i> บัด
4.	<i>khaa</i> คา	<i>khaa</i> ค่า	<i>khaa</i> ค้า	<i>khaa</i> คาด	<i>khat</i> คัด

พยางค์เป็น
พยางค์ตาย

ภาพที่ 7 รายการคำชุดเทียบเสียง

คำทั้ง 20 คำจะให้ผู้ออกเสียงออกเสียงคำละ 3 ครั้งโดยสลับคำทั้ง 20 คำไม่ให้คำเดียวกันอยู่ติดกัน เพื่อผู้ออกเสียงจะได้ออกเสียงคำที่ต่างกันในแต่ละครั้ง และป้องกันมิให้ผู้ออกเสียงเกิดความสับสนในการออกเสียง รายการคำที่สลับลำดับกันมีดังนี้

รายการคำที่เป็นพยางค์เป็น 36 คำเพื่อบันทึกเสียงสำหรับการวิเคราะห์ทางกลศาสตร์

ตารางที่ 3 รายการคำชุดเทียบเสียงในพยางค์เป็นที่สลับลำดับ

1.	<i>khaa</i> ขา A1	13.	<i>paa</i> ป่า C2	25.	<i>khaa</i> ค้า C4
2.	<i>taa</i> ตา A2	14.	<i>baan</i> บาน A3	26.	<i>baa</i> บ่า B3
3.	<i>baan</i> บาน A3	15.	<i>khaa</i> ขา A1	27.	<i>taa</i> ตา A2
4.	<i>khaa</i> (หญ้า) คา A4	16.	<i>baa</i> บ่า B3	28.	<i>khaaw</i> ข้าว C1
5.	<i>khaa</i> ข่า B1	17.	<i>khaaw</i> ข้าว C1	29.	<i>paa</i> ป่า B2
6.	<i>paa</i> ป่า B2	18.	<i>paa</i> ป่า B2	30.	<i>baa</i> บ้า C3
7.	<i>baa</i> บ่า B3	19.	<i>khaa</i> ค้า C4	31.	<i>khaa</i> (หญ้า) คา A4
8.	<i>khaa</i> ค่า B4	20.	<i>khaa</i> (หญ้า) คา A4	32.	<i>paa</i> ป่า C2
9.	<i>khaaw</i> ข้าว C1	21.	<i>taa</i> ตา A2	33.	<i>khaa</i> ข่า B1
10.	<i>paa</i> ป่า C2	22.	<i>khaa</i> ข่า B1	34.	<i>baan</i> บาน A3
11.	<i>baa</i> บ้า C3	23.	<i>baa</i> บ้า C3	35.	<i>khaa</i> ค่า B4
12.	<i>khaa</i> ค้า C4	24.	<i>khaa</i> ค่า B4	36.	<i>khaa</i> ขา A1

รายการคำที่เป็นพยางค์ตาย 24 คำเพื่อบันทึกเสียงสำหรับการวิเคราะห์ทางกลศาสตร์

ตารางที่ 4 รายการคำชุดเทียบเสียงในพยางค์ตายที่สลับลำดับ

1.	<i>khaat</i> ขาด DL1	9.	<i>paat</i> ปาด DL2	17.	<i>khaat</i> คาด DL4
2.	<i>paat</i> ปาด DL2	10.	<i>mat</i> มัด DS4	18.	<i>bet</i> เบ็ด DS3
3.	<i>khaat</i> คาด DL4	11.	<i>baat</i> บาท DL3	19.	<i>khat</i> ขัด DS1
4.	<i>baat</i> บาท DL3	12.	<i>khat</i> ขัด DS1	20.	<i>paat</i> ปาด DL2
5.	<i>khat</i> ขัด DS1	13.	<i>bet</i> เบ็ด DS3	21.	<i>mat</i> มัด DS4
6.	<i>pat</i> ปัด DS2	14.	<i>khaat</i> ขาด DL1	22.	<i>baat</i> บาท DL3
7.	<i>mat</i> มัด DS4	15.	<i>pat</i> ปัด DS2	23.	<i>khaat</i> ขาด DL1
8.	<i>bet</i> เบ็ด DS3	16.	<i>khaat</i> คาด DL4	24.	<i>pat</i> ปัด DS2

2.4.4 อุปกรณ์ประกอบการเก็บข้อมูล

อุปกรณ์ประกอบการเก็บข้อมูลที่ต้องเตรียมไว้ในการเก็บข้อมูล คือรูปภาพ สิ่งของเพื่อที่จะช่วยให้ผู้ให้ข้อมูลหลักเข้าใจคำถามอย่างถูกต้องและรวดเร็ว และเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อบันทึกข้อมูล

2.5 การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยออกเก็บข้อมูลภาคสนามในชุมชนไทยโซ่งที่มีการรวมตัวกันอย่างหนาแน่น ชุมชนละ 3 คนใน 4 จังหวัดดังในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จุดเก็บข้อมูลในจังหวัดนครปฐม สุพรรณบุรี ราชบุรี และเพชรบุรี

จังหวัดนครปฐม			
จำนวน ชุมชน	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน
2	อำเภอเมือง	ตำบลดอนยายหอม	หมู่บ้านสะแกราย
	อำเภอดอนตูม	ตำบลดอนพุทรา	หมู่บ้านหัวถนน
จังหวัดสุพรรณบุรี			
2	อำเภออู่ทอง	ตำบลดอนมะเกลือ	หมู่บ้านดอนมะเกลือ
	อำเภอเมือง	ตำบลบางกุ้ง	หมู่บ้านบางหมื่น หมู่บ้านบางกุ้ง
จังหวัดราชบุรี			
2	อำเภอจอมบึง	ตำบลจอมบึง	หมู่บ้านตลาดควาย
	อำเภอปากท่อ	ตำบลห้วยยางโทน	หมู่บ้านหัวเขาจีน
จังหวัดเพชรบุรี			
2	อำเภอเขาย้อย	ตำบลห้วยท่าช้าง	หมู่บ้านห้วยท่าช้าง หมู่บ้านบ่อรวก
	อำเภอยางาย	ตำบลยางหย่อง	หมู่บ้านท่าโล้
รวม 8 ชุมชน จำนวนผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งสิ้น 24 คน			

การเก็บข้อมูลได้ใช้แบบสำรวจประวัติของผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลหลัก หลังจากนั้นใช้รายการคำเพื่อทดสอบเสียงวรรณยุกต์ทั้ง 2 ชุด และใช้รายการคำ 222 คำสุดท้ายใช้รายการคำศัพท์ที่ศึกษาการแปรพยางค์และสระ การสอบถามข้อมูลผู้วิจัยถามผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นภาษาไทย จด

บันทึกคำด้วยสัทอักษร และบันทึกการออกเสียงรายการคำด้วยเครื่องบันทึกเสียง เพื่อนำไปตรวจสอบความถูกต้องของการจดบันทึกด้วยสัทอักษร เครื่องบันทึกเสียงเป็นเครื่อง Sony IC Recorder ICD-P620 เมื่อนำเข้าโปรแกรมPRAAT ได้ตั้ง Sampling Frequency ที่ 44100Hz ซึ่งเป็นค่ากลาง

2.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

2.6.1 การวิเคราะห์ระบบเสียง

การวิเคราะห์ระบบเสียงใช้ทฤษฎีหน่วยเสียง (phonemic approach) ซึ่งประกอบด้วยการตีความเสียงที่คลุมเครือ (interpretation of ambiguous segments) การกำหนดคู่เสียงที่น่าสงสัย (suspicious pairs) การพิสูจน์ว่าคู่เสียงที่น่าสงสัยเป็นหน่วยเสียงเพราะมีการเปรียบเทียบ (contrast) ด้วยการหาคู่เทียบเสียงเหมือนและคู่เทียบเสียงคล้าย (analogous pairs) และเป็นหน่วยเสียงย่อย (allophones) ด้วยหลักการแจกแจงสับหลัก (complementary distribution) และการแปรอิสระ (free variation)

การวิเคราะห์เปรียบเทียบระบบเสียงภาษาไทยดำและไทยโซ่งต่างถิ่นกันใช้ทั้งวิธีการเปรียบเทียบแนวข้ามสมัย (diachronic comparison) โดยยึดงานของ Li (1977) และ Theraphan L-Tongkum (2002a) เป็นหลัก และวิธีการเปรียบเทียบร่วมสมัย (synchronic comparison) เพื่อพิจารณาความเหมือนและความแตกต่างทางสัทศาสตร์และทางหน่วยเสียง

การวิเคราะห์การแปรของเสียงยัดแนวทฤษฎีการแปรซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการศึกษาทางภาษาศาสตร์สังคมดังนี้

- (1) วิเคราะห์การแปรของระบบเสียงที่มีเงื่อนไขทางปัจจัยทางสังคมซึ่งในงานวิจัยนี้คืออายุ โดยวิเคราะห์ดูว่าชาวไทยโซ่งวัยสูงอายุน้อยวัยกลางคนและวัยหนุ่มสาวมีการแปรของเสียงพยัญชนะสระและวรรณยุกต์แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
- (2) วิเคราะห์การแปรของเสียงตามถิ่นที่อยู่อาศัยของผู้พูด โดยวิเคราะห์ว่าชุมชนไทยโซ่งต่างถิ่นกันจะมีการแปรเสียงเหมือนกันหรือแตกต่างกัน

2.6.2 การวิเคราะห์วรรณยุกต์

(1) วิเคราะห์สัทลักษณะของวรรณยุกต์

วิเคราะห์สัทลักษณะของวรรณยุกต์ในรายการคำเพื่อทดสอบเสียงวรรณยุกต์ด้วยการฟังจำนวน 80 คำ โดยหาค่าของระดับเสียงสูงกลางต่ำจากค่าเทียบเคียง (relative value) ของระดับเสียงของผู้ให้ข้อมูลหลักแต่ละคน (กลยา ดิงศภทิพย์ 2525: 119-120) การแสดงระดับเสียงซึ่งเป็นสัทลักษณะของวรรณยุกต์ยัดเกณฑ์การจำแนกพิสัยระดับเสียงของผู้พูดออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งแสดงด้วยเส้นแสดงระดับเสียง 5 เส้น ดังในภาพที่ 8

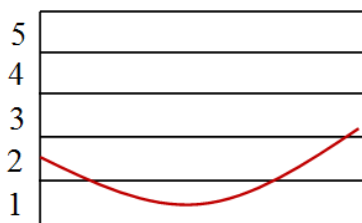
5		ระดับเสียงสูง
4		ระดับเสียงกลางค่อนข้างสูง
3		ระดับเสียงกลาง
2		ระดับเสียงกลางค่อนข้างต่ำ
1		ระดับเสียงต่ำ

ภาพที่ 8 เส้นแสดงระดับเสียง 6 เส้น และ 5 ช่วงระดับเสียง

(2) แสดงค่าของระดับเสียง

จากหลักเกณฑ์การจำแนกพิสัยระดับเสียงของผู้พูดออกเป็น 5 ระดับ ได้แสดงค่าของระดับเสียงด้วยการใช้ตัวเลขแทนระดับเสียง ตัวเลขที่ใช้แทนระดับเสียงประกอบด้วยตัวเลข 2-3 ตัว ตัวแรกแสดงระดับเสียงที่

จุดเริ่มต้นของเสียงวรรณยุกต์ ตัวที่สองแสดงระดับเสียงที่จุดจบของเสียงวรรณยุกต์ เช่นตัวเลข 35 หมายถึงเสียง กลาง-ขึ้น ที่มีจุดเริ่มต้นของการออกเสียงอยู่ที่ระดับเสียงกลางที่ 3 และเสียงขึ้นไปถึงระดับเสียงที่ 5 ภาพที่ 9 แสดงตัวอย่างการบรรยายวรรณยุกต์ A1 ของผู้บอกภาษาวัยกลางคนที่หมู่บ้านสะแกรายโดยใช้ตัวเลข 3 ตัว จุดเริ่มต้นของเส้นโค้งความถี่มูลฐาน (fundamental frequency curve) เริ่มตรงส่วนที่ 2 ซึ่งเป็นระดับเสียงกลางค่อนข้างต่ำและตกลงไปยังส่วนที่ 1 ซึ่งเป็นระดับเสียงต่ำ จากนั้นขึ้นไปสู่ส่วนที่ 3 คือระดับเสียงกลาง ดังนั้นวรรณยุกต์นี้จึงบรรยายได้ว่าเป็นวรรณยุกต์เสียงกลางค่อนข้างต่ำตกและขึ้น (lower-mid falling rising tone)

ภาพที่ 9 การแสดงสัทลักษณะของวรรณยุกต์โดยใช้เส้นโค้งความถี่มูลฐานและตัวเลข

(3) ตรวจสอบผลการวิเคราะห์

ตรวจสอบผลการวิเคราะห์สัทลักษณะของวรรณยุกต์กับผลที่ได้จากการวิเคราะห์รายการคำเพื่อวิเคราะห์สัทลักษณะของวรรณยุกต์โดยใช้วิธีการทางกลศาสตร์ กล่าวคือใช้โปรแกรม Cool Edit Pro ในการตัดไฟล์เสียงเป็นคำเดี่ยว จากนั้นใช้โปรแกรมวิเคราะห์คลื่นเสียง Praat วิเคราะห์หาค่าความถี่มูลฐานของวรรณยุกต์ในคำเดียวนั้นๆ ผลการวิเคราะห์วรรณยุกต์ด้วย Praat มีค่าระยะเวลาเป็นมิลลิวินาทีแตกต่างกันจึงต้องปรับค่าระยะเวลาให้เท่ากัน (normalization)

การปรับค่าระยะเวลา (real time) ที่เป็นมิลลิวินาที (millisecond) ให้เป็นค่าระยะเวลาที่เท่ากัน (normalized time) มีวิธีดำเนินการดังนี้คือกำหนดค่าระยะเวลาเดิมให้เป็นค่าระยะเวลาทั้งหมด 100% แล้วแบ่งเป็น 10 ส่วน ส่วนละ 10% โดยใช้สูตร = ค่าระยะเวลาเริ่มต้น + (ค่าระยะเวลาสุดท้าย - ค่าระยะเวลาเริ่มต้น)/10 จากนั้นวัดค่าความถี่มูลฐานทุกระยะเวลา 10% รวม 11 จุด นำค่าที่ได้กรอกลงตารางใน Microsoft Excel (สุนทรินทร์ แสงงาม 2549: 168-169)

(4) วิเคราะห์การรวมเสียงและแยกเสียงของวรรณยุกต์

การวิเคราะห์การรวมเสียงและแยกเสียงของวรรณยุกต์เพื่อหาจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ งานวิจัยนี้จะนับรวมเสียงวรรณยุกต์ในพยางค์ตายให้เป็นรูปย่อยหน่วยวรรณยุกต์ (allotone) ของวรรณยุกต์ในพยางค์เป็นที่มีสัทลักษณะคล้ายกัน

2.7 การเสนอผลการวิเคราะห์

การนำเสนอผลการวิเคราะห์การแปรเสียงเป็นการบรรยาย ส่วนการนำเสนอผลการวิเคราะห์วรรณยุกต์เป็นการบรรยายร่วมกับแสดงในรูปแบบของกล่องทดสอบวรรณยุกต์ของ Gedney และแสดงผลการวิเคราะห์วรรณยุกต์ทางกลศาสตร์ด้วยภาพค่าความถี่มูลฐานเสียงวรรณยุกต์

2.8 การเผยแพร่ผลงานวิจัย

ผลงานวิจัยได้นำไปเผยแพร่ในรูปแบบของบทความวิจัยเสนอที่ประชุมนานาชาติจำนวน 2 เรื่อง บทความวิจัยซึ่งตีพิมพ์ในวารสารนานาชาติ 2 เรื่อง บทความวิจัยซึ่งตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติ 1 เรื่อง บทความปริทัศน์ซึ่งตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติ 1 เรื่อง และหนังสือ 1 เล่มดังต่อไปนี้

- (1) Somsong Burusphat. 2011. The language maintenance and shift of Lao Song Dam in the western region of Thailand. Paper presented at ASS, March 31, April 3, 2011.
- (2) Somsong Burusphat. 2011. Tone variation of Thai Song Dam. Paper presented at SEALS21, May 11-13, 2011.
- (3) Somsong Burusphat. 2012. Tones of Thai Song Varieties. *Journal of the Southeast Asian Linguistics Society (JSEALS)* 5:1-17
- (4) Somsong Burusphat. 2013. The language shift in progress of Thai Song. *Journal of the Southeast Asian Linguistics Society (JSEALS)* 6:19-34.
- (5) สมทรง บุรุษพัฒน์. 2555. การแปรของพยัญชนะต้นในภาษาไทยโซ่ง. *วารสารภาษาและภาษาศาสตร์* 29.2: 81-113.
- (6) สมทรง บุรุษพัฒน์. 2554. บทความปริทัศน์ระบบเสียงภาษาไทยดำ/ไทยโซ่ง. *วารสารภาษาวังวัฒนธรรม* 30.1: 141-167.
- (7) สมทรง บุรุษพัฒน์. 2556. *การแปรและการเปลี่ยนแปลงเสียงในภาษาไทยโซ่ง*. กรุงเทพฯ: บริษัทสามลดา จำกัด.

2.9 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

การแปรของภาษา (linguistic variation)	ความแตกต่างในการออกเสียงและการเลือกใช้คำ
การแปรของภาษาตามตัวแปรทางสังคม (social variation)	ความแตกต่างในการออกเสียงและการเลือกใช้คำตามตัวแปรทางสังคม ซึ่งในงานวิจัยนี้คือตัวแปรอายุ
การแปรของภาษาตามตัวแปรทางภูมิภาค (regional variation)	ความแตกต่างในการออกเสียงและการเลือกใช้คำตามตัวแปรทางภูมิภาค ซึ่งในงานวิจัยนี้คือจังหวัดนครปฐม สุพรรณบุรี ราชบุรี เพชรบุรี
ระดับเสียง (pitch)	เสียงสูงๆต่ำๆที่เราได้ยินในการเปล่งเสียงพูดของมนุษย์ เกิดจากการสั่นสะเทือนของเส้นเสียง
วรรณยุกต์ (tone)	ระดับเสียงสูงต่ำของพยางค์ ใช้แสดงความหมายของคำ มีใช้เฉพาะในภาษาวรรณยุกต์
กลศาสตร์ (acoustic phonetics)	สัทศาสตร์สาขาหนึ่งที่ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพของเสียงพูด ตั้งแต่เสียงออกจากปากของผู้พูดผ่านอากาศมาถึงหูของผู้ฟัง การศึกษาทำได้จากการวิเคราะห์เสียงเพื่อดูความถี่ของเสียงและลักษณะของคลื่นเสียง เป็นต้น
ไท	คำที่ใช้เรียกกลุ่มชนที่พูดภาษาตระกูลไทที่อาศัยอยู่นอกประเทศไทย เช่น ไทดำ ไทขาว ในประเทศเวียดนาม เป็นต้น นักวิชาการบางกลุ่มเรียกไทยโซ่งว่า “ไทโซ่ง” ด้วยเหตุผลว่าเคยมีถิ่นฐานเดิมอยู่นอกประเทศไทยคือประเทศเวียดนาม
ไทย	กลุ่มชนที่พูดภาษาตระกูลไทที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย นักวิชาการบางกลุ่มเรียกกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาตระกูลไทและอาศัยอยู่ในประเทศไทยด้วยคำว่า “ไทย” นำหน้า เช่น ไทยโซ่ง ไทยพวน ไทยยวน เป็นต้น

ภาษาไทยโซ่ง	ภาษาที่จัดอยู่ในกลุ่มภาษาไทตะวันตกเฉียงใต้ ภาษาไทยโซ่งเป็นภาษาที่พูดโดยชาวไทยโซ่งที่อพยพมาจากเมืองแกหรือปัจจุบันคือเมืองเดียนเบียนฟู ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกับจีนทางตอนใต้และตอนเหนือของประเทศเวียดนาม เมืองแกเคยอยู่ใต้การปกครองของเมืองหลวงพระบาง ชาวไทยโซ่งอพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยครั้งแรกใน ปี พ.ศ. 2322 ด้วยเหตุผลทางการเมือง ไทยโซ่งมีชื่อเรียกต่าง ๆ กันว่า ลาวโซ่ง ลาวโซ่งดำ ไทยทรงดำ ผู้ไทยดำ ไทดำ ไทโซ่ง
ภาษาไทยดำ	ภาษาเดียวกันกับภาษาไทยโซ่งเพราะมาจากบรรพบุรุษภาษาเดียวกัน ภาษาไทดำมักจะใช้กับภาษาไทดำที่พูดนอกประเทศไทย เช่น ประเทศเวียดนาม ประเทศลาว เป็นต้น
โปรแกรม Praat	โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการวิเคราะห์คลื่นเสียง
ค่าความถี่มูลฐาน	ค่าความถี่สูง-ต่ำ หรือระดับเสียงสูง -ต่ำ ของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ มีหน่วยวัดเป็นเฮิรตซ์ (Hertz) และได้วิเคราะห์จากโปรแกรมคอมพิวเตอร์ Praat
ค่าความถี่มูลฐานเฉลี่ย	ค่าเฉลี่ยของค่าความถี่มูลฐานในแต่ละวรรณยุกต์ของผู้บอกภาษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มตามช่วง 3 อายุคน และแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มตามจังหวัด 4 จังหวัดคือ นครปฐม สุพรรณบุรี ราชบุรี และเพชรบุรี
ค่าระยะเวลา	ค่าระยะเวลาของแต่ละหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในคำพูดของผู้บอกภาษาแต่ละคน มีหน่วยวัดเป็นมิลลิวินาที (millisecond) และวัดโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ Praat
ค่าระยะเวลาเฉลี่ย	ค่าระยะเวลาแบบปรับค่า (normalized time) เป็นค่าเฉลี่ยของค่าระยะเวลาของแต่ละหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในคำพูดของผู้บอกภาษาในแต่ละกลุ่มจำแนกตามค่าความถี่มูลฐานเฉลี่ย
วรรณยุกต์ระดับ	วรรณยุกต์ที่เส้นแสดงสัทลักษณะของวรรณยุกต์ค่อนข้างคงที่ ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ขึ้น-ตกของระดับเสียง เช่น กลางระดับ [33]
วรรณยุกต์เลื่อนระดับ	วรรณยุกต์ที่เส้นแสดงสัทลักษณะของวรรณยุกต์จากจุดเริ่มต้นจนถึงตอนท้ายมีการเปลี่ยนแปลง ขึ้น-ตกของระดับเสียงเพียงเล็กน้อย เช่น กลางค่อนข้างต่ำตกลงมายังต่ำระดับ [21]
วรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ	วรรณยุกต์ที่เส้นแสดงสัทลักษณะของวรรณยุกต์จากจุดเริ่มต้นจนถึงตอนท้ายมีการเปลี่ยนแปลงของระดับเสียง เช่น กลางตกลงมาที่ต่ำ [31]
หมายเหตุ: คำจำกัดความที่เกี่ยวกับวรรณยุกต์ดัดแปลงจากงานวิจัยของวิไลลักษณ์ จูราหะวงศ์ (2543)	

2.10 สรุป

ขั้นตอนแรกของวิธีดำเนินการวิจัยคือการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นที่เป็นเอกสารเพื่อใช้ในการทบทวนวรรณกรรม และศึกษาพื้นที่ที่จะเก็บข้อมูลซึ่งใช้ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่ในการวิจัยจากผลผลิตของโครงการวิจัยเรื่อง “ชาติพันธุ์ ภาษา วัฒนธรรม และการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์” ทั้งในเรื่องข้อมูลทั่วไปของจังหวัด นครปฐม สุพรรณบุรี ราชบุรี เพชรบุรี และแผนที่แสดงบริเวณที่กลุ่มชาติพันธุ์ไทยโซ่งอาศัยอยู่ใน 4 จังหวัด จากข้อมูลพื้นที่ดังกล่าว ผู้วิจัยได้คัดเลือกชุมชนที่เป็นกรณีศึกษาจำนวน 2 ชุมชนต่อหนึ่งจังหวัด รวมชุมชนที่เป็นกรณีศึกษาของ 4 จังหวัดจำนวน 8 ชุมชน จากนั้นจึงคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักในหนึ่งชุมชนไทยโซ่งที่เข้มแข็งจำนวน 3 คนที่อยู่ในวัยสูงอายุ (65 ปีขึ้นไป) 1 คน วัยกลางคน (45-55 ปี) 1 คน และวัยหนุ่มสาว (18-

35 ปี) 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งหมดจำนวน 24 คน ขั้นตอนต่อไปคือการสร้างเครื่องมือในการวิจัยซึ่งประกอบด้วยแบบสำรวจประวัติของผู้ให้ข้อมูลหลักและการคัดเลือกคำศัพท์เพื่อศึกษาการแปรของเสียงจากรายการคำภาษาไทยดำที่พูดในประเทศเวียดนามของ Fippinger and Fippinger (1974) จำนวน 281 คำ คำศัพท์ที่คัดเลือกได้มีจำนวนทั้งหมด 222 คำ ผู้วิจัยได้ใช้รายการคำศัพท์นี้ในการเก็บข้อมูลเบื้องต้นเพื่อตรวจสอบเสียงในภาพรวมคือทั้งพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นได้จัดทำรายการคำศัพท์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลพยัญชนะและสระโดยคัดเลือกคำศัพท์จำนวน 80 คำ สำหรับศึกษาการแปรของพยัญชนะ และคำศัพท์จำนวน 30 คำสำหรับศึกษาการแปรของสระจากรายการคลังศัพท์ *Old Tai Dam (Black Tai) Lexicon* ซึ่งจัดทำโดย Theraphan L-Tongkum (2002a) นอกจากนี้ยังสร้างรายการคำเพื่อทดสอบเสียงวรรณยุกต์โดยอาศัยหลักการทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยของ Gedney (1972) และรายการคำเพื่อวิเคราะห์สัทลักษณะของวรรณยุกต์โดยใช้วิธีการทางกลศาสตร์ รายการคำชุดนี้ดัดแปลงจากรายการคำชุดเทียบเสียง (minimal set) ของพินรัตน์ อัครวัฒนากุล (2546) ในการบันทึกข้อมูลได้ใช้เครื่องบันทึกเสียง

ขั้นตอนต่อไปคือการออกวิจัยภาคสนามเพื่อไปเก็บข้อมูลในชุมชนไทยโซ่งที่มีการรวมตัวกันอย่างหนาแน่น ชุมชนละ 3 คนใน 4 จังหวัด การเก็บข้อมูลได้ใช้แบบสำรวจ 4 ชุด คือ แบบสำรวจประวัติของผู้ให้ข้อมูลหลัก รายการคำเพื่อทดสอบเสียงวรรณยุกต์ทั้ง 2 ชุด รายการคำศัพท์ 222 คำ และรายการคำศัพท์ที่ศึกษาการแปรของพยัญชนะและสระ

การวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นระบบเสียงใช้ทฤษฎีหน่วยเสียง การวิเคราะห์เปรียบเทียบระบบเสียงภาษาไทยดำและไทยโซ่งต่างถิ่นกันใช้ทั้งวิธีการเปรียบเทียบแนวข้ามสมัย (diachronic comparison) โดยยึดงานของ Li (1977) และ Theraphan L-Tongkum (2002a) เป็นหลัก และวิธีการเปรียบเทียบร่วมสมัย (synchronic comparison) การวิเคราะห์การแปรของเสียงยัตแนวทฤษฎีการแปรซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการศึกษาทางภาษาศาสตร์สังคม การวิเคราะห์วรรณยุกต์ประกอบด้วยการวิเคราะห์สัทลักษณะของวรรณยุกต์ด้วยการฟังและตรวจสอบกับผลที่ได้จากการวิเคราะห์รายการคำเพื่อวิเคราะห์สัทลักษณะของวรรณยุกต์โดยใช้วิธีการทางกลศาสตร์ จากนั้นได้วิเคราะห์การรวมเสียงและแยกเสียงของวรรณยุกต์เพื่อหาจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์และวิเคราะห์สัทลักษณะหลักของวรรณยุกต์แต่ละวรรณยุกต์

การเสนอผลการวิเคราะห์การแปรเสียงเป็นการบรรยาย ส่วนการนำเสนอผลการวิเคราะห์วรรณยุกต์แสดงในรูปแบบของกล่องทดสอบวรรณยุกต์ของ Gedney และแสดงผลการวิเคราะห์วรรณยุกต์ทางกลศาสตร์ด้วยกราฟแสดงค่าความถี่มูลฐานเสียงวรรณยุกต์

ในตอนสุดท้ายของบทที่ 2 ได้กล่าวถึงการเผยแพร่ผลงานวิจัย และได้ให้คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3

ทบทวนวรรณกรรม

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแปรของภาษาไทยซึ่งประกอบด้วยงานวิจัยทางด้านระบบเสียง ระบบคำ และระบบไวยากรณ์ งานวิจัยทางด้านระบบคำและระบบไวยากรณ์อาจไม่สัมพันธ์โดยตรงกับงานวิจัยนี้ แต่ก็มีเกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ในการทำให้เห็นภาพรวมของภาษาไทยคำ/ไทยซึ่ง

3.1 ระบบเสียงไทดำ/ไทยโซ่ง

งานวิจัยทางด้านระบบเสียงไทยซึ่งอาจจำแนกออกได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ งานวิจัยกลุ่มที่ศึกษาระบบเสียงภาษาไทยคำที่พูดในประเทศเวียดนาม และงานวิจัยกลุ่มที่ศึกษาระบบเสียงไทดำและไทยโซ่งที่พูดในประเทศไทย งานวิจัยกลุ่มแรกที่ศึกษาภาษาไทยคำในประเทศเวียดนามมีความสัมพันธ์กับงานวิจัยนี้ในประเด็นที่ว่าทำให้สามารถนำระบบเสียงของไทดำมาเปรียบเทียบกับไทยโซ่งในประเทศไทยเพื่อดูว่าภาษาไทยซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงไปจากภาษาไทยคำที่ยังคงใช้อยู่ในถิ่นฐานเดิมของชาวไทยโซ่งมากน้อยเพียงใดโดยเฉพาะอย่างยิ่งคนไทยโซ่งวัยสูงอายุนั้นยังคงรักษาระบบเสียงภาษาไทยคำดั้งเดิมไว้ได้แค่ไหนอย่างไร ส่วนงานวิจัยกลุ่มที่สองได้นำงานวิจัยของชาคริต อนันทรวัน (2521) ซึ่งศึกษาภาษาไทยคำที่หมู่บ้านนาป่าหนาด ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มารวมไว้กับงานวิจัยไทยโซ่ง ถึงแม้ว่าชาวไทดำที่หมู่บ้านนาป่าหนาดจะเป็นคนละกลุ่มกับไทยโซ่งก็ตาม ทั้งนี้เพราะภาษาไทยคำและภาษาไทยโซ่งเหล่านี้พูดในประเทศไทยเช่นเดียวกัน

3.1.1 ระบบเสียงไทดำ

งานวิจัยทางด้านระบบเสียงไทดำที่สำคัญคืองานวิจัยของ Gedney (1964) Fippinger and Fippinger (1974) และ Theraphan L- Thongkum (2002b)

ผลงานของ Gedney (1964) เปรียบเทียบภาษาไทย (Siamese) กับภาษาไทขาว ไทดำ และไทแดง ซึ่งอยู่ในตระกูลภาษาไทและพูดอยู่ในประเทศเวียดนามและลาว เนื่องจากพื้นที่ในการเก็บข้อมูลไม่สามารถเข้าถึงได้ ผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลจากผู้อพยพซึ่งอาศัยอยู่ในประเทศเวียดนามใต้และเวียงจันทน์ ในการทบทวนวรรณกรรมเรื่องนี้จะกล่าวถึงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้เท่านั้นคือระบบเสียงภาษาไทยคำเปรียบเทียบกับภาษาไทย

ระบบเสียงภาษาไทยคำเป็นระบบเสียงที่พูดในเมือง Son La หรือเมืองลา ระบบเสียงประกอบด้วยพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ดังนี้

ก. พยัญชนะ

พยัญชนะต้นเดี่ยวมี 19 หน่วยเสียง ดังนี้ /p- t- k- c- th- kh- m- n- ŋ- /- b- d- v- l- y- s- f- h-/ เสียง [d-] จะแปรกับเสียง [l-] เช่น [di¹] ~ [li¹] ‘ดี’ และ [b-] กับ [v-] เช่น [bi¹] ~ [vi¹] ‘หิว’ ขึ้นอยู่กับท้องถิ่น

พยัญชนะควบกล้ำ มี 3 หน่วยเสียง ดังนี้ /kw- khw- ŋw-/

เสียงพยัญชนะต้นที่ภาษาไทยดำและภาษาไทยแตกต่างกันมีดังนี้

ตารางที่ 6 ความแตกต่างของเสียงพยัญชนะต้นในภาษาไทยดำและภาษาไทย

ภาษาไทย	ภาษาไทดำ	ภาษาไทย	ภาษาไทดำ
/w/ waan ⁵ ‘หวาน’	/v/ vaan ¹ ~ baan ¹	/ŋ/ ŋaŋ ⁵ ‘หงอน’	/h/ haŋ ¹
/ph/ phom ⁵ ‘ผม’	/f/ fom ¹	/kh/ khaj ² ‘ไข’	/s/ say ¹
/ph/ phaŋ ³ ‘พ่อ’	/p/ paŋ ⁵	/kh/ khon ¹ ‘คน’	/k/ kon ⁴
/th/ thaaŋ ¹ ‘ทาง’	/t/ taan ⁴	/ch/ chaay ¹ ‘ชาย’	/c/ caay ⁴
/d/ daŋ ¹ ‘เดือน’	/b/ baŋ ¹	/y/ yaŋ ² ‘เหี่ยว’	/j/ jaŋ ²
/r/ rim ¹ ‘ริม’	/h/ him ⁴	/pl/ plaay ¹ ‘ปลาย’	/p/ paay ¹
/phl/ phluu ¹ ‘พลู’	/p/ pu ⁴	/phr/ phraa ⁴ ‘พริ้ว’	/p/ paa ⁶
/kl/ khlaan ¹ ‘กลาง’	/k/ kaan ¹	/kr/ kron ¹ ‘กรน’	/k/ kaŋ ⁴ kon ¹
/khr/ khraam ¹ ‘คราม’	/c/ caam ⁴	/khw/ khwaay ¹ ‘ควาย’	/kw/ kwaay ⁴

พยัญชนะท้ายประกอบด้วย /-p -t -k -/ -m -n -ŋ / ในภาษาไทย พยัญชนะท้าย /-k/ ในพยางค์ที่มีสระเสียงยาวหรือสระประสมจะปรากฏกับเสียง /-// ในภาษาไทดำ เช่น ภาษาไทย /piik²/ ‘ปีก’ ในภาษาไทดำจะเป็น /pi/²/ หากเป็นพยางค์ที่มีสระเสียงสั้น ภาษาไทดำก็มีพยัญชนะท้ายเป็น /-k/ เช่น ภาษาไทย /pluk²/ ‘ปลุก’ ภาษาไทดำ /puk²/ แต่ถ้าเป็นสระเสียงยาว เช่น /pluuk²/ ‘ปลุก’ ภาษาไทดำจะเป็น /pu/²/

สระประสมที่ลงท้ายด้วย u i ɔ ได้ตีความให้เป็นพยัญชนะท้าย -w -y -ɣ เช่น

ภาษาไทย	ภาษาไทดำ
-w raw ¹ ‘เรา’	haw ⁴
-y kluɔy ³ ‘กล้วย’	kuɔy ³
-ɣ bay ¹ ‘ใบ’	bay ¹

ข. สระ

ภาษาไทดำมีสระเดี่ยว 9 สระ ดังเช่นภาษาไทย

i	ɔ	u
e	ɕ	o
ɛ	a	ɔ

ภาษาไทดำไม่มีความแตกต่างของความยาวสระ ยกเว้นสระ a และ aa สระประสมมี 3 สระดังเช่นภาษาไทย คือ iɔ ɔɔ uɔ สระของภาษาไทยและภาษาไทดำไม่มีการปฏิภาคกันอย่างเป็นระบบ ยกตัวอย่างคำบางคำที่ภาษาไทดำและภาษาไทยใช้สระแตกต่างกัน เช่น

ตารางที่ 7 ตัวอย่างคำที่แสดงความแตกต่างของสระในภาษาไทดำและภาษาไทย

ภาษาไทย	ภาษาไทดำ	ภาษาไทย	ภาษาไทดำ
/ɔ̃/ sɔ̃k ² ‘ศึก’	/Φ/ sΦk ²	/e/ yep ⁴ ‘เย็บ’	/i/ /ip ⁵
/i↔/ yi↔w ³ ‘เยียว’	/ɛ/ nɛw ⁵	/a/ wan ¹ ‘วัน’	/e/ ven ⁴
/u↔/ tu↔ ¹ ‘ตัว’	/o/ to ¹	/o/ /ot ² ‘อด’	/ɔ̃/ /ɔ̃t ²
/o/ /ok ² ‘อก’	/Φ/ /Φk ²	/o/ mot ² ‘หมด’	/e/ met ²
/ΦΦ/ khΦΦy ⁵ ‘เขย’	/ɔ̃↔/ khɔ̃↔y ¹	/aa/ chaa ¹ ‘ชา’	/ɛ/ cɛ ⁴

ค. วรรณยุกต์

ภาษาไทดำมี 6 วรรณยุกต์ในพยางค์เป็น

วรรณยุกต์ 1 เสียงระดับ (level) ต่ำกว่าระดับกลางเล็กน้อย เช่น /maa¹/ ‘หมา’ /hu↔¹/ ‘หัว’

วรรณยุกต์ 2 เสียงสูงขึ้น (high rising) เช่น /kay²/ ‘ไก่’ /faa²/ ‘ผ่า’

วรรณยุกต์ 3 เสียงต่ำตก (ขึ้น) ปิ๊บที่เส้นเสียง (low falling (rising) and glottalized) บางถิ่นเป็นเสียงต่ำตก บางถิ่นเป็นเสียงต่ำตกขึ้น เช่น /sɔ̃↔³/ ‘เสือ’ /haa³/ ‘ห้า’

วรรณยุกต์ 4 เสียงสูงระดับ (high level) เช่น /naa⁴/ ‘นา’ /fay⁴/ ‘ไฟ’

วรรณยุกต์ 5 เสียงระดับ (level) สูงกว่าระดับกลางเล็กน้อย เช่น /naŋ⁵/ ‘นั่ง’ /pi⁵/ ‘ผี’

วรรณยุกต์ 6 เสียงตก ปิ๊บที่เส้นเสียง (falling and glottalized) เช่น /hu⁶/ ‘รู้’ /lin⁶/ ‘ลั่น’

วรรณยุกต์ 1, 4, 5 เป็นวรรณยุกต์ระดับ (level) เหมือนกันต่างกันที่ระดับเสียง (pitch) เช่น /pi¹/ ‘ปี’ /pi⁴/ ‘(ฮ้วน) ปี’ /pi⁵/ ‘พี’

ในพยางค์ตาย มี 2 วรรณยุกต์ คือ วรรณยุกต์ 2 เสียงสูงขึ้น เช่น /sip²/ ‘สิบ’ /bɔ̃²/ ‘ดอก’ และวรรณยุกต์ 5 เสียงระดับ สูงกว่าระดับกลางเล็กน้อย เช่น /mot⁵/ ‘มด’ /nɔ̃⁵/ ‘นอก’

วรรณยุกต์ทั้ง 6 ปรากฏในกล่องวรรณยุกต์ได้ดังนี้

ภาพที่ 10 กล่องวรรณยุกต์ภาษาไทดำ (Gedney 1964)

วรรณยุกต์ดั้งเดิม พยัญชนะต้นดั้งเดิม	พยางค์เป็น			พยางค์ตาย	
	A	B	C	DL	DS
พยัญชนะต้นกลุ่มที่ 1	1	2	3	2	
พยัญชนะต้นกลุ่มที่ 2	กลางต่ำ	สูงขึ้น	ต่ำตก (ขึ้น)	สูงขึ้น	
พยัญชนะต้นกลุ่มที่ 3	ระดับ		บีบที่เส้นเสียง		
พยัญชนะต้นกลุ่มที่ 4	4	5	6	5	
	สูงระดับ	กลางสูง	ตก	กลางสูง	
		ระดับ	บีบที่เส้นเสียง	ระดับ	

ระบบวรรณยุกต์ไทดำต่างจากภาษาไทยในกล่องวรรณยุกต์ช่อง A กล่าวคือวรรณยุกต์ไทดำจะมีการแยกเสียงในลักษณะ A123-4 ในขณะที่วรรณยุกต์ในภาษาไทยมีการแยกเสียงแบบ 1-234

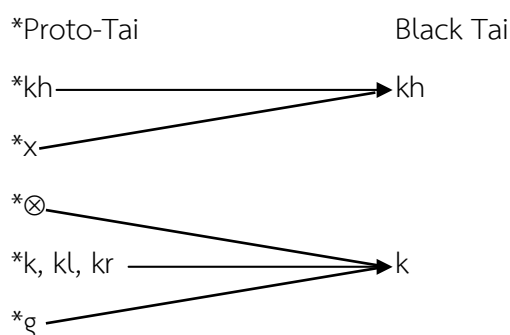
งานวิจัยของ Gedney (1964) นับได้ว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่องานวิจัยนี้ ทำให้ทราบว่าระบบเสียงภาษาไทยดั้งเดิมเป็นอย่างไร และสามารถเทียบเคียงได้ว่าภาษาไทยในประเศไทยมีการเปลี่ยนแปลงมาคล้ายภาษาไทยอย่างไร

ผลงานวิจัยของ Fippinger and Fippinger (1974) ศึกษาหน่วยเสียงภาษาไทยดำเทียบกับภาษาไทยขาว ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษาที่มาจากเมือง Son La เช่นเดียวกับ Gedney (1964) และยังมีผู้บอกภาษาจากเมืองอื่นอีกคือเมืองเดียนเบียนฟู (Dien Bien Phu) และ Sop Cop ผู้วิจัยศึกษาภาษาไทยดำจากผู้อพยพที่มาจากเมืองดังกล่าวที่ประเทศเวียดนามใต้เป็นเวลาสองปี

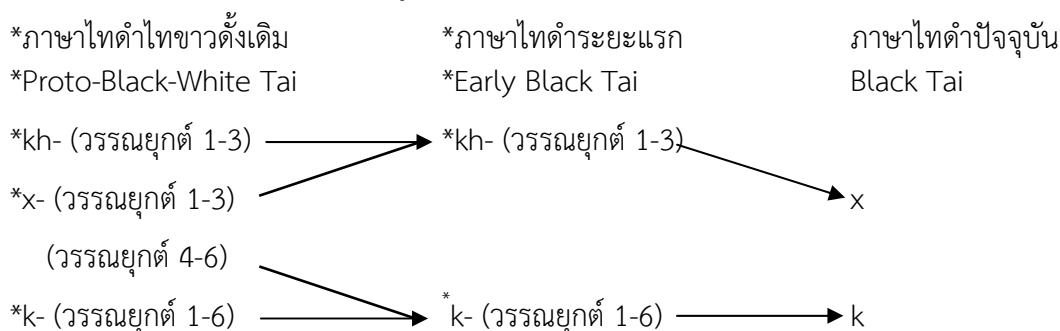
งานวิจัยชิ้นนี้มีจุดประสงค์ที่จะศึกษาระบบเสียงภาษาไทยดำให้ละเอียดกว่างานของ Gedney (1964) โดยศึกษาโครงสร้างของพยางค์ซึ่งประกอบด้วย CV และ CVC และศึกษาระบบเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ในรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ก. พยัญชนะ

พยัญชนะท้ายที่พบในงานของ Fippinger and Fippinger (1974) ตรงกันกับของ Gedney (1964) ส่วนพยัญชนะต้นแตกต่างจากงานของ Gedney (1964) ตรงที่เสียงพยัญชนะต้น kh- และ khw- ในงานของ Gedney (1964) จะปรากฏเป็นเสียง x- และ xw- ตามลำดับ เช่น /khwaa¹/ ‘ขวา’ ในงานวิจัยนี้จะเป็น /xwaa¹/ โดย Gedney (1964) ได้กล่าวถึงวิวัฒนาการของพยัญชนะต้นว่าเสียงพยัญชนะต้นไท่ดั้งเดิม *kh-, *x- ได้รวมเสียงกันเป็นเสียง kh- ในภาษาไทยดำปัจจุบัน และ *⊗-, *k-, *kl-, *kr-, *g- ได้รวมเสียงกันเป็นเสียง k- ในปัจจุบัน ดังแผนภูมิต่อไปนี้

ข้อมูลของ Gedney (1964) ไม่ได้แสดงให้เห็นการเปลี่ยน (shift) จากหน่วยเสียง /kh-/ มาเป็น /x-/ ในภาษาไทยดำในระยะต่อมา ซึ่ง Fippinger and Fippinger (1974: 92) ยืนยันว่าผู้บอกภาษาทุกคนออกเสียง /x-/ ดังนั้นการเปลี่ยนในระยะต่อมาคือเปลี่ยนจาก /kh-/ เป็น /x-/ โดยมีเงื่อนไขการรวมเสียงของพยัญชนะต้นเป็นวรรณยุกต์ดังแผนภูมิต่อไปนี้

เนื่องจากหน่วยเสียง /kh-/ ปรากฏเป็นเสียง /x-/ ในงานวิจัยนี้ เสียงหยุดพ่นลมจึงมีเสียงเดียวคือ /th-/ ซึ่งเสียงหยุดพ่นลมนี้รวมทั้งพยัญชนะที่ห่อปาก ได้แก่ /kw-, xw-, ɲw-/ ตีความให้เป็นพยัญชนะเดี่ยว เนื่องจากไม่ปรากฏเสียงควบกล้ำที่ไม่คลุมเครือ (non-suspect consonant clusters)

เสียงพยัญชนะไท่ดำมีเสียงย่อยที่แปรอิสระทั้งหมดมี 5 หน่วยเสียง ได้แก่ /z-, y-, b-, d-, v-/ ซึ่งมีเสียงย่อยดังนี้

/y-/ [z-]
 /d-/ [d-]/[l-] ~ [l-]
 /v-/ [v-] ~ [b-]/[=-]

หน่วยเสียง /d-/ และ /v-/ มีหน่วยเสียงย่อย [l-] และ [b-]/[=-] ที่มีสัทลักษณะเหมือนกับหน่วยเสียงย่อยของหน่วยเสียง /l-/ และ /b-/ ตามลำดับ และหน่วยเสียงย่อย [l-] และ [b-]/[=-] นี้ก็มีผู้ออกภาษาใช้กันเป็นอย่างมาก จึงคาดการณ์ได้ว่าหน่วยเสียง /d-/ และ /v-/ กำลังจะรวมเสียงเข้ากับหน่วยเสียง /l-/ และ /b-/ ตามลำดับ การรวมเสียงกันของหน่วยเสียงดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ Gedney (1964) ที่พบว่าเสียง [d-] จะแปรกับเสียง [l-] และ [b-] จะแปรกับ [v-] ซึ่งขึ้นอยู่กับท้องถิ่น และพบว่าการเปลี่ยนแปลงของเสียง /d-/ เป็น /l-/ และ /b-/ เป็น /v-/ กำลังจะเกิดขึ้น การเปลี่ยนแปลงจาก /d-/ เป็น /l-/ ตรงกับงานของ Fippinger and Fippinger (1974) แต่ /b-/ เปลี่ยนเป็น /v-/ นั้นตรงกันข้ามกัน คือ /v-/ กำลังจะเปลี่ยนเป็น /b-/ การเปลี่ยนแปลงของพยัญชนะในงานวิจัยทั้งสองงานนี้สามารถนำไปเทียบกับภาษาไทยซึ่งที่ใช้อยู่ปัจจุบันว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปในทางใด

ข. สระ

ระบบสระของงานวิจัยนี้สอดคล้องกับของ Gedney (1964) แต่ให้รายละเอียดเพิ่มเติม เช่น สระ [a] จะพบในพยางค์ปิดเท่านั้น และพยางค์ที่มีพยัญชนะท้ายจะทำให้สระมีการเปลี่ยน (phonetic shift) เช่นสระกลาง /e, ɤ, o/ ในพยางค์ปิดจะเปลี่ยนสูงขึ้นไปสู่คู่สระสูงคือ /i, ɔ, u/ ในขณะที่เดียวกันสระ /i/ และ /u/ ก็ลดต่ำลงในพยางค์เปิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงหยุด เป็นต้น

ค. วรรณยุกต์

ระบบวรรณยุกต์ในงานวิจัยของ Fippinger and Fippinger (1974) สอดคล้องกับงานของ Gedney (1964) ทุกวรรณยุกต์ ยกเว้นบางวรรณยุกต์จะมีรายละเอียดทางสัทลักษณะมากขึ้น คือ

วรรณยุกต์ที่ 2 (B123) ซึ่งเป็นวรรณยุกต์สูงขึ้น จะเริ่มต้นจากระดับกลางที่ค่อนข้างสูง

วรรณยุกต์ที่ 3 (C123) ซึ่งเป็นวรรณยุกต์ต่ำ งานวิจัยนี้จะบรรยายว่าเป็นต่ำระดับ (level) หรือต่ำตก (falling) และมีการบีบที่เส้นเสียงในตอนท้าย ส่วนงานของ Gedney (1964) จะบรรยายว่าเป็นวรรณยุกต์ต่ำตก (ขึ้น) บีบที่เส้นเสียง

วรรณยุกต์ที่ 6 (C4) ซึ่งเป็นวรรณยุกต์กลางตกจะเริ่มที่ระดับวรรณยุกต์ที่ 5 คือระดับกลางค่อนข้างสูง ในขณะที่งานของ Gedney (1964) บรรยายว่าเป็นเสียงตกบีบที่เส้นเสียง

ระบบวรรณยุกต์ในงานวิจัยของ Fippinger and Fippinger (1974) แสดงในกล่องวรรณยุกต์ได้ดังนี้

วรรณยุกต์ดั้งเดิม พยัญชนะต้นดั้งเดิม	พยางค์เป็น			พยางค์ตาย	
	A	B	C	DL	DS
พยัญชนะต้นกลุ่มที่ 1	1	2	3	2	
พยัญชนะต้นกลุ่มที่ 2	กลางต่ำ	กลางสูง	ต่ำระดับ/ตก	กลางสูง	
พยัญชนะต้นกลุ่มที่ 3	ระดับ	ขึ้น	บีบที่เส้นเสียง	ขึ้น	
พยัญชนะต้นกลุ่มที่ 4	4	5	6	5	
	สูงระดับ	กลางสูงระดับ	กลางสูงตก	กลางสูงระดับ	

ภาพที่ 11 กล่องวรรณยุกต์ภาษาไทย (Fippinger and Fippinger 1974)

เช่นเดียวกับงานของ Gedney (1964) งานวิจัยของ Fippinger and Fippinger (1974) สามารถนำมาเทียบเคียงกับภาษาไทยโชนที่พูดในประเทศไทยเพื่อการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยโชน นอกจากนี้ งานวิจัยนี้ยังใช้รายการคำศัพท์ของ Fippinger and Fippinger (1974) ซึ่งมีจำนวน 281 คำ และคัดเลือกเหลือ 222 คำ ในการเก็บข้อมูลคำศัพท์ภาษาไทยโชนที่พูดใน 4 จังหวัด

งานวิจัยเรื่อง “Old Tai Dam (Black Tai) and the meaning of ambiguous words in modern Thai elaborate expressions” ของ Theraphan L-Thongkum (2002b) ใช้รายการคำศัพท์จำนวน 3,343 คำสำหรับการเก็บข้อมูลในประเทศเวียดนามตอนเหนือ ประเทศลาวตอนเหนือ และประเทศไทยตอนกลาง ผู้วิจัยเก็บข้อมูลในประเทศลาวและประเทศไทย ส่วนในประเทศเวียดนาม นักวิจัยของ The Linguistics Institute, the National Center for Social Sciences and Humanities of Vietnam เป็นผู้เก็บข้อมูล นอกจากรายการคำศัพท์นี้ ผู้วิจัยยังใช้รายการคำศัพท์เพิ่มเติม 2 รายการมีจำนวนคำศัพท์ 20 คำและ 153 คำ สำหรับศึกษาวรรณยุกต์ พยัญชนะ และสระ การศึกษาวรรณยุกต์ใช้การฟังควบคู่กับการวัดทางกลศาสตร์ หลังจากเก็บข้อมูลผู้วิจัยต้องตัดคำที่นักวิจัยชาวเวียดนามเก็บจำนวน 632 คำเนื่องจากมีปัญหาบางประการ คงเหลือจำนวน 2,711 คำที่ใช้ในการเปรียบเทียบ ผู้วิจัยได้สืบสร้างระบบเสียงไทดำดั้งเดิม (The Old Tai Dam phonological system) และคลังศัพท์ (lexicon) จำนวน 2,300 รายการ

พื้นที่ในการศึกษาประกอบด้วย 8 พื้นที่ในประเทศเวียดนามตอนเหนือ 1 พื้นที่ในประเทศลาว และ 1 พื้นที่ในประเทศไทย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 8 พื้นที่ในการศึกษาภาษาไทดำ (Theraphan L-Thongkum 2002b)

หมู่บ้าน	อำเภอ (district)	จังหวัด	ประเทศ
Ban Na Nong	Muong La (Son La)	Son La	เวียดนาม
Ban Nang Koew	Muong Nam Ma	Son La	เวียดนาม
Ban Lua	Muong Muay	Son La	เวียดนาม
Ban Mae	Muong Mua	Son La	เวียดนาม
Ban Nat	Muong Kway	Lai Cha Lu	เวียดนาม
Ban Huay Hok	Muong Thanh	Lai Cha Lu	เวียดนาม
Ban Dew	Muong Lo	Ye Ln Bai	เวียดนาม
Ban Fuong	Muong Than	Lao Cai	เวียดนาม
Ban Hua Khua	Muong Nam Tha	Luang Nam Tha	ลาว
Ban Nong So	เขาย้อย	เพชรบุรี	ไทย

ผลการวิจัยพบว่าไทดำที่อาศัยอยู่ในประเทศลาวตอนเหนือและประเทศไทยตอนกลางยังคงรักษาภาษาและวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี แม้ว่าจจะอพยพจากแหล่งเดิมในแคว้นสิบสองจุไทยมาที่สงขลาร้อยปีแล้วก็ตาม

ตาม Theraphan L-Thongkum (2002b) ได้ตั้งข้อสังเกตว่าอาจเป็นเพราะชาวไทดำมองภาษาและวัฒนธรรมของตนว่าเป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ และมีความภาคภูมิใจในประวัติความเป็นมาของตนและอาณาจักรเก่าแก่ซึ่งพวกเขาจากหนี่จากมาด้วยภัยสงครามและการเมือง เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของศัพท์ที่เกิดขึ้นจากการยืมมาจากภาษาลาวและไทย พบว่าความแตกต่างทางด้านเสียงมีน้อยมาก จากข้อมูลที่รวบรวมได้ Theraphan L-Thongkum (2002b) ได้แบ่งภาษาไทดำออกเป็นสองกลุ่มใหญ่โดยใช้เกณฑ์คำศัพท์ ได้แก่ ภาษาไทดำตะวันออกซึ่งพูดในประเทศเวียดนามและไทดำตะวันตกซึ่งพูดในประเทศลาวและประเทศไทย

Theraphan L-Thongkum (2002b) ได้สืบสร้างระบบเสียงภาษาไทดำดั้งเดิมซึ่งประกอบด้วยพยัญชนะจำนวน 39 เสียง พยัญชนะควบกล้ำจำนวน 9 เสียง สระยาว 6 เสียง (ปรากฏหน้า *-k เท่านั้น) สระประสมเสียงสั้น 4 เสียง สระประสมเสียงยาว 3 เสียง (ปรากฏหน้า *-k เท่านั้น) และวรรณยุกต์ 4 วรรณยุกต์ดังต่อไปนี้

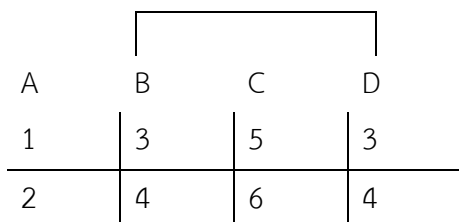
พยัญชนะต้น				พยัญชนะควบกล้ำ				
*p-	*t-	*c-	*k-	*-/	*kw-	*gw-	*khw-	*Nw
								-
*b-	*d-	* -	*g-					
*ph-	*th-		*kh-		พยัญชนะท้าย			
*b-	*d-				*-p	*-t	*-k	
*m-	*n-	* -	*N-		*-m	*-n	*-N	
*hm-	*hn-	*h -	*hN-		*-w	*-j		
		* /-	*/N-					
*f-	*s-		*X-	*h-	สระ			
*v-	*z-		*⊗	*	*i, *ii	*α, *αα	*u, *uu	
*w-	*l-	*j-			*e	*Φ	*o	
*hw-	*hl-				*E, *EE	*a, *aa	*□, *□□	
	*/l-	/j-			*i↔,	*α↔,	*u↔,	*aα
					*ii↔	*αα↔	*uu↔	
วรรณยุกต์								
		*A	*B	*C	*D			

Theraphan L-Thongkum (2002b) ได้ให้ตัวอย่างคำไทดำดั้งเดิมที่สืบสร้างซึ่งยังคงรักษาไว้ได้ในวิธภาษาไทดำปัจจุบัน (Modern Tai Dam varieties) ทั้งหมด ไม่มีปัญหาเรื่องเสียงปฏิภาค ดังนั้นคำไทดำ

ปัจจุบันทุกคำที่ปรากฏในบทความตอนนี้เป็นรูปคำร่วมกัน (common forms) ที่สามารถพบได้ในวิธภาษาไทดำปัจจุบันทุกวิธภาษา

ในภาษาไทดำปัจจุบัน ได้มีการสูญเสียความต่างอย่างมีนัยสำคัญของความยาวสระ (vowel length) มีเพียงสระ *aa ที่ยังคงอยู่ในทั้งพยางค์ปิดและพยางค์เปิด เสียงระเบิดก้อง *b *d *| *g ได้กลายมาเป็นเสียงระเบิดไม่ก้อง p t c k เสียงก้องนำด้วยการกักที่เส้นเสียง */b */d ได้กลายเป็นเสียงระเบิดก้อง b d เสียงซอนนอร์น (sonorant) ไม่ก้อง *hm *hn *h/ *hN *hw *hl กลายเป็นเสียงก้อง m n / N w l เสียงซอนนอร์นนำด้วยการกักที่เส้นเสียง *// */N */l */j กลายเป็นเสียงซอนนอร์นก้องหรือเสียงหยุดที่เส้นเสียง // N// V// j เสียงเสียดแทรกไม่ก้อง *x กลายเป็น s เสียงเสียดแทรกก้อง *v *z *| กลายเป็นเสียงเสียดแทรกไม่ก้อง f s h และ *⊗ กลายเป็นเสียง kh พยัญชนะควบกล้ำไทดำดั้งเดิมทุกพยัญชนะรวมทั้งพยัญชนะท้ายยังคงรักษาไว้ในภาษาไทดำปัจจุบัน วรรณยุกต์ไทดำดั้งเดิม 4 วรรณยุกต์ *A *B *C *D ได้แยกเสียงออกเป็นสองทาง (binary split) ทำให้เกิด 8 วรรณยุกต์คือ A1-A2, B1-B2, C1-C2, D1-D2 และ D1-D2 ได้รวมเสียงกับ B1-B2 ชื่อวรรณยุกต์ A1-A2, B1-B2, C1-C2, D1-D2 หากเรียกตามแนวทางของ Gedney (1972) จะเป็น A123-A4, B123-B4, C123-C4, D123-D4 ตามลำดับ

วรรณยุกต์ในภาษาไทดำปัจจุบันทุกภาษามีจำนวน 6 วรรณยุกต์ วรรณยุกต์ไทดำดั้งเดิม *DL และ *DS ได้รวมเสียงกับวรรณยุกต์ *B ดังแสดงในภาพที่ 12

ภาพที่ 12 ระบบวรรณยุกต์ภาษาไทดำปัจจุบัน

สัทลักษณะของวรรณยุกต์ในภาษาไทดำปัจจุบันในแต่ละวิธภาษาไทดำแสดงในตารางที่ 9
ตารางที่ 9 สัทลักษณะของวรรณยุกต์ไทดำปัจจุบัน

	Lo	Mua	Than	Thanh	Kway	Muay	Nam Ma	La	Nam Tha	Khaw Yoy
ว. 1	11	22	22	22	11	22	22	33	22	22 ┌
ว. 2	55	44	55	44	44	44	44	55	55	55
ว. 3	25	24	25	35	24	24	25	34	35	35
ว. 4	33	33	44	33	33	33	33	44	33	33
ว. 5	21	21	21 ~ 12	21	21	21	21	21	31	31'
ว. 6	42	32	43	41	42	42	31	31	42	41

วรรณยุกต์ไทดำในพยางค์เปิดมีวิวัฒนาการดังนี้คือ ในระยะดั้งเดิม ภาษาไทดำดั้งเดิมมี 3 วรรณยุกต์ คือ ระดับ (*A) ขึ้น (*B) และตก (*C) ต่อมาในระยะแยกเสียง วรรณยุกต์แต่ละวรรณยุกต์แยกเสียงออกเป็น 2 วรรณยุกต์ คือ สูง และ ต่ำ เนื่องจากการสูญเสียความก้องของพยัญชนะต้น (obstruents) ผลจากการแยกเสียงของวรรณยุกต์ทำให้ระบบวรรณยุกต์ 3 วรรณยุกต์ดั้งเดิมกลายเป็นระบบ 6 วรรณยุกต์ ในระยะที่ 3 ซึ่งเป็นระยะเปลี่ยนสลับ (shifting หรือ flip-flop stage) วรรณยุกต์สูงทั้งหมดกลายเป็นต่ำ และวรรณยุกต์ต่ำทั้งหมดกลายเป็นสูง ในระยะสุดท้าย วรรณยุกต์ทุกวรรณยุกต์ยังคงสัทลักษณะเดิมไว้ ยกเว้น *B2 (*B4) ที่มีการเปลี่ยนแปลงจากวรรณยุกต์สูงขึ้นเป็นวรรณยุกต์กลางระดับ อย่างไรก็ตามก็ตัววรรณยุกต์ C1 (C123) ของ Muong Than มีการแปรเป็น [21] ∫ [12] ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอาจมีการเปลี่ยนแปลงของวรรณยุกต์เกิดขึ้นในอนาคต เป็นที่น่าสังเกตว่าภาษาถิ่นทางตะวันตกคือ Nam Tha และ เขาย้อย มีวรรณยุกต์ที่ 5 C1 (C123) ที่มีการบีบที่เส้นเสียง ซึ่งอาจเนื่องด้วยอิทธิพลของวรรณยุกต์ C1 ในภาษาลาว

ในส่วนสุดท้ายของบทความผู้วิจัยได้อธิบายความหมายของคำที่มีความหมายกำกวมในภาษาไทยโดยใช้ความรู้ที่ได้จากการสืบสร้างคำไทดำดั้งเดิม

3.1.2 ระบบเสียงไทยโซ่ง/ไทดำ

งานวิจัยที่เกี่ยวกับระบบเสียงของภาษาไทยโซ่งในประเทศไทยในสมัยแรกๆจะใช้คำว่า “ลาวโซ่ง” ทั้งหมดยกเว้นงานวิจัยของชาคริต อนันทรวัณ (2521) ที่ใช้คำว่า “ไทดำ” เมื่อกล่าวถึงกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ที่หมู่บ้านนาป่าหนาด ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย และใช้คำว่า “ลาวโซ่ง” เรียกกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเพชรบุรี ชาวไทดำที่หมู่บ้านนาป่าหนาดมีความสัมพันธ์กับไทดำในภาคเหนือของลาว และเวียตนาม และบางส่วนทางตอนใต้ของประเทศจีน ชาคริต อนันทรวัณ (2521) ได้บรรยายไว้ว่าชาวไทดำกลุ่มนี้อพยพมาจากเมืองเชียงขวาง เมืองแกง เมืองไล เมืองลอ ทางตอนเหนือของประเทศลาวในสมัยรัชกาลที่ 5 ลงมาทางเมืองหลวงพระบาง และท้ายสุดมาบุกเบิกทำไร่่นาตั้งบ้านเรือนที่ดงป่าหนาด หรือหมู่บ้านนาป่าหนาด ในปัจจุบันชาว “ลาวโซ่ง” เป็นที่รู้จักในนามของ “ไทยโซ่ง” ในการทบทวนวรรณกรรมเรื่องระบบเสียงไทยโซ่งจะรวมงานวิจัยของชาคริต อนันทรวัณ (2521) ไว้ในกลุ่มนี้เพราะศึกษาภาษาไทดำที่พูดในประเทศไทย ถึงแม้จะเป็นคนละกลุ่มกับไทยโซ่งก็ตาม

งานวิจัยระบบเสียงไทยโซ่ง/ไทดำอาจจำแนกออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้คือ

(1) กลุ่มงานวิจัยที่ศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงภาษาไทยโซ่งกับภาษาลาวกลุ่มอื่นๆ ได้แก่

กาญจนา พันธคำ (2523) ศึกษาลักษณะเฉพาะทางด้านเสียงของภาษาลาวโซ่ง ลาวครั่ง ลาวใต้ และลาวเวียงในจังหวัดนครปฐม

Wipawan Plungsuwan (1981) ศึกษาเปรียบเทียบระบบวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นต่างๆที่พูดในจังหวัดราชบุรี

วิไลลักษณ์ เดชะ (2530) ศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงของภาษาไทย 6 ภาษาคือลาวใต้ ลาวเวียง ลาวครั้ง ลาวแก้ว ลาวพวน และลาวโซ่ง ที่พูดในอำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์

กันทิมา วัฒนประเสริฐและสุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ (2531) ศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงภาษาลาวของกลุ่มน้ำท่าจีน เพื่อเปรียบเทียบระบบเสียงของภาษาลาวโซ่ง ลาวครั้ง ลาวเวียง ลาวใต้ และลาวพวน ในจังหวัดสุพรรณบุรี นครปฐม สมุทรสาคร จังหวัดชัยนาท

อรพันธ์ อุณกรสวัสดิ์. (2536) ศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงภาษาผู้ไทที่ตำบลหนองห้าง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ กับภาษาลาวโซ่ง ที่ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

(2) กลุ่มงานวิจัยที่ศึกษาเฉพาะระบบเสียงของภาษาไทยโซ่ง/ไทดำ ได้แก่

ชาคริต อนันทรารวัน (2521) ศึกษาเปรียบเทียบหน่วยเสียงภาษาไทยดำ หมู่บ้านป่าหนาด ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

Orapin Maneewong (1987) ศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงภาษาลาวโซ่งที่จังหวัดเพชรบุรี และ นครปฐม

รสริน เสือส่อสิทธิ์ (2535) ศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงภาษาลาวโซ่ง หมู่บ้านดอนเตาอิฐ ตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ (2541) ศึกษาการจัดกลุ่มภาษาไทยโซ่งจำนวน 12 ถิ่นในภาคกลางโดยใช้เสียงวรรณยุกต์

(3) กลุ่มงานวิจัยที่ศึกษาระบบไวยากรณ์ของภาษาไทยโซ่ง สำนวณพบงานทางด้านไวยากรณ์เพียง 1 รายการ ดังนี้

งานวิจัยของสุพัทธา จิรนนทนาภรณ์, อัญชลี สิงห์น้อย และศิริพร มณีชู (2546) ศึกษาเปรียบเทียบระบบไวยากรณ์ในภาษาไทยโซ่งซึ่งประกอบด้วยระบบเสียงภาษาไทยโซ่งโดยสังเขป และระบบไวยากรณ์

การทบทวนวรรณกรรมของงานกลุ่มที่ 1 และงานวิจัยกลุ่มที่ 3 จะทบทวนเฉพาะระบบเสียงของภาษาไทยโซ่ง และเนื่องจากงานวิจัยของ Wipawan Plungsuwan (1981) ในกลุ่มที่ 1 และงานวิจัยของสุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ (2541) ในกลุ่มที่ 2 ศึกษาเฉพาะวรรณยุกต์จึงจะนำมาทบทวนในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับวรรณยุกต์ การทบทวนวรรณกรรมระบบเสียงไทยโซ่ง/ไทดำ จะสังเคราะห์งานวิจัยตามประเด็นต่างๆดังนี้คือการดำเนินงานวิจัย หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์

3.1.2.1 การดำเนินงานวิจัย

(1) พื้นที่ในการวิจัย พื้นที่ในการเก็บข้อมูลระบบเสียงภาษาไทยโซ่ง/ไทดำมีดังนี้

ตารางที่ 10 พื้นที่ในการเก็บข้อมูลระบบเสียงภาษาไทยโซ่ง

งานวิจัย	พื้นที่ในการเก็บข้อมูล
ชาคริต อนันทรารวัน (2521)	หมู่ที่ 4 หมู่บ้านนาป่าหนาด ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
กาญจนา พันธุ์คำ (2523)	หมู่ที่ 7 และ 9 ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

งานวิจัย	พื้นที่ในการเก็บข้อมูล
วิไลลักษณ์ เดชะ (2530)	หมู่ที่ 4 ตำบลหัวถนน อำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์
Orapin Maneewong (1987)	ตำบลหนองปรัง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี
กันทิมา วัฒนะประเสริฐ และสุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ (2531)	หมู่ที่ 2 ตำบลสวนแตง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี หมู่ที่ 2 ตำบลดอนตูม อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม และหมู่ที่ 3 หมู่ที่ 8 ตำบลหนองสองห้อง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร
รสริน เสือส่อสิทธิ์ (2535)	หมู่ที่ 17 ดอนเตาอิฐ ตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี
อรพันธ์ อุณากรสวัสดิ์ (2536)	หมู่ที่ 1, 2, 5 ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี
สุพัตรา จิรนนทนาภรณ์, อัญชลี สิงห์น้อย และศิริพร มณีชู (2546)	บ้านบ่อทอง ตำบลบ่อทอง อำเภอบางระก่า จังหวัดพิษณุโลก

หมายเหตุ: งานวิจัยของกาญจนา พันธุ์คำ (2523) ได้ให้ข้อมูลว่าชาวไทยโซ่งที่หมู่ที่ 7 และ 9 ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม มีบรรพบุรุษอยู่ที่อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี เพื่อจับจองที่ทำกินเมื่อประมาณ 100 ปีเศษมาแล้ว

(2) การคัดเลือกผู้บอกภาษา

หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้บอกภาษาที่งานวิจัยทุกงานใช้คือผู้บอกภาษาต้องเป็นคนไทยโซ่งที่เกิดและเติบโตในชุมชนไทยโซ่งที่ศึกษา ไม่เคยย้ายไปอยู่ที่อื่นเป็นเวลานาน ใช้ภาษาไทยโซ่งในชีวิตประจำวัน มีอวัยวะในการออกเสียงปกติ และอยู่ในวัยสูงอายุ เพราะเป็นวัยที่ยังรักษาระบบเสียงของภาษาไทยโซ่งที่แท้จริงไว้ได้ดีกว่าผู้บอกภาษาที่มีอายุน้อยซึ่งอาจได้รับอิทธิพลของภาษาไทยมาตรฐานจากการศึกษาหรือสื่อมวลชน และจากการพบปะกับผู้คนต่างถิ่น ผู้บอกภาษาจะมีทั้งผู้บอกภาษาหลัก และผู้บอกภาษารองสำหรับการตรวจสอบข้อมูล ตารางที่ 11 แสดงจำนวนผู้บอกภาษาและอายุของผู้บอกภาษาในงานวิจัยทั้งหมด

ตารางที่ 11 จำนวนและอายุของผู้บอกภาษา

งานวิจัย	จำนวน	อายุ
ชาคริต อนันทรวาน (2521)	ผู้บอกภาษาหลัก 3 คน	50-65 ปี
กาญจนา พันธุ์คำ (2523)	ผู้บอกภาษาหลัก 1 คนและผู้บอกภาษาสำหรับตรวจสอบข้อมูลอีก 2-3 คน	48-70 ปี
วิไลลักษณ์ เดชะ (2530)	ผู้บอกภาษาหลัก 1 คนย้ายมาจากจังหวัดสุพรรณบุรีได้ประมาณ 30 ปี	56 ปี
Orapin Maneewong (1987/2530)	ผู้บอกภาษาหลัก 6 คน	55-74 ปี
กันทิมา วัฒนะประเสริฐ และสุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ (2531)	ผู้บอกภาษาในจังหวัดสุพรรณบุรีและนครปฐมมีจำนวนจังหวัดละ 2 คน จังหวัดสมุทรสาครมีจำนวน 3 คน	58-73 ปี
รสริน เสือส่อสิทธิ์ (2535)	ผู้บอกภาษาหลัก 3 คน	46-58 ปี

งานวิจัย	จำนวน	อายุ
อรพันธ์ อนุการสวัสดิ์ (2536)	ผู้บอกภาษาหลัก 4 คน	50-67 ปี
สุพัตรา จิรนนทนาภรณ์, อัญชลี สิงห์น้อย และศิริพร มณีชู (2546)	ผู้บอกภาษาหลัก 1 คน	69 ปี

(3) การจัดทำรายการคำศัพท์

งานวิจัยทุกงานใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์ระบบวรรณยุกต์คือกล่องวรรณยุกต์ของ Gedney (1972) กล่องวรรณยุกต์นี้ใช้ประกอบกับรายการคำสำหรับทดสอบเสียงวรรณยุกต์ที่เป็นคำพยางค์เดียวจำนวน 60 คำ สำหรับรายการคำศัพท์ที่ใช้วิเคราะห์สัทลักษณะของวรรณยุกต์โดยใช้วิธีการทางกลศาสตร์ ได้ใช้รายการคำ ชุดเทียบเสียง (minimal set) ซึ่งป้องกันการเกิดการแปรของวรรณยุกต์จากอิทธิพลของเสียงพยัญชนะต้นและสระที่ต่างกัน รายการคำศัพท์นี้จัดทำโดย Kalaya Tingsabadh (1980) และพิณรัตน์ อัครวัฒนากุล (2546) ตารางที่ 12 แสดงแหล่งที่มาของรายการคำศัพท์และจำนวนคำศัพท์ของงานวิจัยทั้งหมด

ตารางที่ 12 แหล่งที่มาของรายการคำศัพท์และจำนวนคำศัพท์

งานวิจัย	แหล่งที่มาของรายการคำศัพท์	จำนวนคำศัพท์
ชาคริต อนันทรวัน (2521)	รายการคำศัพท์ของ Gedney (1964), Fippinger (1974), Li (1977), วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์ (2520) และจากผู้วิจัย -การวิเคราะห์เสียงวรรณยุกต์ ผู้วิจัยใช้กล่องทดสอบเสียงวรรณยุกต์ของ Gedney (1972)	2,000 คำ
กาญจนา พันธคำ (2523)	-รายการคำสำหรับเก็บข้อมูลภาษาไทยของ William J. Gedney ซึ่งจัดพิมพ์เผยแพร่โดย โครงการวิจัยภาษาไทยและภาษาพื้นเมืองถิ่นต่างๆ (ILTRP) เป็นหลักกับได้ค้นคว้าจากแหล่งอื่นๆ เพิ่มเติม -การวิเคราะห์เสียงวรรณยุกต์ ผู้วิจัยใช้กล่องทดสอบเสียงวรรณยุกต์ของ Gedney (1972)	948 คำ
วิไลลักษณ์ เดชะ (2530)	-รายการคำของ Harris (1975), Brown (1965) -การวิเคราะห์เสียงวรรณยุกต์ ผู้วิจัยใช้กล่องทดสอบเสียงวรรณยุกต์ของ Gedney (1972)	1,892 คำ
Orapin Maneewong (1987)	รายการคำศัพท์ของ Gedney (1972) และ Swadesh Southeast Asian word list (revised 1980) -การวิเคราะห์เสียงวรรณยุกต์ ผู้วิจัยใช้กล่องทดสอบเสียงวรรณยุกต์ของ Gedney (1972)	
กันทิมา วัฒนประเสริฐ และสุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ (2531)	รายการศัพท์ชุดเดียวกับกาญจนา พันธคำ (2523)	783 คำ

งานวิจัย	แหล่งที่มาของรายการคำศัพท์	จำนวนคำศัพท์
รสริน เสือส่อสิทธิ์ (2535)	-รายการคำศัพท์ไม่ระบุแหล่งที่มา -การวิเคราะห์เสียงวรรณยุกต์ ผู้วิจัยใช้กล่องทดสอบเสียงวรรณยุกต์ของ Gedney (1972)	352 คำ
อรพันธ์ อุณากรสวัสดิ์ (2536)	-รายการคำจากงานวิจัยต่างๆและจากที่ผู้วิจัยค้นคว้าเพิ่มเติม -การวิเคราะห์เสียงวรรณยุกต์ ผู้วิจัยใช้กล่องทดสอบเสียงวรรณยุกต์ของ Gedney (1972)	1,200 คำ
สุพัตรา จิรนนทนาภรณ์, อัญชลี สิงห์น้อย และศิริพร มณีชู (2546)	-งานวิจัยนี้ไม่ได้ใช้รายการคำเพราะศึกษาโครงสร้างระบบไวยากรณ์เป็นหลักจึงเก็บข้อมูลประโยคจากข้อความ ประวัติ นิทาน ประเพณี และพิธีกรรม -การวิเคราะห์เสียงวรรณยุกต์ ผู้วิจัยใช้กล่องทดสอบเสียงวรรณยุกต์ของ Gedney (1972)	-

(4) การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ระบบเสียง งานวิจัยทุกงานใช้วิธีการหน่วยเสียง (Phonemic Approach) ซึ่งประกอบด้วย การตีความ (Interpretation/Resegmentation) การเปรียบเทียบในสภาพแวดล้อมเหมือนหรือคล้ายกัน (Contrast) การแจกแจงสับหลัก (Complementary distribution) การแปรอิสระ (Free variation) และ การแจกแจงของหน่วยเสียง (Phoneme distribution)

นอกจากวิธีการหน่วยเสียง การวิเคราะห์วรรณยุกต์มีทั้งการฟังเพียงอย่างเดียวเพื่อวิเคราะห์สัญลักษณ์ของวรรณยุกต์โดยหาค่าระดับเสียงสูง กลาง ต่ำของระดับเสียงของผู้พูดภาษาแต่ละคน และการใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบการวิเคราะห์จากการฟัง เช่น เครื่องมือ Sound Spectrograph ซึ่งแสดงแผนภาพคลื่นเสียง และเครื่องมือ Visi-Pitch ซึ่งแสดงผลระดับเสียงบนจอภาพ การวิเคราะห์วรรณยุกต์ตามแนวทั้งสองในงานวิจัยต่างๆสรุปในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 แนวทางการวิเคราะห์วรรณยุกต์

งานวิจัย	การวิเคราะห์วรรณยุกต์
ชาคริต อนันทรวัน (2521)	วิเคราะห์ด้วยการฟังและตรวจสอบกับการอ่านแผนภาพคลื่นเสียง (Sound spectrograms)
กาญจนา พันธคำ (2523)	วิเคราะห์ด้วยการฟังและตรวจสอบกับการอ่านแผนภาพคลื่นเสียง (Sound spectrograms)
วิไลลักษณ์ เดชะ (2530)	วิเคราะห์ด้วยการฟังและตรวจสอบกับการอ่านแผนภาพคลื่นเสียง (Sound spectrograms)
Orapin Maneewong (1987)	วิเคราะห์ด้วยการฟังและตรวจสอบกับเครื่อง Visi-pitch model 6087
กันทิมา วัฒนประเสริฐ	วิเคราะห์ด้วยการฟัง

งานวิจัย	การวิเคราะห์วรรณยุกต์
และสุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ (2531)	
อรพันธ์ อุณากรสวัสดิ์ (2536)	วิเคราะห์ด้วยการฟัง
รสริน เสือสอสิทธิ์ (2535)	วิเคราะห์ด้วยการฟัง
สุพัตรา จิรันทนาภรณ์, อัญชลี สิงห์น้อย และศิริพร มณีชู (2546)	วิเคราะห์ด้วยการฟัง

3.1.2.2 ผลการวิจัย

ผลการวิจัยของงานวิจัยทั้งหมดมีความสอดคล้องกันในเรื่องพยัญชนะและสระ ส่วนวรรณยุกต์มีความแตกต่างกันตามท้องถิ่นดังรายละเอียดต่อไปนี้

(1) หน่วยเสียงพยัญชนะ

(1.1) พยัญชนะต้นเดี่ยว

ตารางที่ 14 หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว

ฐานกรณ์ ลักษณะของเสียง		ริมฝีปาก	ริมฝีปาก-ฟัน	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	คอหอย
กัก	ไม่ก้อง ไม่พ่นลม	p -		t -		k -	/ -
	ไม่ก้อง พ่นลม	ph -		th -		kh -	
	ก้อง	b -		(d-)			
กึ่งเสียด แทรก	ไม่ก้อง ไม่พ่นลม				c -		
	ไม่ก้อง พ่นลม				(ch-)		
เสียดแทรก ไม่ก้อง			f -	s -			h-
นาสิก		m -		n -	ɲ -	ŋ-	
ข้างลิ้น				l -			
กึ่งสระ		w -			j-/y -		

ระบบเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวในงานวิจัยของชาคริต อนันทราวัน (2521) กาญจนา พันธุ์คำ (2523) กันทิมา วัฒนะประเสริฐและสุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ (2531) Orapin Maneewong (1987) อรพันธ์ อุณากรสวัสดิ์ (2536) และรสริน เสือสอสิทธิ์ (2535) มีจำนวนตรงกันคือ 19 หน่วยเสียงได้แก่ /p-, ph-, b-, t-, th-, k-, kh-, /-, c-, f-, s-, h-, m-, n-, ɲ-, ŋ-, l-, w-, j-/ ในขณะงานวิจัยของวิไลลักษณ์ เดชะ (2530) มีจำนวนหน่วยเสียงพยัญชนะต้น 20 หน่วยเสียงโดยเพิ่มหน่วยเสียง /d-/ ในวงเล็บ และงานของสุพัตรา จิรันทนาภรณ์,และคณะ (2546) มีจำนวนหน่วยเสียงพยัญชนะต้น 21 หน่วยเสียง โดยรวมหน่วยเสียง /d-/ และ /ch-/ ที่ปรากฏในวงเล็บ งานวิจัยของวิไลลักษณ์ เดชะ (2530) พบหน่วยเสียง /ch-/ [tʰh-] ในคำบางคำเช่น [tʰhut³⁵] ‘จุด’ ซึ่งคาดว่าเป็นเสียงที่ยืมมาจากภาษาไทย

เสียงพยัญชนะในภาษาไทยช่อง 19 หน่วยเสียงนี้มีจำนวนเท่ากับงานของ Gedney (1964) แต่ต่างกันที่งานของ Gedney มีหน่วยเสียง /d-, v-/ และไม่มีหน่วยเสียง /ph-/ ในงานวิจัยทุกงานพยัญชนะต้นดั้งเดิมที่เป็นเสียงก้องจะกลายมาเป็นเสียงไม่ก้องไม่พ่นลม

การแปรของเสียงพยัญชนะต้นในงานวิจัยต่างๆมีดังนี้

ก. การแปรของเสียง [d-] และ [l-]

ผลการวิจัยของชาคริต อนันทรวัณ (2521) กาญจนา พันธคำ (2523) กันทิมา วัฒนะประเสริฐและสุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ (2531) และอรพันธ์ อุณากรสวัสดิ์ (2536) จัดเสียง [d-] ให้เป็นเสียงย่อยของหน่วยเสียง /l-/ ซึ่งแปรอิสระกับเสียง [l-]

ชาคริต อนันทรวัณ (2521:34) ได้อ้างคำกล่าวของผู้บอกภาษาคนหนึ่งว่า “ภาษาไทยไม่มีเสียง [d-] แต่ได้รับอิทธิพลของภาษาไทยอีสานและภาษาไทยกรุงเทพฯจึงมีเสียง [d-] ปะปน แต่เสียง [d-] เมื่อเข้าไปปะปนกับภาษาไทยคำจะเปลี่ยนเป็นเสียง [l-] เกือบทั้งหมด ยกเว้นบางคำที่ผู้บอกภาษาจะออกเสียงทั้ง [d-] และ [l-] ในคำเดียวกัน”

กาญจนา พันธคำ (2523) ระบุว่าการแปรอิสระของเสียง [d-] และ [l-] นี้สามารถบอกได้ว่าเป็นการแปรอิสระของหน่วยเสียง /d-/ หรือ /l-/ โดยพิจารณาจากวรรณยุกต์ คือถ้าเป็นวรรณยุกต์ 1 [24], 3 [35], 5 [33] หน่วยเสียงพยัญชนะต้นจะเป็น /d-/ เช่น A3 [dom¹] ~ [lom¹] ‘ดม’ แต่หากเป็นวรรณยุกต์ 2 [354], 4 [44], 6 [43] หน่วยเสียงพยัญชนะต้นจะเป็น /l-/ เช่น C4 [din⁶] ~ [lin⁶] ‘ลิน’

วิไลลักษณ์ เดชะ (2530) วิเคราะห์ระบบเสียงพยัญชนะต้นให้มีหน่วยเสียง /d/ ซึ่งประกอบด้วย 2 เสียงย่อยคือ [d-] และ [l-] แปรอิสระกัน

Orapin Maneewong (1987) พบว่าผู้บอกภาษาหลักจะไม่ใช้หน่วยเสียง /d-/ ซึ่งผู้พูดวัยหนุ่มสาวใช้กัน และบอกว่าการออกเสียง /d-/ นั้นไม่ถูกต้อง

กันทิมา วัฒนะประเสริฐและสุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ (2531) พบการแปรอิสระของหน่วยเสียงย่อย [l-] ~ [d-] เฉพาะที่ตำบลดอนตูม อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐมเพียงแห่งเดียว ที่จังหวัดสุพรรณบุรีและสมุทรสาคร ไม่พบการแปรอิสระของสองเสียงนี้ จึงสรุปได้ว่าเสียง /d-/ และ /l-/ ได้รวมเสียงกันอย่างสมบูรณ์ในสองถิ่นดังกล่าว ในทำนองเดียวกันงานวิจัยของรสริน เสือส่อสิทธิ์ (2535) ที่จังหวัดกาญจนบุรีไม่พบการแปรอิสระของหน่วยเสียงย่อย [l-] ~ [d-] เสียง [d-] จะออกเสียงเป็น [l-] เช่น /to¹ ləan¹/ ‘ใส่เตียน’ เป็นต้น

อรพันธ์ อุณากรสวัสดิ์ (2536) ระบุว่าผู้บอกภาษาที่อำเภอยะโฮย จังหวัดเพชรบุรีบางคนออกหน่วยเสียง /l-/ เป็น [d-] ดังนั้นจึงวิเคราะห์ให้เสียง [l-] แปรอิสระกับเสียง [d-]

การแปรอิสระเช่นนี้ตรงกับที่ Gedney (1964) ได้กล่าวไว้ข้างต้นว่าภาษาไทยมีการเปลี่ยนสลับระหว่าง [d-] และ [l-] ซึ่งแต่ละถิ่นจะมีอัตราการสลับนี้ไม่เหมือนกัน อาจเป็นไปได้ว่าการเปลี่ยนจากเสียง [d-] เป็น [l-] เพิ่งเกิดขึ้นเมื่อไม่นานมานี้เอง แต่งานของ Gedney (1964) แตกต่างตรงที่ว่ามีหน่วยเสียง /l-/ และ /d-/ ในภาษาไทยคำ แต่งานวิจัยของกาญจนา พันธคำ (2523) กันทิมา วัฒนะประเสริฐและสุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ (2531) และอรพันธ์ อุณากรสวัสดิ์ (2536) ไม่พบหน่วยเสียง /d-/ จะใช้หน่วยเสียง /l-/ แทนทั้งหมด

การแปรของเสียง [l-] และ [d-] นี้ตรงกับคำกล่าวของ Li (1977) ที่ว่าเสียงพยัญชนะต้นดั้งเดิม */d- ยังคงปรากฏอยู่ในภาษาขมุขมิง แต่จะเปลี่ยนเป็นเสียง [d-] ในภาษาไทยถิ่นต่างๆส่วนใหญ่ ลักษณะสำคัญของพยัญชนะนี้คือการกักเส้นเสียง (glottalization) คำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะนี้จะมีวิวัฒนาการของวรรณยุกต์เหมือนคำที่มีพยัญชนะต้นเป็นเสียงกักเส้นเสียง (glottal stop) และมักจะมีวรรณยุกต์ชุดที่ 1 (พยัญชนะต้นเสียงไม่ก้อง) ลักษณะการกักเส้นเสียงอาจมีอิทธิพลต่อวรรณยุกต์บางวรรณยุกต์ในบางภาษาถิ่น และอาจจะหายไปบางภาษาถิ่นแต่อิทธิพลของสัทลักษณะนี้ที่มีต่อเสียงวรรณยุกต์ยังคงอยู่ เสียง [d-] จะปรากฏเป็นเสียง [n-] ในภาษาไทยอีสาน และ [l-] ในภาษาไทยเหนือและไทดำ

ข. การแปรของเสียง [v-] และ [w-]

กาญจนา พันธคำ (2523) พบว่าเสียง [w-] บางครั้งผู้บอกภาษาออกเสียงเป็น [v-] ซึ่งพบเพียงคำเดียว คือ [vi↔/] ‘งาน’ แสดงให้เห็นว่าภาษาไทยคำที่ Gedney (1964) และ Fippinger and Fippinger (1974) พบว่ามีเสียง [v-] นั้นได้กลายมาเป็นเสียง [w-] ในภาษาไทยโซ่งถิ่นนครปฐมและถิ่นอื่นๆเช่นกัน เช่นภาษาไทยคำที่หมู่บ้านนาป่าหนาดใช้คำว่า [wi↔/]⁴

ค. การแปรของเสียง [kh-] และ [x-]

งานวิจัยระบบเสียงไทยโซ่งทุกงานพบว่าเสียง [x-] ที่ Fippinger and Fippinger (1974) พบในภาษาไทยโซ่งจะใช้ [kh-] ดังเช่นในงานของ Gedney (1964)

ง. การแปรของเสียง [b-] และ [v-]

การแปรของเสียง [b-] และ [v-] พบเฉพาะงานของ Gedney (1964) และ Fippinger and Fippinger (1974) ในขณะที่ภาษาไทยโซ่งในประเทศไทยจะใช้เสียง [w-] ในงานวิจัยทุกงาน เช่น คำว่า /wi:¹/ ‘หิว’ ในงานวิจัยของชาคริต อนันทรวัน (2521)

(1.2) พยัญชนะต้นควบกล้ำ

พยัญชนะต้นควบกล้ำในงานวิจัยทุกงานยกเว้นงานวิจัยของชาคริต อนันทรวัน (2521) และวิไลลักษณ์ เดชะ (2530) จะตรงกับงานของ Gedney (1964) คือ /kw- khw- ɣw-/ และต่างจากงานของ Fippinger and Fippinger (1974) ตรงที่มีเสียง /khw-/ แทนเสียง /xw-/ งานวิจัยของกาญจนา พันธคำ (2523) และสริน เสือสือสิทธิ์ (2535) พบพยัญชนะควบกล้ำ /ɣw-/ ในคำเดียวดังเช่นงานของ Gedney (1964) คือ /ɣwa:²/ ‘(เมื่อ) วาน’ ส่วนงานของ Fippinger and Fippinger (1974) พบเพิ่มอีกคำคือ /ɣwaa/⁵ ‘to look around for’ ซึ่งงานวิจัยของ Orapin Maneewong (1987) ก็พบคำว่า /ɣwa/⁴ ‘to turn left and right, to turn face’ ซึ่งมีความหมายใกล้เคียงกัน งานวิจัยของกันทิมา วัฒนะประเสริฐและสุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ (2531) และอรพันธ์ อุณากรสวัสดิ์ (2536) นอกจากจะพบพยัญชนะควบกล้ำ /ɣw-/ ในคำ /ɣwa:²/ ‘(เมื่อ) วาน’ เหมือน Gedney (1964) และกาญจนา พันธคำ (2523) แล้วยังพบในคำว่า /mɛ:ɣ² ɣwan²/ อีกด้วย

งานวิจัยของชาคริต อนันทรวัน (2521) พบหน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำเพียง 1 หน่วยเสียงคือ /kw-/ ซึ่งมีเสียง [kw-] แปรอิสระกับเสียง [khw-] ใน 2 ลักษณะ

(1) เสียง [kw-] แปรอิสระกับ [khw-] อย่างสม่ำเสมอเมื่อพยัญชนะท้ายเป็นเสียง [-m] และ [-y] เช่น

kwa:m⁴ ~ khwa:m⁴ ‘ความ’

kwa:y⁴ ~ khwa:y⁴ ‘ควาย’

(2) เสียง [kw-] แปรอิสระกับ [k-] และเสียง [khw-] แปรอิสระกับเสียง [kh-] เมื่อพยัญชนะท้ายเป็นเสียง [-ŋ] เช่น

kwa:ŋ¹ ~ kua:ŋ¹ ‘กวาง’

khwa:ŋ¹ ~ khua:ŋ¹ ‘ขวาง’

งานวิจัยของวิไลลักษณ์ เดชะ (2530) พบพยัญชนะต้นควบกล้ำ 2 หน่วยเสียงคือ /kw-/ และ /khw-/

(1.3) พยัญชนะท้าย

งานวิจัยของกาญจนา พันธคำ (2523) พบว่าพยัญชนะ 7 หน่วยเสียงปรากฏเป็นพยัญชนะท้าย เหมือนกับงานวิจัยของ Gedney (1964) และ Fippinger and Fippinger (1974) คือ /-p -t -k -/ -m -n - ɣ / ในงานวิจัยอื่นจะพบจำนวนของพยัญชนะท้ายแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับการศึกษาสระ /u, i, ɤ/ ในตำแหน่งท้ายพยางค์

งานวิจัยของชาคริต อนันทรวัณ (2521) วิไลลักษณ์ เดชะ (2530) กันทิมา วัฒนประเสริฐและสุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ (2531) รสริน เสือส่อสิทธิ์ (2535) และอรพันธ์ อุณากรสวัสดิ์ (2536) พบว่าหน่วยเสียงพยัญชนะ 9 หน่วยเสียงสามารถปรากฏเป็นพยัญชนะท้ายได้ เนื่องจากวิเคราะห์ให้ /u, i/ เป็น /-w, -j/ ตามลำดับ ซึ่งแตกต่างจากกาญจนา พันธุ์คำ (2523) ที่วิเคราะห์ให้เป็นส่วนท้ายของสระประสมสองเสียงและสามเสียง ส่วนสระ /ɔ/ ไม่ได้ตีความให้เป็นพยัญชนะท้าย /-y/ ดังงานของ Gedney (1964) แต่ให้เป็นสระประสม /aɔ/

(2) หน่วยเสียงสระ

ในการบรรยายหน่วยเสียงสระ มีการใช้สัญลักษณ์ที่ต่างกันแทนหน่วยเสียงเดียวกัน ดังนี้คือ $\rightarrow/\infty$, E/Θ , $\leftrightarrow/\Phi$ จึงได้ปรับสระให้เป็นระบบเดียวกันทั้งหมด คือ ∞ , E , Φ

(2.1) สระเดี่ยว

งานวิจัยทั้งหมดพบว่าภาษาไทยซึ่งมีหน่วยเสียงสระเดี่ยวสั้น 9 หน่วยเสียงดังนี้ /i, e, E, ∞ , , a, u, o, $\square$ / สระทั้ง 9 หน่วยเสียงมีคู่สระยาวอีก 9 หน่วยเสียง รวมเป็นสระเดี่ยวทั้งหมด 18 หน่วยเสียง ความสั้นยาวของสระจะแตกต่างจากงานของ Gedney (1964) และ Fippinger and Fippinger (1974) ที่พบการเปรียบเทียบของสระสั้นยาวเฉพาะคู่สระ /a/ และ /a:/ แต่ระบบสระของภาษาไทยซึ่งในประเทศไทยมีความสั้นยาวครบคู่กับสระเดี่ยวเสียงสั้นดังแสดงให้เห็นในคู่เทียบเสียง เช่น /u - u:/ /khu³/ ‘ชุด’ - /khu:t³/ ‘ชุด’ เป็นต้น

(2.2) สระประสม

จำนวนของหน่วยเสียงสระประสมจะแตกต่างกันตามการตีความเสียงสระ /u, i, ∞ / ในตำแหน่งท้ายคำ

งานวิจัยของกาญจนา พันธุ์คำ (2523) ไม่ได้ตีความเสียงสระ /u, i, ∞ / เป็นพยัญชนะท้าย /-w, -y, -y/ ดังเช่นงานของ Gedney (1964) และงานของ Fippinger and Fippinger (1974) จึงมีสระประสมสองเสียงและสามเสียงจำนวนมาก คือมีสระประสมสองส่วน 15 หน่วยเสียงและสระประสมสามส่วนมี 3 หน่วยเสียง แต่หากวิเคราะห์เป็นพยัญชนะท้ายจำนวนสระประสมก็จะเท่ากัน คือ /i $\leftrightarrow$ ∞ $\leftrightarrow$ u $\leftrightarrow$ /

งานวิจัยของ วิไลลักษณ์ เดชะ (2530) Orapin Maneewong (1987) กันทิมา วัฒนประเสริฐและสุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ (2531) รสริน เสือส่อสิทธิ์ (2535) อรพันธ์ อุณากรสวัสดิ์ (2536) และสุพัตรา จิรันทนภาภรณ์และคณะ (2546) วิเคราะห์ให้สระประสมมี 4 หน่วยเสียง คือ /i $\leftrightarrow$, ∞ $\leftrightarrow$, u $\leftrightarrow$, a ∞ / หรือ /i $\leftrightarrow$, ∞ $\leftrightarrow$, u $\leftrightarrow$, a ∞ / ซึ่งเพิ่มจากงานของ Gedney (1964) Fippinger and Fippinger (1974) 1 หน่วยเสียงเนื่องจากวิเคราะห์ /a ∞ / ให้เป็นสระประสม งานวิจัยของ Orapin Maneewong (1987) ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงสระประสมที่แตกต่างจากงานวิจัยอื่นคือ /i Φ , ∞ Φ , u Φ , a Φ /

งานวิจัยของชาคริต อนันทรวัณ (2521) แตกต่างจากงานวิจัยที่กล่าวข้างต้นตรงที่พบหน่วยเสียงสระประสม 7 หน่วยเสียง ได้แก่ สระประสมเสียงสั้น 3 หน่วยเสียงคือ /i $\leftrightarrow$, ∞ $\leftrightarrow$, u $\leftrightarrow$ / และสระประสมเสียงยาว 4 หน่วยเสียงคือ /i: $\leftrightarrow$, ∞ : $\leftrightarrow$, u: $\leftrightarrow$, $\text{อ}:\infty$ / ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตเช่นเดียวกับกาญจนา พันธุ์คำ (2523) และ Orapin Maneewong (1987) ว่าสระประสมสองเสียง / $\text{อ}:\infty$ / หรือ /a ∞ / มักจะเกิดในคำที่ใช้รูปสระ “ไ” ในภาษาไทยมาตรฐาน เช่นคำว่า /ba ∞ ¹/ ‘ใบ’ /sa ∞ ¹/ ‘ใส่’ /la ∞ ¹ ~ da ∞ ¹/ ‘ไต่’ เป็นต้น นอกจากนี้ชาคริต อนันทรวัณ (2521:48) ยังกล่าวว่า “คำที่ใช้สระไ (ไม้ม้วน) นี้ในภาษาผู้ไทยมักออกเสียงเป็น [ə:] (วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ 2520:109) ในภาษาแสด มักออกเสียงเป็น [ɔ] (วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ 2519:123)

(3) หน่วยเสียงวรรณยุกต์

การสังเคราะห์ผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับหน่วยเสียงวรรณยุกต์จะรวมผลงานวิจัยของ อัญชลี บุรณะสิงห์ (2531) และสุนทรินทร์ แสงงาม (2549) ในส่วนที่เกี่ยวกับวรรณยุกต์ ส่วนงานวิจัยของ Wipawan Plungsuwan (1981) ที่ศึกษาเฉพาะวรรณยุกต์ก็นำมาสังเคราะห์แยกต่างหาก เนื่องจากพบระบบวรรณยุกต์ที่แตกต่างออกไปจากงานวิจัยอื่นๆเป็นอย่างมาก ผลการวิจัยที่เกี่ยวกับวรรณยุกต์ทั้งหมดแสดงในกล่องวรรณยุกต์เปรียบเทียบกันไดดังนี้

ตารางที่ 15 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยดำ/ไทยซอง 13 ถิ่น

		A	B	C	DL	DS
1, 2, 3	SL	1 กลางต่ำระดับ	3 สูงขึ้น	5 ต่ำระดับหรือต่ำตก ป๊อปที่เส้นเสียง	3 สูงขึ้น	
	น.ป.1	1 ต่ำขึ้น [24]	3 กลางขึ้น [35]	5 กลางระดับ [33]	3 กลางขึ้น [35]	
	น.ป.2	1 ต่ำขึ้น [24]	3 กลางขึ้น [35]	5 กลางระดับ [33]	3 กลางขึ้น [35]	
	ส.พ. 1	1 กลางขึ้น [34]	3 ต่ำขึ้น [24]	5 กลางตก [32]	3 ต่ำขึ้น [24]	
	ส.พ. 2	1 กลางตกขึ้น	3 กลางต่ำ-ตกขึ้น	5 กลางต่ำ- ตก ปิดเส้นเสียง	3 กลางต่ำ-ตกขึ้น	
	ส.ค.	1 กลางขึ้น [34]	3 ต่ำขึ้น [24]	5 กลางตก [32]	3 ต่ำขึ้น [24]	
	พ.ร.1	1 กลางขึ้น [35]	3 ต่ำขึ้น [24]	5 ต่ำตก [21]	3 ต่ำขึ้น [24]	
	พ.ร. 2	1 กลางต่ำขึ้น [23]	3 กลางต่ำขึ้นสูง [25]	5 กลางระดับป๊อปที่ เส้นเสียง [33]	3 กลางขึ้น [35]	
	พ.ร. 3	1 กลางขึ้น	3 ต่ำขึ้น	5 ต่ำระดับ	3 ต่ำขึ้น	
	ก.บ	1 กลางขึ้น [34]	3 ต่ำขึ้น [24]	5 กลางตก [32]	3 ต่ำขึ้น [24]	
	น.ส	1 ต่ำขึ้น [14]	3 กลางขึ้น [35]	5 ต่ำระดับเส้นเสียง ปิด [22/]	3 กลางขึ้น [35]	
	พ.ล.	1 ต่ำขึ้น [23]	3 กลางขึ้น [35]	5 ต่ำระดับ [22]	3 กลางขึ้น [35]	
	เลย	1 ต่ำขึ้นตก [241]	3 สูงขึ้น [45]	4 ต่ำเลื่อนลง [21]	3 สูงขึ้น [45]	3 สูงระดับ [44]
4	SL	2 สูงระดับ	4 กลางสูงระดับ	6 กลางสูงตก ป๊อปที่เส้นเสียง	4 กลางสูงระดับ	
	น.ป.1	2 กลางขึ้นตก [354]	4 สูงระดับ [44]	6 สูงเลื่อนลง/สูงตก [43]	4 สูงระดับ [44]	
	น.ป.2	2 กลางขึ้นตก [354]	4 สูงระดับ [44]	6 สูงเลื่อนลง/สูงตก [43]	4 สูงระดับ [44]	
	ส.พ. 1	2 กลางขึ้นตก [354]	4 สูงระดับ [44]	6 สูงขึ้นตก [452]	4 สูงระดับ [44]	
	ส.พ. 2	2 กลางขึ้นตก	4 กลางสูง-ระดับ	6 กลางตก	4 กลางสูง-ระดับ	
	ส.ค.	2 สูงขึ้น [45]	4 กลางระดับ [33]	6 สูงขึ้นตก [452]	4 กลางระดับ [33]	
	พ.ร.1	2 สูงตก [43]	4 กลางระดับ [33]	6 สูงขึ้นตก [452]	4 กลางระดับ [33]	
	พ.ร.2	2 กลางสูงขึ้นตก [453]	4 กลางขึ้นตก [342]	6 กลางตก [32]	4 กลางขึ้นตก [343]	

		A	B	C	DL	DS
	ก.บ	2 กลางขึ้นตก [354]	4 สูงระดับ [44]	6 สูงขึ้นตก [452]	4 สูงระดับ [44]	
	พ.ร. 3	2 ต่ำขึ้นตก	4 กลางระดับ	6 กลางตก	4 กลางระดับ	
	น.ส.	2 กลางขึ้นตก [343]	4 กลางระดับ [33]	6 สูงตก [42]	4 กลางระดับ [33]	
	พ.ล.	2 กลางขึ้นตก [354]	4 กลางระดับ [33]	6 สูงตก [42]	4 กลางระดับ [33]	
	เลย	2 สูงขึ้นตก [453]	4 ต่ำเลื่อนลง [21]	5 กลางเลื่อนลง [31]	2 สูงตก [43]	

หมายเหตุ

1. เลขที่ของวรรณยุกต์ได้ปรับให้เหมือนกันหมดคือ A123 เป็นวรรณยุกต์ที่ 1 A4 เป็นวรรณยุกต์ที่ 2 B123 เป็นวรรณยุกต์ที่ 3 B4 เป็นวรรณยุกต์ที่ 4 C123 เป็นวรรณยุกต์ที่ 5 C4 เป็นวรรณยุกต์ที่ 6 ยกเว้นงานวิจัยของชาคริต อนันทรวัน (2521) ที่พบ 5 วรรณยุกต์จึงปรับ C123 ให้เป็นวรรณยุกต์ 4 และวรรณยุกต์ C4 เหมือนเดิมคือวรรณยุกต์ 5
2. งานวิจัยของ Gedney (1964) Fippinger and Fippinger (1974) อัญชลี บุรณะสิงห์ (2531) และสุนทรินทร์ แสงงาม (2549) ไม่แสดงตัวเลขกำกับระดับวรรณยุกต์
3. คำย่อของสถานที่ในการวิจัยและผู้วิจัยมีดังนี้

คำย่อ	สถานที่	ผู้วิจัย
SL	Son La	Gedney (1964) Fippinger and Fippinger (1974)
น.ป. 1	ตำบลดอนยายหอม อ.เมือง จังหวัดนครปฐม	กาญจนา พันธุ์คำ (2523)
น.ป. 2	ตำบลดอนตูม อ.บางเลน จังหวัดนครปฐม	กันทิมา วัฒนะประเสริฐและสุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ (2531)
ส.พ. 1	หมู่ที่ 2 ตำบลสวนแตง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี	กันทิมา วัฒนะประเสริฐและสุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ (2531)
ส.พ. 2	หมู่ที่ 1, 6 และ 8 ตำบลบ้านดอน อำเภอ อุทัย จังหวัดสุพรรณบุรี	อัญชลี บุรณะสิงห์ (2531)
ส.ค.	จังหวัดสมุทรสาคร	กันทิมา วัฒนะประเสริฐและสุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ (2531)
พ.ร. 1	ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี	อรพันธ์ อุณากรสวัสดิ์. (2536)
พ.ร. 2	ตำบลหนองปรัง อำเภอเขาย้อย จังหวัด เพชรบุรี	Orapin Maneewong (1987)
พ.ร. 3	ตำบลหนองปรัง อำเภอเขาย้อย จังหวัด เพชรบุรี	สุนทรินทร์ แสงงาม (2549)
ก.บ.	หมู่ที่ 17 ดอนเตาอิฐ ตำบลรางห้วย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี	รสริน เสือส่อสิทธิ์ (2535)
น.ส.	จังหวัดนครสวรรค์	วิไลลักษณ์ เดชะ (2530)
พ.ล.	จังหวัดพิษณุโลก	สุพัตรา จิรนนทนาภรณ์และคณะ (2546)
เลย	จังหวัดเลย	ชาคริต อนันทรวัน (2521)

ผลการสังเคราะห์ระบบวรรณยุกต์ภาษาไทยคำและภาษาไทยช่องที่พูดใน 13 ถิ่นพบว่าจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์มี 2 แบบ คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียงซึ่งพบในท้องถิ่นเดียวคือหมู่บ้านนาป่าหนาด จังหวัดเลย (ชาคริต อนันทราวัน 2521) ลักษณะการแยกเสียงและรวมเสียงกันของวรรณยุกต์เหมือนกันในทุกถิ่นยกเว้นหมู่บ้านนาป่าหนาด จังหวัดเลยที่แตกต่างเล็กน้อย การแยกเสียงและรวมเสียงกันของวรรณยุกต์เป็นลักษณะดั้งเดิมคือ ABCD 123-4 วรรณยุกต์ D123 จะรวมเป็นวรรณยุกต์เดียวกับวรรณยุกต์ B123 วรรณยุกต์ D ของถิ่นหมู่บ้านนาป่าหนาด จังหวัดเลยมีความแตกต่างที่ขึ้นอยู่กับความสั้นยาวของสระ กล่าวคือวรรณยุกต์ DL จะมีเสียงสูงขึ้น [45] และวรรณยุกต์ DS จะมีเสียงสูงระดับ [44] วรรณยุกต์ D4 จะรวมเป็นวรรณยุกต์เดียวกับวรรณยุกต์ B4 ในทุกถิ่น ยกเว้นถิ่นหมู่บ้านนาป่าหนาด จังหวัดเลยที่วรรณยุกต์ DLDS4 [43] รวมเป็นวรรณยุกต์เดียวกับวรรณยุกต์ A4 [453]

สัทลักษณะของวรรณยุกต์ในแต่ละวรรณยุกต์มีความเหมือนและแตกต่างกันดังนี้

วรรณยุกต์ที่ 1 (A123) “เสียงกลาง-ต่ำขึ้น”

วรรณยุกต์ที่ 1 ในภาษาไทยช่องทุกถิ่นในประเทศไทยเป็นวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ แต่ถิ่น Son La จะเป็นคงระดับคือ “กลาง-ต่ำ ระดับ” โดยภาพรวมสัทลักษณะหลักของวรรณยุกต์ที่ 1 ซึ่งงานวิจัยส่วนใหญ่มีคล้ายกันคือ “เสียงกลาง-ต่ำขึ้น” วรรณยุกต์ที่ 1 เป็นเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นแตกต่างกันตั้งแต่ต่ำกลางต่ำ ไปจนถึงกลาง และส่วนใหญ่จะขึ้นไปถึงระดับ 4 ยกเว้นถิ่นเพชรบุรี 1 ที่ขึ้นไปจนถึงระดับ 5 และถิ่น Son La ที่เป็นวรรณยุกต์ระดับ ไม่ขึ้น ถิ่นเลยมีเสียงตกในตอนท้ายหลังจากขึ้นแล้ว สัทลักษณะของวรรณยุกต์ที่ 1 มีดังนี้

1. กลาง-ต่ำ ระดับ ได้แก่ Son La
2. ต่ำขึ้น (ตก) ได้แก่ ได้แก่ นครปฐม 1, 2 นครสวรรค์ พิษณุโลกและเลย
3. กลาง (ตก/ต่ำ) ขึ้น ได้แก่ สุพรรณบุรี 1, 2 สมุทรสาคร เพชรบุรี 1, 2, 3 กาญจนบุรี

วรรณยุกต์ที่ 2 (A4) “เสียงกลางขึ้นตก”

วรรณยุกต์ที่ 2 ในภาษาไทยช่องทุกถิ่นในประเทศไทยเป็นวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ แต่ถิ่น Son La จะเป็นคงระดับคือ “สูงระดับ” สัทลักษณะของวรรณยุกต์ที่ 2 ส่วนใหญ่ (6 ถิ่น) จะเป็น “กลางขึ้นตก [354]” หรือ (กลาง) สูงขึ้นตก [453] (2 ถิ่น) ส่วนถิ่นอื่นๆมีจุดเริ่มต้นที่สูงและขึ้น [45] หรือ ตก [43] มีเพียงถิ่นเดียวมีจุดเริ่มต้นที่ต่ำ สัทลักษณะของวรรณยุกต์ที่ 2 มีดังนี้

1. สูงระดับ ได้แก่ Son La
2. กลาง (สูง) ขึ้นตก ได้แก่ ได้แก่ นครปฐม 1, 2 สุพรรณบุรี 1, 2 เพชรบุรี 2 นครสวรรค์ พิษณุโลก และกาญจนบุรี
3. สูง (ขึ้น) ตก ได้แก่สมุทรสาคร เพชรบุรี 1 และเลย
4. ต่ำขึ้นตก ได้แก่ เพชรบุรี 3

วรรณยุกต์ที่ 3 (B123) “เสียงกลาง ขึ้นสูง”

โดยภาพรวมวรรณยุกต์ที่ 3 เป็นเสียงที่มีจุดเริ่มต้นแตกต่างกันตั้งแต่ต่ำ กลางต่ำ กลาง ไปจนถึงสูง จากนั้นจะขึ้นไปจนถึงระดับ 5 เป็นส่วนใหญ่ วรรณยุกต์ที่ 3 นี้จะคล้ายกับวรรณยุกต์ที่ 1 ตรงที่เป็นเสียงขึ้น แต่แตกต่างกันที่วรรณยุกต์ที่ 3 จะเป็นเสียงที่สูงขึ้นกว่าวรรณยุกต์ 1 สัทลักษณะของวรรณยุกต์ที่ 2 มีดังนี้

1. สูงขึ้น ได้แก่ Son La และเลย
2. กลาง (ต่ำ-ตก) ขึ้น ได้แก่ นครปฐม 1, 2 สุพรรณบุรี 2 เพชรบุรี 2 นครสวรรค์ และพิษณุโลก
3. ต่ำขึ้น ได้แก่ สุพรรณบุรี 1 สมุทรสาคร เพชรบุรี 1, 3 กาญจนบุรี

วรรณยุกต์ที่ 4 (B4) “เสียงกลาง-สูง ระดับ”

โดยภาพรวมวรรณยุกต์ที่ 4 เป็นเสียงคงระดับที่แตกต่างกันเล็กน้อยคือกลางระดับ กลางขึ้นระดับ และสูงระดับ ยกเว้นถิ่นเพชรบุรี 2 ที่เป็นวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับคือ กลางขึ้นตก [342] และถิ่นเลยที่เป็นวรรณยุกต์ต่ำเลือนลง [21] สัทลักษณะของวรรณยุกต์ที่ 2 มีดังนี้

1. กลาง (สูง) ระดับ ได้แก่ Son La สุพรรณบุรี 2 สมุทรสาคร เพชรบุรี 1, 3 นครสวรรค์ และพิษณุโลก
2. สูงระดับ ได้แก่ นครปฐม 1, 2 สุพรรณบุรี 1 กาญจนบุรี
3. กลางขึ้นตก ได้แก่ เพชรบุรี 2
4. ต่ำเลือนลง ได้แก่ เลย

วรรณยุกต์ที่ 5 (C123) “เสียงกลาง-ต่ำ ระดับ”

วรรณยุกต์ที่ 5 เป็นวรรณยุกต์ที่มีสัทลักษณะแตกต่างกันมาก ในภาษาไทยช่อง 6 ถิ่นวรรณยุกต์ที่ 5 จะเป็นเสียงต่ำระดับหรือต่ำตก อีก 6 ถิ่นเป็นเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นเป็นเสียงกลางหรือกลางต่ำและคงระดับหรือตก วรรณยุกต์ที่ 5 ในภาษาไทยคำถิ่น Son La และภาษาไทยช่องถิ่นเพชรบุรี 2 มีการบีบที่เส้นเสียง (glottalized) และภาษาไทยช่องถิ่นสุพรรณบุรี 2 และนครสวรรค์มีการปิดเส้นเสียง (glottal closure) ได้แก่ถิ่น Son La ถิ่นสุพรรณบุรี 2 เพชรบุรี 2 และนครสวรรค์ ดังนี้

1. ต่ำตก (ขึ้น) บีบที่เส้นเสียง ได้แก่ Son La
2. ต่ำตก/เลือนลง ได้แก่ เพชรบุรี 1 และเลย
3. ต่ำระดับ เส้นเสียงปิด ได้แก่ นครสวรรค์
4. ต่ำระดับ ได้แก่ เพชรบุรี 3 และพิษณุโลก
5. กลางระดับ ได้แก่ นครปฐม 1, 2
6. กลางระดับ บีบที่เส้นเสียง ได้แก่ เพชรบุรี 2
7. กลางตก ได้แก่ สุพรรณบุรี 1 และสมุทรสาคร กาญจนบุรี
8. กลางต่ำ-ตก ปิดเส้นเสียง ได้แก่ สุพรรณบุรี 2

วรรณยุกต์ที่ 6 (C4) “เสียงกลาง-สูง ตก”

โดยภาพรวมวรรณยุกต์ที่ 6 เริ่มต้นที่เสียงกลางค่อนข้างสูงและตกลงมาในระดับ 2 วรรณยุกต์นี้มีการบีบที่เส้นเสียงเฉพาะในภาษาไทยคำถิ่น Son La สัทลักษณะของวรรณยุกต์ที่ 6 มีดังนี้

1. กลางสูงตก บีบที่เส้นเสียง ได้แก่ Son La
2. สูงเลือนลง/สูงตก ได้แก่ นครปฐม
3. สูงขึ้นตก ได้แก่ สุพรรณบุรี 1 สมุทรสาคร และเพชรบุรี 1 กาญจนบุรี
4. กลางตก/เลือนลง ได้แก่ สุพรรณบุรี 2 เพชรบุรี 2, 3 และเลย
5. สูงตก ได้แก่ นครสวรรค์และพิษณุโลก

จากการสังเคราะห์สัทลักษณะของวรรณยุกต์ทั้ง 12 ถิ่น สรุปสัทลักษณะหลักที่ภาษาไทยช่องส่วนใหญ่มีคล้ายกันดังนี้คือ

พยางค์เป็น พยางค์ตาย	พยางค์เป็น			พยางค์ตาย	
	A	B	C	DL	DS
พยางค์ต้นเดิม					
พยางค์ต้นกลุ่มที่ 1	1	3	5	3	
พยางค์ต้นกลุ่มที่ 2	กลาง-ต่ำขึ้น	ขึ้นสูง	ต่ำ	ขึ้นสูง	
พยางค์ต้นกลุ่มที่ 3					
พยางค์ต้นกลุ่มที่ 4	2	4	6	4	
	กลางขึ้นตก	กลาง-สูง ระดับ	กลาง-สูง ตก	กลาง-สูง ระดับ	

ภาพที่ 13 สัทลักษณะหลักของภาษาไทยโซ่ง

ในขณะที่งานวิจัยระบบวรรณยุกต์ของภาษาไทยโซ่ง 12 ถิ่นมีความคล้ายคลึงกัน ผลการวิจัยของ Wipawan Plungsuwan (1981) แตกต่างจากงานที่ได้กล่าวถึงไปแล้ว งานวิจัยนี้ศึกษาเปรียบเทียบวรรณยุกต์ภาษาไทยโซ่งในจังหวัดราชบุรีจำนวน 4 ถิ่น ได้แก่ ถิ่นอำเภอดำเนินสะดวก อำเภोजอมบึง อำเภอบ้านโป่ง และอำเภอบางแพ ผลการวิจัยพบว่าไทยโซ่งใน 3 ถิ่นแรกมีจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 4 หน่วยเสียง ส่วนภาษาไทยโซ่งถิ่นอำเภอบางแพมี 5 หน่วยเสียง การแยกเสียงของวรรณยุกต์มีทั้งแบบสองทางและสามทางดังต่อไปนี้

	A	B	C	DS	DL
1	1[324]	3[14]	4[32]	3[14]	
2					
3				1[324]	
4	2[43]				

ภาพที่ 14 วรรณยุกต์ภาษาไทยโซ่งถิ่นอำเภอดำเนินสะดวก

วรรณยุกต์ที่ 1 กลางตกขึ้น [324]
 วรรณยุกต์ที่ 2 สูงตก [43]
 วรรณยุกต์ที่ 3 ต่ำขึ้น [14]
 วรรณยุกต์ที่ 4 กลางตก [32]

	A	B	C	DS	DL
1	1[214]		3[21]	2[44]	1[214]
2					
3					
4	2[44]		4[42]	1[214]	4[42]

ภาพที่ 15 วรรณยุกต์ภาษาไทยโซ่งถิ่นอำเภोजอมบึง

วรรณยุกต์ที่ 1 ต่ำตกขึ้น [214]
 วรรณยุกต์ที่ 2 สูงระดับ [44]
 วรรณยุกต์ที่ 3 ต่ำตก [21]
 วรรณยุกต์ที่ 4 สูงตก [42]

	A	B	C	DS	DL
1	1[324]	2[55]		3 [11]	
2			4[32]		
3					
4				1324]	4[32]

ภาพที่ 16 วรรณยุกต์ภาษาไทยโซ่งถิ่นอำเภอบ้านโป่ง

	A	B	C	DS	DL
1	1[324]	3[15]	5[21/]		3[15]
2					
3					
4	2[43]	4[32]		1[324]	

ภาพที่ 17 วรรณยุกต์ภาษาไทยโซ่งถิ่นอำเภอบางแพ

วรรณยุกต์ที่ 1 กลางตกขึ้น [324]
วรรณยุกต์ที่ 2 สูงระดับ [55]
วรรณยุกต์ที่ 3 ต่ำระดับ [11]
วรรณยุกต์ที่ 4 กลางตก [32]

วรรณยุกต์ที่ 1 กลางตกขึ้น [324]
วรรณยุกต์ที่ 2 สูงตก [43]
วรรณยุกต์ที่ 3 ต่ำขึ้น [15]
วรรณยุกต์ที่ 4 กลางตก [32]
วรรณยุกต์ที่ 5 ต่ำตก บีบที่เส้นเสียง [21/]

กล่องวรรณยุกต์แสดงให้เห็นว่าภาษาไทยโซ่งถิ่นดำเนินสะดวก จอมบึงและบางแพยังมีส่วนคล้ายภาษาไทยโซ่งในจังหวัดอื่นๆทั่วไปคือมีการแยกเสียงแบบสองทาง แต่มีการรวมเสียงของวรรณยุกต์ในบางช่องภายหลัง จึงทำให้เกิดความแตกต่างออกไป ส่วนภาษาไทยโซ่งถิ่นบ้านโป่งมีการแยกเสียงแบบสามทาง Wipawan Plungsuwan (1981) ได้อธิบายว่าเป็นเพราะได้รับอิทธิพลของภาษาลาวใต้ซึ่งมีผู้พูดภาษาเป็นจำนวนมากในอำเภอนี้ ดังนั้นระบบวรรณยุกต์ของถิ่นนี้จึงมีลักษณะเหมือนภาษากลุ่มลาวคือ วรรณยุกต์ในช่อง B มีการรวมเสียงกันทั้งหมด วรรณยุกต์ในช่อง B ไม่เหมือนกับช่อง DL วรรณยุกต์ในช่อง C1 ไม่เหมือนกับวรรณยุกต์ในช่อง C2 และบันไดลาวคือวรรณยุกต์ในช่อง C1 เหมือนกับวรรณยุกต์ในช่อง DL123 (Chamberlain 1975)

จากผลงานวิจัยข้างต้น วิภาวรรณ อยู่เย็น (2528) ได้ใช้ระบบวรรณยุกต์เป็นเกณฑ์ในการกำหนดว่าภาษาที่มีคำนำหน้าว่า “ลาว” นั้นจัดอยู่ในกลุ่มลาวหรือกลุ่มไทย เพื่อที่จะได้เรียกชื่อให้ถูกว่า “ไท” หรือ “ลาว” ภาษาเหล่านี้ได้แก่ ลาวยวน ลาวโซ่ง ลาวครั่ง ลาวใต้ และลาวเวียง ลักษณะของระบบวรรณยุกต์ของกลุ่มลาวที่กล่าวข้างต้นนั้นไม่ตรงกับภาษาลาวโซ่งและลาวยวน ลักษณะการแยกตัวและรวมเสียงของวรรณยุกต์ภาษาไทยโซ่งที่พูดที่อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐมมีความคล้ายคลึงกับภาษาไทยดำ จึงแสดงให้เห็นว่าภาษาไทยโซ่งไม่จัดอยู่ในกลุ่มลาว ดังนั้นจึงควรเรียกภาษานี้ว่า “ไทโซ่ง” หรือ “ไทซงดำ” และภาษาลาวยวนก็เช่นกันควรจะเรียกว่า “ไทยวน”

จำนวนวรรณยุกต์ที่พบในงานวิจัยนี้นับว่าแตกต่างจากงานวิจัยที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมดซึ่งมีจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์เท่ากันคือ 6 หน่วยเสียงและมีการแยกเสียงแบบสองทางคือ ABCD 123-4

งานวิจัยของสุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ (2541) ได้นำระบบวรรณยุกต์จากงานวิจัยที่ได้สังเคราะห์ข้างต้นจำนวน 12 ถิ่นมาเป็นเกณฑ์ในการจัดกลุ่มภาษาไทยโซ่งทั้ง 12 ถิ่นดังนี้

ภาษาไทยโซ่งในจังหวัดนครปฐม ถิ่นตำบลดอนยายหอม อำเภอเมือง (กาญจนา พันธคำ 2523) และถิ่นตำบลดอนตูม อำเภอบางเลน (กันทิมา วัฒนะประเสริฐและสุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ 2531)

ภาษาไทยโซ่งในจังหวัดราชบุรี ถิ่นอำเภอดำเนินสะดวก ถิ่นอำเภอจอมบึง ถิ่นอำเภอบ้านโป่ง ถิ่นอำเภอบางแพ (Wipawan Plungsuwan 1981)

ภาษาไทยโซ่งในจังหวัดนครสวรรค์ถิ่นตำบลหัวถนน อำเภอท่าตะโก (วิไลลักษณ์ เดชะ 2530)

ภาษาไทยโซ่งในจังหวัดสมุทรสาคร ถิ่นตำบลหนองสองห้อง อำเภอบ้านแพ้ว (กันทิมา วัฒนะประเสริฐและสุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ 2531)

ภาษาไทยโซ่งในจังหวัดสุพรรณบุรี ถิ่นตำบลสวนแตง อำเภอเมือง (กันทิมา วัฒนะประเสริฐและสุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ 2531)

ภาษาไทยโซ่งในจังหวัดเพชรบุรี ถิ่นตำบลหนองปรัง อำเภอเขาย้อย (Orapin Maneewong 1987) และถิ่นตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย (อรพันธ์ อุณากรสวัสดิ์ 2536)

ภาษาไทยโซ่งในจังหวัดกาญจนบุรี ถิ่นตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน (รสริน เสือส่อสิทธิ์ 2535)

สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ (2541) พบว่าระบบวรรณยุกต์ของทั้ง 12 ถิ่นมีความแตกต่างกันบางประการ โดยเฉพาะภาษาไทยโซ่งจังหวัดราชบุรีมีความแปรปรวนค่อนข้างมาก และได้ใช้เกณฑ์ 2 ประการในการจัดกลุ่มภาษาไทยโซ่งคือจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์และลักษณะการแยกเสียงของหน่วยเสียงวรรณยุกต์

(1) การจัดกลุ่มตามจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ทำให้จำแนกภาษาไทยโซ่งได้ 3 กลุ่มคือ

- ก. ภาษาไทยโซ่งกลุ่ม 4 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ ได้แก่ ภาษาไทยโซ่งถิ่นจอมบึง ถิ่นบ้านโป่ง ถิ่นดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
- ข. ภาษาไทยโซ่งกลุ่ม 5 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ ได้แก่ ภาษาไทยโซ่งถิ่นบางแพ จังหวัดราชบุรี
- ค. ภาษาไทยโซ่งกลุ่ม 6 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ ได้แก่ ภาษาไทยโซ่งในจังหวัดที่เหลือทั้งหมด

(2) การจัดกลุ่มตามการแยกเสียงของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ทำให้จำแนกภาษาไทยโซ่งได้เป็น 2 กลุ่มคือ

- ก. ภาษาไทยโซ่งที่มีการแยกเสียงของวรรณยุกต์แบบสามทาง ได้แก่ ภาษาไทยโซ่งถิ่นบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
- ข. ภาษาไทยโซ่งที่มีการแยกเสียงของวรรณยุกต์แบบสองทาง ได้แก่ ภาษาไทยโซ่งอีก 11 ถิ่นทั้งหมด ซึ่งสามารถแบ่งกลุ่มย่อยออกเป็นภาษาไทยโซ่งที่มีการแยกเสียงของวรรณยุกต์แบบ ABDS123-4 CDL1234 ได้แก่ ภาษาไทยโซ่งถิ่นดำเนินสะดวกและถิ่นบางแพ จังหวัดราชบุรี และแบบ ABCD123-4 ได้แก่ ภาษาไทยโซ่งที่เหลืออีก 10 ถิ่นในจังหวัดอื่น

(4) การปฏิภาคของเสียงพยัญชนะและสระ

(4.1) การปฏิภาคของเสียงพยัญชนะ

การปฏิภาคของเสียงพยัญชนะต้นระหว่างภาษาไทยโซ่งและภาษาไทยส่วนใหญ่สอดคล้องกับงานของ Gedney (1964) เช่น /s-/ ปฏิภาคกับเสียง /kh-/ ในภาษาไทยในคำว่า /saj³/ และ /khaj²/ ‘ไข่’ /h-/ ปฏิภาคกับเสียง /ŋ-/ ในคำว่า /ha:j¹/ - /ŋa:j¹/ ‘หาง’ เป็นต้น พยัญชนะท้ายในภาษาไทยโซ่งตรงกับภาษาไทยดำ และพยัญชนะท้าย /-k/ ในพยางค์ที่มีสระเสียงยาวหรือสระประสมจะปฏิภาคกับเสียง /-// เช่นเดียวกับภาษาไทยดำ สรุปการปฏิภาคของเสียงพยัญชนะในภาษาไทยโซ่ง ไทยดำ และไทยมาตรฐานดังในตารางที่ 17 และได้เพิ่มหน่วยเสียงพยัญชนะดั้งเดิม (Li 1977) ของแต่ละเสียง

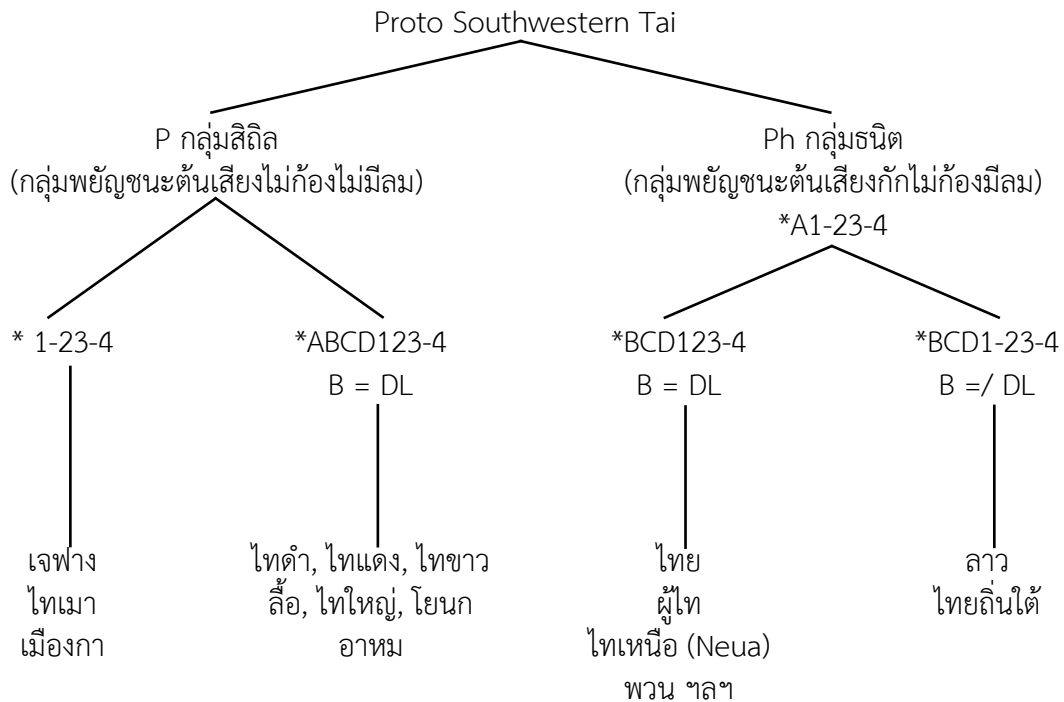
ตารางที่ 16 การปฏิภาคของเสียงพยัญชนะในภาษาไทยโซ่ง ไทยดำ และไทยมาตรฐาน

หน่วยเสียง พยัญชนะไทดั้งเดิม	ภาษาไทยโซ่ง	ภาษาไทยดำ	ภาษาไทยมาตรฐาน	ตัวอักษรภาษาไทย แทนเสียงพยัญชนะ
*b-	p- /pi: ⁴ /	p-	ph- ฟี่	ฟ-
*d-	t- /ta:ŋ ² /	t-	th- ทาง	ท-
*⊗-	k- /kɛ:ŋ ⁴ /	k-	kh- (หน้า) แค่ง	ค-
*j&-	c- /ca:i: ² /	c-	ch- ชาย	ช-
*ph/r-	ph- /phom ¹ /	f- /fom ¹ /	ph- ผม	ผ-
*x-	kh- /khop ³ /	x-/kh- /xop ² //khop ² /	kh- ขบ	ข-
*j-	ʃ- /ʃa:ŋ ² /	ʃ-	j- ย้ง	ย-
*r	h- /hɔ:an ² /	h-	r- เรือน	ร-
*/d-	d~l /di: ¹ ~li: ¹ /	d ~ l	d- ดี	ด-
*khl-	s- /sai ⁵ /	s-	kh- ไข่	ข-

หน่วยเสียง พยางค์ต้นเดิม	ภาษาไทยโซ่ง	ภาษาไทดำ	ภาษาไทยมาตรฐาน	ตัวอักษรภาษาไทย แทนเสียงพยางค์
*khr-	s- /sai ³ /	s-	kh- ไช้	ช-
*hw-	w- /wi: ¹ /	v~b- [vi ¹]~[bi ¹]	w- หวี	หว-
*/bl-	b- /bɔ̃↔n ¹ /	b-	d- เตือน	ด-
*ml	m- /mɔ̃:n ² /	m-	l- ลืมตา	ล-
*hŋ-	h- /hɔ̃a//	h-	ŋ- เหงือก	หง-
*gl-	c- /ca:n ² /	c-	kh-l- คลาน	คล-
*gr-	c- /ca:m ² /	c-	kh-r- คราม	คร-
*ɔw-	kw- /kwan ² /	kw-	khw- ควัน	คว-
*pl	p- /plaay ¹ /	p-	pl- ปลาย	ปล-
*bl	p- /pu ² /	p-	phl- พลู	พล-
*br	p- /paa ⁶ /	p-	phr- พร้า	พร-
*kl	k- /kaan ¹ /	k-	kl- กลาง	กล-
*kr	k- /kon ¹ /	k-	kr- กรน	กร-
*-k	-/ /pi//	-/	-k ปีก	-ก

หมายเหตุ: งานวิจัยของ รสริน เสือส่อสิทธิ์ (2535) พบการปฏิรูปของเสียง /ch-/ ในภาษาไทยและ /s-/ ในภาษาไทยโซ่งถิ่นกาญจนบุรี เช่นในคำว่า /cha:³³/ และ /sa:³⁵⁴/ ‘ชา’ /cha:⁵⁵/ และ /sa:⁴⁵²/ ‘ซ่า’ ซึ่งคาดว่าน่าจะได้รับอิทธิพลจากภาษาลาวกลุ่มที่อาศัยอยู่ใกล้เคียง ทั้งนี้เพราะ Li (1977) ได้สืบสร้างเสียงดั้งเดิม *j- ซึ่งเป็นเสียง /č-/ ในภาษาไทดำ และเป็น /s-/ ในภาษาลาวและชาน

ตารางที่ 16 แสดงให้เห็นว่าเสียงพยางค์ต้นเดิม /*b, *d, *g, *j/ ได้กลายมาเป็นพยางค์ต้นเสียงกักไม่ก้องไม่มีลม /p, t, k, c/ ในภาษาไทยโซ่ง และเป็นพยางค์ต้นเสียงกักไม่ก้องมีลม /ph, th, kh, ch/ ในภาษาไทย ด้วยเกณฑ์เสียงปฏิรูปของพยางค์ต้นมีลม (aspirated) และพยางค์ต้นไม่มีลม (unaspirated) Chamberlain (1975) ได้แบ่งภาษาไทตะวันตกเฉียงใต้ดั้งเดิม (Proto Southwestern Tai) ออกเป็น 2 กลุ่มดังภาพที่ 18

ภาพที่ 18 การแบ่งกลุ่มภาษาไทตะวันตกเฉียงใต้ดั้งเดิม

(4.2) การปฏิภาคของเสียงสระ

เสียงสระในภาษาไทยโซ่ง ไทดำ และภาษาไทยส่วนใหญ่จะตรงกัน มีบางสระที่ปฏิภาคกัน เช่น สระ $a\infty$ ในภาษาไทยโซ่ง จะปฏิภาคกับสระ ai ในภาษาไทย เช่น คำว่า $ba\infty^1$ และ bai^{33} ‘ใบ’

สระที่แตกต่างกันส่วนใหญ่จะปรากฏเฉพาะบางคำ เช่น

ไทยโซ่ง	ภาษาไทย	ไทยโซ่ง	ภาษาไทย
$kh\infty ay^1$	$kh\Phi:y^{24}$ ‘เขย’	$/\epsilon w^1$	$/e:w^{21}$ ‘เอว’
$h\epsilon w^3$	$hi\leftrightarrow w^{21}$ ‘เหี่ยว’	ton^4	$thun^42$ ‘ทุ่ง’

3.2 ระบบคำไทดำ/ไทยโซ่ง

งานวิจัยระบบคำไทยโซ่งอาจจำแนกออกได้เป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มงานวิจัยที่ศึกษาระบบคำที่ไม่มีตัวแปรทางสังคม และกลุ่มงานวิจัยที่ศึกษาระบบคำตามตัวแปรทางสังคม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.2.1 การศึกษาระบบคำที่ไม่มีตัวแปรทางสังคม

งานวิจัยในกลุ่มนี้ประกอบด้วยงานวิจัยที่ศึกษาคำศัพท์ของภาษาไทยโซ่งเพียงภาษาเดียวได้แก่ งานวิจัยของ Fippinger (1971) พนิดา เย็นสมุทร (2524) และ วรณช ประพิณ (2539) และคำศัพท์ของภาษาไทยโซ่งเปรียบเทียบกับภาษาลาวอื่นๆ ได้แก่ งานวิจัยของเอมอร์ เซอร์สวอน (2537)

งานวิจัยเรื่อง “Kinship terms of the Black Tai people” ของ Fippinger (1971) ศึกษาคำเรียกญาติในภาษาไทดำ เก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษาหลักที่มาจาก Muong Sai ทางตอนเหนือของประเทศเวียดนาม การศึกษาเริ่มจากคำเรียกญาติที่อยู่ในรุ่นสูงขึ้นไปจากตัวผู้บอกภาษา (ego) ประกอบด้วย 4 รุ่น ได้แก่ รุ่นพ่อแม่ รุ่นปู่ตายาย รุ่นทวด และรุ่นพ่อแม่ของทวด ในรุ่นทวดนั้นพบว่าคำเรียกญาติแสดงให้เห็นถึง

อิทธิพลของฝ่ายพ่อ (patrilateral influence) ส่วนรุ่นผู้บอกภาษาศึกษาคำเรียกญาติของครอบครัวผู้บอกภาษา (nuclear family) และลูกพี่ลูกน้อง (cousins) คำเรียกญาติจะแบ่งแยกตามอายุและตามเพศ รุ่นที่ต่ำกว่าตัวผู้บอกภาษาประกอบด้วยคำเรียกญาติ 5 รุ่น ได้แก่ รุ่นลูก รุ่นหลาน รุ่นเหลน รุ่นโหลน และรุ่นลูกของโหลน สุตท้ายศึกษาคำเรียกญาติของสมาชิกครอบครัวภรรยาและสามี ในตอนท้ายผู้วิจัยได้ให้รายการคำเรียกญาติจำนวน 37 คำ และแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของคำเรียกญาติในรุ่นต่างๆ

งานวิจัยของพนิดา เย็นสมุทร (2524) ศึกษาคำและความหมายในภาษาลาวโซ่งที่ตำบลหนองสองห้อง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร โดยศึกษาลักษณะของคำ การเรียงคำและรูปประโยค ความหมายของคำ และเปรียบเทียบคำและความหมายในภาษาไทยโซ่งกับภาษาไทยมาตรฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย พนิดา เย็นสมุทร (2524) ใช้รายการคำสำหรับเก็บข้อมูลภาษาตระกูลไทของโครงการวิจัยภาษาไทยและภาษาพื้นเมืองต่างๆ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมทั้งข้อมูลจากงานวิจัยอื่นๆ การเก็บข้อมูลได้เก็บจากผู้บอกภาษาหลัก 1 คนซึ่งมีอายุ 74 ปีและตรวจสอบข้อมูลจากผู้บอกภาษารองที่มีอายุระหว่าง 49-63 ปีอีก 3 คน การเขียนคำที่นำมาเป็นตัวอย่างใช้ระบบเสียงของกาญจนา พันธุ์คำ (2523)

ผลการวิจัยพบว่าลักษณะคำในภาษาไทยโซ่งส่วนใหญ่เป็นคำพยางค์เดียวซึ่งจัดอยู่ในภาษาคำโดด คำอาจจำแนกตามลักษณะโครงสร้างได้ 2 ประเภทคือคำพยางค์เดียวและคำสองพยางค์ขึ้นไปซึ่งเกิดจากการนำคำพยางค์เดียวมาประสมกันเป็นคำใหม่ทำให้เกิดคำประสม คำซ้ำ และคำซ้อน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังบรรยายถึงคำสรรพนาม คำลำดับญาติและคำลักษณนามอีกด้วย การศึกษาเรื่องการเรียงคำผู้วิจัยได้กล่าวถึงการเรียงคำหมวดต่างๆ ได้แก่ คำขยาย คำแสดงคำถาม คำปฏิเสธ คำนับจำนวน ซึ่งส่วนใหญ่เหมือนกับการเรียงคำในภาษาไทยยกเว้นการเรียงคำนับจำนวนที่นอกจากจะมีโครงสร้าง คำนาม + คำนับจำนวน + คำลักษณนามแล้วยังมีโครงสร้างแบบโบราณคือ คำนับจำนวน + คำลักษณนาม + คำนาม เช่น sip³ to:¹ ma:¹ ‘สิบตัวหมา’ อีกด้วย ส่วนรูปประโยคเหมือนภาษาไทยคือแบบประธาน + กริยา + กรรม ซึ่งอาจมีการย้ายตำแหน่งคำได้ ผลการเปรียบเทียบความหมายของคำในภาษาไทยโซ่งกับภาษาไทยผู้วิจัยได้จำแนกออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ คำเดียวกันความหมายตรงกัน เช่น ta:¹ ‘ตา’ คำเดียวกันความหมายต่างกัน เช่น sɔa³ ‘เสือ’ ภาษาไทยหมายถึงเครื่องสานชนิดหนึ่งสำหรับปูนั่งและนอน แต่ภาษาไทยโซ่งมีความหมายเดียวกับภาษาถิ่นอีสานคือฟูกหรือนอน คำต่างกันความหมายเดียวกัน เช่น hu:¹ sop³ ภาษาไทยจะใช้ pa:k²¹ ‘ปาก’ และคำที่มีใช้เฉพาะในภาษาไทยโซ่ง เช่น se:n¹ hɔɔ↔n² ‘เสนเรือน’ เป็นต้น

เอมอร เชาว์สวน (2537) ศึกษาเปรียบเทียบศัพท์ภาษาลาวที่พูดในจังหวัดนครปฐม ได้แก่ ภาษาลาวครั้ง ลาวเวียง ลาวใต้ และภาษาลาวบ่อแก้วพูดที่บ้านด่าน เมืองห้วยชาย แขวงบ่อแก้ว ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวซึ่งตรงกับอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ประเทศไทยโดยมีแม่บ้านใจกัน ภาษาลาวในแขวงบ่อแก้วที่จะศึกษาเป็นภาษาที่มีสำเนียงเหมือนภาษาลาวครั้งที่พูดในหลวงพระบาง ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบ 3 ประเด็นคือคำศัพท์ที่เหมือนกันใช้ร่วมกัน คำศัพท์ที่ใช้แตกต่างกันเพียงเล็กน้อยหรือคล้ายคลึงกัน และคำศัพท์ที่ใช้ต่างกัน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเรื่องคำศัพท์ ได้วิเคราะห์ระบบเสียงวรรณยุกต์ของผู้บอกภาษาแต่ละคนเพื่อให้การถ่ายทอดเสียงด้วยสัทอักษรมีความสมบูรณ์เท่านั้นโดยใช้คำทดสอบเสียงของ Gedney (1972) ซึ่งผลการศึกษาวรรณยุกต์สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กาญจนา พันธุ์คำ (2523) ในการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยเรื่องนี้จะทบทวนเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับภาษาไทยโซ่ง

วิธีดำเนินการวิจัย รายการคำคัดเลือกมาจากการวิจัยของประภาพรณ เสนีย์ตันติกุล (2527) กุลทลีย์ ไวยะวงษ์ (2534) นันทพร นิลจินดา (2532) สุวิไล เปรมศรีรัตน์ (2529) และพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (2525) ได้จำนวนคำทั้งหมด 3669 คำ ผู้บอกภาษาไทยโซ่งมีจำนวน 1 คนอายุ 35 ปีอาศัยอยู่ที่หมู่ที่ 11 บ้านเกาะแรด ตำบลบางปลา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ไทยโซ่งที่หมู่บ้านนี้อพยพมาจากหนองปรัง จังหวัดเพชรบุรีเมื่อ 100 ปีกว่า การวิเคราะห์คำได้พิจารณาหาจำนวนศัพท์ของแต่ละคำ หารูปแปรของแต่ละศัพท์โดยพิจารณาตามเกณฑ์การแปรเสียงทางภาษาศาสตร์ และเปรียบเทียบศัพท์ในภาษาลาวทั้ง 5 ถิ่นเพื่อดูว่ามีความเหมือนหรือต่างกันอย่างไร

ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวกับไทยโซ่งพบว่ามิลักษณะการออกเสียงที่คล้ายกับภาษาไทยโซ่งที่ได้กล่าวถึงในหัวข้อ 3.1.2 กล่าวคือเสียงพยัญชนะต้นที่เป็นเสียงหยุดไม่ก้องไม่มีลม /p-, t-, k-/ ในภาษาไทยโซ่ง

จะออกเสียงเป็นพยัญชนะต้นเสียงกักไม่ก้องมีลม /ph-, th-, kh-/ ในภาษาลาวครั้ง ลาวใต้และลาวเวียง ส่วนเสียง [c-] ในภาษาไทยโซ่งจะออกเป็นเสียง [s-] ในภาษาลาวอื่นๆ และพบการแปรของเสียงพยัญชนะต้น [d-] และ [l-] ในภาษาไทยโซ่งเท่านั้น ส่วนพยัญชนะท้าย -k ที่ตามหลังสระยาวในภาษาลาวครั้ง ลาวใต้ ลาวเวียง จะปฏิภาคกับเสียง -/ ในภาษาไทยโซ่ง ในเรื่องพยัญชนะควบกล้ำผู้วิจัยพบเสียง /pl-, khl-, khw-/ ซึ่งพยัญชนะควบกล้ำ /pl-, khl-/ ไม่ปรากฏในงานวิจัยอื่นๆที่กล่าวข้างต้น นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าภาษาไทยโซ่งและภาษาลาวบ่อแก้วใช้สระ [aɔ] เช่นเดียวกัน เช่นในคำว่า [baɔ¹] ‘ใบ’ และยังพบว่าภาษาไทยโซ่งและภาษาลาวบ่อแก้วใช้ศัพท์เหมือนกันมากกว่าลาวอื่นๆทำให้สันนิษฐานได้ว่าสองถิ่นนี้ยังคงใช้ศัพท์ดั้งเดิมเหมือนกันอยู่

งานวิจัยของวรรณุช ประพิน (2539) มีความคล้ายคลึงกับงานของเอมอร เขาว์สวน (2537) ในประเด็นเรื่องการศึกษาคำศัพท์ ผู้วิจัยได้ศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของคำศัพท์ภาษาไทยโซ่งที่พูดในจังหวัดนครปฐม ราชบุรี และเพชรบุรี โดยศึกษาคำศัพท์ที่ผู้พูดทั้ง 3 ถิ่นใช้เหมือนกัน คำศัพท์ที่ผู้พูดทั้ง 3 ถิ่นใช้คล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกันเล็กน้อย และคำศัพท์ที่ผู้พูดทั้ง 3 ถิ่นใช้แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่ศึกษา 1 ตำบลในแต่ละจังหวัด ได้แก่ ตำบลสระพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ตำบลดอนคลัง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ตำบลวังตะโก อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยคัดเลือกผู้บอกภาษาถิ่นละ 2 คน อายุตั้งแต่ 52-80 ปี รายการคำมีแหล่งที่มาคล้ายกับงานวิจัยของเอมอร เขาว์สวน (2537) คือใช้รายการคำจากงานวิจัยของ ประภาพรพรณ เสนีย์ตันติกุล (2527) และนันทพร นิลจินดา (2532) ได้จำนวนคำ 1,500 คำ วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลใช้แนวทางเดียวกับงานวิจัยของเอมอร เขาว์สวน (2537) การเขียนคำที่นำมาเป็นตัวอย่างเป็นตัวอักษรใช้สัญลักษณ์ระบบเสียงของกาญจนา พันธคำ (2523) เป็นแนวทางดังเช่นงานวิจัยของพนิดา เย็นสมุทร (2524) แต่ผู้วิจัยสรุปผลจากจุดเก็บข้อมูลทั้ง 3 ถิ่นว่ามีจำนวนหน่วยเสียงพยัญชนะแตกต่างจากงานวิจัยของ กาญจนา พันธคำ (2523) แต่เหมือนกับงานวิจัยของสุพัตรา จิรนนทนาภรณ์และคณะ (2546) ซึ่งมีพยัญชนะต้น 21 หน่วยเสียง และพยัญชนะควบกล้ำมีเหมือนงานวิจัยระบบเสียงไทยโซ่งและเพิ่มหน่วยเสียง /kl-, pl-/ ซึ่งหน่วยเสียง /pl-/ ตรงกับที่เอมอร เขาว์สวน (2537) พบ

ผลการวิจัยพบว่าภาษาไทยโซ่งทั้ง 3 ถิ่นมีการใช้ศัพท์เหมือนกันจำนวน 1,162 คำ คิดเป็นร้อยละ 77.46 มีการใช้ศัพท์แตกต่างกันจำนวน 33 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.2 และมีการใช้ศัพท์เหมือนกัน 2 ถิ่น ต่างกัน 1 ถิ่น จำนวน 305 คำ คิดเป็นร้อยละ 20.30 ทำให้สรุปได้ว่าภาษาไทยโซ่งทั้ง 3 ถิ่นใช้ศัพท์เหมือนกันเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากจังหวัดทั้ง 3 จังหวัดมีอาณาเขตอยู่ใกล้เคียงติดต่อกัน ทำให้ภาษายังไม่กระจัดกระจายมากนัก ยังคงภาษาดั้งเดิมเอาไว้ได้ อาจแตกต่างกันเพียงตัวแปรในเรื่องของการใช้คำศัพท์เล็กน้อยซึ่งผู้วิจัยไม่จัดเป็นคนละศัพท์กัน

3.2.2 การศึกษาระบบคำตามตัวแปรทางสังคม

งานวิจัยทางด้านระบบคำตามตัวแปรทางสังคมส่วนใหญ่จะเป็นการกำหนดตัวแปรตามอายุ ได้แก่ งานวิจัยของอัญชลี บุณยะสิงห์ (2531) และงานวิจัยของกันทิมา วัฒนประเสริฐและสุวัฒนา เลี่ยมประวัติ (2539) ส่วนงานวิจัยของสุนทรรัตน์ แสงงาม (2549) กำหนดตัวแปรทางสังคมเป็นทั้งตัวแปรอายุและตัวแปรทัศนคติ

อัญชลี บุณยะสิงห์ (2531) ศึกษาการเปลี่ยนแปลงการใช้คำของคนสามระดับอายุในภาษาไทยโซ่งจากหมู่ที่ 1, 6 และ 8 ตำบลบ้านดอน อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยวิเคราะห์ลักษณะการใช้ศัพท์ การเปลี่ยนแปลงทางเสียง ลักษณะของคำ และความหมาย

วิธีการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยศึกษาการใช้คำของคนไทยโซ่งสามระดับอายุ คือ อายุน้อย (15-30 ปี) อายุปานกลาง (31-59 ปี) และอายุมาก (60 ปีขึ้นไป) โดยเลือกผู้บอกภาษาระดับอายุละ 6 คน และเลือกจากหมู่ที่ 1, 6, 8 หมู่บ้านละ 6 คน รวมผู้บอกภาษาทั้งหมดจำนวน 18 คน อายุตั้งแต่ 15-84 ปี ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ที่งานวิจัยของ สุวัฒนา เลี่ยมประวัติและกันทิมา วัฒนประเสริฐ (2529) เนื่องจากเป็นไทยโซ่งกลุ่มที่อาศัยอยู่ในอาณาเขตเดียวกัน โดยผู้วิจัยกล่าวเพิ่มเติมว่าหน่วยเสียง /d-/ ซึ่งเดิมออกเสียงเป็น [l-] เช่น

/ɛŋ/ ‘แดง’ ปัจจุบันผู้บอกภาษาบางคนโดยเฉพาะคนรุ่นหลังๆจะออกเสียงเป็น [d-] คือ /dɛŋ/ หน่วยเสียงวรรณยุกต์มี 6 หน่วยเสียงเหมือนงานวิจัยของ กันทิมา วัฒนะประเสริฐและสุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ (2529) แต่สัทลักษณะของบางวรรณยุกต์แตกต่างเพียงเล็กน้อยดังที่กล่าวไว้ในหัวข้อหน่วยเสียงวรรณยุกต์ การคัดเลือกคำคัดเลือกมาจากการงานวิจัยของกันทิมา วัฒนะประเสริฐและสุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ (2529) Orapin Maneewong (1987) อุทัยวรรณ ตันหยง (2526) และจากที่ผู้วิจัยคิดขึ้นมาเอง รวมทั้งหมด 604 คำ การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นแนวทางเดียวกับงานวิจัยของเอมอร เชาว์สนวน (2537) และวรรณุช ประพิณ (2539) คือมีเกณฑ์ในการพิจารณาให้เป็นศัพท์เดียวกันหรือแยกศัพท์กัน

ผลการวิจัยพบว่าการใช้คำศัพท์ ผู้บอกภาษาทั้งสามกลุ่มยังคงใช้ศัพท์เดียวกันอยู่จำนวน 491 คำ หรือร้อยละ 81.29 และมีการใช้ศัพท์แตกต่างกันจำนวน 113 คำหรือร้อยละ 18.71 เมื่อพิจารณาจากประเภทของกลุ่มคำพบว่ากลุ่มคำประเพณี วัฒนธรรมและกลุ่มคำการครัวได้มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ศัพท์มากที่สุดเนื่องจากอิทธิพลของประเพณี วัฒนธรรมไทยที่มีต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของชาวไทยซึ่งทำให้ประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิมรวมทั้งวัฒนธรรมในการหุงหาอาหารของไทยซึ่งก็เริ่มถูกกลืน มีการใช้ศัพท์ที่เป็นคำยืมจากภาษาไทยร่วมด้วย มีการสร้างคำใหม่โดยการประสมคำด้วยหน่วยคำในภาษาไทยซึ่งตั้งแต่ 2 หน่วยคำขึ้นไปมาประสมกัน หรือนำเอาหน่วยคำในภาษาไทยซึ่งมาประสมกับหน่วยคำที่ยืมมาจากภาษาไทย นอกจากนี้ยังมีการยืมคำจากภาษาไทยโดยมีการปรับเสียงและความหมายให้เข้ากับภาษาไทยซึ่ง ทำให้ปัจจุบันภาษาไทยซึ่งมีพยัญชนะเพิ่มขึ้นอีก 2 เสียง คือ เสียง [ch-] และ [d-] เช่น [cam⁶] ‘ข้าว’ ปัจจุบันออกเสียงเป็น [cham⁶] และ [lam¹] ‘ดำ’ ปัจจุบันออกเสียงเป็น [dam¹] เป็นต้น สำหรับเสียง [d-] และ [-] ผู้บอกภาษากลุ่มที่ 2 และ 3 จะใช้ในลักษณะแปรอิสระกัน และยังมีพยัญชนะควบกล้ำเพิ่มขึ้น เช่น khl- ในคำว่า [khlɔ:n⁴] ‘คลื่น’ ผู้บอกภาษากลุ่มที่ 2 และ 3 มีแนวโน้มที่จะไปใช้เสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ตรงกับหรือใกล้เคียงกับภาษาไทยมากขึ้น เช่นพยัญชนะเสียงไม่ก้องไม่พ่นลม [p-, t-, k-] จะใช้เป็น [ph-, th-, kh-] การเปลี่ยนแปลงเสียงวรรณยุกต์มีลักษณะแปรอิสระในผู้บอกภาษาเกือบทุกกลุ่มโดยเฉพาะกลุ่มที่ 2 และ 3 พบมากที่สุด ลักษณะเสียงวรรณยุกต์ที่เปลี่ยนไปนั้นมีอิทธิพลมาจากภาษาไทยกรุงเทพฯและภาษาไทยถิ่นสุพรรณบุรี การเปลี่ยนแปลงของเสียงภาษาไทยซึ่งที่ผู้วิจัยพบไม่มีข้อจำกัดหรือปราศจากเงื่อนไข และยังไม่เป็นระบบ อันเนื่องมาจากภาษาไทยซึ่งกำลังอยู่ในระยะของการเปลี่ยนแปลง และพบศัพท์ที่กำลังจะหายไปจากการใช้ในชีวิตประจำวันอีกจำนวนหนึ่งด้วย จากลักษณะความแตกต่างของการใช้ศัพท์ดังกล่าว ได้แสดงให้เห็นว่าระดับอายุที่ต่างกันของผู้พูดมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงภาษานอกเหนือไปจากธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลงของภาษาเอง

งานวิจัยของสุวัฒนา เลี่ยมประวัตติและกันทิมา วัฒนะประเสริฐ (2539) ศึกษาการใช้คำและการแปรของภาษาของคนสามระดับอายุในชุมชนภาษาลาวลุ่มน้ำท่าจีน ได้แก่ ชุมชนภาษาลาวโซ่ง (หมู่ที่ 3 และหมู่ที่ 8 ตำบลหนองสองห้อง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร) ลาวครั่ง ลาวเวียง ลาวใต้และลาวพวน โดยศึกษาความแตกต่างด้านรูปแบบการใช้คำ และการแปรด้านเสียง ศัพท์และความหมาย

วิธีดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้คัดเลือกคำศัพท์จำนวน 200 คำจาก พจนานุกรมภาษาไทยเปรียบเทียบ: กรุงเทพฯ เชียงใหม่ ไทยลื้อ ไทยดำ (มีวรรณ สิริวัฒน์ และคณะ 2525) งานวิจัยของอัญชลี บุรณะสิงห์ (2531) Orapin Maneewong (1987) กันทิมา วัฒนะประเสริฐ และสุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ (2531) และพนิดา เย็นสมุทร (2524) ผู้วิจัยได้แบ่งผู้บอกภาษาเป็น 3 ระดับอายุคือ ระดับอายุที่ 1 อายุระหว่าง 55-70 ปี ระดับอายุที่ 2 อายุระหว่าง 35-50 ปี และระดับอายุที่ 3 อายุระหว่าง 15-30 ปี โดยเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษาระดับอายุละ 4 คนเป็นเพศหญิง 2 คน เพศชาย 2 คน รวมผู้บอกภาษาไทยซึ่งทั้งสิ้น 12 คน การวิเคราะห์ข้อมูลคล้ายกับงานวิจัยของอัญชลี บุรณะสิงห์ (2531) ทางด้านการใช้คำ ส่วนทางด้าน การแปรของภาษาของคนสามระดับอายุผู้วิจัยได้วิเคราะห์การแปรด้านเสียง ศัพท์ และความหมาย

ผลการวิจัยพบว่าการใช้คำไทยซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะคือ คำที่ผู้บอกภาษาไทยซึ่งทั้งสามระดับอายุใช้ศัพท์เดียวกัน คำที่ผู้บอกภาษาลาวโซ่งสองระดับอายุต่อเนื่องกันใช้ศัพท์เดียวกัน และคำที่ผู้บอกภาษาลาวโซ่งทั้งสามระดับอายุใช้ต่างกัน การแปรของภาษามี 3 ลักษณะคือการแปรด้านเสียง ด้านศัพท์ และด้านความหมาย สรุปว่ารูปแบบการใช้คำและการแปรในทุกด้านมีความแตกต่างกันในผู้บอกภาษาทั้งสามระดับ

อายุเนื่องจากอิทธิพลของภาษาไทยกรุงเทพ ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 จะใช้ศัพท์เดิมมากที่สุดและจะลดน้อยลงตามลำดับในผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 และ 3

สุนทรินทร์ แสงงาม (2549) ศึกษาเปรียบเทียบการแปรของคำศัพท์และวรรณยุกต์ในภาษาไทยโชน่งที่ตำบลหนองปร่ง อำเภอยะย้อย จังหวัดเพชรบุรีตามตัวแปรอายุและทัศนคติต่อภาษาโชน่ง งานวิจัยนี้แตกต่างจากงานวิจัยที่ได้กล่าวไปแล้วตรงที่เปรียบเทียบตัวแปรทางภาษาสองตัวแปรคือคำศัพท์และวรรณยุกต์พร้อมไปกับตัวแปรทางสังคมสองตัวแปรคืออายุและทัศนคติเพื่อให้เห็นลักษณะการใช้ภาษาในภาพรวมเพิ่มมากขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย การคัดเลือกคำ คัดเลือกจากรายการคำของอัญชลี บุณยะสิงห์ (2531) วรรณุช ประพิน (2539) และคลังคำภาษาไทยดำโบราณ (Old Black Thai Lexicon) ของธีระพันธ์ เหลืองทองคำ (2545) รวมจำนวนคำทั้งสิ้น 70 คำ ผู้วิจัยแบ่งผู้บอกภาษาออกเป็น 3 กลุ่มอายุโดยมีความห่างของช่วงอายุ 10 ปีระหว่างกลุ่ม เพื่อแยกวัยของผู้บอกภาษาแต่ละกลุ่มออกจากกันอย่างชัดเจน ได้แก่ กลุ่มสูงอายุ 55-65 ปีขึ้นไป กลุ่มวัยกลางคนอายุ 35-45 ปี และกลุ่มวัยรุ่นอายุ 15-25 ปี ในแต่ละกลุ่มอายุเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษา 20 คน เป็นเพศชายและหญิงจำนวนเท่ากัน รวมผู้บอกภาษาทั้งหมด 60 คนการแบ่งกลุ่มอายุของผู้บอกภาษานี้แตกต่างจากงานวิจัยของอัญชลี บุณยะสิงห์ (2531) ที่ไม่ได้เว้นช่วงความห่างของกลุ่มอายุ และงานวิจัยของสุวัฒนา เลี่ยมประวัตินและกันทิมา วัฒนะประเสริฐ (2539) ที่เว้นความห่างของช่วงอายุ 5 ปี ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วนได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับคำศัพท์และวรรณยุกต์ และแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติต่อภาษาจำนวน 10 ข้อ การวิเคราะห์คำศัพท์ ผู้วิจัยได้พิจารณาแยกคำศัพท์ภาษาไทยโชน่ง คำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพ คำศัพท์ภาษาไทยและภาษาไทยโชน่ง และคำศัพท์อื่นๆ แล้วจึงคำนวณหาอัตราการใช้คำศัพท์แต่ละประเภท การศึกษาวรรณยุกต์ศึกษาจากคำพยางค์เดียวเท่านั้น ผู้วิจัยสร้างรายการคำทดสอบเสียงวรรณยุกต์โดยดัดแปลงจากรายการคำชุดเทียบเสียงของกัลยา ดิงศภิตย์ (2533) และพิณรัตน์ อัครวัฒนากุล (2541, 2546) และเก็บข้อมูลเฉพาะคำพยางค์เป็น 9 คำ ได้แก่ ขา คา ปา ข่า ค่า ป่า ผ้า ป้า คำ วิเคราะห์ระบบวรรณยุกต์โดยใช้การฟังและวิเคราะห์เพื่อจำแนกหน่วยเสียงวรรณยุกต์ด้วยวิธีการทางกลศาสตร์โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์คลื่นเสียง Praat และใช้โปรแกรม Microsoft Excel ในการแปลงผลเป็นกราฟเส้น งานวิจัยนี้แตกต่างจากงานวิจัยที่ได้กล่าวไปแล้วตรงที่ไม่ใช้รายการคำของ Gedney (1972) เพราะต้องการลดจำนวนคำที่ใช้ในการเก็บข้อมูล และเพื่อการประหยัดเวลาอีกด้วย นอกจากนี้ยังเหมาะกับการใช้ในการวิเคราะห์สัทลักษณะของวรรณยุกต์ด้วยวิธีการทางกลศาสตร์เนื่องจากไม่มีอิทธิพลของพยัญชนะต้นและสระที่แตกต่างกันเข้ามาเกี่ยวข้อง การวิเคราะห์เรื่องทัศนคติต่อภาษาจะใช้วิธีการให้คะแนนโดยให้คะแนนเต็มคำถามแต่ละข้อ หากผู้บอกภาษาตอบภาษาโชน่งจะได้คะแนน 1 คะแนน ตอบภาษาไทยได้ 0 คะแนน ตอบทั้งสองภาษาได้ 0.5 คะแนน ผู้บอกภาษาที่ได้คะแนน 0-4.5 แสดงว่ามีทัศนคติลบต่อภาษาโชน่ง คะแนน 5-6 มีทัศนคติปานกลาง และคะแนน 6.5-10 คะแนนมีทัศนคติบวกต่อภาษาโชน่ง

ผลการวิจัยพบว่าผู้บอกภาษากลุ่มอายุ 55-65 ปีขึ้นไปเป็นผู้ที่มีทัศนคติบวกต่อภาษามากที่สุด และผู้บอกภาษากลุ่มอายุ 15-25 ปีเป็นผู้ที่มีทัศนคติลบต่อภาษามากที่สุด อย่างไรก็ตามผู้บอกภาษาจะมีทัศนคติลบต่อภาษา ในภาพรวมการใช้ทั้งคำศัพท์และวรรณยุกต์ในภาษาไทยโชน่งยังสูงมาก ผู้บอกภาษาโชน่งใช้คำศัพท์ภาษาไทยโชน่งมากกว่าภาษาไทยกรุงเทพอย่างเห็นได้ชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มอายุ 35-45 ปี และ 55-65 ปี ใช้คำศัพท์ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่กลุ่มอายุ 15-25 ปีจะใช้คำศัพท์ที่ต่างออกจากอีกสองกลุ่มเสมอ ผลการวิเคราะห์วรรณยุกต์ด้วยการฟัง พบว่าภาษาโชน่งถิ่นนี้มีระบบ 6 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ และมีการรวมเสียงและแยกตัวของวรรณยุกต์เหมือนกับงานวิจัยอื่นๆ ในการวิเคราะห์เสียงวรรณยุกต์ด้วยวิธีทางกลศาสตร์ ได้สัทลักษณะดังที่ได้กล่าวไว้ในหัวข้อหน่วยเสียงวรรณยุกต์ สรุปว่าระบบและสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์เหมือนภาษาโชน่งทั่วไปที่เคยมีผู้ศึกษาไว้ และเมื่อนำตัวแปรทางสังคมทั้งตัวแปรอายุและทัศนคติต่อภาษาเข้ามาพิจารณา พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันในแต่ละกลุ่มอายุ และทัศนคติต่อภาษา แม้ว่าในส่วนของการสัทลักษณะในหน่วยเสียงต่างๆมีรูปแบบมากกว่า 1 รูป แต่การแปรนั้นเป็นการแปรอิสระ โดยสรุปภาษาโชน่งถิ่น

นี้มีลักษณะแบบดั้งเดิมทั้งคำศัพท์และวรรณยุกต์ แต่ผู้บอกภาษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มอายุ 15-25 ปี กำลังเริ่มรับคำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯเข้ามา ส่วนวรรณยุกต์มีการเปลี่ยนแปลงที่ช้ากว่าคำศัพท์

3.3 ระบบไวยากรณ์ไทดำ/ไทยโซ่ง

งานวิจัยทางด้านระบบไวยากรณ์ที่สำรวจพบมีจำนวนค่อนข้างน้อย ผลงานเหล่านี้ได้แก่ ผลงานเรื่อง “Black Tai sentence types: A generative semantic approach” (Fippinger 1975) ผลงานเรื่อง ระบบไวยากรณ์ในภาษาไทยโซ่ง (สุพัตรา จิรนนทนาภรณ์ และคณะ 2546) และ วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต Participant reference in Tai Dam narrative discourse (Edwards 2011)

ผลงานวิจัยของ Fippinger (1975) ศึกษาประโยคแบบต่างๆในภาษาไทดำที่พูดในประเทศเวียดนาม โดยใช้แนวความคิดอรรถศาสตร์เพิ่มพูน (Generative Semantic Approach) ผู้วิจัยแสดงให้เห็นว่าประเภทของความหมาย (semantic categories) ขึ้นอยู่กับกรอบ 2 ประการคือตัวของคำกริยาเองและบทบาทการกำนาม (noun case roles) ผู้วิจัยใช้กรอบ 2 ประการนี้ในการศึกษาประโยคแบบต่างๆในภาษาไทดำ ได้แก่ ประโยคที่บ่งบอกว่ามีการดำรงอยู่ของสิ่งที่อ้างอิง (Formational sentence types) มักจะใช้คำกริยา mi⁴ ‘มี’ และประโยคขยายความ (Modificational sentence types) ซึ่งแบ่งออกเป็นประเภทย่อยต่างๆ เช่น ประโยคบรรยายสภาพของผู้รับ (patient) เช่น f□N⁴ /Φ∞² lai:¹ ‘พองใหญ่มาก’ นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้ให้ตัวอย่างประโยคที่มีบทบาทหรือหน้าที่ (roles) ต่างๆ ได้แก่ เครื่องมือ (instrument) ผู้รับประโยชน์ (beneficiary) สถานที่ (location) เวลา (time)

ผลงานวิจัยของ สุพัตรา จิรนนทนาภรณ์ และคณะ (2546) ศึกษาแบบไวยากรณ์ในภาษาไทยโซ่ง เก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษาหลัก 1 คนซึ่งอาศัยอยู่ที่ตำบลบ่อทอง อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก โดยสนทนากับผู้บอกภาษาเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลประโยคจากข้อความ ประวัติ นิทาน ประเพณี และพิธีกรรม จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์หมวดหมู่ไวยากรณ์ โครงสร้างพื้นฐานของประโยคโดยให้ครอบคลุมข้อมูลหลักของไวยากรณ์ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านโครงสร้าง ด้านความหมาย และด้านการใช้ในประเด็นต่างๆ เช่น โครงสร้างคำ วลี และประโยค โครงสร้างข้อความ ระบบคำบอกสัมพันธ์ ระบบคำลักษณะนาม ระบบคำสรรพนาม ระบบสันธาน ระบบคำลงท้าย ระบบคำชี้เฉพาะ เป็นต้น

วิทยานิพนธ์ของ Edwards (2011) วิเคราะห์ระบบการอ้างอิงผู้แสดงบทบาท (participant reference system) ของสัมพันธ์สารเรื่องเล่าบุรุษที่ 3 ซึ่งเป็นนิทานจำนวน 4 เรื่องในภาษาไทดำที่พูดในทางตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศเวียดนาม ผู้เล่านิทานมาจาก Dien Bien Province, Yen Bai Province, และ Son La Province ผู้วิจัยได้บรรยายภาษาไทดำตั้งแต่ระบบเสียงจนถึงไวยากรณ์เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจภาษาไทดำพอสังเขป จากนั้นผู้วิจัยได้บรรยายเกี่ยวกับรูปภาษาแทนสิ่งอ้างอิง (referring expressions) ที่ใช้อ้างอิงผู้แสดงบทบาทและหน้าที่ทางสัมพันธ์สารของรูปภาษาแทนสิ่งอ้างอิง รูปภาษาแทนสิ่งอ้างอิงนี้ประกอบด้วย นามวลี คำนามเฉพาะ คำเรียกญาติ คำสรรพนาม วลีขยาย วลีลักษณะนาม คำบ่งชี้ การอ้างโดยอรูป (zero anaphora) และคำอนุภาคที่บ่งบอกหัวข้อ (topic-marking particle) หรือคำอนุภาคที่บ่งบอกการเปรียบเทียบ (contrast-marking particle) รูปภาษาแทนสิ่งอ้างอิงเหล่านี้ทำหน้าที่ระบุสิ่งอ้างอิง (identify referents) โดยขึ้นอยู่กับกรณีที่ผู้เล่าคิดว่าผู้ฟังสามารถระบุผู้ถูกอ้างอิงได้ (identifiability) โดยคำนึงถึงสถานะ (activation status) 3 ประการ คือ ผู้ถูกอ้างอิงนั้นเป็นข้อมูลที่ผู้เล่าได้กล่าวถึงไปแล้ว (active/given) ผู้ถูกอ้างอิงเป็นข้อมูลที่เข้าถึงได้ (accessible/semi-active) หรือผู้ถูกอ้างอิงเป็นข้อมูลใหม่ (inactive/new) นอกจากนี้รูปภาษาแทนสิ่งอ้างอิงยังทำหน้าที่แสดงความสำคัญของผู้แสดงบทบาท (signal thematic salience) อีกด้วย

ผู้วิจัยได้วัดการต่อเนื่องของหัวข้อ (topic continuity) เพื่อกำหนดความสำคัญของผู้แสดงบทบาท (participant rank) โดยใช้แนวทางของ Givo↔n (1983) ผลการวิเคราะห์พบว่าผู้แสดงบทบาทประกอบด้วยผู้แสดงบทบาทหลัก (major participant) ผู้แสดงบทบาทรอง (minor participant) และผู้แสดง

ประกอบ (peripheral participants/props) สุดท้ายผู้วิจัยพบว่าการอ้างอิงที่ชัดเจนจะปรากฏที่ขอบเขตของใจความหลัก (thematic boundaries) การไม่ต่อเนื่องของเรื่อง (text discontinuities) และการบ่งชี้จุดเด่นของเรื่อง (peak-marking) หรือบ่งบอกความเด่นของเนื้อเรื่อง (indicating salience) การอ้างอิงที่ไม่ชัดเจนจะปรากฏเมื่อการระบุผู้ถูกอ้างอิงไม่มีความกำกวม

3.4 สรุป

จากการทบทวนวรรณกรรมทั้งหมดที่ได้กล่าวมาสรุปได้ว่างานวิจัยที่ศึกษาภาษาไทยคำที่สำคัญและเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยไวยากรณ์ไทยในเขตเวลาต่อมาคืองานวิจัยของ Gedney (1964) Fippinger and Fippinger (1974) และ Theraphan L- Thongkum (2002b) งานวิจัยของ Theraphan L- Thongkum (2002b) แตกต่างจากงานวิจัยอื่นๆตรงที่งานวิจัยอื่นจะศึกษาวิธภาษาที่พูดในท้องถิ่นเดียว และบางงานวิจัยจะเปรียบเทียบกับภาษาถิ่นไทหรือลาวที่พูดในบริเวณใกล้เคียง ยังไม่มีการศึกษาวิธภาษาต่างๆที่พูดในประเทศลาวและเวียดนาม นอกจากนี้งานวิจัยนี้ยังได้สืบสร้างระบบเสียงภาษาไทดำดั้งเดิมซึ่งยังไม่มีใครเคยมีผู้ศึกษามาก่อน การสืบสร้างระบบเสียงภาษาไทดำดั้งเดิมนี้นี้มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาการแปรเสียงภาษาไทยซึ่ง สามารถนำมาใช้ในการอธิบายวิวัฒนาการของระบบเสียงภาษาไทยซึ่งในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

การศึกษาการแปรของเสียงตามตัวแปรอายุมีความแตกต่างจากงานวิจัยที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ดังนี้ ประการที่ 1 พื้นที่ในการศึกษาจะแตกต่างกัน เช่น ในจังหวัดนครปฐม งานวิจัยนี้ได้เก็บข้อมูลที่หมู่บ้านสะแกกราย อำเภอเมือง และหมู่บ้านห้วยถนน อำเภอดอนตูม ซึ่งยังไม่เคยปรากฏในงานวิจัยใด ในจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งส่วนใหญ่จะศึกษาที่ตำบลหนองปรัง อำเภอเขาชัยวัน แต่งานวิจัยนี้ได้ศึกษาที่พื้นที่อื่น คือหมู่บ้านห้วยท่าช้าง ตำบลห้วยท่าช้าง อำเภอเขาชัยวัน และหมู่บ้านท่าโล้ ตำบลยางหย่อง อำเภอท่ายาง ในจังหวัดราชบุรีศึกษาที่หมู่บ้านวังปลา ตำบลจอมบึง อำเภोजอมบึง หมู่บ้านหัวเขาจีน ตำบลห้วยยางโทน อำเภอปากท่อ ซึ่งเป็นชุมชนไทยซึ่งอย่างแท้จริง ไม่มีการผสมผสานกับกลุ่มชาติพันธุ์อื่นดังในพื้นที่งานวิจัยของ Wipawan Plungsuwan (1981) และสุดท้ายในจังหวัดสุพรรณบุรีศึกษาที่หมู่บ้านดอนมะเกลือ ตำบลดอนมะเกลือ อำเภออู่ทอง และหมู่บ้านบางหมื่น ตำบลบางกุ้ง อำเภอเมือง ซึ่งไม่เคยมีผู้ศึกษาเช่นกัน ประการที่ 2 การศึกษาระบบเสียงทั้งหมดยกเว้นงานวิจัยของสุนทรรัตน์ แสงงาม (2549) ได้ดำเนินการมาเป็นเวลากว่า 10 ปีแล้ว ดังนั้นในปัจจุบันภาษายังมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม สรุปจากการทบทวนวรรณกรรมยังไม่เคยมีการศึกษาการแปรและการเปลี่ยนแปลงเสียงในภาษาไทยในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย

บทที่ 4

การแปรพยัญชนะและสระ

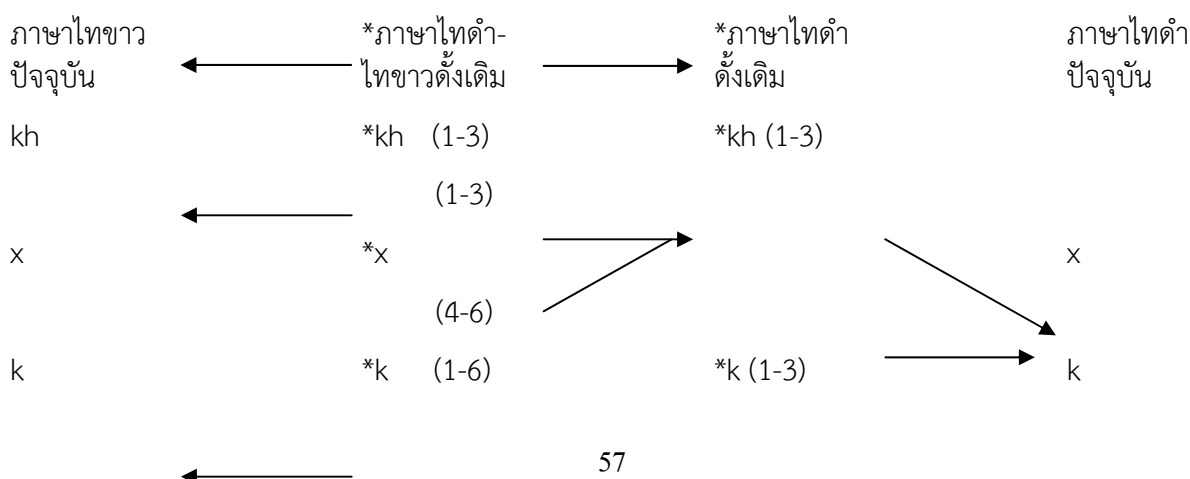
บทที่ 4 เสนอผลการวิเคราะห์การแปรของพยัญชนะและสระโดยยึดการสืบสร้างพยัญชนะดั้งเดิมในภาษาตระกูลไทของ Li (1977) และการสืบสร้างพยัญชนะไทดำดั้งเดิม 2 ระยะของ Theraphan L-Tongkum (2002a) การวิเคราะห์ที่ได้พิจารณาว่าพยัญชนะไทยโง่งในปัจจุบันได้มีการแปรไปจากภาษาไทดำดั้งเดิมด้วยอิทธิพลของภาษาไทยอย่างไรโดยเปรียบเทียบกับภาษาไทดำปัจจุบัน การเขียนวรรณยุกต์สำหรับตัวอย่างคำในภาษาไทยโง่งจะใช้ระบบวรรณยุกต์ของไทยโง่งถิ่นเขาย้อย Theraphan L-Tongkum (2002a)

4.1 พยัญชนะ

ผลงานวิจัยที่ได้สังเคราะห์ในบทที่ 3 พบว่าจำนวนพยัญชนะต้นเดี่ยวของภาษาไทดำที่พูดใน Son La หรือเมืองลาที่ Gedney (1964) ศึกษา มี 19 หน่วยเสียง คือ /- p- t- k- c- th- kh- m- n- ɲ- ɳ- b- d- v- l- y- s- f- h- / พยัญชนะควบกล้ำ มี 3 หน่วยเสียง คือ /kw- khw- ɲw- / พยัญชนะท้ายประกอบด้วย /-p -t -k - / -m -n -ɲ / สระประสมที่ลงท้ายด้วย [u i ɔ] จะตีความให้เป็นพยัญชนะท้าย /-w -y -ɻ /

งานวิจัยของ Fippinger and Fippinger (1974) ซึ่งศึกษาหน่วยเสียงภาษาไทดำที่เมืองซอนลา เช่นเดียวกับ Gedney (1964) รวมทั้งเมือง Dien Bien Phu และ Sop Cop ด้วย พบว่ามีพยัญชนะต้นเดี่ยว พยัญชนะควบกล้ำ และพยัญชนะท้ายตรงกับของ Gedney (1964) ยกเว้นเสียงพยัญชนะต้น kh- และ khw- ในงานของ Gedney (1964) จะปรากฏเป็นเสียง x- และ xw- ในงานของ Fippinger and Fippinger (1974) ตามลำดับ

ภาษาไทดำปัจจุบันส่วนใหญ่จะมีแต่ /kh-/ ในขณะที่ภาษาไทขาวปัจจุบันมีทั้ง /kh-/ และ /x-/ Fippinger and Fippinger (1974: 92) ได้แสดงวิวัฒนาการของเสียงเพดานอ่อนในภาษาไทดำและไทขาว ดังต่อไปนี้

1 วรรณยุกต์กลางต่ำระดับ	2 วรรณยุกต์สูงขึ้น
3 วรรณยุกต์ต่ำลงท้ายด้วยเสียงกักที่เส้นเสียง	4 วรรณยุกต์สูงระดับ
5 วรรณยุกต์กลางสูงระดับ	6 วรรณยุกต์กลางตกลงท้ายด้วยเสียงกักที่เส้นเสียง

งานวิจัยภาษาไทยโซ่งที่พูดในประเทศไทยส่วนใหญ่จะตรงกันคือมี 19 เสียงดังนี้ /p- t- c- k- ph- th- kh- m- n- /- ɲ- b- w- l- y- s- f- h- /- เมื่อเปรียบเทียบกับภาษาไทดำจะพบว่าพยัญชนะส่วนใหญ่จะตรงกัน ยกเว้นพยัญชนะ /ph-/ ไม่ปรากฏในภาษาไทดำ พยัญชนะ /ph-/ จะปฏิกากับเสียง /f-/ ในภาษาไทดำ ส่วนพยัญชนะ /d-/ ไม่ปรากฏในภาษาไทยโซ่ง ยกเว้นในบางถิ่นจะมีหน่วยเสียง /d-/ และ /ch-/ ซึ่งคาดว่าเป็นเสียงที่ยืมมาจากภาษาไทย พยัญชนะ /v-/ ในภาษาไทดำไม่ปรากฏในภาษาไทยโซ่งแต่จะปฏิกากับพยัญชนะ /w-/ พยัญชนะ /x-/ ที่ Fippinger and Fippinger (1974) พบ ในภาษาไทยโซ่งจะใช้ /kh-/ ดังเช่นในงานของ Gedney (1964)

ส่วนพยัญชนะต้นควบกล้ำและพยัญชนะท้ายในงานวิจัยส่วนใหญ่ก็จะตรงกัน คือมีพยัญชนะต้นควบกล้ำ 3 หน่วยเสียง ได้แก่ /kw- khw- ɲw-/ ซึ่งพยัญชนะควบ /ɲw-/ ปรากฏกับคำที่ค่อนข้างจำกัด และพยัญชนะท้าย 7 หน่วยเสียง ได้แก่ /-p -t -k -/ -m -n -ɲ /

ในตอนต่อไปจะกล่าวถึงการแปรของพยัญชนะต้นเดี่ยว พยัญชนะควบกล้ำและพยัญชนะท้ายในภาษาไทยโซ่ง 8 ถิ่นที่พูดในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย

4.1.1 พยัญชนะต้นเดี่ยว

พยัญชนะต้นเดี่ยวของภาษาไทยโซ่งทั้ง 8 ถิ่นในงานวิจัยนี้มีจำนวน 20 หน่วยเสียง คือ /- p- t- k- c- ph- th- kh- m- n- /- ɲ- b- d- w- l- y- s- f- h- /- โดยมีพยัญชนะ /d-/ เพิ่มขึ้นอีก 1 พยัญชนะ

Theraphan L-Tongkum (2002a) ได้สืบสร้างภาษาไทดำดั้งเดิม (Old Tai Dam lexicon-OTD) จำนวน 42 พยัญชนะ และรวบรวมคลังคำศัพท์ (modern Tai Dam lexicon-MTD) ที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะต้นดั้งเดิมเหล่านี้จำนวน 1827 คำ ตารางที่ 17 แสดงการแปรของพยัญชนะต้นเดี่ยวตามตัวแปร 3 รุ่นอายุ คือ วัยสูงอายุ (65 ปีขึ้นไป-G1) วัยกลางคน (45-55 ปี-G2) และวัยหนุ่มสาว (18-35 ปี- G3) และตัวแปรตามภูมิภาค 8 ถิ่น (หมู่บ้านสะแกรายและหมู่บ้านหัวถนน จังหวัดนครปฐม หมู่บ้านดอนมะเกลือและหมู่บ้านบางกุ้ง/บางหมื่น จังหวัดสุพรรณบุรี หมู่บ้านวังปลา และหมู่บ้านเขาหัวจัน จังหวัดราชบุรี หมู่บ้านท่าไล้และหมู่บ้านยางหย่อง/หัวยท่าช้าง จังหวัดเพชรบุรี) เนื่องจากพยัญชนะบางพยัญชนะมีการแปรในคำบางคำ ในตารางจึงปรากฏค่ามากกว่า 1 คำสำหรับพยัญชนะต้นไทดำดั้งเดิมบางเสียง นอกจากนี้ได้ให้ตัวอย่างคำภาษาไทยในสดมภ์ที่หนึ่ง คำใดที่ไม่ใช่คำภาษาไทยจะเขียนด้วยสัทอักษรพร้อมคำแปลภาษาไทย

ตารางที่ 17 การแปรของพยัญชนะต้นเดียวในภาษาไทยปัจจุบันตามตัวแปร 3 รุ่นอายุ

เลข ที่	OTD 1	OTD 2	MTD	นครปฐม						สุพรรณบุรี						ราชบุรี						เพชรบุรี					
				ดอนยายหอม			ดอนพุทรา			ดอนมะเกลือ			บางกุ้ง			แก้มอัน			ห้วยยางโทน			ยางหย่อง			ห้วยท่าช้าง		
				G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3
1	*ph- ผี	*ph-	f-	ph-	ph-	ph-	ph-	ph-	ph-	ph-	ph-	ph-	ph-	ph-	ph-	ph-	ph-	ph-	ph-	ph-	ph-	ph-	ph-	ph-	ph-	ph-	ph-
2	*p- ปี	*p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-
3	*/b- บิน	*b-	b-/v	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-
	*/b- เดือน	*b-	b-/v	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b- d-	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-
4	*b- ฟี่	*p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-
5	*hm- หมา	*m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-
6	*m- เมีย	*m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-
7	*f- ฝ้าย	*f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-
8	*v- ไฟ	*f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-

ตารางที่ 17 การแปรของพยัญชนะต้นเดียวในภาษาไทยปัจจุบันตามตัวแปร 3 รุ่นอายุ

เลข ที่	OTD 1	OTD 2	MTD	นครปฐม						สุพรรณบุรี						ราชบุรี						เพชรบุรี					
				ดอนยายหอม			ดอนพุทรา			ดอนมะเกลือ			บางกุ้ง			แก้มอัน			ห้วยยางโทน			ยางหย่อง			ห้วยท่าช้าง		
				G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3
9	*hw- หวี	*w-	b-/v-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-
10	*w- วา	*w-	b-/v-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-
11	*th- ถั่ว	*th-	th	th-	th-	th-	th-	th-	th-	th-	th-	th-	th-	th-	th-	th-	th-	th-	th-	th-	th-	th-	th-	th-	th-	th-	th-
12	*t- ตีน	*t	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-
13	*/d- ดาว	*d-	d-/l-	d-	d- l-	d-	d-	d-	d-	l-	d-	d-	l-	d-	d-	d-	d-	d-	d-	d-	d-	d-	d-	d-	d-	d-	d-
	*/d- ดม	*d-	l-	n-	d-	n-	n-	n-	d-	n-	n-	n-	n-	d-	d-	n-	n-	d-	n-	n-	d-	n- d-	d-	d-	d-	n-	n-
	*/d- (รู้) ตั้ง	*d-	d-/l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-
14	*d- แทง	*t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t ^h -	t-	t-	t ^h -	t-	t-	t-	t-	t-	t ^h -
	*d- เทียน	*t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t ^h -	t-	t-	t ^h -	t-	t-	t ^h -	t-	t-	t ^h -

ตารางที่ 17 การแปรของพยัญชนะต้นเดียวในภาษาไทยปัจจุบันตามตัวแปร 3 รุ่นอายุ

เลข ที่	OTD 1	OTD 2	MTD	นศรปฐุม						สุพรรณบุรี						ราชบุรี						เพชรบุรี					
				ตอนยายหอม			ตอนพุทรา			ตอนมะเกลือ			บางกุ้ง			แก้มอัน			ห้วยยางโตน			ยางหย่อง			ห้วยท่าช้าง		
				G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3
15	*hn- หน่วย	*n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-
16	*n- นก	*n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-
17	*s- สี่	*s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-
18	*z- ซื่อ	*s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-
19	*hl- หลาน	*l-	l-/d-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-
20	*l- ลิง	*l-	l-/d-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-
21	*c- ใจ	*c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-
22	* - หลาน	*c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-
	* - ช้าง	*c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c ^h -	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-

ตารางที่ 17 การแปรของพยัญชนะต้นเดียวในภาษาไทยปัจจุบันตามตัวแปร 3 รุ่นอายุ

เลข ที่	OTD 1	OTD 2	MTD	นครปฐม						สุพรรณบุรี						ราชบุรี						เพชรบุรี					
				ดอนยายหอม			ดอนพุทรา			ดอนมะเกลือ			บางกุ้ง			แก้มอัน			ห้วยยางโทน			ยางหย่อง			ห้วยท่าช้าง		
				G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3
	* - คราง	*c-	c-	c-	c-	k-	c-	c-	c-	c-	c-	k ^h -	c-	c-	k ^h -	c-	c-	k ^h -	c-	c-	k ^h -	c-	c-	k ^h -	c-	c-	k ^h -
	* - คราม	*c-	c-	c-	c-	k-	k ^h -	k ^h -	k ^h -	c-	c-	k ^h -	c-	k ^h -	k ^h -	c-	k ^h -	k ^h -	k ^h -	c-	k ^h -	c-	k ^h -	k ^h -	c-	c-	k ^h -
23	*h/- ใหญ่	*j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-
	*h/- หญ้า	*j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-
24	*j/- ยุ่ง	*j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-
	*j/- (ได้)ยีน	*j-	j- ยีน	N-	j-	j-	j-	j-	j-	N-	j-	j-	N-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	N-	j-	j-	N-	N-	N-
25	*j/- อยู่	*j-	z-/j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-
26	*j/- โย	*j-	z-/h-/j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-	j-
27	*kh- ชน	*kh-	kh-	kh-	kh-	kh-	kh-	kh-	kh-	kh-	kh-	kh-	x-	kh-	kh-	kh-	kh-	kh-	kh-	kh-	kh-	kh-	kh-	kh-	kh-	kh-	kh-

ตารางที่ 17 การแปรของพยัญชนะต้นเดียวในภาษาไทยปัจจุบันตามตัวแปร 3 รุ่นอายุ

เลข ที่	OTD 1	OTD 2	MTD	นศรปฐม						สพพรรณบุร						ราชบุร						เพชรรบุร					
				ตอนยายหอม			ตอนพฐร			ตอนมะเกลือ			บางก			แกมอัน			ห้วยยางโตน			ยางหย่อง			ห้วยท่าช้าง		
				G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3
28	*khw- ชวาน	*khw-	khw-	khw-	khw-	khw-	khw-	khw-	khw-	khw-	khw-	khw-	xw-	xw-	khw-	khw-	khw-	khw-	khw-	khw-	khw-	f-	f-	f- k ^h -	khw-	khw-	khw-
29	*k- กบ	*k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-
30	*kw- กวาง	*kw-	kw-/k-	kw-	kw-	kw-	kw-	kw-	kw-	kw-	kw-	kw-	kw-	kw-	kw-	kw-	kw-	kw-	kw-	kw-	kw-	kw-	kw-	kw-	kw-	kw-	kw-
31	*g- คน	*k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-
32	*gw- ควาย	*kw-	kw-/k-	kw-	kw-	kw-	kw-	kw-	kw-	kw-	kw-	kw-	kw-	kw-	kw-	kw-	kw-	kw-	kw-	kw-	kw-	kw-	kw-	kw-	kw-	kw-	kw-
33	*hN- Nam ³⁵ คิต	*N-	N-	N-	N-	N-	N-	N-	N-	N-	N-	N-	N-	N-	N-	N-	N-	N-	N-	N-	-	N-	N-	N-	N-	N-	N-
34	*hNw- Nwa/ ³⁵ หัน(หน้า)	*hNw-	Nw-	Nw	Nw	Nw	Nw	Nw	Nw	Nw	Nw	Nw	Nw	Nw	Nw	Nw	Nw	-	Nw	Nw	-	Nw	Nw	Nw	Nw	Nw	Nw
35	*N- งวง	*N-	N-	N-	N-	N-	N-	N-	N-	N-	N-	N-	N-	N-	N-	N-	N-	N-	N-	N-	N-	N-	N-	N-	N-	N-	N-

ตารางที่ 17 การแปรของพยัญชนะต้นเดียวในภาษาไทยปัจจุบันตามตัวแปร 3 รุ่นอายุ

เลข ที่	OTD 1	OTD 2	MTD	นครปฐม						สุพรรณบุรี						ราชบุรี						เพชรบุรี						
				ดอนยายหอม			ดอนพุทรา			ดอนมะเกลือ			บางกุ้ง			แก้มอัน			ห้วยยางโทน			ยางหย่อง			ห้วยท่าช้าง			
				G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	
36	*Nw- Nwaa ⁵⁵ (เมื่อ)วาน	*Nw-	Nw-	Nw -	Nw -	Nw -	Nw -	w- -	Nw -	Nw -	Nw -	Nw -	Nw -	Nw -	h-	Nw -	Nw -	Nw -	Nw -	Nw -	Nw -	Nw -	Nw -	Nw -	w- -	Nw -	Nw -	Nw -
	*Nw- Nwap ³³ จับ(ประตู)	*Nw-	Nw-	Nw -	N w-	h-	N w	N- -	N- -	h-	h-	N w h-	N w	N w	N- -	N w	N w	N w	N w	h-	h-	N w	N w N-	N- -	h-	N w h-	N- -	
37	*x- ไข่	*s-	s-	s-	N w-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	kh-	s-	s-	s-
38	*๙- เคย(จีน)	*kh-	kh-	kh-	kh-	kh-	kh-	kh-	kh-	kh-	kh-	kh-	kh-	kh-	kh-	kh-	kh-	kh-	kh-	kh-	kh-	kh-	kh-	kh-	kh-	kh-	kh-	kh-
39	*๙w- khwE/ ³³ (ที่)แรก	*khw-	khw-/ kh-	-	-	-	khw-	khw-	-	khw-	khw-	khw-	khw-	khw-	-	khw-	-	-	khw-	khw-	-	khw-	khw-	khw-	khw-	khw-	khw-	khw-
40	*/- อก	*/-	/-	/-	/-	/-	/-	/-	/-	/-	/-	/-	/-	/-	/-	/-	/-	/-	/-	/-	/-	/-	/-	/-	/-	/-	/-	/-
41	*h- หัก	*h-	h-	h-	h-	h-	h-	h-	h-	h-	h-	h-	h-	h-	h-	h-	h-	h-	h-	h-	h-	h-	h-	h-	h-	h-	h-	
	*h- หงาย	*h-	h-	h-	h-	N-	h	N-	N-	h-	h-	N-	N-	N-	N-	h-	h-	N-	N-	h-	h-	h-	N-	N-	h-	h-	N-	

ตารางที่ 17 การแปรของพยัญชนะต้นเดียวในภาษาไทยปัจจุบันตามตัวแปร 3 รุ่นอายุ

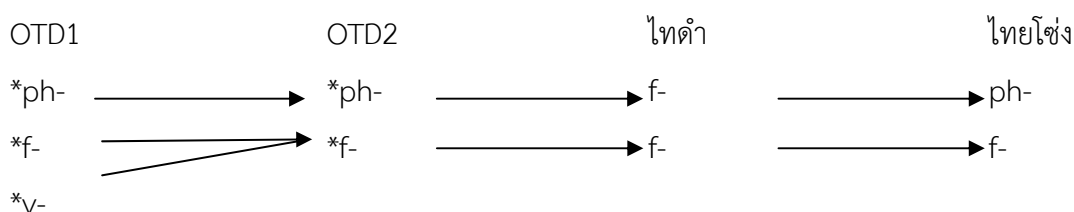
เลข ที่	OTD 1	OTD 2	MTD	นครปฐม						สุพรรณบุรี						ราชบุรี						เพชรบุรี					
				ดอนยายหอม			ดอนพุทรา			ดอนมะเกลือ			บางกุ้ง			แก้มอัน			ห้วยยางโทน			ยางหย่อง			ห้วยท่าช้าง		
				G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3
	*h- หงอน	*h-	h-	N-	N-	N-	h-	N-	N-	h-	N-	N-	h-	N-	N-	N-	N-	N-	N-	N-	N-	h-	N-	N-	h-	h-	N-
42	* ราก (ไม้)	*h-	h-	h-	h-	h-	h-	h-	h-	h-	h-	h-	h-	h-	h-	h-	h-	h-	h-	h-	h-	h-	h-	h-	h-	h-	
	* รู้	*h-	h-	h-	l-	l-	h-	l-	l-	h-	h-	l-	h-	h-	l-	h-	h-	l-	h-	h-	l-	h-	l-	h-	h-	h-	l-

การแปรของพยัญชนะต้นเดี่ยวจะอธิบายตามกลุ่มพยัญชนะไทดำดั้งเดิม โดยปรับจากการจัดกลุ่มพยัญชนะภาษาไทดั้งเดิมของ Li (1977) พยัญชนะต้นที่เป็นพยัญชนะเพดานอ่อน-ริมฝีปาก (Proto-labio velars) ได้จัดให้อยู่ในกลุ่มพยัญชนะเดี่ยว ได้แก่ *khw- *kw- *ɣw- *hNw- *Nw- *ɕw- พยัญชนะต้นเดี่ยวจำนวน 42 พยัญชนะจำแนกออกได้เป็น 5 กลุ่มตามฐานกรณ์ของการออกเสียง ดังต่อไปนี้

4.1.1.1 พยัญชนะริมฝีปากดั้งเดิม (Proto-labials)

พยัญชนะริมฝีปากดั้งเดิมมี 10 พยัญชนะดังนี้ *ph- *p- */b- *b- *hm- *m- *f- *v- *hw- *w- พยัญชนะทั้ง 10 ตัวมีการเปลี่ยนแปลงในระยะที่ 2 (PTD2) ต่อมามีการรวมตัวกันเป็นพยัญชนะของภาษาไทดำปัจจุบันและภาษาไทยช่อง 8 ถิ่นจำนวน 4 ชุด ดังนี้

พยัญชนะริมฝีปากดั้งเดิมชุดที่ 1

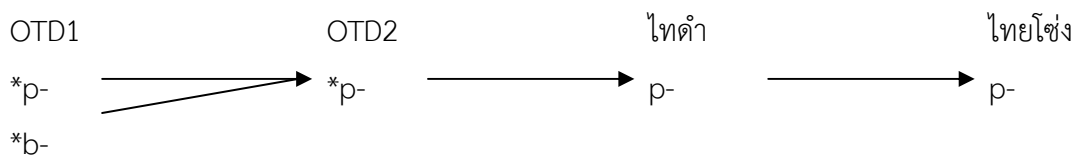

พยัญชนะไทดำดั้งเดิม *ph ยังคงเป็น *ph ในระยะที่ 2 และเปลี่ยนเป็น f- ในภาษาไทดำปัจจุบัน ในภาษาไทยช่อง ยังคงรักษา ph- ไว้ Theraphan L-Tongkum (2002a) ได้กล่าวว่าภาษาไทยช่องถิ่นเขาย้อยได้คงพยัญชนะ ph- ไว้เช่นกัน การรักษาพยัญชนะดั้งเดิมไว้นี้สามารถอธิบายตามทฤษฎีคลื่นได้ว่าภาษาถิ่นใดก็ตามที่พูดอยู่ห่างไกลจากแหล่งกำเนิดจะรักษาภาษาดั้งเดิมไว้ได้ ในขณะที่ภาษาถิ่นในแหล่งดั้งเดิมที่ผู้พูดจากมาจะมีการเปลี่ยนแปลงมากกว่า อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาถึงปัจจัยภายนอกภาษา (external factor) อาจได้ผลตรงกันข้าม นั่นคือ เมื่อ 200 ปีที่แล้วมา ผู้พูดภาษาไทยช่องได้อพยพมาจากบริเวณที่พูดภาษาไทดำในปัจจุบัน ในขณะนั้นอาจออกเสียงเป็น f- และเมื่อมาอาศัยอยู่ในประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยซึ่งใช้พยัญชนะ ph- จึงใช้เสียง ph- แทนเสียง f- ในปัจจุบัน

พยัญชนะไทดำดั้งเดิม *f ได้รวมตัวกับ *v ในภาษาไทดำดั้งเดิมระยะที่ 2 เป็น *f และคงเป็น f- ในภาษาไทดำและภาษาไทยช่อง

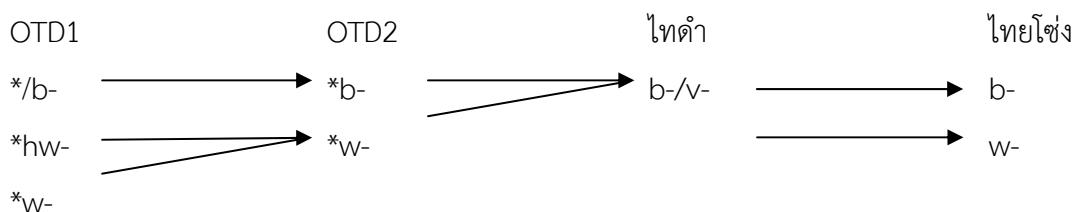
พยัญชนะชุดนี้ ไม่พบการแปรของพยัญชนะตามอายุและตามภูมิภาค ผู้บอกภาษาทุกรุ่นอายุและทุกท้องถิ่นใช้เหมือนกันหมด

พยัญชนะริมฝีปากไทดำดั้งเดิมชุดที่ 2

พยัญชนะไทดำดั้งเดิม *p- และ *b- ได้รวมตัวกันเป็น *p- ในภาษาไทดำดั้งเดิมระยะที่ 2 และคงเป็น p- ในภาษาไทดำปัจจุบันและภาษาไทยโซ่ง การสูญเสียความก้อง (devoicing) ของพยัญชนะเสียงหยุดก้อง (voiced stops) เป็นพยัญชนะเสียงหยุดไม่ก้องไม่พ่นลม (voiceless unaspirated stops) เป็นลักษณะเฉพาะของภาษาไทดำและไทยโซ่ง ตามที่ Chamberlain (1975) ได้จัดให้ภาษาไทดำอยู่ในกลุ่มสิถิล คือกลุ่มพยัญชนะต้นเสียงไม่ก้องไม่พ่นลม พยัญชนะชุดที่ 2 นี้ไม่พบการแปรของพยัญชนะตามอายุและตามภูมิภาคเช่นกัน

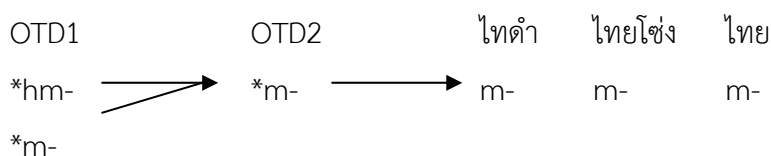
พยัญชนะริมฝีปากไทดำดั้งเดิมชุดที่ 3

พยัญชนะกักไม่ก้องไทดำดั้งเดิม */b- ได้เปลี่ยนเป็นพยัญชนะกักก้อง *b ในภาษาไทดำดั้งเดิมระยะที่ 2 เป็น b- หรือ v- (ขึ้นอยู่กับภูมิภาค) ในภาษาไทดำปัจจุบัน และเป็น b- ในภาษาไทยโซ่ง *hw- ได้รวมตัวกับ *w- เป็น *w ในภาษาไทดำดั้งเดิมระยะที่ 2 ต่อมา *b และ *w ได้รวมตัวกันเป็น b- หรือ v- ในภาษาไทดำปัจจุบัน ในขณะที่ *w ยังคงเป็น w- ในภาษาไทยโซ่ง ซึ่งเป็นข้อสังเกตอีกว่าภาษาไทยโซ่งได้คงพยัญชนะ w- ไว้ดังเช่นภาษาไทดำดั้งเดิม หรือมีการเปลี่ยนจาก b-/v- มาเป็น w- ด้วยอิทธิพลภาษาไทย Theraphan L-Tongkum (2002a) พบว่าภาษาไทยโซ่งถิ่นเขาย้อย พยัญชนะ *hw- ได้รวมตัวกับ *w- เป็น v- ดังเช่นภาษาไทดำปัจจุบัน เช่นในคำว่า [vaan²²] ‘หวาน’ [vaa⁵⁵] ‘วา’ ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่าการเปลี่ยนแปลงพยัญชนะจาก v- เป็น w- ด้วยอิทธิพลภาษาไทย

สำหรับพยัญชนะชุดนี้ พบการแปรของพยัญชนะ b- ในคำบางคำเท่านั้น คือ คำว่า ‘เดือน’ ซึ่งผู้บอกภาษารุ่นสูงอายุและวัยกลางคนจะออกเสียงว่า [bɔan²²] แต่รุ่นวัยหนุ่มสาวที่หมู่บ้านบางหมื่น ตำบลบางกุ้ง จังหวัดสุพรรณบุรีเริ่มใช้ b- สลับกับพยัญชนะภาษาไทย d- โดยกล่าวว่าออกเสียงได้ทั้งสองแบบ

พยัญชนะริมฝีปากดั้งเดิมชุดที่ 4

พยัญชนะนาสิกไม่ก้องในไทดำดั้งเดิม *hm- และพยัญชนะนาสิกก้อง *m- ได้รวมตัวกันเป็น *m- ในภาษาไทดำดั้งเดิมระยะที่ 2 และยังคงเป็น m- ในภาษาไทดำปัจจุบันและภาษาไทยโซ่ง ซึ่งตรงกับภาษาไทย ดังนั้นจึงไม่พบการแปรตามอายุและภูมิภาค

4.1.1.2 พยัญชนะฟันดั้งเดิม (Proto-dentals)

พยัญชนะฟันดั้งเดิมมี 10 พยัญชนะดังนี้ *th- */d- *t- *d- *hn- *n- *s- *z- *hl- *l- พยัญชนะไทดำดั้งเดิม *th ไม่มีการเปลี่ยนแปลงในภาษาไทดำปัจจุบันและภาษาไทยโซ่ง รวมทั้งภาษาไทย ดังนั้นจึงไม่พบการแปรของพยัญชนะต้นนี้ ส่วนพยัญชนะต้นหยุดก้องนำด้วยการกักที่เสี้ยนเสียง */d- ได้กลายมาเป็นพยัญชนะหยุดเสียงก้อง *d ในภาษาไทดำดั้งเดิมระยะที่ 2 จากนั้นเปลี่ยนเป็น l- ในภาษาไทดำปัจจุบัน และเปลี่ยนเป็น d- ในภาษาไทยโซ่งซึ่งมีการแปรกับ l- ที่ออกเสียงโดยผู้บอกภาษารุ่นสูงอายุที่หมู่บ้านดอนมะเกลือ (อายุ 83 ปี) และหมู่บ้านบางกุ้ง (อายุ 92 ปี) จังหวัดสุพรรณบุรี และผู้บอกภาษาวัยกลางคนที่หมู่บ้านสะแกราย (อายุ 39 ปี) ยังใช้ d- สลับกับ l- นอกจากนี้พยัญชนะ d- ยังแปรกับ n- ในคำบางคำ สรุปการเปลี่ยนแปลงพยัญชนะฟันไทดำดั้งเดิม */d- ดังนี้

ผู้บอกภาษาไทยโซ่งวัยสูงอายุกล่าวว่าภาษาไทยโซ่งดั้งเดิมไม่มีพยัญชนะ d- ในทำนองเดียวกัน Theraphan L-Tongkum (2002a) พบว่าภาษาไทดำถิ่นน้ำทา ประเทศลาว และภาษาไทยโซ่งถิ่นเขาย้อยใช้พยัญชนะสองพยัญชนะนี้สลับกันในคำบางคำ เช่น [dɔ↔²²] ~ [lɔ↔²²] ‘เตี้ย (โก)’ จึงสรุปได้ว่าการใช้พยัญชนะ d- เป็นอิทธิพลของภาษาไทย การแปรของพยัญชนะ d- ในภาษาไทยโซ่ง 8 ถิ่นขึ้นอยู่กับคำ (morphologically conditioned) เช่นตัวอย่างดังต่อไปนี้

คำว่า ‘(รู) ดัง’ หรือ ‘จุมก’ ผู้บอกภาษาไทยโซ่งทุกวัยและทุกภูมิภาคจะไม่ออกเสียงเป็น d- แต่จะเป็น l- ทั้งหมด ในขณะที่ภาษาไทยถิ่นน้ำทาและเขาย้อยใช้พยัญชนะทั้งสองเสียง เช่น [daN22] ~ [laN22] การที่ยังคงออกเสียง l- ไม่เปลี่ยนไปเป็นเสียงภาษาไทย d- อาจเป็นเพราะว่าไม่ได้รับอิทธิพลจากภาษาไทย เนื่องจากภาษาไทยใช้คำว่า ‘จุมก’ ไม่ได้ใช้คำว่า ‘(รู) ดัง’

คำว่า ‘ดม’ ผู้บอกภาษาวัยสูงอายุส่วนใหญ่จะใช้ n- ในขณะที่วัยหนุ่มสาวจะออกเสียง d- ที่หมู่บ้านดอนมะเกลือ จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้บอกภาษาทุกรุ่นอายุออกเสียง n- ส่วนที่หมู่บ้านบางหมื่น จังหวัดสุพรรณบุรี เฉพาะผู้บอกภาษาวัยสูงอายุออกเสียง n- ที่จังหวัดเพชรบุรี ถิ่นเขาย้อย Theraphan L-Tongkum (2002a) พบว่าออกเสียง d- ในงานวิจัยนี้พบว่าในภาษาไทยสองถิ่นที่จังหวัดเพชรบุรีมีใช้ทั้ง d- และ n-

สำหรับพยัญชนะต้นดั้งเดิมอีก 8 พยัญชนะมีการเปลี่ยนแปลงเป็นคู่ แต่ละคู่จะมีฐานกรณ์และลักษณะการออกเสียง (manner of articulation) เหมือนกัน ต่างกันที่การสั่นของเส้นเสียง (voicing) การเปลี่ยนแปลงนี้เป็นสองทางคือพยัญชนะต้นก้องเปลี่ยนเป็นพยัญชนะไม่ก้อง ผลที่เกิดขึ้นคือทำให้ไปรวมตัวกับคู่พยัญชนะที่ไม่ก้อง ในทางกลับกันพยัญชนะต้นที่ไม่ก้องเปลี่ยนเป็นพยัญชนะที่ก้อง ทำให้ไปรวมตัวกับคู่พยัญชนะก้อง ดังนี้

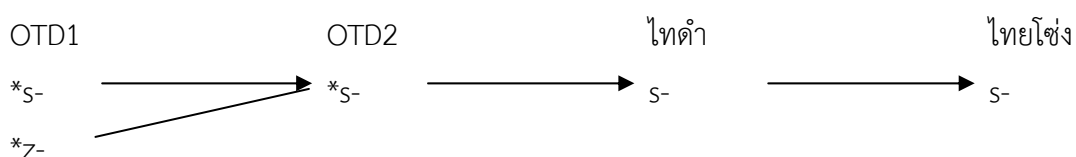
พยัญชนะต้นพินดั้งเดิมคู่ที่ 1

พยัญชนะต้นพินดั้งเดิมคู่ที่ 2

พยัญชนะต้นพินดั้งเดิมคู่ที่ 3

พยัญชนะต้นพินดั้งเดิมคู่ที่ 4

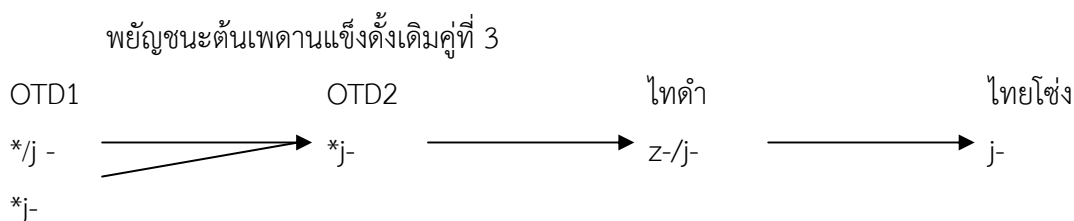
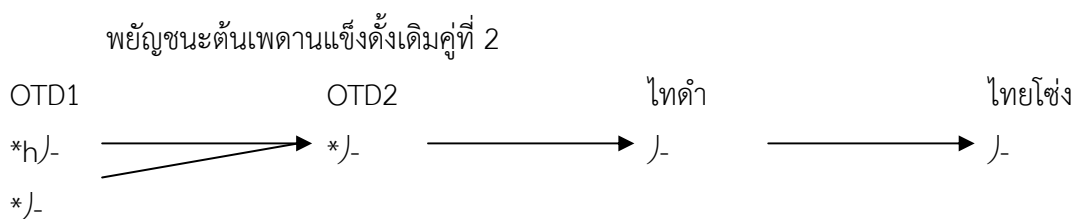
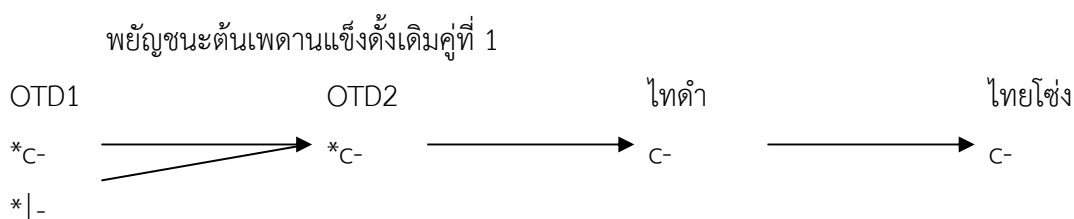
ในทำนองเดียวกับพยัญชนะกลุ่มที่ 1 พยัญชนะไทดำดั้งเดิม *t- และ *d- ได้รวมเสียงกันเป็น t- ในภาษาไทยปัจจุบันและภาษาไทยโซ่ง ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของภาษาไทยดำและไทยโซ่ง ในขณะที่ไม่พบการแปรของพยัญชนะ p- ส่วนพยัญชนะ t- มีการแปร คือ ผู้บอกภาษารุ่นวัยหนุ่มสาวที่จังหวัดราชบุรีและเพชรบุรี

เริ่มออกเสียงพยัญชนะ th- ที่มีในระบบเสียงภาษาไทย แทนที่จะเป็น t- เช่น ในคำว่า [ti↔n⁵⁵] ‘เทียน’ จะออกเสียงว่า [thi↔n⁵⁵] ส่วนพยัญชนะ n- และ s- ในภาษาไทยก็มีการเปลี่ยนแปลงเช่นนี้เหมือนกัน จึงไม่พบการแปรในทุกรุ่นอายุและภูมิภาค

สำหรับพยัญชนะต้น l- ซึ่งมีพยัญชนะต้นดั้งเดิมเป็น *l หรือ *hl ในภาษาไทยดำจะมีการแปรระหว่าง l- ~ d- ตามภูมิภาค เช่นคำว่า ‘เหล็ก’ ภาษาไทดำถิ่นเมืองลาไซ [dek³⁴] แต่ถิ่นเมืองน้ำทาและเขาย้อยใช้ [lek³⁵] ในภาษาไทยโซ่งทุกถิ่นไม่พบการแปรของพยัญชนะต้น l- เป็นที่น่าสังเกตว่าคำว่า ‘เด็ก’ ซึ่งพยัญชนะต้นดั้งเดิมเป็น */d- ผู้บอกภาษาวัยสูงอายุที่จังหวัดสุพรรณบุรีทั้งสองถิ่นและผู้บอกภาษาวัยกลางคนที่หมู่บ้านสะแกราย จังหวัดนครปฐมออกเสียงเป็น [dek³⁵] สลับกับ [lek³⁵]

4.1.1.3 พยัญชนะเพดานแข็งดั้งเดิม (Proto-palatals)

พยัญชนะเพดานแข็งดั้งเดิมมี 6 พยัญชนะคือ *c *- *h/- */j- */j- ในทำนองเดียวกับพยัญชนะฟันไทดำดั้งเดิม พยัญชนะเพดานแข็งดั้งเดิมมีการเปลี่ยนแปลงเป็นคู่ แต่ละคู่จะมีฐานกรณ์และลักษณะการออกเสียงเหมือนกัน ต่างกันที่การสั่นของเส้นเสียงดังนี้

พยัญชนะต้นเพดานแข็งดั้งเดิมคู่ที่ 1 คือ *c *- รวมเสียงกันเป็นพยัญชนะเดียวกันคือ c- ในภาษาไทยดำปัจจุบันและภาษาไทยโซ่ง วิวัฒนาการของพยัญชนะคู่นี้มีความเหมือนและแตกต่างจากภาษาไทยทำให้เกิดการแปรตามอายุ ดังนี้

- (1) พยัญชนะ *c- ที่ยังคงเป็นพยัญชนะ c- เหมือนกันในภาษาไทยดำปัจจุบัน ภาษาไทยโซ่ง และภาษาไทย จะไม่มีการแปร เช่น *caɤA > * caɤA1 > caɤ²² ‘ใจ’
- (2) พยัญชนะ *|- ที่เปลี่ยนเป็นพยัญชนะ c- ในภาษาไทยดำปัจจุบันและภาษาไทยโซ่งจะปรากฏกับพยัญชนะ ch- ในภาษาไทย เช่น
- ภาษาไทยดำและไทยโซ่ง |aaNC > caaNC2 > caaN⁴¹ ‘ช้าง’
- ภาษาไทย |aaNC > caaNC2 > chaaN⁵⁵
- พยัญชนะ c- นี้จะพบการแปรเพียงที่เดียวคือที่หมู่บ้านวังปลา จังหวัดราชบุรี ผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาว ใช้เสียง ch- ในคำว่า ‘ช้าง’ ตามภาษาไทย
- (3) พยัญชนะ *|- ที่ Li (1977) ได้สืบสร้างภาษาไทดั้งเดิมเป็น *gl/r จะเปลี่ยนเป็น c- ในภาษาไทยดำและภาษาไทยโซ่ง และเปลี่ยนเป็น khl/r- ในภาษาไทย เช่น

ตัวอย่างที่ 1

	Proto-Tai	OTD 1	OTD2	
ไทดำ-ไทยโซ่ง	*glaanA >	* aanA >	*caanA2 >	caan ⁵⁵ ‘คลาน’
ไทย	*glaanA >			khlaan ³³

ตัวอย่างที่ 2

	Proto-Tai	OTD 1	OTD2	
ไทดำ-ไทยโซ่ง	*graaNA >	* aaNA >	*caaN ⁵⁵ >	caaN ⁵⁵ ‘คราง’
ไทย	*graaNA >			khraaN ³³

สำหรับพยัญชนะนี้ ผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวในทุกจังหวัดยกเว้นนครปฐมออกเสียงพยัญชนะไทยคือ kh- เป็นที่น่าสังเกตว่าพยัญชนะต้นที่ควบกล้ำกับ l/r ได้ถูกตัดทิ้งไปเนื่องด้วยมีการปรับให้เข้ากับระบบเสียงภาษาไทยโซ่งที่ไม่มีพยัญชนะควบกล้ำ ส่วนผู้บอกภาษาในจังหวัดนครปฐมเกือบทุกคนออกเสียงพยัญชนะไทยโซ่งคือ c- ยกเว้นวัยหนุ่มสาวที่หมู่บ้านสะแกรายออกเสียงพยัญชนะ k- ไม่ใช่ kh- ทั้งนี้เพราะนำการปรากฏเสียงระหว่างไทยโซ่งและภาษาไทยมาใช้ นั่นคือ พยัญชนะ *g- มีการเปลี่ยนแปลงเป็น k- ในภาษาไทยดำและไทยโซ่ง และเป็น kh- ในภาษาไทย จึงเกิดกระบวนการแก้ไขเกินเหตุ (hypercorrection) เปลี่ยน kh- ที่ยืมจากภาษาไทย เป็น k- และตัดพยัญชนะควบกล้ำออกตามระบบเสียงของภาษาไทยโซ่ง ส่วนวรรณยุกต์ยังคงเป็นวรรณยุกต์ของไทยโซ่งเช่นเดิม สรุปวิวัฒนาการได้ดังนี้

ไทยโง้งวัยหนุ่มสาว	*graaNA >	khraaN ⁵⁵ >	kraaN ⁵⁵ >	kaa ⁵⁵
หมู่บ้านสะแกราย				‘คราง’

นอกจากนี้ ยังพบว่าในคำบางคำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะ c- และไม่ค่อยได้ใช้หรือไม่ได้พบเห็นในชีวิตปัจจุบัน เช่น ‘คราม’ ผู้บอกภาษาวัยสูงอายุทุกถิ่นยกเว้นหมู่บ้านหัวถนน จังหวัดนครปฐม และวัยกลางคนบางถิ่นจะตอบได้ว่า caam⁵⁵ แต่ผู้บอกภาษาวัยกลางคนที่หมู่บ้านหัวถนน นครปฐม หมู่บ้านบางกุ้ง สุพรรณบุรี หมู่บ้านวังปลา ราชบุรี หมู่บ้านท่าไต้ เพชรบุรี และวัยหนุ่มสาวที่หมู่บ้านหัวถนน นครปฐม ที่จังหวัดสุพรรณบุรี ราชบุรีและเพชรบุรีออกเสียงคำภาษาไทยที่ตัดพยัญชนะควบกล้ำออก คือ khaam⁵⁵ ส่วนวัยหนุ่มสาวที่หมู่บ้านสะแกราย จังหวัดนครปฐมออกเสียงว่า kaam⁵⁵ ซึ่งมีการปรับดังเช่นคำว่า kaan⁵⁵ ‘คราง’

พยัญชนะต้นเพดานแข็งไทดำดั้งเดิมคู่ที่ 2 คือ *h/- *j/- ได้มีการรวมเสียงกันเป็น j/- ในภาษาไทย
โซ่ง และเป็น j- ในภาษาไทย ผู้บอกภาษาส่วนใหญ่ยังคงรักษาพยัญชนะ j/- ไว้ แต่ก็เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงในผู้
บอกภาษาวัยหนุ่มสาว กล่าวคือที่บ้านท่าไต้ เพชรบุรี ผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวออกเสียงพยัญชนะ j/- สลับกับ j-
และในคำบางคำเช่น ‘หญ้า’ ผู้บอกภาษาวัยนี้ที่สุพรรณบุรีออกเสียง j-

ในคำบางคำเช่น ‘(ได้)ยิน’ พยัญชนะดั้งเดิม *)- จะเปลี่ยนเป็น N- ในภาษาไทดำ (Fippinger and Fippinger 1974) และภาษาไทยเชิงเฉพาะผู้บอกภาษาวัยสูงอายุที่สุพรรณบุรี หมู่บ้านสะแกราย นครปฐม หมู่บ้านท่าไต้ เพชรบุรี และผู้บอกภาษาทั้ง 3 วัยที่หมู่บ้านบ่อรวก เพชรบุรีออกเสียง N-

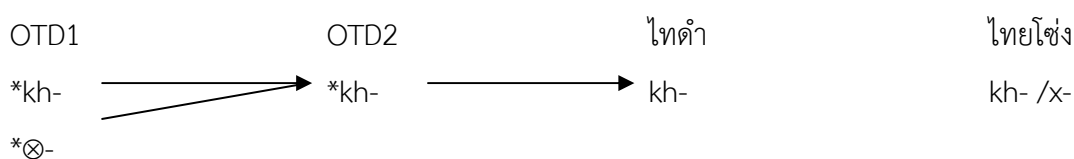
พยัญชนะต้นพาดานแข็งไทดำดั้งเดิมคู่ที่ 3 คือ */j- *-j- รวมตัวกันเป็น j- ในภาษาไทยปัจจุบัน และภาษาไทยโซ่ง เนื่องจากการรวมตัวนี้ปรากฏในภาษาไทยเช่นกันจึงไม่มีการแปรตามอายุและภูมิภาค ในภาษาไทยดำ j- จะแปรตามภูมิภาคกับ z- เช่น คำว่า ‘อยู่’ ไทดำถิ่นเมืองลาจะเป็น zu³⁴ เมืองน้ำทาจะเป็น ju³⁵ เป็นที่น่าสังเกตว่าในรายการคลังศัพท์ของTheraphan L-Tongkum (2002a) พบการเปลี่ยนแปลงจาก *j- มาเป็น h- ในภาษาไทยดำถิ่นเมืองน้ำทา ในคำว่า ‘ทำ’ คือ het³³ ด้วยอิทธิพลภาษาลาว ในขณะที่ไทดำถิ่นอื่นใช้ zet³³

ในภาษาไทย นอกจากพยัญชนะ */j-/ *j- จะรวมตัวกันแล้ว ยังรวมเข้ากับ */h/- และ */-/ เป็น j- ตามที่ได้กล่าวข้างต้นอีกด้วย

4.1.1.4 พยัญชนะเพดานอ่อนไทดำดั้งเดิม (Proto-velars)

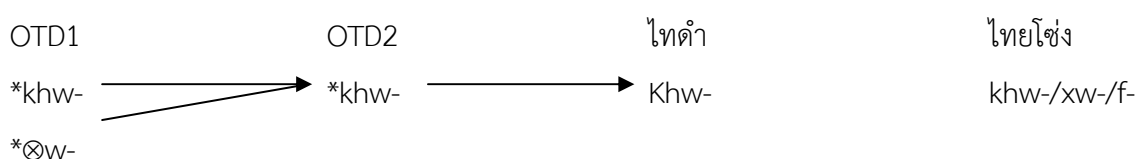
พยัญชนะเพดานอ่อนในไทดำดั้งเดิมมี 13 พยัญชนะคือ *kh- *ɕ- *khw- *ɕw- *k- *g- *kw- *gw- *hN- *N- *hNw- *Nw- *x- ในทำนองเดียวกับพยัญชนะฟิ่นและพยัญชนะเพดานแข็ง พยัญชนะเพดานอ่อนมีการเปลี่ยนแปลงเป็นคู่ (ยกเว้น *x) แต่ละคู่จะมีฐานกรณ์และลักษณะการออกเสียงเหมือนกัน ต่างกันที่การสั่นของเส้นเสียงดังนี้

พยัญชนะต้นเพดานอ่อนดั้งเดิมคู่ที่ 1

พยัญชนะคู่ที่ 1 *kh- *ɔ- ได้มีการรวมเสียงกันเป็น kh- ในภาษาไทดำปัจจุบันและในภาษาไทยโซ่ง ยกเว้นผู้บอกภาษาวัย 92 ปีที่หมู่บ้านบางกุ่ม สุพรรณบุรี ออกเสียงเป็น x- ซึ่งตรงกับเสียงที่ Fippinger and Fippinger (1974) ค้นพบ พยัญชนะ x- ได้เปลี่ยนมาจากพยัญชนะดั้งเดิม *kh- เช่นในคำว่า xon²² ‘ชน’ ส่วนพยัญชนะ kh- ที่เปลี่ยนมาจาก *ɔ- ปรากฏในคำที่จำกัด Theraphan L-Tongkum (2002a) พบเพียง 5 คำซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกคำที่ร่วมเชื้อสายกับภาษาไทยได้ 1 คำสำหรับถามผู้บอกภาษาคือ *ɔx↔j A > *khx↔j A2 > *khx↔j⁵⁵ ‘เคย (จีน)’ ซึ่งไม่พบการแปรตามอายุและภูมิภาค ยกเว้นผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวที่หมู่บ้านสะแกราย นครปฐมได้ปรับพยัญชนะ kh- ที่มาจาก *ɔ ตาม kh- ที่มาจาก *g- นั่นคือปรับเป็น k- โดยบอกว่าออกเสียงทั้ง kh- และ k- ทั้งนี้เป็นเพราะ kh- ที่มาจาก *ɔ และ kh- ที่มาจาก *g- ต่างปฏิกากับพยัญชนะ kh- ในภาษาไทยเหมือนกัน

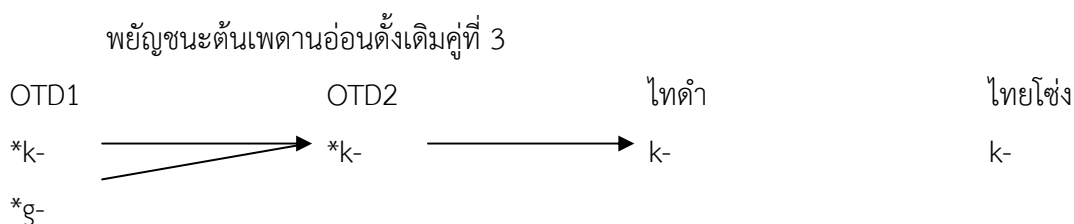
พยัญชนะต้นเพดานอ่อนดั้งเดิมคู่ที่ 2

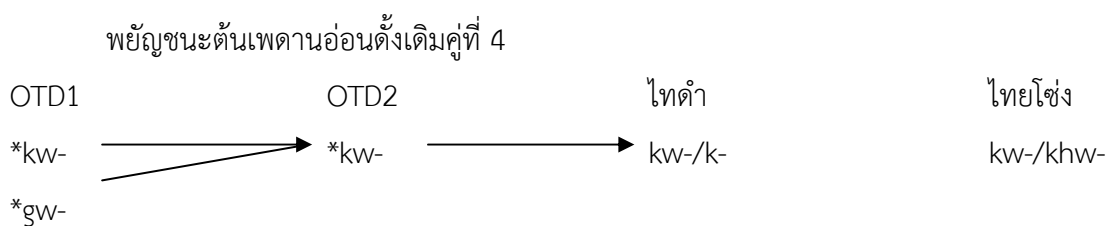
พยัญชนะคู่ที่ 2 *khw- *ɔw- ได้มีการรวมเสียง khw- ในภาษาไทดำและภาษาไทยโซ่ง ในภาษาไทยโซ่งพบการแปรเป็น xw- ในผู้บอกภาษาวัย 92 ดังเช่นเสียง x- ข้างต้น และพบการแปรเป็นเสียง f- ในผู้บอกภาษาทุวัยที่ตำบลยางหย่องเพชรบุรี โดยที่ผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวใช้ f- สลับกับ kh- ส่วนผู้บอกภาษาที่ตำบลห้วยท่าช้าง เพชรบุรียังคงใช้ khw- เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้บอกภาษาที่ตำบลยางหย่องได้มีการเปลี่ยน kh- เป็น f- ตามธรรมชาติของภาษาดังเช่นภาษาไทยถิ่นใต้ หรือได้ยืมพยัญชนะ f- มาจากภาษาไทย เนื่องจากภาษาไทยก็มีการแปรระหว่าง khw-และ f- ดังเช่นในคำว่า khwaa³³ ‘ควาย’ บางคนออกเสียงเป็น faa³³ ‘ฟาย’ เป็นต้น

ส่วน khw- ที่เปลี่ยนมาจาก *ɔw- พบในคำน้อยมาก Theraphan L-Tongkum (2002a) พบเพียงคำเดียวและแปรตามภูมิภาคกับพยัญชนะ kh- ดังนี้ *ɔwEEk D > *khwEEk D2 > khwE/³³ (ไทยโซ่งถิ่นเขาย้อยละไทดำทุกถิ่นยกเว้นไทดำเมือง Than และ La) > khE/⁴⁴ (ไทดำเมือง Than และ La) ‘เงา แรกเริ่มเดิมที ที่แรก’ ผู้บอกภาษาวัยสูงอายุทุกคนในทุกที่ยกเว้นที่หมู่บ้านสะแกราย นครปฐม ยังคงใช้คำนี้อยู่ ส่วนวัยกลางคนใช้คำนี้น้อยลง กล่าวคือผู้บอกภาษาวัยกลางคนที่หมู่บ้านสะแกราย นครปฐมและหมู่บ้านวังปลา

ราชบุรี ไม่รู้จักคำนี้ ส่วนวัยหนุ่มสาวส่วนใหญ่ไม่รู้จักคำนี้เช่นกัน บอกว่าเคยได้ยินแต่คนเฒ่าคนแก่ใช้กัน เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้บอกภาษาทุกวัยที่จังหวัดเพชรบุรียังคงใช้คำนี้อยู่

พยัญชนะคู่ที่ 3 *k- *g- ได้รวมเสียงกันเป็น k- ในภาษาไทดำปัจจุบันและภาษาไทยโซ่ง ดังเช่น พยัญชนะริมฝีปากและฟัน ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของภาษาไทดำและไทยโซ่ง โดย k- ที่เปลี่ยนมาจาก *g- จะปรากฏในคำที่ขึ้นต้นด้วยอักษรต่ำในภาษาไทยเช่น khon³³ ‘คน’ เป็นต้น พยัญชนะนี้ไม่พบการแปรตามอายุ และภูมิภาคดังเช่นพยัญชนะ p-

พยัญชนะคู่ที่ 4 *kw- *gw- ได้รวมเสียงกันเป็น kw-/k- ในภาษาไทดำปัจจุบันและ kw-/khw- ในภาษาไทยโซ่ง ในภาษาไทดำได้มีการแปรตามภูมิภาคระหว่าง kw- และ k- เช่น

*kwin B > *kwin B1 > kwin²⁵ (เมืองลา) ~ kin³⁵ (เมืองน้ำทา) ‘ข้าว’

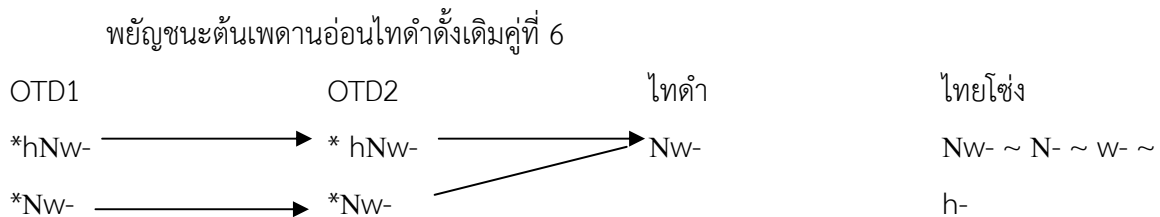
*gwE A > *kwE A2 > kwE⁵⁵ (เมืองลา) ~ kE⁵⁵ (เมืองน้ำทา) ‘(ขา)เป้’

ในภาษาไทยโซ่งไม่พบการแปรตามอายุและภูมิภาคของพยัญชนะนี้ ยกเว้นผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวที่หมู่บ้านท่าไร่ เพชรบุรีบอกว่าบางทีก็ใช้ khw- ตามภาษาไทย เช่น

*gwaaj A > *kwaaj A2 > kwaaj⁵⁵ ~ khwaaj⁵⁵ ‘ควาย’

พยัญชนะคู่ที่ 5 *hN- *N- ได้รวมตัวกันเป็น N- ในภาษาไทดำปัจจุบันและภาษาไทยโซ่ง คำที่ขึ้นต้นด้วย N- ที่เปลี่ยนแปลงมาจาก *hN- มีจำนวนจำกัด Theraphan L-Tongkum (2002a) พบเพียง 4 คำ และมีคำเดียวที่พบในภาษาไทยโซ่งถิ่นเขาย้อย คือ *hNam B > *Nam B1 > Nam³⁵ ‘คิด’ ดังนั้นในงานวิจัยจึงใช้คำนี้ในการถามผู้บอกภาษาทั้ง 3 วัยและพบว่าผู้บอกภาษาส่วนใหญ่ใช้ Nam³⁵ ยกเว้นผู้บอกภาษาวัยกลางคนที่หมู่บ้านสะแกราย นครปฐม และผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวที่หมู่บ้านหัวเขาจีน ราชบุรีที่ไม่รู้จักคำนี้และให้คำภาษาไทยแทน ส่วนพยัญชนะ N- ไม่พบการแปรตามอายุและภูมิภาค

พยัญชนะคู่ที่ 6 *hNw- *Nw- ได้รวมเสียงกันเป็น Nw- ในภาษาไทดำปัจจุบันและภาษาไทยโซ่ง พยัญชนะ Nw- ที่เปลี่ยนแปลงมาจาก *hNw- ที่ Theraphan L-Tongkum (2002a) พบเพียงคำเดียวคือ *hNwaak D > *hNwak D1 > Nwa/³⁵ ‘เงย’ (ผู้บอกภาษาไทยโซ่งบอกความหมายว่า ‘หัน (หน้า)’) เมื่อเก็บข้อมูลคำนี้ ผู้บอกภาษาวัยสูงอายุและวัยกลางคนในทุกจังหวัดใช้คำนี้แต่มักจะนึกไม่ออกในตอนแรกเพราะไม่ค่อยได้ใช้ แต่สุดท้ายก็ตอบว่าใช้บ้างในบางครั้ง ส่วนวัยหนุ่มสาวที่นครปฐม สุพรรณบุรีและเพชรบุรีบอกว่ารู้จักคำนี้ เคยได้ยินคนเฒ่าคนแก่ใช้ และใช้บ้างในบางครั้ง ส่วนผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวที่ราชบุรีตอบว่าไม่รู้จักคำนี้

สำหรับพยัญชนะ Nw- ที่เปลี่ยนแปลงมาจาก *Nw- มีจำนวนจำกัดเช่นกัน Theraphan L-Tongkum (2002a) พบเพียง 3 คำซึ่งในงานวิจัยนี้ได้คัดเลือกคำร่วมเชื้อสายกับภาษาไทย 2 คำไปถามผู้บอกภาษา และพบว่าคำ 2 คำนี้มีการแปรอันเนื่องมาจากอิทธิพลของภาษาไทย ได้แก่

*Nwa A > *Nwa A2 > Nwaa⁵⁵ ‘(เมื่อ)วาน’

*Nwap D > *Nwap D2 > Nwap³³ ‘จับ หับ ปิด (ประตู)’

สำหรับคำแรก ผู้บอกภาษาวัยกลางคนที่หมู่บ้านหัวถนน นครปฐม และวัยหนุ่มสาวที่หมู่บ้านท่าไต้ เพชรบุรีออกเสียงพยัญชนะ w- ดังเช่นภาษาไทย เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวที่หมู่บ้านบางหมัน สุพรรณบุรี ใช้คำไทยแต่มีการปรับให้เข้ากับระบบเสียงของไทยโซ่ง เป็น ma³³hɔn⁵⁵ ‘มะริน’ เนื่องจากพยัญชนะ r- ในภาษาไทยปฏิภาคกับพยัญชนะ h- ในภาษาไทยโซ่งที่เปลี่ยนมาจากพยัญชนะไทดำดั้งเดิม *|-

ส่วนคำที่สอง ผู้บอกภาษาวัยสูงอายุส่วนใหญ่ออกเสียงพยัญชนะ Nw- ยกเว้นที่หมู่บ้านดอนมะเกลือ สุพรรณบุรี และหมู่บ้านบ่อรวก เพชรบุรีออกเสียง h- การนำพยัญชนะ h- มาใช้นี้อาจใช้ตามคำว่า *hap D > *hap D1 > hap³⁵ ซึ่งมีความหมายคล้ายกันคือ ‘ปิด หุบ’ ส่วนผู้บอกภาษาวัยกลางคนเริ่มออกเสียงพยัญชนะ Nw- น้อยลง และมีการออกเสียงพยัญชนะ h- และ N- ผู้บอกภาษาวัยกลางคนที่หมู่บ้านท่าไต้และบ่อรวก

เพชรบุรีบอกว่าใช้ทั้งพยัญชนะ Nw- และ h- ซึ่งทำให้เห็นว่าในวัยกลางคนนี้การใช้พยัญชนะ Nw- กำลังถูกแทนที่ด้วย h- ในทางตรงข้ามกับผู้บอกภาษาวัยสูงอายุ ผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวส่วนใหญ่ใช้พยัญชนะ h- และ N- และส่วนน้อยคือที่หมู่บ้านดอนมะเกลือ สุพรรณบุรี และหมู่บ้านวังปลา ราชบุรี ยังคงใช้ Nw- เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้บอกภาษาทุกวัยที่หมู่บ้านวังปลา ราชบุรียังคงใช้ Nw- อยู่

สำหรับพยัญชนะ *x- ได้รวมเสียงกับพยัญชนะฟิ้น *s- และ *z- เป็น s- ในภาษาไทยคำปัจจุบันและภาษาไทยโซ่ง และปฏิภาคกับเสียง kh- ในภาษาไทย เช่นในคำว่า *xaj B > *saj B1 > saj²⁵ ‘ไข่’ เป็นต้น พยัญชนะนี้ส่วนใหญ่ไม่พบการแปรตามอายุและภูมิภาคยกเว้นผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวที่หมู่บ้านท่าไต้ เพชรบุรี ออกเสียง kh- ของภาษาไทย

4.1.1.5 พยัญชนะเส้นเสียงดั้งเดิม (Proto-glottals)

พยัญชนะเส้นเสียงไทดำดั้งเดิมมี 3 เสียงดังนี้ */- *h- *| พยัญชนะ */- และ *h- ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ในภาษาไทยคำ ภาษาไทยโซ่ง และภาษาไทย จึงไม่พบการแปรตามอายุและภูมิภาค อย่างไรก็ตาม พยัญชนะไทดำดั้งเดิม *h- ที่ Li (1977) ได้สืบสร้างภาษาไทดำดั้งเดิมเป็น *hN- จะพบการแปรตามภาษาไทย เช่นคำดังต่อไปนี้

Proto-Tai	OTD1	OTD2	MTD	
*hN	*haaj A >	*haaj A1 >	haaj ²²	‘หงาย’
*hN	*h□n A >	* h□n A1 >	h□n ²²	‘หงอน’

สำหรับคำแรกผู้บอกภาษาวัยสูงอายุส่วนใหญ่ออกเสียงพยัญชนะ h- ยกเว้นที่หมู่บ้านบางกุ้ง สุพรรณบุรี และหมู่บ้านหัวเขาจีน ราชบุรีออกเสียงพยัญชนะที่ยืมมาจากภาษาไทยคือ N- โดยที่ผู้บอกภาษาที่หมู่บ้านบางกุ้งบอกว่าบรรพบุรุษแต่ก่อนใช้ “หาย (มือ)” แต่รุ่นต่อมาใช้ “หงาย (มือ)” กัน พร้อมกับให้เหตุผลว่า “คนนี้หงายคนนั้นหงายก็หงายตามกันนะสิ” ส่วนผู้บอกภาษาวัยกลางคนเริ่มออกเสียง h- ลดลง และ N- เพิ่มขึ้นในทุกที่ ยกเว้นที่ราชบุรีซึ่งยังคงออกเสียง h- ทุกคน สำหรับผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวทุกคนยกเว้นที่หมู่บ้านหัวเขาจีน ราชบุรีออกเสียง N- สรุปได้ว่าที่จังหวัดราชบุรีผู้บอกภาษาที่ออกเสียง h- มีจำนวนมากที่สุด

ส่วนคำที่สองผู้บอกภาษาส่วนใหญ่ออกเสียงพยัญชนะไทย N- ยกเว้นผู้บอกภาษาวัยสูงอายุที่หมู่บ้านหัวถนน นครปฐม ที่สุพรรณบุรีและเพชรบุรี รวมทั้งวัยกลางคนที่บ้านบ่อรวก เพชรบุรี ออกเสียงพยัญชนะ h-

พยัญชนะต้นเดี่ยวสุดท้ายคือ *| ซึ่งเปลี่ยนเป็น h- ในภาษาไทยคำปัจจุบันและภาษาไทยโซ่ง และปฏิภาคกับพยัญชนะ r- ในภาษาไทย เช่นคำว่า *laak > *hak D2 > ha/³³ ‘ราก’ พยัญชนะนี้ส่วนใหญ่ไม่พบการแปร ยกเว้นคำบางคำเท่านั้น เช่น คำว่า *|uN C > *huN C2 > huN⁴¹ ‘รู้’ จะมีการแปรระหว่าง h- และ l- โดยผู้บอกภาษาวัยสูงอายุและวัยกลางคนส่วนใหญ่ยังคงออกเสียง h- ในขณะที่วัยหนุ่มสาวส่วนใหญ่จะออกเสียง l- ซึ่งน่าจะเป็นอิทธิพลของภาษาไทย เนื่องจากคนทั่วไปออกเสียงคำนี้เป็น [ruN⁵⁵] หรือ [luN⁵⁵]

4.1.2 พยัญชนะต้นควบกล้ำและพยัญชนะท้าย

พยัญชนะต้นควบกล้ำไทดำดั้งเดิมประกอบด้วยพยัญชนะต้นเดี่ยว *p- *b- *m */d- k- ควบกล้ำกับ พยัญชนะ l- หรือ r- มีทั้งหมด 7 เสียง ได้แก่ *pl- *bl- *br- *ml */dl- *kl- *kr- พยัญชนะดั้งเดิมเหล่านี้มีการเปลี่ยนแปลงเป็นพยัญชนะเดี่ยว โดยตัดพยัญชนะเสียงที่สอง l- หรือ r- ออก ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของภาษา ไทดำและไทยโซ่งปัจจุบันที่ไม่มีพยัญชนะควบกล้ำ พยัญชนะทั้ง 7 มีการแปรดังในตารางที่ 18

พยัญชนะควบกล้ำดั้งเดิม *pl- *bl- *br- ที่รวมเสียงกันเป็น p- ในภาษาไทดำและไทยโซ่งปัจจุบัน ไม่มีการแปรตามอายุและภูมิภาค และพยัญชนะควบกล้ำดั้งเดิม *kl- *kr- ที่รวมตัวกันเป็น k- ในภาษาไทดำและไทยโซ่งปัจจุบันก็ไม่พบการแปรเช่นกัน

พยัญชนะควบกล้ำดั้งเดิม *ml เปลี่ยนเป็น m- ในภาษาไทดำปัจจุบัน และเป็น m- หรือ l- ในภาษาไทยโซ่ง เฉพาะผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวที่หมู่บ้านสะแกราย นครปฐม ที่หมู่บ้านวังปลา หมู่บ้านหัวเขาจัน ราชบุรีหรือออกเสียงพยัญชนะ l- ที่ยืมมาจากภาษาไทย ผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวที่หมู่บ้านสะแกรายบอกว่าออกเสียงทั้ง m- และ l-

พยัญชนะควบกล้ำดั้งเดิม */dl- ในคำว่า ‘(ไส้)เดือน’ เปลี่ยนเป็น l- ในภาษาไทดำปัจจุบัน และเป็น l- /b-/d- ในภาษาไทยโซ่งปัจจุบัน ผู้บอกภาษาวัยสูงอายุที่หมู่บ้านบางกุ้ง สุพรรณบุรีหรือออกเสียงพยัญชนะ l- เหมือนไทดำปัจจุบัน ในขณะที่ผู้บอกภาษา 6 คน (วัยกลางคนและวัยหนุ่มสาว หมู่บ้านสะแกราย วัยสูงอายุ และวัยหนุ่มสาว หมู่บ้านหัวถนน นครปฐม วัยหนุ่มสาวหมู่บ้านดอนมะเกลือ สุพรรณบุรี และวัยสูงอายุ หมู่บ้านวังปลา ราชบุรี) ออกเสียงพยัญชนะ b- เหมือนกับคำว่า */b $\leftrightarrow$ n A > *b $\leftrightarrow$ n A1 > b $\leftrightarrow$ n²² ‘เดือน’ ส่วนผู้บอกภาษาอีก 17 คนที่เหลือออกเสียงพยัญชนะ d- เหมือนในภาษาไทย

ตารางที่ 18 การแปรของพยัญชนะควบกล้ำในภาษาไทยปัจจุบัน

เลข ที่	Proto- Tai	OTD	MTD	นครปฐม						สุพรรณบุรี						ราชบุรี						เพชรบุรี					
				สระกราย			หัวถนน			ดอนมะเกลือ			บางกุ้ง			วังปลา			เขาหัวจัน			ท่าไต้			บ่อรวก		
				G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3
1	*pl- ปลา	*p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-
2	*b/r พญ มะพร้าว	*p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-
3	*ml ลีม (ตา)	*m-	m-	m-	m-	m- /l-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	l-	m-	m-	l-	m-	m-	m-	m-	m-	m-
4	*/dl- (ไต้) เดือน	*d-	d-	d-	b-	b-	b-	d-	b-	d-	d-	b-	l-	d-	d-	b-	d-	d-	d-	d-	d-	d-	d-	d-	d-	d-	d-
5	*k/r กลอง กรน	*k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-

พยัญชนะท้ายของภาษาไทยดำและไทยโซ่งมี 7 เสียงคือ /-p -t -k -/ -m -n -ŋ / ซึ่งส่วนใหญ่ไม่พบการแปรตามอายุและภูมิภาค ยกเว้นพยัญชนะ -/ ที่เปลี่ยนจากพยัญชนะท้ายไทดำดั้งเดิม *-k และปฏิภาคกับพยัญชนะท้าย -k ในพยางค์ที่มีสระเสียงยาวหรือสระประสมในภาษาไทย เช่นคำว่า */b□□k D > *b□k D1 > b□/³⁵ ‘ดอก’ พยัญชนะ -/ ที่ปฏิภาคกับพยัญชนะท้าย -k เป็นลักษณะเฉพาะของภาษาไทยดำและไทยโซ่ง ผู้วิจัยได้คัดเลือกคำที่ลงท้ายด้วยพยัญชนะนี้จำนวน 10 คำดังต่อไปนี้ และนำไปสอบถามผู้บอกภาษา

1.	*pii↔k D	> *pi↔k D1	> pi↔/ ³⁵ ‘เปียก’
2.	*buuk D	> *puk D2	> pu/ ⁴⁴ ‘พริก พริกนี้’
3.	*hm□□k D	> *m□k D1	> m□/ ³⁵ ‘หมอก’
4.	*muuk D	> *muk D2	> mu/ ³³ ‘(ชี้, น้ำ) มูก’
5.	*fEEk D	> *fEk D1	> fE/ ³⁵ ‘(หญ้า) แฝก’
6.	*hniik D	> *nik D1	> li/ ³⁵ ‘หลีก หิน’
7.	*saak D	> *sak D1	> sa/ ³⁵ ‘สาก’
8.	*kaak D	> *kak D1	> ka/ ³⁵ ‘กลาก’
9.	*thuuk D	> *thuk D1	> thu/ ³⁵ ‘(ราคา) ถูก’
10.	*luuk D	> *luk D2	> lu/ ³³ ‘ลูก’

จากข้อมูลพบว่าผู้บอกภาษาส่วนใหญ่ยังคงออกเสียงพยัญชนะท้าย -/ ที่เป็นเอกลักษณ์ของภาษาไทยดำและไทยโซ่ง ยกเว้นผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาว (อายุ 22 ปี) ที่หมู่บ้านท่าไต้ เพชรบุรีเริ่มออกเสียงพยัญชนะ -k ดังเช่นภาษาไทยในคำบางคำเช่น คำที่ 3, 5, 6, 7

4.2 สระ

สระภาษาไทยโซ่งมี 9 หน่วยเสียง คือ /i, e, æ, i, ə, a, u, o, □/ Gedney (1964) และ Fippinger and Fippinger (1974) พบความต่างอย่างมีนัยสำคัญของสระสั้นยาวเฉพาะคู่สระ /a/ และ /a:/ ในขณะที่ระบบสระของภาษาไทยโซ่งในประเทศไทยมีคำคู่เทียบเสียงสระสั้นยาวครบคู่เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากภาษาไทย ส่วนสระประสมมี 4 หน่วยเสียง คือ /ia, ɔa, ua, aɔ/

จากการใช้คำศัพท์ 222 คำของ Fippinger and Fippinger (1974) ในการเก็บข้อมูลเบื้องต้นทำให้ทราบว่าสระในภาษาไทยโซ่งไม่ได้มีการปฏิภาคกับภาษาไทยอย่างเป็นระบบดังเช่นพยัญชนะ จึงได้คัดเลือกคำศัพท์จากรายการคลังศัพท์ของ Theraphan L-Tongkum (2002a) จำนวน 39 คำ โดยใช้เกณฑ์คัดเลือกว่าต้องเป็นคำร่วมเชื้อสายกับภาษาไทยและมีสระที่ต่างจากภาษาไทยเพื่อจะดูการแปรของสระไทยโซ่งว่ามีอิทธิพลจากภาษาไทยหรือไม่ จากนั้นนำไปทดสอบกับผู้บอกภาษา ผลปรากฏว่าต้องตัดคำออก 9 คำเนื่องจากมีปัญหาทางด้านความหมาย และบางคำผู้พูดภาษาไทยโซ่งใช้คำอื่น เช่น *khEpD > *khEpD1 > khEp²⁴ ‘ตะเข็บ’ ซึ่งดูจากรูปคำคาดว่าจะเป็นคำร่วมเชื้อสายกับภาษาไทย แต่เมื่อสอบถามพบว่ามีความหมายว่าเอามาทำสับ ดังตัวอย่างประโยคภาษาไทยว่า “ผ้าสีดำผืนนี้เอาผ้าสีมา khEp²⁴” เป็นต้น นอกจากนี้คำว่า *thΦN A

> *thɯN A1 > thɯN²² ‘ถึง’ ผู้บอกภาษาส่วนใหญ่บอกว่าไม่ค่อยใช้คำนี้ มักจะใช้คำว่า *hɯt D > *hɯt D2
 > hɯt³³ ‘ถึง’ สุดท้ายเหลือคำศัพท์ที่ใช้เก็บข้อมูลการแปรของสระจำนวน 30 คำดังแสดงในตารางที่ 19

ตารางที่ 19 การแปรของสระ

เลข ที่	OTD 1	OTD 2	MTD	นครปฐม						สุพรรณบุรี						ราชบุรี						เพชรบุรี						
				สระกราย			หัวถนน			ดอนมะเกลือ			บางหมื่น			วังปลา			เขาหัวจิ้น			ท่าไผ่			บ่อรวก			
				G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	
1	*pEwA แปลว (ไฝ)	*pEwA1	pEw ¹¹ pi↔w ²²	E	E	E	E	e	e	E	E	E	E	E	e	E	E	E	E	E	E	E	e	e	E	E	e	
2	*pɔtD เปิด (ผ้า)	*pɔtD1	pɔt ²⁴	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	Φ	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	Φ	Φ	∞	∞	Φ
3	*/boNC บุง	*boNC1	boN ²¹	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o/u	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
4	*/ba∞A ไบ	*ba∞A1	ba∞ ¹¹	a∞	a∞	a∞	a∞	a∞	a∞	a∞	a∞	a∞	a∞	a∞	a∞	a∞	a∞	a∞	a∞	a∞	a∞	a∞	a∞	a∞	a∞	a∞	a∞	a∞
5	*hminA เหม็น	*minA1	min ¹¹	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i
6	*hmetD หมด ลื่น	*metD1	met ²⁴	e	e	e	e	e	e	e	e	e	e	e	e/o	e	e	e	e	e	e	e	e	e	e	e	e	e
7	*mitD เมล็ด	*mitD2	mit ³³	i	e	e	i	e	e	i	i	i	i	i	i	i/e	i/e	i/e	i	i	i	i	i	e	i	e	e	e
8	*mΦkD หมึก	*mΦkD 2	mΦk ³³	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	Φ	∞	∞	∞	Φ	∞	∞	∞	∞	∞	∞
9	*v∞↔N A ฟาง	*f∞↔NA 2	f∞↔N ⁴⁴	∞ ↔	∞ ↔	∞ ↔	∞ ↔	∞ ↔	∞ ↔	∞ ↔	∞ ↔	∞ ↔	∞ ↔	∞ ↔	a	∞ ↔	∞ ↔	∞ ↔	∞ ↔	∞ ↔	∞ ↔	∞ ↔	∞ ↔	∞ ↔	∞ ↔	∞ ↔	∞ ↔	
10	*th∞∞kD ถูก	*th∞kD1	th∞ ^{/24}	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	
11	*toA ตัว	*toA1	to ¹¹	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
12	*doNB ทุ่ง	*toNB2	toN ³³	o	o	o	o	o	o	o	o	u	o	o	u	o	o	o	o	o	u	o	o	u	o	o	o	o
13	*nEwB	*nEwB2	nEw ³³ ni↔w ³³	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E

ตารางที่ 19 การแปรของสระ

เลข ที่	OTD 1	OTD 2	MTD	นครปฐม						สุพรรณบุรี						ราชบุรี						เพชรบุรี					
				สระกราย			หัวถนน			ดอนมะเกลือ			บางหมื่น			วังปลา			เขาหัวจัน			ท่าไต้			บ่อรวก		
				G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3
	เขียว																										
14	*sa- /ΦkD สะอึก	*sa- /ΦkD1	sa-/Φk ²⁴	Φ	Φ	Φ	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	Φ	∞	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ
15	*hlEwA เหลว	*lEwA1	li↔w ¹¹ dew ¹¹ lEw ²²	E	E	E	E	e	E	E	E	E	E	E	E/ e	E	E	e	E	E	E	E	E	E	E	E	E
16	*lΦkD ลึก	*lΦkD2	lΦk ³³ dΦk ³³	Φ	Φ	Φ	Φ	∞	∞	Φ	Φ	∞	Φ	Φ	∞	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	∞	Φ	Φ	∞	Φ	Φ	Φ
17	*/ipD เข็บ	*/ipD2	/ip ⁴⁴	i	i	i	i	i	e	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i	e
18	*khiwA (เหม็น) เขียว	*khiwA1	khiw ¹¹	i	i	i	i	i↔	i↔	i	i	i↔	i	i	i↔	i	i	i	i	i	i	i	i	i↔	i	i	i
19	*_khepD ตะขาบ	*_khepD1	cap ²⁴ khep ²⁴	e	e	e	e	e	a	e	e	e	e	e	e	e	e	e	e	e	a	e	e	e	e	e	e
20	*khEwA เขียว	*khEwA1	khEw ²² khi↔w ¹¹	E	E	E	E	i↔	E	E	E	E	E	E	i↔	E	E	E	E	E	i↔	E	E	i↔	E	E	E
21	*khEwC เขียว ฟัน	*khEwC1	khEw ²¹ khi↔w ²¹	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E
22	*khEwC เขียว	*khEwC1	khEw ²¹ khi↔w ²¹	i↔	i↔	i↔	i↔	i↔	i↔	i↔	i↔	i↔	i↔	i↔	i↔	i↔	i↔	i↔	i↔	i↔	i↔	i↔	i↔	i↔	i↔	i↔	i↔
23	*gEwC เขียว	*kEwC2	kEw ³¹	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E
24	*/EwA เอว	/EwA1	/Ew ¹¹	E	E	E	E	E	e	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E
25	*/ΦkD อก	*/ΦkD1	/Φk ²⁴	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	o	Φ	Φ	Φ	Φ	o	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	o	Φ	Φ	o	Φ	Φ	Φ

ตารางที่ 19 การแปรของสระ

เลข ที่	OTD 1	OTD 2	MTD	นครปฐม						สุพรรณบุรี						ราชบุรี						เพชรบุรี					
				สระกราย			หัวถนน			ดอนมะเกลือ			บางหมื่น			วังปลา			เขาหัวจัน			ท่าไต้			บ่อรวก		
				G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3
26	*/otD อุด	*/otD1	/ot ²⁴	o	o	u	u	u	u	o	o	o	o	u	u	o	u	u	u	o	u	o	o	u	u	o	u
27	*/oNC อุ้ง (ดิน)	*/oNC1	/oN ²¹	o	u	u	u	u	u	o	o	u	o	o	u	o	o	u	u	o	u	o	o	u	o	o	o
28	*hEwA เหว	*hEwA1	hEw ¹¹ hi↔w ¹¹	e	e	e	e	e	e	e	e	e	e	e	e	e	e	e	e	e	e	e	e	e	e	e	e
29	*hEwB เหว	*hEwB1	hEw ²⁴ hi↔w ³⁴	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E
30	*hΦNA หึ่ง	*hΦNA 1	hΦN ¹¹	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	∞	Φ	Φ	∞	Φ	∞	∞	∞	∞	Φ	∞	∞	∞	Φ	Φ	∞	Φ	Φ	∞

ผลการวิเคราะห์สระพบว่าส่วนใหญ่สระในภาษาไทยโชนงและภาษาไทยจะตรงกัน มีบางสระที่สระในภาษาไทยโชนงปฏิภาคกับสระในภาษาไทย เช่น สระ a α ในภาษาไทยโชนงปฏิภาคกับสระ ai ในภาษาไทย ส่วนสระที่ภาษาไทยโชนงและภาษาไทยมีต่างกัน สระบางเสียงจะตรงกับสระภาษาไทยในคำหลายคำ แต่บางเสียงก็ตรงเฉพาะคำเดียวดังในตารางที่ 20

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบสระภาษาไทยโชนงที่ตรงกับสระภาษาไทย

สระไทยโชนง	สระไทย	คำภาษาไทย	หมายเหตุ
E	e	เหว, เปลว, เหลว, เอว	
E	i $\leftrightarrow$	เขี้ยว, เขี้ยว, เขี้ยว, เคี้ยว, เคี้ยว, เขี้ยว	เมื่อพยัญชนะท้ายเป็นเสียง -w สระ E จะตรงกับสระประสม i $\leftrightarrow$ ในภาษาไทย
i	e	เย็บ, เหม็น, เม็ด	
i	i $\leftrightarrow$	(เหม็น) เขี้ยว	เมื่อพยัญชนะท้ายเป็นเสียง -w สระ i จะตรงกับสระประสม i $\leftrightarrow$ ในภาษาไทย
Φ	α	หมึก, สะอึก, หึง, ลึก	
Φ	o	อก	
o	u	บุง, ทุ้ง, อด, อึ้ง	
o	u $\leftrightarrow$	ตัว	เมื่อไม่มีพยัญชนะท้าย สระ o จะตรงกับสระประสม u $\leftrightarrow$ ในภาษาไทย
e	o	หมด	
e	a	(ตะ)ขาบ	
α	$\leftrightarrow$	เปิด	
α	u	ถูก	
$\alpha\leftrightarrow$	a	ฟาง	

ในการวิเคราะห์การแปรของสระตามอายุและภูมิภาค สามารถจำแนกคำ 30 คำออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

(1) คำที่ออกเสียงสระไทยโชนงทั้งหมด

คำกลุ่มนี้ไม่พบการแปรของสระตามอายุและภูมิภาค มีจำนวนทั้งหมด 10 คำดังนี้

ภาษาไทยโชนง	ภาษาไทย	ภาษาไทยโชนง	ภาษาไทย	ภาษาไทยโชนง	ภาษาไทย
3. boN ²¹	บุง	4. ba α ¹¹	ใบ	5. min ¹¹	เหม็น
6. met ²⁴	หมด	10. th α /24	ถูก	11. to ¹¹	ตัว
13. nEw ³³	เขี้ยว	21. khEw ²¹	เขี้ยว (ฟัน)	23. kEw ³¹	เคี้ยว
29. hEw ²⁴	เขี้ยว				

เป็นที่น่าสังเกตว่าสระ E ไม่มีการเปลี่ยนแปลงในคำหลายคำ และสระ a α เป็นสระเฉพาะของภาษาไทยโชนงซึ่งผู้บอกภาษาทุกคนในทุกถิ่นจะเก็บรักษาสระประสมนี้ได้เป็นอย่างดี คำบางคำ เช่นคำที่ 3

boN²¹ ผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวที่หมู่บ้านบางหมื่น จังหวัดสุพรรณบุรีบอกว่าออกเสียงได้ทั้งสระ o และสระ u แสดงให้เห็นว่าเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงเป็นสระไทย

(2) คำที่ออกเสียงสระไทยโง่งเป็นส่วนมาก

คำกลุ่มนี้เริ่มมีการออกเสียงสระภาษาไทยในกลุ่มผู้บอกภาษาวัยกลางคนและวัยหนุ่มสาว สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 กลุ่มย่อย คือ คำกลุ่มย่อยที่ 1 เป็นคำที่สระมีการเปลี่ยนเป็นเสียงสระภาษาไทยในผู้บอกภาษาเพียงบางคน และคำกลุ่มย่อยที่ 2 เป็นคำที่สระมีการเปลี่ยนเป็นภาษาไทยในผู้บอกภาษาจำนวนใกล้เคียงกัน

คำกลุ่มย่อยที่ 1 มีจำนวน 12 คำ ได้แก่

ภาษาไทยโง่ง	ภาษาไทย	สัดส่วนจำนวนผู้บอกภาษาไทยโง่งและภาษาไทย
1. pEw ¹¹	เปลว (ไฟ)	18:6
7. mit ³³	เม็ด	17:7
9. fə↔N ⁴⁴	ฟาง	23:1
12. toN ³³	ทุ่ง	20:4
14. sa-/Φk ²⁴	สะอึก	16:8
15. lEw ²²	เหลว	22:2
16. lΦk ³³	ลือก	18:6
17. /ip ⁴⁴	เย็บ	22:2
18. khiw ¹¹	(เหม็น) เขียว	19:5
19. cap ²⁴ khep ²⁴	ตะขาบ	22:2
20. khEw ²²	เขียว	20:4
25. /Φk ²⁴	อก	23:1

คำกลุ่มนี้เกือบทั้งหมด (ยกเว้นคำที่ 14) เฉพาะผู้บอกภาษาวัยกลางคนและวัยหนุ่มสาวในทุกภูมิภาคเท่านั้นที่เริ่มออกเสียงสระภาษาไทย ในจังหวัดราชบุรีและสุพรรณบุรีผู้บอกภาษาระบุว่าออกเสียงได้ทั้งสระภาษาไทยโง่งและภาษาไทย เช่นที่หมู่บ้านวังปลา จังหวัดราชบุรี ผู้บอกภาษาทุกวัยบอกว่าคำที่ 7 mit³³ ออกเสียงได้ทั้งสระ i และสระ e และที่หมู่บ้านบางหมื่น จังหวัดสุพรรณบุรีผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวบอกว่าคำที่ 15 lEw²² ออกเสียงได้ทั้งสระ E และสระ e สรุปได้ว่าคำกลุ่มนี้แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของสระภาษาไทยโง่งที่เริ่มในกลุ่มคนวัยกลางคนและวัยหนุ่มสาว

คำกลุ่มย่อยที่ 2 มีจำนวน 2 คำ ได้แก่

ภาษาไทยโง่ง	ภาษาไทย	สัดส่วนจำนวนผู้บอกภาษาไทยโง่งและภาษาไทย
27. /oN ²¹	อึ้ง	13:11
30. hΦN ¹¹	หึ่ง	13:11

ในทำนองเดียวกัน คำสองคำนี้ผู้บอกภาษาที่ออกเสียงสระภาษาไทยส่วนใหญ่จะอยู่ในวัยกลางคนและวัยหนุ่มสาว ยกเว้นคำที่ 27 /oN²¹ ผู้บอกภาษาวัยสูงอายุที่หมู่บ้านหัวถนน จังหวัดนครปฐมใช้สระภาษาไทยคือสระ u และคำที่ 30 hΦN¹¹ ผู้บอกภาษาวัยสูงอายุก็นำออกเสียงสระภาษาไทยคือสระ ə เช่นกัน

คำสองคำนี้มีการออกเสียงสระภาษาไทยเกือบเท่ากับสระภาษาไทยโห่ง โดยคำที่ 27 ผู้บอกภาษาในจังหวัดนครปฐมทุกคนยกเว้นผู้บอกภาษาวัยสูงอายุที่หมู่บ้านสะแกรายออกเสียงสระภาษาไทยคือสระ u ทั้งหมด สรุปได้ว่าคำกลุ่มที่ 2 ทำให้เห็นการแทนที่ของสระภาษาไทยซึ่งทวีจำนวนขึ้น

(3) คำที่ออกเสียงสระภาษาไทยเป็นส่วนมาก

คำที่ใช้สระภาษาไทยเป็นส่วนมากมีจำนวนทั้งหมด 3 คำ ได้แก่

ภาษาไทยโห่ง	ภาษาไทย	สัดส่วนจำนวนผู้บอกภาษาไทยโห่งและภาษาไทย
2. pɔt ²⁴	เปิด	8:16
8. mɔk ³³	หมึก	2:22
26. /ot ²⁴	อุด	11:13

คำกลุ่มนี้พบว่าส่วนใหญ่เป็นคำที่ไม่ค่อยได้ออกเสียงในภาษาไทยโห่งจึงมีแนวโน้มที่จะออกเสียงสระภาษาไทย ได้แก่ คำที่ 8 mɔk³³ ‘หมึก’ และคำที่ 26 /ot²⁴ ‘อุด’ ซึ่งผู้บอกภาษาบอกว่าไม่ค่อยได้ใช้คำว่า ‘หมึก’ และคำว่า ‘อุด’ ก็มักจะใช้คำอื่นเช่นคำว่า ja²² ‘ยา (รู้ร้ว)’

(4) คำที่ใช้สระภาษาไทยทั้งหมด

คำที่ใช้สระภาษาไทยทั้งหมดมีจำนวน 2 คำ ได้แก่

ภาษาไทยโห่ง	ภาษาไทย
22. khEw ²¹	เคี้ยว
28. hEw ¹¹	เหว

ในทำนองเดียวกันกับคำกลุ่มที่ 3 คำกลุ่มที่ 4 เป็นคำที่ผู้บอกภาษาไม่ค่อยได้ออกเสียงในภาษาไทยโห่ง ผู้บอกภาษาทุกคนและทุกภูมิภาคจึงออกเสียงสระภาษาไทยแทนทั้งหมด

ส่วนสระสั้นยาวที่ในภาษาไทยดั้งเดิมมีการเปรียบเทียบเฉพาะคู่สระ a และ a: นั้น ปัจจุบันพบการเปรียบเทียบของสระสั้นยาวในสระทุกเสียง เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากภาษาไทย

4.3 สรุป

พยัญชนะต้นเดี่ยวของภาษาไทยโห่งทั้ง 8 ถิ่นที่พบในงานวิจัยนี้มีจำนวน 20 หน่วยเสียง คือ // -p -t -c -k -ph- th- kh- m- n- /- ɲ- b- d- w- l- y- s- f- h- / ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยภาษาไทยโห่งส่วนใหญ่ตรงที่มีพยัญชนะ /d-/ เพิ่มขึ้นอีก 1 เสียง ส่วนพยัญชนะต้นควบกล้ำและพยัญชนะท้ายในงานวิจัยนี้และงานวิจัยภาษาไทยโห่งส่วนใหญ่ก็จะตรงกัน คือมีพยัญชนะต้นควบกล้ำ 3 เสียง ได้แก่ /kw- khw- ɲw-/ และพยัญชนะท้าย 7 เสียง ได้แก่ /-p -t -k -/ -m -n -ɲ /

การวิเคราะห์การแปรของพยัญชนะต้นเดี่ยวตามตัวแปร 3 รุ่นอายุ คือ วัยสูงอายุ (65 ปีขึ้นไป-G1) วัยกลางคน (45-55 ปี-G2) และวัยหนุ่มสาว (18-35 ปี- G3) และตัวแปรตามภูมิภาค 8 ถิ่น ได้ยึดหลักว่าพยัญชนะต้นเดี่ยวได้มีการเปลี่ยนแปลงจากพยัญชนะต้นดั้งเดิมจำนวน 42 เสียง ที่ Theraphan L-Tongkum (2002a) ได้สืบสร้างไว้อย่างไร การอภิปรายผลการแปรของพยัญชนะต้นเดี่ยวได้อภิปรายตามกลุ่มฐานกรณ์ของพยัญชนะไทดำดั้งเดิมจำนวน 5 กลุ่มโดยปรับจากการจัดกลุ่มพยัญชนะภาษาไทยดั้งเดิมของ Li (1977) คือ

พยัญชนะริมฝีปากดั้งเดิม (Proto-labials) พยัญชนะฟันดั้งเดิม (Proto-dentals) พยัญชนะเพดานแข็งดั้งเดิม (Proto-palatals) พยัญชนะเพดานอ่อนดั้งเดิม (Proto-velars) และพยัญชนะเส้นเสียงดั้งเดิม (Proto-glottals)

พยัญชนะต้นควบกล้ำไทดำดั้งเดิมมี 7 เสียง ได้แก่ *pl- *bl- *br- *ml *dl- *kl- *kr- พยัญชนะควบกล้ำดั้งเดิม *pl- *bl- *br- และ *kl- *kr- รวมเสียงกันเป็น p- และ k- ตามลำดับ ในภาษาไทดำและไทยโซ่งปัจจุบัน ไม่มีการแปรตามอายุและภูมิภาค พยัญชนะควบกล้ำดั้งเดิม *ml-เปลี่ยนเป็น m- ในภาษาไทดำปัจจุบัน และเป็น m- หรือ l- ในภาษาไทยโซ่ง พยัญชนะควบกล้ำดั้งเดิม */dl- ในคำว่า ‘ไล่เดือน’ เปลี่ยนเป็น l- ในภาษาไทดำปัจจุบัน และเป็น l- ~ b- ~ d- ในภาษาไทยโซ่งปัจจุบัน

พยัญชนะท้ายของภาษาไทดำและไทยโซ่งมี 7 เสียงคือ /-p -t -k -/ -m -n -ŋ / ซึ่งส่วนใหญ่ไม่พบการแปรตามอายุและภูมิภาค ยกเว้นพยัญชนะ -/ ที่เปลี่ยนจากพยัญชนะท้ายไทดำดั้งเดิม *-k และปฏิเสธกับพยัญชนะท้าย -k ในพยางค์ที่มีสระเสียงยาวหรือสระประสมในภาษาไทย

สระภาษาไทยโซ่งมี 9 หน่วยเสียง คือ /i, e, E, ɤ, ɕ, a, u, o, ɔ/ หน่วยเสียงสระเหล่านี้มีสระยาวเป็นคู่กันเนื่องจากได้รับอิทธิพลจากภาษาไทย เช่น khut³⁵ ‘ชุด’ khu:t³⁵ ‘ชุด’ เป็นต้น ส่วนสระประสมมี 4 หน่วยเสียง คือ /i↔, ɤ↔, u↔, aɤ/ การศึกษาการแปรของสระได้คัดเลือกคำศัพท์จากรายการคลังศัพท์ของ Theraphan L-Tongkum (2002a) จำนวน 30 คำ โดยใช้เกณฑ์คัดเลือกกว่าต้องเป็นคำร่วมเชื้อสายกับภาษาไทยและมีสระที่ต่างจากภาษาไทยเพื่อจะดูการแปรของสระไทยโซ่งว่ามีอิทธิพลจากภาษาไทยหรือไม่

บทที่ 6

สรุปและอภิปรายผล

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการแปรและการเปลี่ยนแปลงเสียงในภาษาไทยโชน่ ตามตัวแปรอายุและภูมิภาค คือ นครปฐม สุพรรณบุรี ราชบุรี และเพชรบุรี โดยมีสมมติฐานว่าผู้พูดภาษาไทยโชน่ในวัยหนุ่มสาวใช้ระบบเสียงภาษาไทยโชน่ที่ปนกับภาษาไทยกรุงเทพฯมากกว่าผู้พูดภาษาไทยโชน่ในวัยสูงอายุ และระบบเสียงมีการแปรไปตามถิ่นที่อยู่อาศัยของผู้พูด ผลวิจัยได้บรรลุวัตถุประสงค์และพิสูจน์สมมติฐานดังที่จะอภิปรายในตอนต่อไป

6.1 การแปรของพยัญชนะ

พยัญชนะต้นเดี่ยวของภาษาไทยโชน่ทั้ง 8 ถิ่นในงานวิจัยนี้มีจำนวน 20 หน่วยเสียง คือ /p- t- c- k- ph- th- kh- m- n- /- ɲ- b- d- w- l- y- s- f- h-/ ซึ่งแตกต่างจากภาษาไทยดำในประเทศเวียดนามที่ Gedney (1964) ศึกษาตรงที่ภาษาไทยดำไม่มีหน่วยเสียง /ph-/ และแตกต่างจากงานของ Fippinger and Fippinger (1974) ตรงที่พยัญชนะต้น /kh-/ จะปรากฏเป็นพยัญชนะภาษาไทยดำ /x-/ งานวิจัยภาษาไทยโชน่ที่พูดในประเทศไทยส่วนใหญ่จะตรงกันคือมี 19 หน่วยเสียง ไม่ปรากฏหน่วยเสียง /d/ ดังในงานวิจัยนี้ โดยผลการวิจัยของชาคริต อนันทราวิน (2521) กาญจนา พันธุ์คำ (2523) กันทิมา วัฒนประเสริฐและสุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ (2531) และอรพันธ์ อุณากรสวัสดิ์ (2536) จัดเสียง [d-] ให้เป็นเสียงย่อยของหน่วยเสียง /l-/ ซึ่งแปรอิสระกับเสียง [l-]

ส่วนพยัญชนะควบกล้ำและพยัญชนะท้ายภาษาไทยดำและภาษาไทยโชน่มีตรงกันคือ /kw khw ɲw/ และ /-p -t -k -/ -m -n -ɲ / ตามลำดับ สระประสมที่ลงท้ายด้วย [u i] ได้วิเคราะห์ให้เป็นพยัญชนะท้าย /-w -y/

การแปรของพยัญชนะต้นเดี่ยวได้อภิปรายตามพยัญชนะไทดำดั้งเดิมที่สืบสร้างโดย Theraphan L-Tongkum (2002a) ลำดับการนำเสนอการเปลี่ยนแปลงจากพยัญชนะดั้งเดิมมาเป็นพยัญชนะในภาษาไทยโชน่ในปัจจุบันได้ปรับจากลำดับการจัดกลุ่มพยัญชนะภาษาไทยดั้งเดิมของ Li (1977)

การเปลี่ยนแปลงพยัญชนะต้นของภาษาไทยโชน่ หากเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เหมือนกับภาษาไทยจะไม่พบการแปรตามอายุและภูมิภาค แต่ถ้าหากมีการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างกันออกไปพบว่ามีการแปรตามอายุ เช่น พยัญชนะไทดำดั้งเดิม *| - ที่ Li (1977) ได้สืบสร้างภาษาไทยดั้งเดิมเป็น *g|/r จะเปลี่ยนเป็น c- ในภาษาไทยดำและภาษาไทยโชน่ และเปลี่ยนเป็น kh|/r- ในภาษาไทย ผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวในทุกจังหวัดยกเว้นนครปฐมใช้พยัญชนะไทยคือ kh- โดยตัดพยัญชนะเสียงที่สองของพยัญชนะควบกล้ำ |/r ออกไปเนื่องด้วยมีการปรับให้เข้ากับระบบเสียงภาษาไทยโชน่ที่ไม่มี

พยัญชนะควบกล้ำ ข้อค้นพบนี้ตรงกับสมมติฐานประการแรกที่ว่าผู้พูดภาษาไทยโซ่งวัยหนุ่มสาวออกเสียงพยัญชนะต้นภาษาไทยโซ่งที่ปนกับภาษาไทยกรุงเทพฯมากกว่าผู้พูดภาษาไทยโซ่งวัยสูงอายุ

นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงพยัญชนะต้นของภาษาไทยโซ่งยังมีลักษณะดังเช่นภาษาไทยอื่นๆ กล่าวคือ พยัญชนะเสียงก้องจะเปลี่ยนเป็นเสียงไม่ก้อง และพยัญชนะเสียงไม่ก้องเปลี่ยนเป็นเสียงก้อง การเปลี่ยนแปลงที่เป็นลักษณะเฉพาะตัวของภาษาไทยโซ่งคือ การเปลี่ยนแปลงของพยัญชนะเสียงหยุดก้อง (voiced stops) เป็นพยัญชนะหยุดไม่ก้องไม่พ่นลม (voiceless unaspirated stops) ตามที่ Chamberlain (1975) ได้จัดให้ภาษาไทยดำ/ไทยโซ่งอยู่ในกลุ่มสลิล คือกลุ่มพยัญชนะต้นเสียงไม่ก้องไม่พ่นลม (P-group) พยัญชนะกลุ่มนี้มีการแปรตามอายุและภูมิภาคเฉพาะพยัญชนะ t- คือผู้บอกภาษารุ่นวัยหนุ่มสาวที่จังหวัดราชบุรีและเพชรบุรีเริ่มใช้พยัญชนะ th- ของภาษาไทย

พยัญชนะต้นบางพยัญชนะได้มีการเปลี่ยนแปลงเนื่องด้วยอิทธิพลภาษาไทย เช่น *hw- ได้รวมเสียงกับ *w- เป็น *w ในภาษาไทยดำดั้งเดิมระยะที่ 2 ต่อมา *b และ *w ได้รวมเสียงกันเป็น b- หรือ v- ในภาษาไทยดำปัจจุบัน และเป็น w- ในภาษาไทยโซ่ง

เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้บอกภาษาวัย 92 ปีที่หมู่บ้านบางกุ้ง สุพรรณบุรี ยังคงใช้พยัญชนะเหมือนพยัญชนะของไทดำที่พบในงานของ Fippinger and Fippinger (1974) เช่นกัน นั่นคือ พยัญชนะ x- ซึ่งเดิมเป็นพยัญชนะไทดำ-ไทขาวดั้งเดิม *x- ต่อมารวมเสียงกันเป็นภาษาไทยดำดั้งเดิม *kh- และเป็น x- ในภาษาไทยดำปัจจุบัน แต่ภาษาไทยดำถิ่นอื่นจะเป็น kh- ธีระพันธ์ เหลือทองคำ (2545) ได้สืบสร้างเสียงนี้ในภาษาไทยดำดั้งเดิม (OTD1 และ OTD2) เป็น *kh- เช่นเดียวกัน และภาษาไทยดำปัจจุบัน (MTD) เป็น kh- ดังนั้นสันนิษฐานได้ว่าผู้บอกภาษาวัยสูงอายุที่หมู่บ้านบางกุ้งอาจมีบรรพบุรุษที่เคยอาศัยอยู่ในบริเวณที่ Fippinger and Fippinger (1974) เก็บข้อมูล จึงใช้เสียง x- เหมือนกัน

พยัญชนะไทดำดั้งเดิม *ph ยังคงเป็น *ph ในระยะที่ 2 และภาษาไทยโซ่งทุกถิ่นยังคงรักษาพยัญชนะดั้งเดิมนี้ไว้ ในขณะที่ Gedney (1964) Fippinger and Fippinger (1974) และ Theraphan L-Tongkum (2002a) พบว่าภาษาไทยดำได้เปลี่ยนเป็น f- จากการสอบถามผู้พูดภาษาเวียดนาม พบว่าภาษาเวียดนามไม่มีเสียง ph- จะออกเป็นเสียง f- แทน ดังนั้นการที่ภาษาไทยดำในประเทศเวียดนามออกเสียง f- แทนเสียง ph- เป็นเพราะผู้พูดภาษาไทยดำพูดภาษาเวียดนามได้จึงได้รับอิทธิพลจากภาษาเวียดนาม ซึ่งข้อค้นพบนี้เป็นไปตามทฤษฎีคลื่นตรงที่ว่าภาษาถิ่นใดก็ตามที่พูดอยู่ห่างไกลจากแหล่งกำเนิดจะรักษาภาษาดั้งเดิมไว้ได้ ในขณะที่ภาษาถิ่นในแหล่งดั้งเดิมที่ผู้พูดจากมาจะมีการเปลี่ยนแปลงมากกว่า

นอกจากนี้ยังเกิดกระบวนการที่ผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวมีการปรับพยัญชนะให้ตรงกับระบบเสียงไทยโซ่งทำให้เกิดลักษณะที่เรียกว่าการแก้ไขเกินเหตุ (hypercorrection) เช่น ผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวที่หมู่บ้านสะแกราย นครปฐมได้ปรับพยัญชนะ c- ที่มาจาก *| เป็น k-ตาม k- ที่มาจาก *g- ทั้งนี้เพราะ c- ที่มาจาก *| และ k-ที่มาจาก *g- ต่างปฏิกากับพยัญชนะ kh- ที่เขียนด้วยอักษรตัวค ในภาษาไทยเหมือนกัน

เป็นที่น่าสังเกตว่าพยัญชนะต้นบางพยัญชนะที่ปรากฏในคำที่จำกัคมีแนวโน้มที่จะสูญหายไป
ในอนาคต เนื่องจากปัจจุบันผู้บอกภาษาสูงอายุน้อยลง ส่วนผู้บอกภาษาวัยอื่นมักจะตอบ
ว่าเคยได้ยินคนเฒ่าคนแก่ออกเสียง แต่ตนเองไม่เคยออกเสียง เช่น พยัญชนะ Nw- ที่เปลี่ยนแปลงมา
จาก *hNw- Theraphan L-Tongkum (2002a) พบว่ามีเพียงคำเดียวคือ *hNwaak D > *hNwak
D1 > Nwa/³⁵ ‘เงย, หัน (หน้า)’

โดยภาพรวมผู้บอกภาษาทุกวัยและทุกภูมิภาคส่วนใหญ่จะออกเสียงพยัญชนะไปในทิศทาง
เดียวกัน มีการแปรค่อนข้างน้อย พบเฉพาะว่าผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวที่ตำบลยางหย่องจังหวัด
เพชรบุรีมีการออกเสียงพยัญชนะภาษาไทยมากกว่าที่อื่น ข้อค้นพบนี้จึงตรงเพียงบางส่วนกับ
สมมติฐานประการที่สองที่กล่าวว่าพยัญชนะต้นมีการแปรไปตามถิ่นที่อยู่อาศัยของผู้พูด

ส่วนพยัญชนะต้นควบกล้ำดั้งเดิม *pl- *bl- *br- *ml- */dl- *kl- *kr- มีการเปลี่ยนแปลง
เป็นพยัญชนะเดี่ยว โดยตัดพยัญชนะเสียงที่สอง l- หรือ r- ออกซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของภาษาไทยดำ
และไทยโซ่งปัจจุบันที่ไม่มีพยัญชนะควบกล้ำ พบพยัญชนะที่มีการแปรเพียง 2 พยัญชนะคือ *ml- >
m- และ */dl- ในคำว่า ‘ไส้เดือน’ ซึ่งเปลี่ยนเป็น l- ในภาษาไทยดำปัจจุบัน และเป็น l- ~ b- ~ d- ใน
ภาษาไทยโซ่งปัจจุบัน โดยมีการแปรตามอายุและภูมิภาคเพียงเล็กน้อย เช่น ผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวที่
หมู่บ้านสะแกราย นครปฐม ที่หมู่บ้านวังปลา หมู่บ้านหัวเขาจีน ราชบุรีออกเสียงพยัญชนะ l- ด้วย
อิทธิพลจากภาษาไทย ผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวที่หมู่บ้านสะแกรายบอกว่าออกเสียงทั้ง m- และ l-

พยัญชนะท้ายของภาษาไทยดำและไทยโซ่งมี 7 เสียง คือ /p -t -k -/ -m -n -ŋ/ ซึ่งส่วนใหญ่
ไม่พบการแปรตามอายุและภูมิภาค ยกเว้นพยัญชนะ -/ ที่เปลี่ยนจากพยัญชนะท้ายไทดำดั้งเดิม *-k
และปฏิภาคกับพยัญชนะท้าย -k ในพยางค์ที่มีสระเสียงยาวหรือสระประสมในภาษาไทย ผู้บอกภาษา
ส่วนใหญ่ยังคงออกเสียงพยัญชนะท้าย -/ ที่เป็นเอกลักษณ์ของภาษาไทยดำและไทยโซ่ง ยกเว้นผู้บอก
ภาษาวัยหนุ่มสาวที่หมู่บ้านท่าไต้ เพชรบุรีเริ่มออกเสียงพยัญชนะ -k ดังเช่นภาษาไทยในคำบางคำ

6.2 การแปรของสระ

สระเดี่ยวในงานวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยภาษาไทยโซ่งในประเทศไทยทั้งหมดซึ่งพบว่า
ภาษาไทยโซ่งมีหน่วยเสียงสระเดี่ยวสั้น 9 หน่วยเสียงคือ /i, e, E, ɤ, ɸ, a, u, o, ɔ/ สระทั้ง 9 หน่วย
เสียงมีคู่สระยาวอีก 9 หน่วยเสียง รวมเป็นสระเดี่ยวทั้งหมด 18 หน่วยเสียง ความสั้นยาวของสระจะ
แตกต่างจากงานของ Gedney (1964) และ Fippinger and Fippinger (1974) ที่พบการแปรยต่าง
ของสระสั้นยาวเฉพาะคู่สระ /a/ และ /a:/ แต่ระบบสระของภาษาไทยโซ่งในประเทศไทยมีความสั้น
ยาวครบคู่กับสระเดี่ยวเสียงสั้นด้วยอิทธิพลจากภาษาไทย

ส่วนสระประสมในงานวิจัยนี้มีจำนวน 4 หน่วยเสียง คือ /ia, ɤa, ua, aɤ/ เหมือนกับ
งานวิจัยของวิไลลักษณ์ เดชะ (2530) Orapin Maneewong (1987) กันทิมา วัฒนประเสริฐ และ
สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ (2531) รสริน เสือส่อสิทธิ์ (2535) อรพันธ์ อนุกรสสวัสดิ์. (2536) และสุพัตรา

จิรันทนาภรณ์และคณะ (2546) ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยของ Gedney (1964) Fippinger and Fippinger (1974) ซึ่งวิเคราะห์ให้สระประสมมี 3 หน่วยเสียง คือ /ia, ɔa, ua/ การที่จำนวนหน่วยเสียงสระประสมต่างกันเนื่องจากการตีความเสียงสระ /u, i, ɔ/ ในตำแหน่งท้ายคำว่าเป็นเสียงสระ /u, i, ɔ/ หรือเป็นพยัญชนะท้าย /w, y, ɣ/

การศึกษาการแปรของสระภาษาไทยซึ่งพบว่ายังมีการแปรค่อนข้างน้อย จากจำนวนคำที่ใช้สอบถามสระจำนวน 30 คำ พบว่าคำจำนวนหนึ่งในสามคือ 10 คำไม่มีการแปรของสระไทยซึ่งตามอายุและภูมิภาค และกว่าหนึ่งในสามคือจำนวน 13 คนเริ่มออกเสียงสระภาษาไทยในกลุ่มวัยกลางคนและวัยหนุ่มสาว แต่ยังเป็นจำนวนน้อย และมีคำจำนวนเพียง 5 คำที่ออกเสียงสระภาษาไทยเป็นส่วนใหญ่ อันเนื่องจากเป็นคำที่ไม่ค่อยได้ใช้ในภาษาไทยซึ่ง ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าการแปรของสระตรงตามสมมติฐานข้อที่หนึ่งเพียงบางส่วน การแปรตามภูมิภาคพบว่าผู้บอกภาษาในจังหวัดราชบุรีมีการแปรของสระภาษาไทยซึ่งเป็นสระภาษาไทยน้อยที่สุด รองลงมาคือเพชรบุรีและนครปฐม ส่วนสุพรรณบุรีมีการออกเสียงสระภาษาไทยมากที่สุด ซึ่งนับว่าตรงกับสมมติฐานข้อที่สองที่ว่าระบบเสียงมีการแปรตามถิ่นที่อยู่อาศัยของผู้พูด

6.3 การแปรของวรรณยุกต์

6.3.1 ระบบวรรณยุกต์

ผลการศึกษาการแปรของวรรณยุกต์พบว่าระบบวรรณยุกต์ของภาษาไทยซึ่งทั้ง 8 ถิ่นในผู้บอกภาษาทุกวัยมีการแยกเสียงเป็นสองทาง กล่าวคือวรรณยุกต์ดั้งเดิม (Proto-tone) แต่ละวรรณยุกต์แยกเสียงออกเป็นสองวรรณยุกต์ โดยมีการแยกเสียงของวรรณยุกต์ระหว่างพยัญชนะ 3 กลุ่มแรก และพยัญชนะกลุ่มที่ 4 ในวรรณยุกต์ดั้งเดิมทุกแบบ (Proto-tone categories) Li (1977) เรียกวรรณยุกต์สองวรรณยุกต์นี้ว่าวรรณยุกต์ชุดที่ 1 (tone of series 1) และวรรณยุกต์ชุดที่ 2 (tone of series 2) วรรณยุกต์ชุดที่ 1 พัฒนามาจากพยัญชนะต้นเสียงไม่ก้องดั้งเดิมซึ่งมีค่าทางสัทลักษณะ (phonetic value) เป็นเสียงสูงหรือขึ้น และวรรณยุกต์ชุดที่ 2 พัฒนามาจากพยัญชนะต้นเสียงก้องดั้งเดิมซึ่งมีค่าทางสัทลักษณะเป็นเสียงต่ำหรือตก (voiced-low)

รูปแบบของวรรณยุกต์ในงานวิจัยนี้และงานวิจัยภาษาไทยซึ่ง 12 ถิ่นส่วนใหญ่ที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 3 (ดูตารางที่ 15) สอดคล้องกับการแยกเสียงเป็นสองทางดังกล่าว โดยที่ลักษณะเสียงไม่ก้อง-สูง (voiceless-high) ปรากฏในวรรณยุกต์ A123 และ B123 ลักษณะเสียงก้อง-ต่ำ (voiced-low) ปรากฏในวรรณยุกต์ A4 และ C4 ส่วนวรรณยุกต์ C123 และ B4 มีการพัฒนาผ่านขั้นตอนที่เรียกว่าขั้นตอนสลับเปลี่ยน (Flip-flop stage) ทำให้กลายเป็นเสียงวรรณยุกต์ระดับ (level) หรือ ตก (falling)

การแยกเสียงของวรรณยุกต์เป็นสองทางนี้ทำให้เกิดวรรณยุกต์จำนวน 6 วรรณยุกต์ในภาษาไทยซึ่งทั้ง 8 ถิ่น และในวรรณยุกต์ภาษาไทยซึ่ง 12 ถิ่น ภาษาไทยซึ่งทุกถิ่นยกเว้นภาษาไทยซึ่งที่หมู่บ้านป่าหนาด จังหวัดเลย (ชาคริต อนันทรวัน 2521) มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง โดยมีการแยกเสียงและรวมเสียงกันของวรรณยุกต์เป็นลักษณะดั้งเดิมคือ ABCD 123-4 ในขณะที่ภาษาไทยซึ่งที่หมู่บ้านนาป่าหนาดมี 5 วรรณยุกต์เนื่องจากวรรณยุกต์ C123 รวมเสียงกับวรรณยุกต์ B4 เป็นวรรณยุกต์เดียวกันคือ [21] ซึ่งเป็นลักษณะของภาษาลาว เนื่องจากไทดำที่หมู่บ้านนาป่าหนาดอพยพมาจากประเทศลาว โดยเดินทางมาที่หลังกลุ่มไทยซึ่ง

ในภาษาไทยซึ่ง 8 ถิ่นที่ศึกษาในครั้งนี้และในภาษาไทยซึ่ง 12 ถิ่นที่สำรวจพบ (ยกเว้นถิ่นหมู่บ้านป่าหนาด) วรรณยุกต์ DL และ DS รวมเป็นวรรณยุกต์เดียวกันเนื่องจากมีสัทลักษณะที่คล้ายกัน และวรรณยุกต์ DLDS123 มีสัทลักษณะของวรรณยุกต์ที่คล้ายกับวรรณยุกต์ B123 จึงวิเคราะห์ให้เป็นวรรณยุกต์เดียวกัน ในทำนองเดียวกันวรรณยุกต์ DLDS4 มีสัทลักษณะของวรรณยุกต์ที่คล้ายกับวรรณยุกต์ B4 จึงวิเคราะห์ให้เป็นวรรณยุกต์เดียวกันเช่นกัน การวิเคราะห์เช่นนี้สามารถบรรยายด้วยเกณฑ์การแจกแจงสลับ (complementary distribution) ได้ว่าวรรณยุกต์ DLDS123 และ DLDS 4 ปรากฏกับพยางค์ตาย ในขณะที่วรรณยุกต์ B123 และ B4 ปรากฏกับพยางค์เป็น ส่วนวรรณยุกต์ D ของภาษาไทยซึ่งถิ่นหมู่บ้านนาป่าหนาด จังหวัดเลยมีความแตกต่างที่ขึ้นอยู่กับความสั้นยาวของสระ กล่าวคือวรรณยุกต์ DL123 จะมีเสียงสูงขึ้น [45] และวรรณยุกต์ DS123 จะมีเสียงสูงระดับ [44] และวรรณยุกต์ DLDS4 [43] รวมเป็นวรรณยุกต์เดียวกับวรรณยุกต์ A4 [453]

ภาษาไทดำที่พูดที่ Son La ประเทศเวียดนามในปัจจุบันก็มีระบบวรรณยุกต์ที่แยกเสียงเป็นสองทางและทำให้เกิดจำนวนวรรณยุกต์ 6 วรรณยุกต์เช่นเดียวกัน ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับงานวิจัยวรรณยุกต์ภาษาไทถิ่น Son La ของ Gedney (1964) และ Fippinger and Fippinger (1974) นอกจากนี้ในงานวิจัยระบบวรรณยุกต์ของภาษาไทดำในเวียดนามและลาวของ Theraphan L-Thongkum (2002a) ก็พบการแยกเสียงของวรรณยุกต์เป็นสองทางเหมือนกัน นับได้ว่าภาษาไทยซึ่งและภาษาไทดำปัจจุบันยังคงรักษาระบบวรรณยุกต์ 6 วรรณยุกต์ไว้ได้เป็นอย่างดี ไม่พบการแปรตามอายุ ส่วนการแปรตามภูมิภาคพบเฉพาะถิ่นหมู่บ้านนาป่าหนาดเพียงถิ่นเดียวที่มีระบบวรรณยุกต์แตกต่างไปจากถิ่นอื่นๆทั้งหมด

การที่ระบบวรรณยุกต์ของภาษาไทยซึ่งส่วนใหญ่เป็นไปในทิศทางเดียวกันชี้ให้เห็นว่าผู้พูดภาษาไทยซึ่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งในรุ่นวัยสูงอายุและวัยกลางคนยังคงรักษาภาษาไว้ได้เป็นอย่างดีแม้ว่าจะอาศัยอยู่ที่ใดก็ตาม ดังที่ Theraphan L-Thongkum (2002a) ได้ตั้งข้อสังเกตว่าชาวไทยซึ่งที่อาศัยในประเทศไทยตอนกลางยังคงรักษาภาษาและวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี แม้ว่าจะอพยพจาก

แหล่งเดิมในแคว้นสิบสองจุไทยมากกว่าสองร้อยปีแล้วก็ตาม ซึ่งอาจเป็นเพราะชาวไทยโชนมองภาษาและวัฒนธรรมของตนว่าเป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ นอกจากนี้เนื่องจากถิ่นฐานดั้งเดิมในประเทศไทยของชาวไทยโชนอยู่ที่ตำบลหนองปรัง อำเภอยะย้อย จังหวัดเพชรบุรี (Natthida Chakshuraksha 2003) ต่อมาได้มีการโยกย้ายไปหาที่ทำกินใหม่ในจังหวัดใกล้เคียง เช่น กาญจนบุรี ราชบุรี สุพรรณบุรี นครปฐม สมุทรสาคร สมุทรปราการ ไม่ว่าจะอพยพไปที่แห่งใด ชาวไทยโชนยังคงมีการติดต่อกับญาติพี่น้องหรือเพื่อนฝูงในถิ่นฐานเดิม ในโอกาสสำคัญเช่นวันสงกรานต์ ชุมชนชาวไทยโชนใหญ่ๆจะจัดงานเพื่อให้ชาวไทยโชนจากถิ่นต่างๆมาพบปะสังสรรค์กัน นอกจากนี้ชาวไทยโชนยังได้ก่อตั้งสมาคมไทดำประเทศไทยที่ตำบลไผ่หนูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม และสมาคมไทดำภาคเหนือ เพื่อเป็นศูนย์กลางของชาวไทยโชนทั่วประเทศ องค์ประกอบต่างๆเหล่านี้อาจทำให้ผู้พูดภาษาไทยโชนยังคงรักษาระบบวรรณยุกต์ไว้ได้เป็นระบบเดียวกันในภูมิภาคต่างๆของประเทศไทยเนื่องจากการติดต่อไปมาหาสู่กันเป็นประจำ

6.3.2 สัทลักษณะของวรรณยุกต์

การวิเคราะห์สัทลักษณะของวรรณยุกต์ในภาษาไทยโชน 8 ถิ่นใช้การฟังและนำไปตรวจสอบกับการวิเคราะห์สัทลักษณะของวรรณยุกต์โดยใช้วิธีการทางกลศาสตร์ ซึ่งนับได้ว่าแตกต่างจากงานวิจัยสัทลักษณะของวรรณยุกต์ส่วนใหญ่ที่วิเคราะห์ด้วยการฟังเท่านั้น หรือฟังและตรวจสอบกับการอ่านแผ่นภาพคลื่นเสียง (Sound spectrograms) หรือเครื่อง Visi-pitch model 6087 ยกเว้นงานของสุนทรินทร์ แสงงาม (2549) และ Theraphan L-Thongkum (2002b) ซึ่งใช้วิธีการทางกลศาสตร์มาสนับสนุนการวิเคราะห์ด้วยการฟัง แต่แตกต่างจากงานวิจัยนี้ตรงที่ศึกษาภาษาไทยโชนต่างถิ่นกัน

ผลการวิจัยสัทลักษณะของวรรณยุกต์ทั้ง 6 วรรณยุกต์ พบว่าวรรณยุกต์ทุกระลอกมีรูปแบบ ดังนั้นจึงวิเคราะห์ว่าสัทลักษณะใดเป็นสัทลักษณะหลักโดยใช้เกณฑ์ความถี่ของการออกเสียงวรรณยุกต์นั้น กล่าวคือวรรณยุกต์ใดที่มีผู้ออกเสียงมากที่สุดนับว่าเป็นวรรณยุกต์หลัก วรรณยุกต์หลักส่วนใหญ่จะมีสัทลักษณะย่อย 2 แบบ ยกเว้นวรรณยุกต์ A4 และ C4 ที่มีสัทลักษณะย่อย 3 แบบ สัทลักษณะย่อยแบบที่ 1 เป็นสัทลักษณะที่ผู้บอกภาษาส่วนใหญ่ออกเสียง สัทลักษณะหลักและสัทลักษณะย่อยของวรรณยุกต์ทั้ง 6 มีดังต่อไปนี้

วรรณยุกต์ที่ 1 A123 มีสัทลักษณะหลัก คือ กลาง-ตก-ขึ้น (mid falling rising) ซึ่งมีสัทลักษณะย่อย 2 แบบคือ

สัทลักษณะแบบที่ 1	212/312/213/313/214/423
สัทลักษณะแบบที่ 2	13/23

ผู้บอกภาษาวัยสูงอายุส่วนใหญ่จะออกเสียงสัทลักษณะแบบที่ 1 ส่วนผู้บอกภาษาวัยกลางคน และวัยหนุ่มสาวทุกคน ยกเว้นที่ตำบลดอนมะเกลือ จังหวัดสุพรรณบุรี ออกเสียงสัทลักษณะแบบที่ 2

วรรณยุกต์ที่ 2: A4 มีสัทลักษณะหลัก คือ กลางขึ้นตก (mid rising falling) ซึ่งมีสัทลักษณะย่อย 3 แบบคือ

สัทลักษณะแบบที่ 1 232/243/242/241/343/342/354/452

สัทลักษณะแบบที่ 2 24/34

สัทลักษณะแบบที่ 3 324

ผู้บอกภาษาทุกวัยส่วนใหญ่จะออกเสียงสัทลักษณะแบบที่ 1 ผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวที่ตำบล แก้มอัน จังหวัดราชบุรีออกเสียงสัทลักษณะของวรรณยุกต์ที่แตกต่างจากที่อื่นๆคือออกเสียงสัท ลักษณะที่เป็นเสียงตกและขึ้น แทนที่จะเป็นเสียงขึ้นและตกอย่างที่พบในผู้บอกภาษาส่วนใหญ่

วรรณยุกต์ที่ 3: B123 DL123 DS123 มีสัทลักษณะหลัก คือ กลางต่ำ-ตก-ขึ้นสูง (lower-mid falling high-rising) วรรณยุกต์ B123 มีสัทลักษณะย่อย 2 แบบ คือ

สัทลักษณะแบบที่ 1 215/214/315/325/425

สัทลักษณะแบบที่ 2 25/24/15/14

ส่วนวรรณยุกต์ DL123 และ DS123 ก็มีสัทลักษณะคล้ายวรรณยุกต์ B123 โดยมีสัทลักษณะ 2 แบบเช่นกัน จึงจัดเป็นวรรณยุกต์ย่อยของวรรณยุกต์ที่ 3 ดังนี้

สัทลักษณะแบบที่ 1 212/213/214/314/323/324/423/434

สัทลักษณะแบบที่ 2 14/15/23/24/25/34/35

สำหรับวรรณยุกต์ B123 DL123 DS123 ผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวและวัยหนุ่มสาวส่วนใหญ่ ออกเสียงสัทลักษณะแบบที่ 1 และผู้บอกภาษาวัยสูงอายุส่วนใหญ่ออกเสียงสัทลักษณะแบบที่ 2

วรรณยุกต์ที่ 4 B4 DL4 DS4 มีสัทลักษณะหลักคือ กลางระดับ (mid level) มีสัทลักษณะย่อย 2 แบบ คือ

สัทลักษณะแบบที่ 1 33/22

สัทลักษณะแบบที่ 2 32/21/43/221

ส่วนวรรณยุกต์ DL4 และ DS4 ก็มีสัทลักษณะคล้ายวรรณยุกต์ B4 โดยมีสัทลักษณะ 2 แบบ เช่นกัน จึงจัดเป็นวรรณยุกต์ย่อยของวรรณยุกต์ที่ 4 ดังนี้

สัทลักษณะแบบที่ 1 44/33/22

สัทลักษณะแบบที่ 2 32/43/221

ผู้บอกภาษาวัยสูงอายุและผู้บอกภาษาวัยกลางคนส่วนใหญ่ออกเสียงวรรณยุกต์ B4 DL4 DS4 ที่มีสัทลักษณะแบบที่ 1 ส่วนสัทลักษณะแบบที่สองซึ่งเป็นเสียงตกส่วนมากจะพบในผู้บอกภาษา วัยกลางคนและวัยหนุ่มสาว

วรรณยุกต์ที่ 5 C123 มีสัทลักษณะหลัก คือ กลางต่ำ ตก ปิบที่เส้นเสียง

(Lower-mid falling with glottalized) มีสัทลักษณะย่อย 2 แบบ คือ

สัทลักษณะแบบที่ 1 21?/31?

สัทลักษณะแบบที่ 2 22?/33?

สัทลักษณะแบบที่ 2 ส่วนใหญ่จะพบในผู้บอกภาษาวัยสูงอายุ วรณยุกต์ C1 ของผู้บอก
ภาษาทุกว้ยและทุกภูมิภาคมีลักษณะบีบที่เส้นเสียงในตอนท้าย

วรณยุกต์ที่ 6 C4 มีสัทลักษณะหลัก คือ กลาง ตก บีบที่เส้นเสียง (mid falling with glottalized)
มีสัทลักษณะย่อย 3 แบบ คือ

สัทลักษณะแบบที่ 1 31?/32?/43?/42?/41?/21?

สัทลักษณะแบบที่ 2 31/41

สัทลักษณะแบบที่ 3 343?/232?

ผู้บอกภาษาวัยกลางคนและวัยหนุ่มสาวส่วนใหญ่จะออกเสียงสัทลักษณะแบบที่ 2 ซึ่งไม่มีการ
บีบที่เส้นเสียง

เนื่องจากสัทลักษณะของวรณยุกต์ที่ 6 มีความคล้ายกับสัทลักษณะของวรณยุกต์ที่ 5
ดังนั้นสัทลักษณะของวรณยุกต์ C123 ของผู้บอกภาษาคนหนึ่ง อาจจะไปตรงกับสัทลักษณะของ
วรณยุกต์ C4 ของอีกคนหนึ่ง แต่ในผู้บอกภาษาคนเดียวกันวรณยุกต์ C123 และ C4 จะต้อง
แตกต่างกันคนละหน่วยเสียงวรณยุกต์กัน

สัทลักษณะหลักของวรณยุกต์ในภาษาไทยโซ่งทั้ง 8 ถิ่นเปรียบเทียบกับวรณยุกต์ของ
ภาษาไทยโซ่ง 12 ถิ่นและไทยโซ่งถิ่นเขาย้อย (Theraphan L-Thongkum 2002b) ดังในตารางที่ 22

ตารางที่ 22 เปรียบเทียบสัทลักษณะหลักของวรรณยุกต์ภาษาไทยโซ่ง

วรรณยุกต์	สัทลักษณะหลักของ วรรณยุกต์ 8 ถิ่น	สัทลักษณะหลักของ วรรณยุกต์ 12 ถิ่น	สัทลักษณะของ วรรณยุกต์ถิ่นเขาย้อย
A123	กลาง-ตก-ขึ้น	กลางต่ำ ขึ้น	กลางต่ำระดับ ~ กลางต่ำ ขึ้น
A4	กลางขึ้นตก	กลางขึ้นตก	สูงระดับ
B123	กลางต่ำ-ตก-ขึ้นสูง	กลาง ขึ้นสูง	กลางขึ้น
B4	กลางระดับ	กลางสูง ระดับ	กลางระดับ
C123	กลางต่ำ ตก ปิบที่เส้นเสียง	กลางต่ำ ตก (ปิบที่ เส้นเสียงหรือปิดเส้น เสียง)	กลาง ตก ปิบที่เส้นเสียง
C4	กลาง ตก ปิบที่เส้นเสียง	กลางสูง ตก	กลางสูง ตก

สัทลักษณะหลักของวรรณยุกต์ 8 ถิ่นมีความคล้ายกับสัทลักษณะหลักของวรรณยุกต์ 12 ถิ่นที่ได้กล่าวไว้ในหัวข้อ 3.1.2.2 ของบทที่ 3 (ตารางที่ 15) วรรณยุกต์ A123 และ B123 ในภาษาไทยโซ่ง 8 ถิ่นจะแตกต่างจากสัทลักษณะของวรรณยุกต์ในภาษาไทยโซ่ง 12 ถิ่นตรงที่มีเสียงตกก่อนขึ้น และวรรณยุกต์ C123 C4 ผู้บอกภาษาส่วนใหญ่ ยกเว้นวัยกลางคนและวัยหนุ่มสาวบางคน จะมีการปิบที่เส้นเสียง ในขณะที่ในวรรณยุกต์ของ 12 ถิ่น วรรณยุกต์ C123 จะมีการปิบที่เส้นเสียง หรือปิดที่เส้นเสียง ในบางถิ่นเท่านั้น ได้แก่ วรรณยุกต์กลางต่ำ-ตกปิดเส้นเสียงในภาษาไทยโซ่งถิ่นตำบลบ้านดอน อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี (อัญชลี บุณยะสิงห์ 2531) วรรณยุกต์กลางระดับปิบที่เส้นเสียงในภาษาไทยโซ่งถิ่นตำบลหนองปรัง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี (Orapin Maneewong 1987) และวรรณยุกต์ต่ำระดับเส้นเสียงปิดในภาษาไทยโซ่งถิ่นตำบลหัวถนน อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดนครสวรรค์ (วิไลลักษณ์ เดชะ 2530) ส่วนวรรณยุกต์ C4 ในภาษาไทยโซ่ง 12 ถิ่นไม่ปรากฏการปิบที่เส้นเสียงหรือการปิดเส้นเสียง

เป็นที่น่าสังเกตว่าการบรรยายวรรณยุกต์ C123 ซึ่งมีลักษณะที่ Gedney (1964) และ Fippinger and Fippinger (1974) เรียกว่า “glottalized” อยู่ด้วยนั้น ในภาษาไทยจะเรียกต่าง ๆ กัน คือ ปิบที่เส้นเสียง ปิดเส้นเสียง เส้นเสียงปิด การกักที่เส้นเสียงในตอนท้าย ในภาษาไทยโซ่ง 8 ถิ่นพบว่าวรรณยุกต์ C123 และ C4 มีลักษณะ “glottalized”: ตอนท้าย และใช้คำ “ปิบที่เส้นเสียง” ตามราชบัณฑิตยสถาน (2546: 35)

งานวิจัยของ Theraphan L-Thongkum (2002b) ที่อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี มีลักษณะคล้ายกับภาษาไทยถิ่นต่างๆที่ได้กล่าวไปแล้ว ยกเว้นวรรณยุกต์ A123 มีการแปรระหว่างกลางต่ำระดับ [22] และกลางต่ำขึ้น [23] และวรรณยุกต์ A4 เป็นวรรณยุกต์สูงระดับ [55] ส่วนวรรณยุกต์ C123 มีการบีบที่เส้นเสียง (glottalized) เหมือนภาษาไทยถิ่น 8 ถิ่น ซึ่งคาดว่าได้รับอิทธิพลจากวรรณยุกต์ C1 ของภาษาลาว

โดยภาพรวม สัทลักษณะของวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นในงานวิจัยนี้และงานวิจัยไทยถิ่น 12 ถิ่นมีความคล้ายคลึงกัน ดังนี้

1. วรรณยุกต์ A123 และ B123 เป็นวรรณยุกต์ขึ้น (rising tone)
2. วรรณยุกต์ A4 และ C4 เป็นวรรณยุกต์ตก (falling tone) ซึ่งในงานวิจัยนี้พบการบีบที่เส้นเสียงในผู้บอกภาษาวัยสูงอายุเป็นส่วนใหญ่ ส่วนในภาษาไทยถิ่น 12 ถิ่นไม่ปรากฏการบีบที่เส้นเสียงของวรรณยุกต์ C4
3. วรรณยุกต์ C123 เป็นวรรณยุกต์ตกหรือระดับ (level tone) มีการบีบที่เส้นเสียงในภาษาไทยถิ่น 8 ถิ่นในผู้บอกภาษาทุกวัย และพบมีการบีบที่เส้นเสียงในภาษาไทยถิ่นอื่นบางถิ่นดังที่กล่าวข้างต้น
4. B4 เป็นวรรณยุกต์ระดับ

สัทลักษณะของวรรณยุกต์ดังกล่าวข้างต้นแสดงไว้ในภาพที่ 36

วรรณยุกต์ดั้งเดิม พยัญชนะต้นดั้งเดิม	*A	*B	*C	*DS	*DL
พยัญชนะต้นกลุ่มที่ 1	ขึ้น	ขึ้น	ตก/ระดับ (บีบที่เส้นเสียง)	ขึ้น	
พยัญชนะต้นกลุ่มที่ 2					
พยัญชนะต้นกลุ่มที่ 3					
พยัญชนะต้นกลุ่มที่ 4	ตก	ระดับ	ตก	ระดับ	

ภาพที่ 36 รูปแบบการแยกเสียงและรวมเสียงของวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นต่างๆ

นอกจากนี้สัทลักษณะของวรรณยุกต์มีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อยตรงจุดเริ่มต้นและจุดจบของวรรณยุกต์ และระดับเสียง (pitch levels) ภาษาไทยถิ่นตำบลหนองปรัง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี (Orapin Maneewong 1987/2530) และถิ่นเลย (ชาคริต อนันทรวัน 2521) มีสัทลักษณะของวรรณยุกต์ที่แตกต่างออกไปเล็กน้อย กล่าวคือ B4 เป็นวรรณยุกต์ตก การที่ภาษาไทยถิ่นใดถิ่นเลยมีจำนวนวรรณยุกต์และสัทลักษณะของวรรณยุกต์บางวรรณยุกต์แตกต่างไปจากภาษาไทยถิ่น

อื่นๆสันนิษฐานได้ว่าอาจเป็นเพราะผู้พูดภาษาไทยถิ่นเลยอพยพโดยตรงมาจากประเทศลาว ไม่ได้มาจากจังหวัดเพชรบุรี จึงแตกต่างไปจากถิ่นอื่นๆซึ่งผู้พูดภาษามีถิ่นฐานเดิมเดียวกันคือจังหวัดเพชรบุรี นอกจากนี้ในภาษาไทยถิ่นสมุทรสาคร (กันทิมา วัฒนธรรมประเพณีและสุวัฒนา เลี่ยมประวัติ 2531) สัทลักษณะของวรรณยุกต์ A4 แตกต่างจากถิ่นอื่นคือเป็นวรรณยุกต์ขึ้น [45]

สำหรับสัทลักษณะของวรรณยุกต์ไทดำถิ่นบ้านแล Son La เปรียบเทียบกับสัทลักษณะวรรณยุกต์ที่ศึกษาโดย Gedney (1964) Fippinger and Fippinger (1974) และ Theraphan L-Thongkum (2002b) ได้ดังในตารางที่ 23

ตารางที่ 23 เปรียบเทียบสัทลักษณะของวรรณยุกต์ภาษาไทยดำ

วรรณยุกต์	สัทลักษณะของ วรรณยุกต์ไทดำถิ่นบ้าน แล ซอนลา (2553)	สัทลักษณะของ วรรณยุกต์ไทดำถิ่นซอน ลา (Gedney 1964) และ Fippinger and Fippinger (1974)	สัทลักษณะของ วรรณยุกต์ไทดำถิ่นซอน ลา Theraphan L- Thongkum (2002b)
A123	กลางระดับ	กลางต่ำ ระดับ	กลางระดับ
A4	สูงระดับ	สูงระดับ	สูงระดับ
B123	กลางขึ้น	สูงขึ้น	กลางขึ้น
B4	กลางสูง ระดับ	กลางสูง ระดับ	กลางสูง ระดับ
C123	กลาง ตก ปิ๊บที่เส้นเสียง	ต่ำระดับหรือตก ปิ๊บที่เส้น เสียง	กลางต่ำ ตก
C4	กลางสูง ตก ปิ๊บที่เส้น เสียง	กลาง ตก ปิ๊บที่เส้นเสียง	กลาง ตก

สัทลักษณะของวรรณยุกต์ไทดำถิ่น Son La ในงานวิจัยทั้ง 3 ชิ้นมีความคล้ายกัน ส่วนที่แตกต่างมี 3 ประเด็นคือ

1. วรรณยุกต์ C123 ของภาษาไทยดำในงานของ Gedney (1964) และ Fippinger and Fippinger (1974) เป็นเสียงต่ำระดับหรือตก ปิ๊บที่เส้นเสียง ในขณะที่ในงานวิจัยนี้และงานวิจัยของ Theraphan L-Thongkum (2002b) เป็นเสียงกลางตก ปิ๊บที่เส้นเสียง และกลางต่ำ ตก ตามลำดับ สัทลักษณะเสียงต่ำระดับ ปิ๊บที่เส้นเสียงนี้ตรงกับสัทลักษณะย่อย [22?/33?] ของ C123 ในภาษาไทยโซองซึ่งส่วนใหญ่จะพบในผู้ออกภาษาวัยสูงอายุ

2. ในงานวิจัยของ Theraphan L-Thongkum (2002b) วรรณยุกต์ C123 และ C4 ไม่พบการปิ๊บที่เส้นเสียงดังเช่นงานวิจัยนี้และงานวิจัยของ Gedney (1964) และ Fippinger and

Fippinger (1974) ลักษณะการบีบที่เส้นเสียงในงานของ Theraphan L-Thongkum (2002b) พบเฉพาะในวรรณยุกต์ C123 ของภาษาไทดำถิ่น Nam Tha ในประเทศลาวและถิ่นเขาย้อย ซึ่ง Theraphan L-Thongkum (2002b) ตั้งข้อสังเกตว่าอาจจะเป็นเพราะอิทธิพลของวรรณยุกต์ C1 ในภาษาลาวดังที่กล่าวแล้วข้างต้น

3. สัทลักษณะของวรรณยุกต์ไทดำที่ศึกษาโดย Gedney (1964) และ Fippinger and Fippinger (1974) แตกต่างจากงานวิจัยนี้และงานวิจัยของ Theraphan L-Thongkum (2002b) ตรงจุดเริ่มต้นของวรรณยุกต์ส่วนใหญ่ เช่น วรรณยุกต์ A123 กลางต่ำ ระดับ ในงานวิจัยอื่นจะเป็นกลาง ระดับ เป็นต้น

ภาษาไทดำในงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นแตกต่างจากภาษาไทยโซ่งในงานวิจัยนี้และในงานวิจัยภาษาไทยโซ่ง 12 ถิ่นดังแสดงในภาพที่ 37

วรรณยุกต์ดั้งเดิม พยัญชนะต้นดั้งเดิม	*A	*B	*C	*DS	*DL
พยัญชนะต้นกลุ่มที่ 1	ระดับ	ขึ้น	ตก/ระดับ บีบที่เส้นเสียง	ขึ้น	
พยัญชนะต้นกลุ่มที่ 2					
พยัญชนะต้นกลุ่มที่ 3					
พยัญชนะต้นกลุ่มที่ 4	ระดับ	ระดับ	ตก บีบที่เส้นเสียง	ระดับ	

ภาพที่ 37 รูปแบบการแยกเสียงและรวมเสียงของวรรณยุกต์ในภาษาไทดำ

ในภาพที่ 37 วรรณยุกต์ A123 มีสัทลักษณะกลางต่ำ/กลางระดับ และ A4 เป็นสูงระดับ วรรณยุกต์ C123 และ C4 เป็นวรรณยุกต์ตกบีบที่เส้นเสียงในภาษาไทดำที่ศึกษารั้งนี้และที่ศึกษาโดย Gedney (1964) และ Fippinger and Fippinger (1974) การบีบที่เส้นเสียงของวรรณยุกต์ C123 และ C4 ไม่ปรากฏในงานวิจัยไทดำของ Theraphan L-Thongkum (2002) ส่วนงานวิจัยไทยโซ่ง 8 ถิ่นพบการบีบที่เส้นเสียงของวรรณยุกต์ C123 ในทุกถิ่นและในผู้บอกภาษาทุกวัย และการบีบที่เส้นเสียงของวรรณยุกต์ C4 ในทุกถิ่นในผู้บอกภาษาสูงอายุเป็นส่วนใหญ่

Pittayawat (2009) ได้สืบสร้างระบบวรรณยุกต์ของภาษาไทดำก่อนการแยกเสียงโดยใช้วิธีการสืบสร้างภายใน (internal reconstruction) กับภาษาไทดำถิ่น Son La ของ Gedney ดังนี้คือ

*A	*B	*C
วรรณยุกต์ระดับ	วรรณยุกต์ขึ้น	วรรณยุกต์ตก บีบที่เส้นเสียง
(level tone)	(rising tone)	(glottalized falling tone)

วรรณยุกต์ B4 จัดว่าเป็นวรรณยุกต์ขึ้นเช่นเดียวกับวรรณยุกต์ B123 เพราะมีระดับเสียงขึ้นในตอนต้น (raised onset) ดังนั้นวรรณยุกต์ดั้งเดิม *B จึงสืบสร้างให้เป็นวรรณยุกต์ขึ้น

ภาษาไทดำในงานวิจัยนี้และในงานวิจัยของ (Fippinger and Fippinger 1974) เป็นวิธภาษาเดียวกับภาษาไทดำที่ศึกษาโดย Gedney ดังนั้นระบบวรรณยุกต์จึงสอดคล้องกับการสืบสร้างดังกล่าว เป็นที่น่าสังเกตว่าภาษาไทดำในงานวิจัยนี้ศึกษาห่างจากภาษาไทดำที่ศึกษาโดย (Fippinger and Fippinger 1974) ถึง 37 ปี แต่ระบบวรรณยุกต์ยังคงเหมือนเดิม ส่วนวรรณยุกต์ของภาษาไทยโซ่งในประเทศไทยมีการเปลี่ยนวรรณยุกต์ A123 จากวรรณยุกต์ระดับเป็นวรรณยุกต์ขึ้น และเปลี่ยนวรรณยุกต์ A4 จากวรรณยุกต์ระดับเป็นวรรณยุกต์ตก การบีบที่เส้นเสียงในวรรณยุกต์ C ยังคงอยู่ในบางถิ่น

Theraphan L-Thongkum (2002b) ได้สืบสร้างวรรณยุกต์ภาษาไทดำดั้งเดิมด้วยวิธีการเปรียบเทียบ (Comparative method) ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ Pittayawat (2009) ยกเว้นวรรณยุกต์ *C ไม่มีการบีบที่เส้นเสียง

วรรณยุกต์ไทดำดั้งเดิมในพยางค์เปิดมีวิวัฒนาการมาเป็นภาษาไทดำและไทยโซ่งถิ่นต่างๆดังแสดงในตารางที่ 24

ตารางที่ 24 วิวัฒนาการของวรรณยุกต์ไทดำ 4 ระยะ

ระยะดั้งเดิม	*A = ระดับ	*B = ขึ้น	*C = ตก
ระยะแยกเสียง	*A1 = สูงระดับ *A2 = ต่ำระดับ	*B1 = สูงขึ้น *B2 = ต่ำขึ้น	*C1 = สูงตก *C2 = ต่ำตก
ระยะเปลี่ยน (flip-flop)	*A1 = ต่ำระดับ *A2 = สูงระดับ	*B1 = ต่ำขึ้น *B2 = สูงขึ้น	*C1 = ต่ำตก *C2 = สูงตก
ระยะปัจจุบัน	A1 = ต่ำระดับ A2 = สูงระดับ	B1 = ต่ำขึ้น B2 = กลางระดับ	C1 = ต่ำตก C2 = สูงตก

หมายเหตุ: A1 B1 C1 คือ A123 B123 C123 ตามลำดับ และ A2 B2 C2 คือ A4 B4 C4 ตามลำดับ

ตารางที่ 24 แสดงให้เห็นว่าในระยะแยกเสียง พยัญชนะเสียงไม่ก้องมีผลทำให้เกิดระดับเสียงสูง และพยัญชนะเสียงก้องทำให้เกิดระดับเสียงต่ำ ในวรรณยุกต์ดั้งเดิม *A *B *C ต่อมาวรรณยุกต์ที่แยกเสียงนี้เกิดการสลับเปลี่ยน (flip-flop) เป็นตรงกันข้าม ในระยะปัจจุบัน *B2 (*B4) ได้มีการเปลี่ยนต่อไปอีกเป็นวรรณยุกต์กลางระดับ

การศึกษาการแปรของวรรณยุกต์ตามอายุ สรุปได้ว่าระบบวรรณยุกต์ของภาษาไทยโซ่งยังคงมีการแยกเสียงและมีจำนวนวรรณยุกต์เท่ากับภาษาไทดำ ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนทรรัตน์ แสงงาม (2549) ที่พบว่าวรรณยุกต์มีการเปลี่ยนแปลงช้ากว่าคำ การที่

ระบบวรรณยุกต์เป็นไปในทิศทางเดียวกันบ่งบอกว่าไทยโซ่งถิ่นต่างๆมีบรรพบุรุษที่อพยพมาจากแหล่งเดียวกันในประเทศลาวและพูดภาษาถิ่นเดียวกัน

ส่วนสัทลักษณะของวรรณยุกต์ บางวรรณยุกต์ไม่มีการแปรตามอายุ ได้แก่ วรรณยุกต์ A123 และ B123 เป็นเสียงขึ้นในผู้บอกภาษาทุกวัย และบางวรรณยุกต์พบว่าการแปรเกิดขึ้นในผู้บอกภาษาวัยกลางคนและวัยหนุ่มสาว ได้แก่วรรณยุกต์ A4 ซึ่งผู้บอกภาษาวัยสูงอายุและผู้บอกภาษาส่วนใหญ่ออกเสียงสัทลักษณะขึ้นตก แต่ผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวบางคนออกเสียงสัทลักษณะขึ้นวรรณยุกต์ B4 ซึ่งผู้บอกภาษาวัยสูงอายุและผู้บอกภาษาส่วนใหญ่ออกเสียงสัทลักษณะระดับ แต่ผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวใช้สัทลักษณะตก วรรณยุกต์ C123 ซึ่งผู้บอกภาษาวัยสูงอายุใช้สัทลักษณะระดับ และตรงกับภาษาไทดำที่ Gedney (1964) และ Fippinger and Fippinger (1974) ศึกษา ซึ่งพบทั้งสัทลักษณะระดับและตก แต่ผู้บอกภาษาวัยอื่นๆใช้สัทลักษณะตก เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้บอกภาษาทุกวัยยังคงรักษาสัทลักษณะบีบที่เส้นเสียงไว้ได้ ส่วนวรรณยุกต์ C4 ไม่พบการบีบที่เส้นเสียงในผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาว แสดงให้เห็นว่าลักษณะการบีบที่เส้นเสียงมีโอกาสที่จะสูญหายไปในอนาคต

การสัมผัสภาษา (language contact) เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสัทลักษณะวรรณยุกต์ ภาษาไทดำที่ศึกษาโดย Gedney (1964) และ Fippinger and Fippinger (1974) มีสัทลักษณะของวรรณยุกต์ C123 เป็นสองแบบคือแบบที่หนึ่งเป็นเสียงต่ำระดับ บีบที่เส้นเสียง ซึ่งตรงกับสัทลักษณะของวรรณยุกต์ C123 ในภาษาไทยโซ่งซึ่งพูดโดยผู้บอกภาษาวัยสูงอายุ และแบบที่สองเป็นเสียงตก บีบที่เส้นเสียงซึ่งสัทลักษณะเสียงตกนี้ตรงกับภาษาไทดำในงานวิจัยนี้และงานวิจัยของ Theraphan L-Thongkum (2002b) ข้อค้นพบนี้อาจสนับสนุนได้ว่าสัทลักษณะเสียงต่ำระดับในภาษาไทดำอาจได้รับอิทธิพลจากภาษาเวียดนาม

นอกจากนี้ความแตกต่างของสัทลักษณะวรรณยุกต์ A123 และ A4 ในภาษาไทยโซ่งและภาษาไทดำอาจตั้งข้อสันนิษฐานได้ว่าภาษาทั้งสองเป็นภาษาคนละถิ่นกัน หรืออาจเป็นภาษาถิ่นเดียวกันแต่ภาษาไทยโซ่งมีการเปลี่ยนแปลงสัทลักษณะวรรณยุกต์เพราะภาษาลาวถิ่นใดถิ่นหนึ่ง พิณรัตน์ อัครวัฒนากุล (2546) พบว่าภาษาลาวหลายถิ่นเช่นภาษาลาวถิ่นเลยและเวียงจันทน์มีสัทลักษณะของวรรณยุกต์ A1 เป็นเสียงขึ้น และสัทลักษณะของวรรณยุกต์ A234 เป็นเสียงขึ้นตก (humped tone) ซึ่งตรงกับภาษาไทยโซ่งถิ่นต่างๆ Wipawan Plungsuan (1981) ก็ค้นพบการสัมผัสภาษาของภาษาไทยโซ่งที่พูดในจังหวัดราชบุรีเช่นกัน โดยพบว่าภาษาไทยโซ่งในหลายแห่งของจังหวัดราชบุรีได้รับอิทธิพลจากภาษาของลาวกลุ่มต่างๆที่อาศัยอยู่ใกล้เคียง เช่น ลาวตี้ เป็นต้น

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการแปรของภาษาเป็นแง่มุมหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงของภาษาที่กำลังดำเนินอยู่ การวิเคราะห์การแปรของพยัญชนะสระและวรรณยุกต์ในภาษาไทยโซ่งเป็นการวิเคราะห์รูปแบบของการแปรทางภาษาศาสตร์ (pattern of linguistic variation) ตามอายุของผู้พูด และตามถิ่นที่อยู่อาศัยของผู้พูด ทิศทางการแปรเสียงที่เกิดขึ้นในผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวคือมีแนวโน้มในการออกเสียงภาษาไทยมากขึ้น แต่การเปลี่ยนแปลงนี้เป็นไปอย่างช้า ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ

สุนทรรัตน์ แสงงาม (2549) ที่ว่าการแปรเสียงได้เกิดขึ้นในวัยหนุ่มสาว แต่เป็นไปอย่างช้ากว่าการเปลี่ยนแปลงของคำ

ผลการวิจัยนี้นำไปสู่ข้อค้นพบใหม่ 5 ประการดังนี้คือ ประการที่หนึ่งได้สังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาไทดำและภาษาไทยโซ่งที่เคยมีผู้ศึกษาไว้อย่างสมบูรณ์ที่สุด ประการที่สองได้ศึกษาการแปรของพยัญชนะและสระโดยยึดการสืบสร้างพยัญชนะดั้งเดิมในภาษาตระกูลไทของ Li (1977) และการสืบสร้างพยัญชนะไทดำดั้งเดิม 2 ระยะของ Theraphan L-Tongkum (2002a) และวิเคราะห์ว่าพยัญชนะไทยโซ่งในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากภาษาไทดำดั้งเดิมด้วยอิทธิพลของภาษาไทยอย่างไรโดยเปรียบเทียบกับภาษาไทดำปัจจุบัน การศึกษาการแปรและการเปลี่ยนแปลงเสียงภาษาไทยโซ่งในลักษณะนี้ยังไม่มีใครเคยมีการศึกษามาก่อน ประการที่สามงานวิจัยวรรณยุกต์ภาษาไทยโซ่งส่วนใหญ่วิเคราะห์ด้วยการฟังเท่านั้น หรือฟังและตรวจสอบกับการอ่านแผ่นภาพคลื่นเสียง (Sound spectrograms) หรือเครื่อง Visi-pitch model 6087 ในขณะที่งานวิจัยนี้ตรวจสอบการวิเคราะห์สัทลักษณะของวรรณยุกต์โดยใช้โปรแกรม PRAAT ประการที่สี่งานวิจัยนี้ได้กำหนดสัทลักษณะหลักของวรรณยุกต์ให้เป็นวรรณยุกต์แทนสัทลักษณะต่างๆโดยใช้ความถี่ที่สัทลักษณะหลักของวรรณยุกต์นั้นปรากฏ และประการสุดท้ายได้ศึกษาการแปรของวรรณยุกต์ตามอายุในท้องที่ 8 แห่งที่ยังไม่มีใครเคยมีการศึกษามาก่อน

ข้อค้นพบใหม่ 5 ประการนี้ไม่ปรากฏในงานวิจัยของนักภาษาศาสตร์คนอื่นๆที่ศึกษาภาษาไทยโซ่งและไทดำ ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงนับได้ว่าเป็น “กระบวนทัศน์ใหม่” ในการศึกษาการแปรและการเปลี่ยนแปลงเสียงภาษาไทยโซ่งและไทดำ

6.4 ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้เป็นกรณีศึกษาชุมชนไทยโซ่งเฉพาะ 8 ชุมชนใน 4 จังหวัดคือ จังหวัดเพชรบุรี ราชบุรี นครปฐม และสุพรรณบุรี จังหวัดละ 2 ชุมชน ในแต่ละชุมชน เก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษา 3 วัย ได้แก่ วัยสูงอายุ วัยกลางคน และวัยหนุ่มสาว ดังนั้นข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จึงไม่เป็นตัวแทนของทั้งชุมชน อย่างไรก็ตามถึงแม้ในงานวิจัยนี้จะมีผู้บอกภาษาเพียง 24 คน แต่ก็ยังพบปัญหาในการเสาะหาผู้บอกภาษา กล่าวคือผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวที่สามารถพูดภาษาไทยโซ่งได้มีน้อยมาก บางชุมชนมีผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวแต่ก็ไม่อยู่ในหมู่บ้าน จะออกไปทำงานนอกหมู่บ้าน หรือในจังหวัดอื่น เช่น ในการเก็บข้อมูลที่หมู่ที่ 5 หมู่บ้านบ่อรวก ตำบลห้วยท่าช้าง อำเภอเขาย้อย เพชรบุรี ไม่สามารถหาผู้บอกภาษาอายุ 18 ปีได้ จึงจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากนักเรียนอายุ 13 ปีซึ่งอยู่บ้านเนื่องจากปิดภาคการศึกษา ผู้บอกภาษาคนนี้อาศัยอยู่กับผู้ใหญ่วัยสูงอายุจึงพูดภาษาไทยโซ่งในชีวิตประจำวัน การที่ผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวส่วนใหญ่ไม่พูดภาษาไทยโซ่งแล้วนับได้ว่าเป็นการเริ่มตายหรือสูญไปของภาษาไทยโซ่ง ดังนั้นหัวข้อที่จะเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคตจึงมีดังต่อไปนี้

1. เพิ่มชุมชนเก็บข้อมูลให้มากขึ้น เนื่องจากพฤติกรรมการแปรเสียงของคนในชุมชนเดียวกัน อาจไม่เหมือนกันแม้จะมีอายุช่วงเดียวกัน หากจำนวนผู้บอกภาษามีมากกว่านี้ ข้อค้นพบเรื่องการแปรเสียงอาจต่างไปจากข้อค้นพบที่นำเสนอในงานวิจัยนี้ ในการเพิ่มจำนวนผู้บอกภาษา จำเป็นต้องคำนึงถึงการเสาะหาผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวโดยอาจปรับระยะ (range) อายุของกลุ่มอายุ
2. ศึกษาสาเหตุการเปลี่ยนแปลงของวรรณยุกต์ A123 และ A4 จากวรรณยุกต์ระดับ (level tones) เป็นวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ (contour tones) ว่าเป็นเพราะปัจจัยภายใน (internal factors) หรือปัจจัยภายนอก (external factors) เช่นการสัมผัสภาษา เป็นต้น
3. ศึกษาสัทลักษณะบีบที่เส้นเสียง (glottalized) ของวรรณยุกต์ C ในภาษาไทยถิ่นต่างๆ โดยใช้หลักฐานทางกลศาสตร์มาประกอบ
4. ศึกษาอิทธิพลของเสียงและระบบเสียงในภาษาถิ่นต่างๆที่มีต่อเสียงและระบบเสียงของภาษาไทยถิ่น
5. งานวิจัยภาษาไทยดำในประเทศลาวของ Theraphan L-Thongkum (2002b) ศึกษาภาษาไทยดำที่หมู่บ้าน Ban Hua Khua, อำเภอ Muong Nam Tha จังหวัด Luang Nam Tha ดังนั้นจึงควรศึกษาภาษาไทยดำที่พูดในถิ่นอื่นๆของประเทศลาวเปรียบเทียบกับกันด้วย ส่วนภาษาไทยดำในประเทศเวียดนาม 8 ถิ่นซึ่งนักวิจัยของ The Linguistics Institute, the National Center for Social Sciences and Humanities of Vietnam (2002) เป็นผู้เก็บข้อมูลให้กับ Theraphan L-Thongkum โดยใช้รายการคำที่ Theraphan L-Thongkum เป็นผู้สร้างและฝึกให้ผู้ร่วมวิจัยชาวเวียดนามช่วยดำเนินการ เนื่องจากเป็นแหล่งเก็บข้อมูลที่รัฐบาลเวียดนามไม่อนุญาตให้นักวิชาการชาวต่างประเทศเข้าไปเก็บข้อมูลภาคสนามนั้น อาจศึกษาใหม่ได้เพราะเวลาห่างกันถึงสิบปี และอาจมีประเด็นเรื่องอิทธิพลของภาษาเวียดนามต่อภาษาไทดำที่น่าสนใจจะศึกษาอีกด้วย
6. การศึกษาวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นต่างๆ ส่วนใหญ่ไม่ได้วิเคราะห์สัทลักษณะของวรรณยุกต์โดยใช้วิธีการทางกลศาสตร์ เช่นภาษาไทยถิ่นนครสวรรค์ สมุทรสาคร กาญจนบุรี พิจิตรโลก เป็นต้น จึงควรที่จะศึกษาวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นเหล่านี้อีกครั้งหนึ่งด้วยโปรแกรม PRAAT หรือโปรแกรมคอมพิวเตอร์อื่นๆ โดยเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษาคนอื่นๆ
7. งานวิจัยบางชิ้นเช่นภาษาไทดำที่หมู่บ้านนาป่าหนาด ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยได้ดำเนินการมาเป็นเวลาสามสิบกว่าปี จึงควรมีการศึกษาอีกครั้งหนึ่งเพื่อดูการเปลี่ยนแปลงของภาษา

บทที่ 5

การแปรวรรณยุกต์

บทที่ 5 เสนอผลการวิเคราะห์การแปรของวรรณยุกต์โดยใช้หลักการทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยของ Gedney (1972) การวิเคราะห์ได้พิจารณาว่าวรรณยุกต์ไทยซึ่งในปัจจุบันได้มีการแปรตามอายุและภูมิภาคหรือไม่ และเปรียบเทียบกับภาษาไทดำพูดที่เมืองซอนลา

ในการวิเคราะห์ลักษณะทางกลศาสตร์ เพศและวัยของผู้บอกภาษามีความสำคัญเนื่องจากความต่างทางสรีระ เช่น เสียงผู้หญิงสูงกว่าผู้ชาย และเสียงเด็กสูงกว่าเสียงผู้หญิง เพราะขนาดความยาวของเส้นเสียงต่างกันซึ่งมีผลต่ออัตราการสั่นของเส้นเสียงต่อวินาที ค่าความถี่มูลฐาน (F_0 values) เป็นค่าทางกลศาสตร์ที่สะท้อนให้เห็นอัตราการสั่นของเส้นเสียง การตีความค่า F_0 height จึงต้องอยู่บนพื้นฐานเรื่องความแตกต่างทางสรีระด้วย

ดังนั้นงานวิจัยทางด้านวรรณยุกต์จึงควรจะควบคุมเรื่องอายุและเพศของผู้บอกภาษาด้วย เพราะมีผลต่อค่าความถี่มูลฐาน เช่นค่า Hertz ของวรรณยุกต์ที่ผู้ชายออกเสียงจะต่ำหรือน้อยกว่าของผู้หญิง แม้อายุจะเท่ากันก็ตาม อย่างไรก็ตามเนื่องจากงานวิจัยนี้มีข้อจำกัดในการหาผู้บอกภาษาที่สามารถพูดภาษาไทยได้ดี จึงไม่ได้ควบคุมเรื่องเพศของผู้บอกภาษา แต่ได้มีการปรับค่าของเสียงโดยการเทียบค่าในผู้บอกภาษาแต่ละคน เช่น สมมติว่าผู้บอกภาษา A มีค่าของเสียงอยู่ที่ 100-400 Hertz ก็จะปรับโดยการเทียบค่าเป็น 1-5 ซึ่งจะทำให้ค่าและตำแหน่งของวรรณยุกต์ไม่เปลี่ยนแปลงแต่กลับสามารถนำค่าของทุกคนที่มีความแตกต่างมาลงอยู่ในตารางเดียวกันได้ เพราะค่าที่ถูกปรับจะขึ้นอยู่กับค่าเสียงวรรณยุกต์ของผู้บอกภาษาแต่ละคน เพียมนำมาเทียบค่าให้อยู่ในช่วงเวลา 1-5 แทน

5.1 การแยกเสียงและรวมเสียงของวรรณยุกต์ (Tone splits and coalescences)

ตามที่ได้กล่าวในบทนำ Gedney (1972) ได้แบ่งพยัญชนะต้นดั้งเดิมออกเป็น 4 กลุ่มตามลักษณะการทำงานของเส้นเสียง ได้แก่ เสียงเสียดแทรกไม่ก้อง เสียงหยุดไม่พ่นลมไม่ก้อง เสียงก้องนำด้วยการกักที่เส้นเสียง และเสียงก้อง พยัญชนะทั้ง 4 กลุ่มนี้มีอิทธิพลที่อาจทำให้เกิดการแยกเสียงของวรรณยุกต์ได้ถึง 20 วรรณยุกต์ ดังนี้

วรรณยุกต์ดั้งเดิม พยัญชนะต้นดั้งเดิม	พยางค์เป็น			พยางค์ตาย	
	A ไม่มีรูป วรรณยุกต์ กำกับ	B รูปวรรณยุกต์ ไม่เอก	C รูปวรรณยุกต์ ไม่โท	DL พยางค์ตาย สระยาว	DS พยางค์ตาย สระสั้น
พยัญชนะต้นกลุ่มที่ 1	1 A1	5 B1	9 C1	13 DL1	17 DS1
พยัญชนะต้นกลุ่มที่ 2	2 A2	6 B2	10 C2	14 DL2	18 DS2
พยัญชนะต้นกลุ่มที่ 3	3 A3	7 B3	11 C3	15 DL3	19 DS3
พยัญชนะต้นกลุ่มที่ 4	4 A4	8 B4	12 C4	16 DL4	20 DS4

ภาพที่ 19 อิทธิพลของพยัญชนะต้นต่อการแยกเสียงของวรรณยุกต์

แต่เนื่องจากการรวมวรรณยุกต์ที่มีการรวมเสียงกันทำให้ไม่มีภาษาตระกูลไทภาษาใดมีวรรณยุกต์ครบถึง 20 วรรณยุกต์ ภาษาไทยซึ่งทั้ง 8 ถิ่นก็เช่นกันได้มีการรวมเสียงของวรรณยุกต์ทำให้ภาษาไทยซึ่งทุกถิ่นที่ศึกษามีจำนวนวรรณยุกต์เท่ากันทั้งหมดคือ 6 วรรณยุกต์ โดยมีการแยกเสียงของวรรณยุกต์ระหว่างพยัญชนะ 3 กลุ่มแรก และพยัญชนะกลุ่มที่ 4 ในวรรณยุกต์ดั้งเดิมทุกแบบ (Proto-tone categories) การแยกเสียงของวรรณยุกต์เป็นสองทางนี้เกิดจากลักษณะก้องและไม่ก้องของพยัญชนะต้นดังคำกล่าวของ Pittayawat (2009:243) ที่ว่า “Most modern varieties show a basic split, i.e., bipartition across the four tonal categories based on voicing.” ซึ่งหมายความว่า ภาษาไทยซึ่งปัจจุบันส่วนใหญ่จะมีการแยกเสียงของวรรณยุกต์เป็นสองทางในวรรณยุกต์ทุกแบบโดยขึ้นอยู่กับลักษณะก้องและไม่ก้องของพยัญชนะต้นดั้งเดิม กล่าวคือวรรณยุกต์ดั้งเดิม 5 แบบที่เรียกว่า A, B, C, DL, DS ได้แยกเสียงออกเป็นสองชุดในภาษาไทยซึ่งปัจจุบัน ทำให้เกิดการแยกเสียงของวรรณยุกต์เป็น ABCD123-4 นอกจากนี้วรรณยุกต์ DL และ DS มีสัทลักษณะคล้ายกันจึงรวมเป็นวรรณยุกต์เดียวกัน และวรรณยุกต์ DLDS123 มีสัทลักษณะของวรรณยุกต์ที่คล้ายกับวรรณยุกต์ B123 จึงวิเคราะห์ให้เป็นวรรณยุกต์เดียวกัน ในทำนองเดียวกันวรรณยุกต์ DLDS4 จะมีสัทลักษณะของวรรณยุกต์ที่คล้ายกับวรรณยุกต์ B4 จึงวิเคราะห์ให้เป็นวรรณยุกต์เดียวกันเช่นกัน การวิเคราะห์เช่นนี้สามารถบรรยายด้วยเกณฑ์การแจกแจงสลับหลัก (complementary distribution) ได้ว่า วรรณยุกต์ DLDS123 และ DLDS 4 ปรากฏกับพยางค์ตาย ในขณะที่วรรณยุกต์ B123 และ B4 ปรากฏกับพยางค์เป็น วรรณยุกต์ที่มีการแยกเสียงเป็นสองทางด้วยอิทธิพลของพยัญชนะต้นไม่ก้อง

ดั้งเดิมจะเรียกว่า วรรณยุกต์ A1, B1, C1 และ D1 ส่วนวรรณยุกต์ที่มีการแยกเสียงเป็นสองทางด้วยอิทธิพลของพยัญชนะต้นก้องดั้งเดิมจะเรียกว่าวรรณยุกต์ A2, B2, C2 และ D2 (Pittayawat 2009) สรุปได้ดังนี้

วรรณยุกต์ดั้งเดิม พยัญชนะต้นก้อง พยัญชนะต้นก้องที่ 1 พยัญชนะต้นก้องที่ 2 พยัญชนะต้นก้องที่ 3 พยัญชนะต้นก้องที่ 4	พยางค์เป็น			พยางค์ตาย	
	A ไม่มีรูป วรรณยุกต์ กำกับ	B รูปวรรณยุกต์ ไม้เอก	C รูปวรรณยุกต์ ไม้โท	DL พยางค์ตาย สระยาว	DS พยางค์ตาย สระสั้น
พยัญชนะต้นก้องที่ 1	1	3	5	3	
พยัญชนะต้นก้องที่ 2	A1	B1	C1	D1	
พยัญชนะต้นก้องที่ 3					
พยัญชนะต้นก้องที่ 4	2 A2	4 B2	6 C2	4 D2	

ภาพที่ 20 การแยกเสียงของวรรณยุกต์เป็นสองทางในภาษาไทยโซ่ง

การเรียกชื่อวรรณยุกต์ในงานวิจัยนี้ จะเรียกตาม Gedney (1972) คือ A123, B123, C123, DLDS123 และ A4, B4, C4, DLDS4

5.2 สัทลักษณะของวรรณยุกต์ (Tone characteristics) ของภาษาไทยโซ่ง

ตามที่ได้อธิบายในบทที่ 2 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์สัทลักษณะของวรรณยุกต์ในรายการคำเพื่อทดสอบเสียงวรรณยุกต์ด้วยการฟังจำนวน 80 คำ และหาค่าของระดับเสียงสูงกลางต่ำจากค่าเทียบเคียง (relative value) ของระดับเสียงของผู้ให้ข้อมูลหลักแต่ละคน จากนั้นแสดงระดับเสียงซึ่งเป็นสัทลักษณะของวรรณยุกต์ด้วยเกณฑ์การจำแนกพิสัยระดับเสียงของผู้พูดออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งแสดงด้วยเส้นแสดงระดับเสียง 5 เส้น และบรรยายสัทลักษณะของวรรณยุกต์โดยใช้กราฟเส้นแสดงค่าความถี่มูลฐาน (fundamental frequency curve) และตัวเลข ผลการวิเคราะห์สัทลักษณะของวรรณยุกต์ได้นำไปตรวจสอบกับการวิเคราะห์สัทลักษณะของวรรณยุกต์โดยใช้วิธีการทางกลศาสตร์ กล่าวคือใช้โปรแกรม Cool Edit Pro ในการตัดไฟล์เสียงเป็นคำเดียว จากนั้นใช้โปรแกรมวิเคราะห์คลื่นเสียง Praat วิเคราะห์หาค่าความถี่มูลฐานของวรรณยุกต์ในคำเดียวนั้นๆ ภาพที่ 21-28 แสดงการบรรยายสัทลักษณะของวรรณยุกต์ด้วยตัวเลขจำแนกตามอายุและภูมิภาค โดย G1 หมายถึงวัยสูงอายุ (65 ปีขึ้นไป) G2 หมายถึงวัยกลางคน (45-55 ปี) และ G3 หมายถึงวัยหนุ่มสาว (18-35 ปี) และตารางที่ 21 สรุปรวมการบรรยายสัทลักษณะของวรรณยุกต์ด้วยตัวเลขจำแนกตามอายุและภูมิภาค

	A	B	C	DL	DS
เสียงเสียดแทรกไม่ก้อง	G1 [23]	G1 [14]	G1 [33?]	G1 [14]	G1 [24]
เสียงหยุดไม่พ่นลมไม่ก้อง	G2 [212]	G2 [214]	G2 [21?]	G2 [24]	G2 [35]
เสียงก้องนำด้วยการกักที่เส้นเสียง	G3 [312]	G3 [315]	G3 [31?]	G3 [314]	G3 [24]
เสียงก้อง	G1 [242]	G1 [33]	G1 [21?]	G1 [22]	G1 [22]
	G2 [232]	G2 [33]	G2 [31]	G2 [22]	G2 [22]
	G3 [232]	G3 [22]	G3 [31]	G3 [33]	G3 [33]

ภาพที่ 21 การแปรของวรรณยุกต์ตามอายุ ที่ ต.ดอนยายหอม อ.เมือง จ.นครปฐม

	A	B	C	DL	DS
เสียงเสียดแทรกไม่ก้อง	G1 [13]	G1 [15]	G1 [22?]	G1 [15]	G1 [25]
เสียงหยุดไม่พ่นลมไม่ก้อง	G2 [213]	G2 [214]	G2 [31?]	G2 [213]	G2 [23]
เสียงก้องนำด้วยการกักที่เส้นเสียง	G3 [212]	G3 [215]	G3 [31?]	G3 [214]	G3 [24]
เสียงก้อง	G1 [243]	G1 [33]	G1 [31?]	G1 [33]	G1 [44]
	G2 [232]	G2 [22]	G2 [31]	G2 [22]	G2 [22]
	G3 [243]	G3 [22]	G3 [31]	G3 [22]	G3 [22]

ภาพที่ 22 การแปรของวรรณยุกต์ตามอายุ ที่ ต.ดอนพุทรา อ.ดอนตูม จ.นครปฐม

	A	B	C	DL	DS
เสียงเสียดแทรกไม่ก้อง	G1 [23]	G1 [25]	G1 [31?]	G1 [212]	G1 [23]
เสียงหยุดไม่พ่นลมไม่ก้อง	G2 [23]	G2 [25]	G2 [21?]	G2 [212]	G2 [24]
เสียงก้องนำด้วยการกักที่เส้นเสียง	G3 [313]	G3 [325]	G3 [32?]	G3 [323]	G3 [34]
เสียงก้อง	G1 [452]	G1 [22]	G1 [21?]	G1 [22]	G1 [33]
	G2 [243]	G2 [33]	G2 [32?]	G2 [22]	G2 [33]
	G3 [242]	G3 [33]	G3 [21?]	G3 [33]	G3 [33]

ภาพที่ 23 การแปรของวรรณยุกต์ตามอายุ ที่ ต. ดอนมะเกลือ อ.อุทุมพร จ.สุพรรณบุรี

	A	B	C	DL	DS
เสียงเสียดแทรกไม่ก้อง	G1 [23]	G1 [24]	G1 [22?]	G1 [23]	G1 [23]
เสียงหยุดไม่พ่นลมไม่ก้อง	G2 [213]	G2 [24]	G2 [31?]	G2 [25]	G2 [25]
เสียงก้องนำด้วยการกักที่เส้นเสียง	G3 [214]	G3 [215]	G3 [22?]	G3 [214]	G3 [34]
เสียงก้อง	G1 [34]	G1 [33]	G1 [21?]	G1 [33]	G1 [33]
	G2 [34]	G2 [33]	G2 [32?]	G2 [33]	G2 [33]
	G3 [34]	G3 [32]	G3 [42?]	G3 [32]	G3 [32]

ภาพที่ 24 การแปรของวรรณยุกต์ตามอายุ ที่ ต. บางกุ้ง อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี

	A	B	C	DL	DS
เสียงเสียดแทรกไม่ก้อง	G1 [212]	G1 [25]	G1 [21?]	G1 [23]	G1 [23]
เสียงหยุดไม่พ่นลมไม่ก้อง	G2 [213]	G2 [25]	G2 [22?]	G2 [213]	G2 [24]
เสียงก้องนำด้วยการกักที่เส้นเสียง	G3 [423]	G3 [425]	G3 [52?]	G3 [423]	G3 [434]
เสียงก้อง	G1 [243]	G1 [33]	G1 [31?]	G1 [33]	G1 [33]
	G2 [24]	G2 [21]	G2 [31?]	G2 [22]	G2 [22]
	G3 [324]	G3 [43]	G3 [43?]	G3 [32]	G3 [43]

ภาพที่ 25 การแปรของวรรณยุกต์ตามอายุ ที่ ต. แก้มอ้น อ.จอมบึง จ.ราชบุรี

	A	B	C	DL	DS
เสียงเสียดแทรกไม่ก้อง	G1 [213]	G1 [215]	G1 [21?]	G1 [24]	G1 [24]
เสียงหยุดไม่พ่นลมไม่ก้อง	G2 [212]	G2 [214]	G2 [31?]	G2 [212]	G2 [34]
เสียงก้องนำด้วยการกักที่เส้นเสียง	G3 [212]	G3 [215]	G3 [31?]	G3 [214]	G3 [324]
เสียงก้อง	G1 [243]	G1 [33]	G1 [31?]	G1 [33]	G1 [33]
	G2 [343]	G2 [32]	G2 [343?]	G2 [33]	G2 [44]
	G3 [24]	G3 [32]	G3 [31]	G3 [32]	G3 [32]

ภาพที่ 26 การแปรของวรรณยุกต์ตามอายุ ที่ ต. ห้วยยางโทน อ.ปากท่อ จ.ราชบุรี

	A	B	C	DL	DS
เสียงเสียดแทรกไม่ก้อง	G1 [213]	G1 [214]	G1 [21?]	G1 [214]	G1 [34]
เสียงหยุดไม่พ่นลมไม่ก้อง	G2 [213]	G2 [215]	G2 [31?]	G2 [214]	G2 [24]
เสียงก้องนำด้วยการกักที่เส้นเสียง	G3 [213]	G3 [215]	G3 [31?]	G3 [213]	G3 [23]
เสียงก้อง	G1 [241]	G1 [22]	G1 [31?]	G1 [33]	G1 [33]
	G2 [354]	G2 [33]	G2 [41?]	G2 [33]	G2 [33]
	G3 [254]	G3 [32]	G3 [41]	G3 [32]	G3 [22]

ภาพที่ 27 การแปรของวรรณยุกต์ตามอายุ ที่ ต. ยางหย่อง อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี

	A	B	C	DL	DS
เสียงเสียดแทรกไม่ก้อง	G1 [23]	G1 [215]	G1 [22?]	G1 [213]	G1 [24]
เสียงหยุดไม่พ่นลมไม่ก้อง	G2 [213]	G2 [215]	G2[221?]	G2 [214]	G2 [25]
เสียงก้องนำด้วยการกักที่เส้นเสียง	G3 [313]	G3 [315]	G3 [31?]	G3 [214]	G3 [214]
เสียงก้อง	G1 [254]	G1 [221]	G1 [232?]	G1 [221]	G1 [221]
	G2 [342]	G2 [33]	G2 [31?]	G2 [33]	G2 [33]
	G3 [232]	G3 [32]	G3 [31?]	G3 [32]	G3 [32]

ภาพที่ 28 การแปรของวรรณยุกต์ตามอายุ ที่ ต. ห้วยท่าช้าง อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี

ตารางที่ 21 สัณฐานของวรรณยุกต์จำแนกตามอายุและภูมิภาค

วรรณยุกต์	ชื่อสถานที่																								
	นครปฐม						สุพรรณบุรี						ราชบุรี						เพชรบุรี						
	ดอนยายหอม			ดอนพุทรา			ดอนมะเกลือ			บางกุ้ง			แก้มอัน			ห้วยยางโทน			ยางหย่อง			ห้วยท่าช้าง			
	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	
A123	23	212	312	13	213	212	23	23	313	13	213	214	212	213	423	213	212	212	213	213	213	23	213	313	
A4	242	232	232	243	232	243	452	243	242	34	34	34	243	24	324	243	343	24	241	354	354	354	342	232	
B123	14	214	315	15	214	215	25	25	325	24	24	215	25	25	425	215	214	215	214	215	215	215	215	315	
B4	33	33	22	33	22	22	22	33	33	33	33	32	33	21	43	33	32	32	22	33	32	221	33	32	
C123	33/	21/	31/	22/	31/	31/	31/	21/	32/	22/	31/	22/	21/	22/	52/	21/	31/	31/	21/	31/	31/	22/	221/	31/	
C4	21/	31	31	31/	31	31	21/	32/	21/	21/	32	42/	31/	31/	43/	31/	343/	31	31/	41/	41	232/	31/	31/	
DL123	14	24	314	15	213	214	212	212	323	23	25	214	23	213	423	24	212	214	214	214	213	213	214	214	
DL4	22	22	33	33	22	22	22	22	33	33	33	32	33	22	32	33	33	32	33	33	32	221	33	32	
DS123	24	35	24	25	23	24	23	24	34	23	25	34	23	24	434	24	24	324	34	24	23	24	25	214	
DS4	22	22	33	44	22	22	33	33	33	33	33	32	33	22	43	33	44	32	33	33	32	221	33	32	

ในตอนต่อไปจะบรรยายสัญลักษณ์หรือลักษณะทางสัทศาสตร์ของวรรณยุกต์ทั้ง 6
วรรณยุกต์พร้อมกับแสดงกราฟเส้น (line graphs) ของวรรณยุกต์

วรรณยุกต์ที่ 1: A123 กลาง-ตก-ขึ้น (mid falling rising)

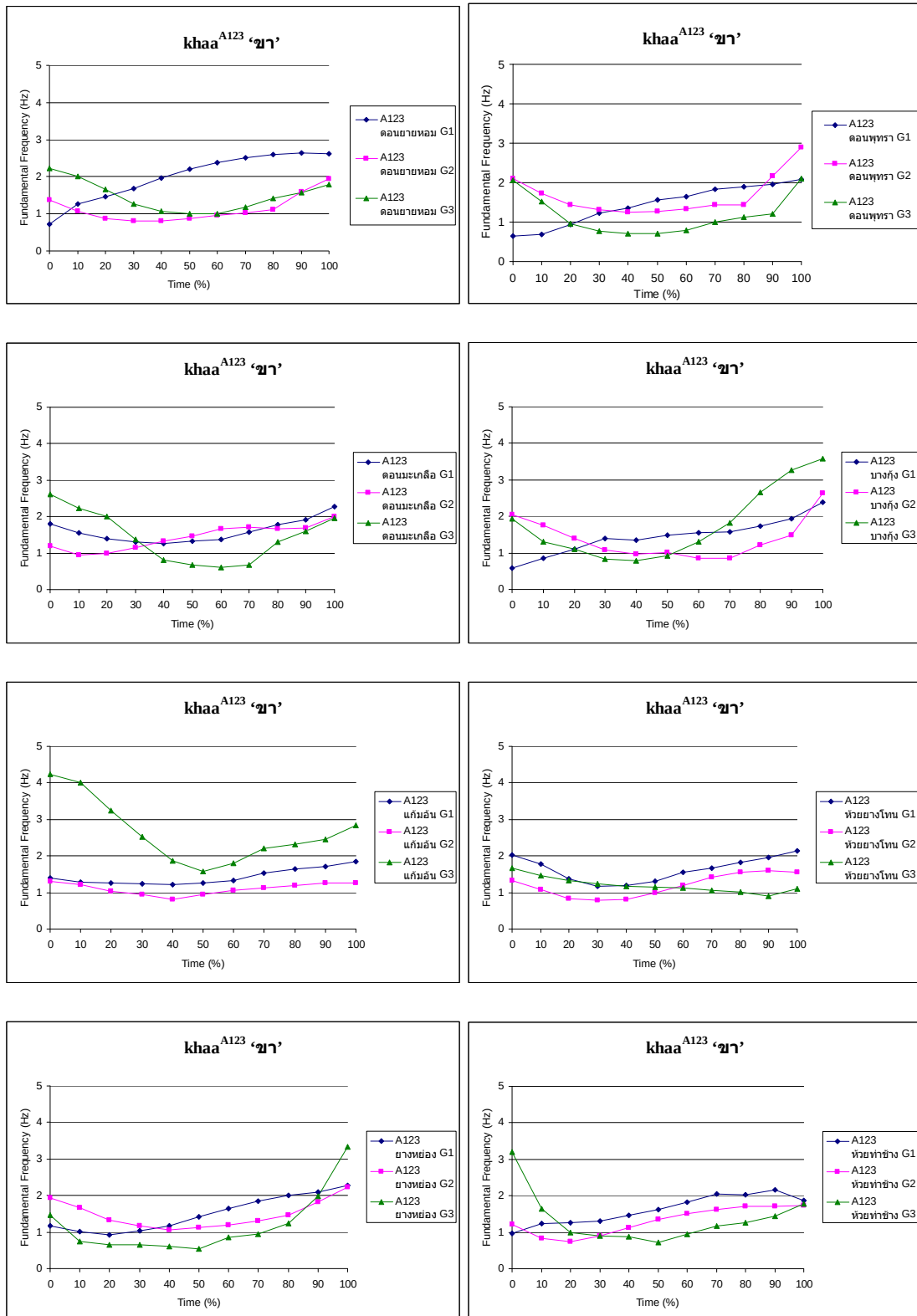
วรรณยุกต์ A123 คือวรรณยุกต์กลาง ตก และขึ้น มีสัญลักษณ์ 2 แบบคือ

สัญลักษณ์แบบที่ 1 212/312/213/313/214/423

สัญลักษณ์แบบที่ 2 13/23

ผู้บอกภาษาร้อยละ 79 ออกเสียงแบบที่ 1 ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่เริ่มต้นด้วยระดับกลางต่ำ
กลาง หรือกลางสูง และตกลงที่ระดับต่ำหรือกลางต่ำ จากนั้นขึ้นสูงไปที่ระดับกลางต่ำ กลาง หรือ
กลางสูง สัญลักษณ์แบบที่ 2 เป็นสัญลักษณ์ต่ำหรือกลางต่ำขึ้น

ผู้บอกภาษาวัยสูงอายุส่วนใหญ่จะออกเสียงแบบที่ 1 ยกเว้นที่จังหวัดราชบุรีและตำบลยาง
ห้อย จังหวัดเพชรบุรีที่ออกเสียงเป็นแบบที่ 2 ส่วนผู้บอกภาษาวัยกลางคนและวัยรุ่นสาวทุกคน
ยกเว้นที่ตำบลดอนมะเกลือ จังหวัดสุพรรณบุรี ออกเสียงแบบที่ 2 น่าสังเกตว่าผู้บอกภาษาวัยหนุ่ม
สาวที่ตำบลแก้มอัน จังหวัดราชบุรีออกเสียงแบบที่ 2 ที่มีจุดเริ่มต้นในระดับที่สูงกว่าทุกกลุ่มอายุคือ
[423] ภาพที่ 29 แสดงกราฟเส้นของวรรณยุกต์ที่ 1

ภาพที่ 29 วรรณยุกต์ 1: A123 กลางต่ำ/ต่ำ ขึ้น (Lower-mid/low rising)

วรรณยุกต์ที่ 2: A4 กลางขึ้นตก (mid rising falling)

วรรณยุกต์ A4 คือวรรณยุกต์กลางต่ำขึ้นตก มีสัทลักษณะ 3 แบบคือ

สัทลักษณะแบบที่ 1 232/243/242/241/343/342/354/452

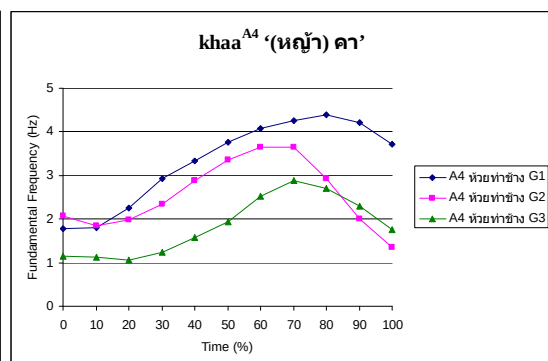
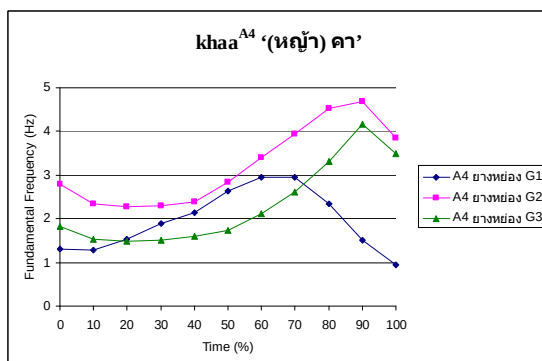
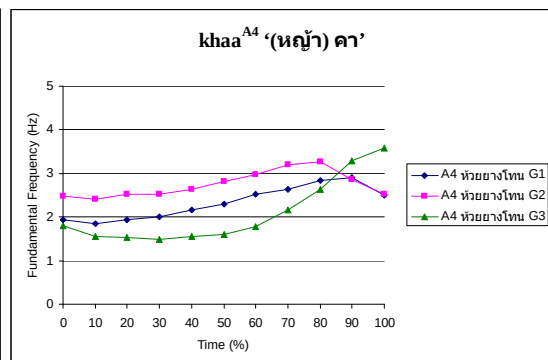
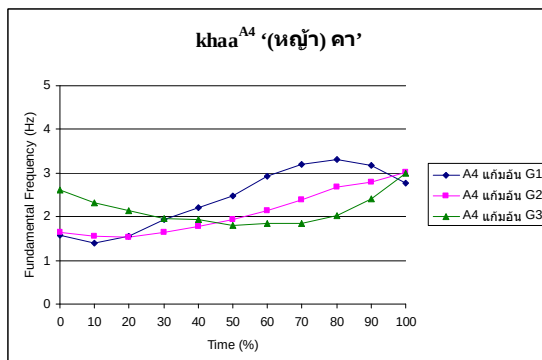
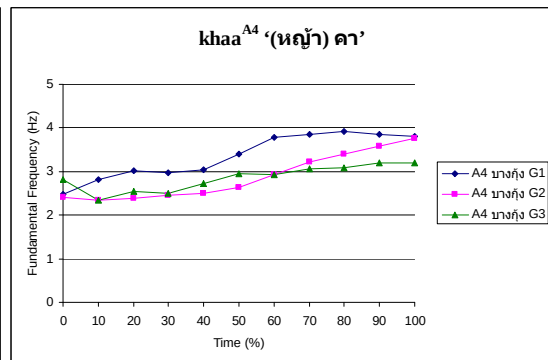
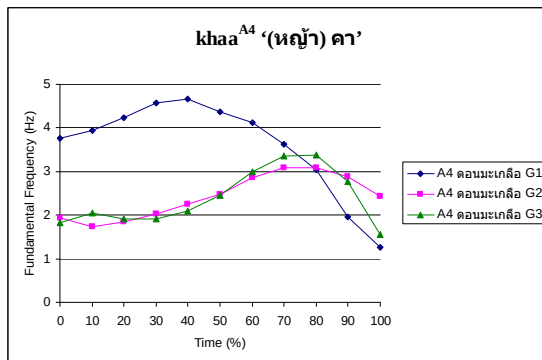
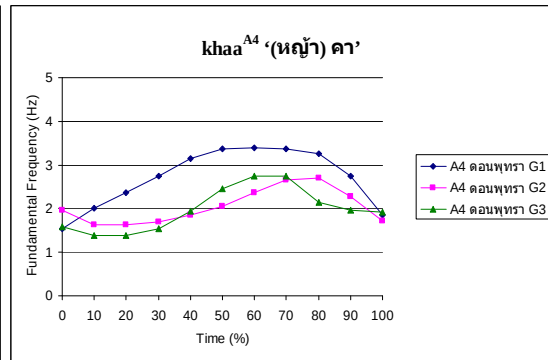
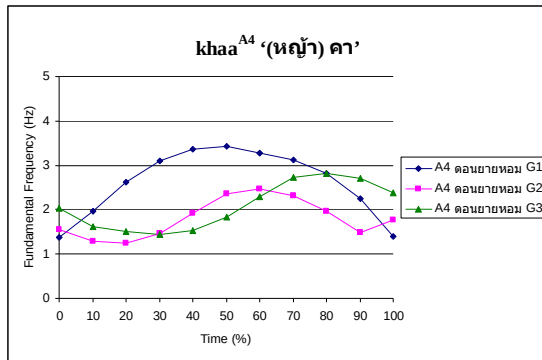
สัทลักษณะแบบที่ 2 24/34

สัทลักษณะแบบที่ 3 324

ผู้บอกภาษาร้อยละ 79 ของจำนวนผู้บอกภาษาทั้งหมดจะใช้สัทลักษณะแบบที่ 1 ซึ่งเป็นสัทลักษณะที่มีจุดเริ่มต้นที่ระดับกลางต่ำ กลาง หรือ กลางสูง และขึ้นไปสู่ระดับกลาง กลางสูง หรือสูง จากนั้นลงต่ำที่ระดับต่ำ กลางต่ำ กลาง หรือกลางสูง สัทลักษณะที่พบมากที่สุดคือสัทลักษณะกลางต่ำ ขึ้นสู่ระดับกลางหรือกลางสูงและตกลงที่ระดับกลางต่ำหรือกลาง [232/243]

ผู้บอกภาษาทุกวัยที่ตำบลบางกุ้ง จังหวัดสุพรรณบุรีใช้สัทลักษณะแบบที่ 2 คือ [34] ส่วนผู้บอกภาษาวัยกลางคนที่ตำบลแก้มอัน และผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวที่ตำบลห้วยยางโทน จังหวัดราชบุรีใช้สัทลักษณะที่คล้ายคลึงกันคือ [24]

ผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวที่ตำบลแก้มอัน จังหวัดราชบุรีใช้สัทลักษณะของวรรณยุกต์ที่แตกต่างจากที่อื่นๆคือใช้สัทลักษณะที่เริ่มต้นด้วยเสียงกลางตกลงที่กลางต่ำ จากนั้นขึ้นไปสู่ระดับกลางสูง [324] ภาพที่ 30 แสดงกราฟเส้นของวรรณยุกต์ที่ 2

ภาพที่ 30 วรรณยุกต์ 2: A4 กลางต่ำ ขึ้น ตก (Lower-mid rising falling)

วรรณยุกต์ที่ 3: B123 DL123 DS123 กลางต่ำ-ตก-ขึ้นสูง (lower-mid falling high-rising)

วรรณยุกต์ B123 คือวรรณยุกต์กลางต่ำ ตก ขึ้นสูง มีสัทลักษณะ 2 แบบ คือ

สัทลักษณะแบบที่ 1 215/214/315/325/425

สัทลักษณะแบบที่ 2 25/24/15/14

ผู้บอกภาษาจำนวนร้อยละ 67 ของผู้บอกภาษาทั้งหมดใช้สัทลักษณะแบบที่ 1 ซึ่งเป็นสัทลักษณะที่มีจุดเริ่มต้นที่กลางต่ำ กลาง หรือกลางสูง และตกลงที่ระดับต่ำหรือกลางต่ำ จากนั้นขึ้นสูงสู่ระดับสูงหรือกลางสูง สัทลักษณะที่พบมากที่สุดคือสัทลักษณะกลางต่ำตกถึงระดับต่ำและขึ้นสู่ระดับกลางสูงหรือสูง [215/214]

สัทลักษณะแบบที่ 2 เริ่มต้นที่ระดับกลางต่ำหรือต่ำและขึ้นสูงที่ระดับกลางสูงหรือสูง ผู้บอกภาษาวัยสูงอายุจำนวน 5 คนที่จังหวัดนครปฐม จังหวัดสุพรรณบุรี และตำบลแก้มอัน จังหวัดราชบุรี ใช้สัทลักษณะแบบที่ 2 นอกจากนี้ผู้บอกภาษาวัยกลางคนที่จังหวัดสุพรรณบุรี และที่ตำบลแก้มอัน จังหวัดราชบุรีก็ใช้สัทลักษณะแบบที่ 2 เช่นกัน

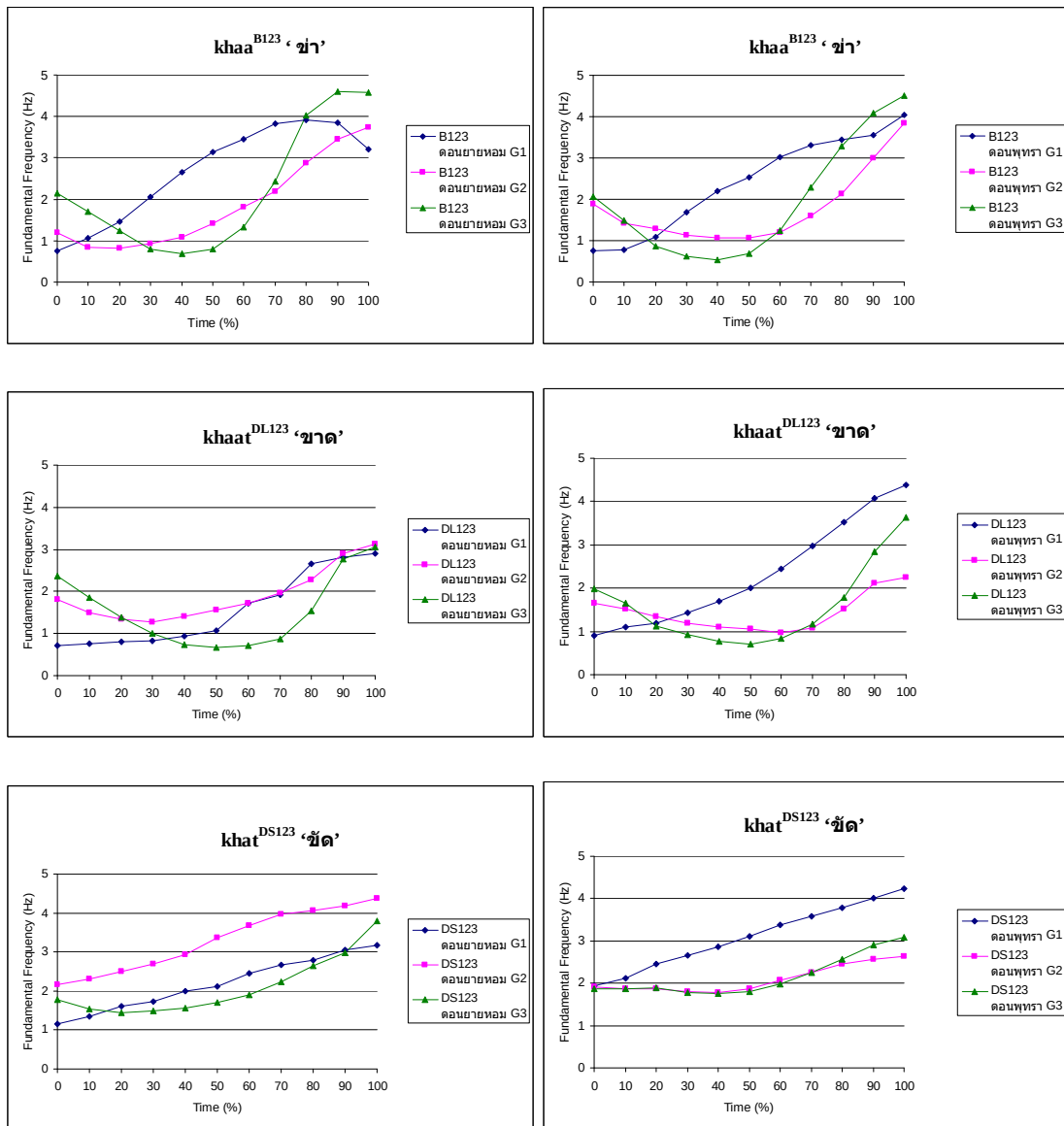
ส่วนวรรณยุกต์ DL123 และ DS123 ก็มีสัทลักษณะคล้ายวรรณยุกต์ B123 โดยมีสัทลักษณะ 2 แบบเช่นกัน จึงจัดเป็นวรรณยุกต์ย่อยของวรรณยุกต์ที่ 3 ดังนี้

สัทลักษณะแบบที่ 1 212/213/214/314/323/324/423/434

สัทลักษณะแบบที่ 2 14/15/23/24/25/34/35

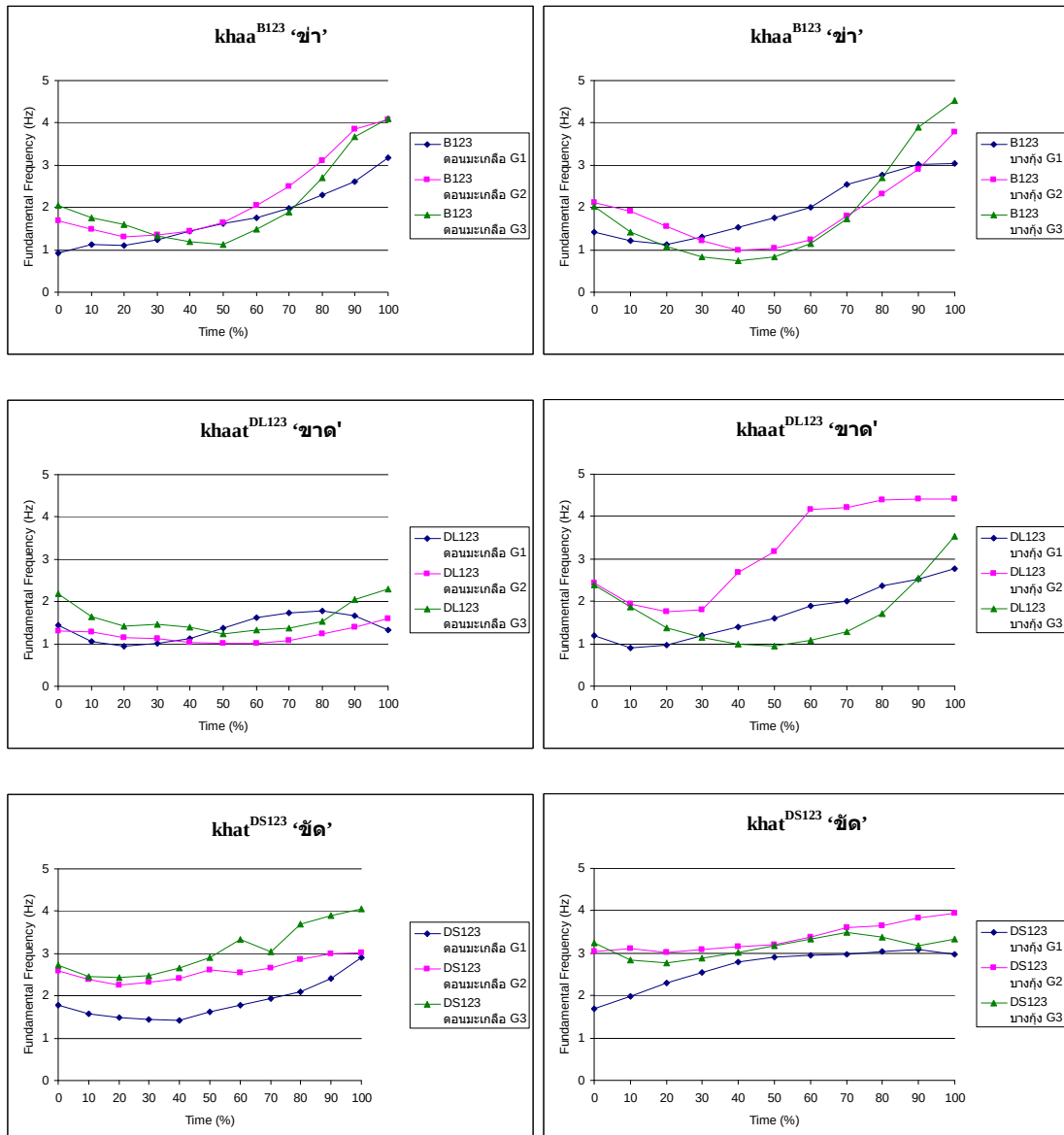
เช่นเดียวกับเสียงวรรณยุกต์ในพยางค์เป็น ผู้บอกภาษาส่วนใหญ่ใช้สัทลักษณะแบบที่ 1 เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวและวัยหนุ่มสาวส่วนใหญ่ใช้สัทลักษณะแบบที่ 1 และผู้บอกภาษาวัยสูงอายุส่วนใหญ่ใช้สัทลักษณะแบบที่ 2 ภาพที่ 31 แสดงกราฟเส้นของวรรณยุกต์ที่ 3

วรรณยุกต์ B123 DL123 DS123 ตำบลอนยายหอม และตำบลอนพุทรา

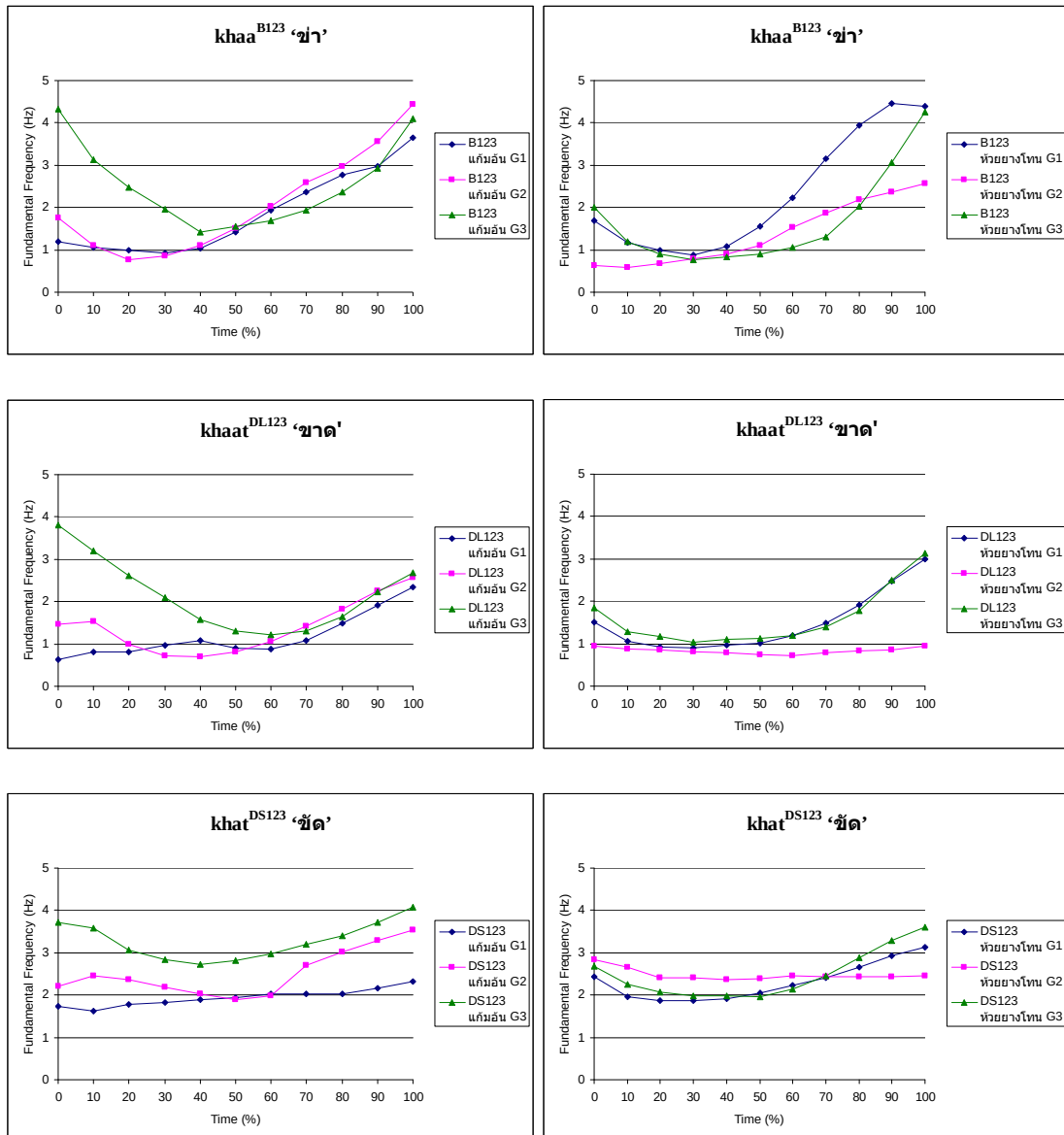
ภาพที่ 31 วรรณยุกต์ 3: B123 DL123 DS123 กลางต่ำ สูง ขึ้น

วรรณยุกต์ B123 DL123 DS123 ตำบลตอนมะเกลือ และตำบลบางกุ้ง

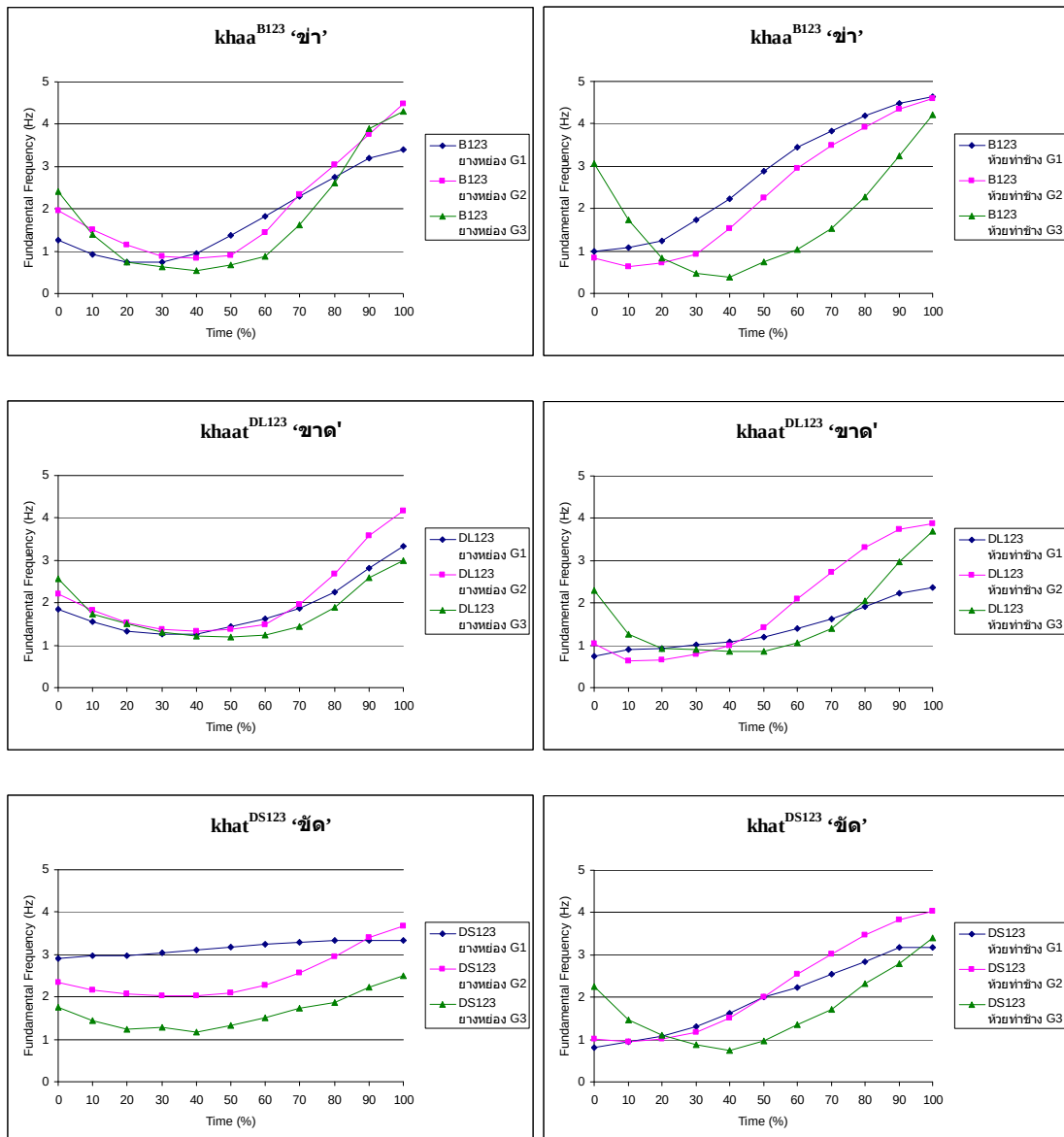
ภาพที่ 31 วรรณยุกต์ 3: B123 DL123 DS123 กลางต่ำ สูง ขึ้น (ต่อ)

วรรณยุกต์ B123 DL123 DS123 ต่ำบลแก้มอ้น และต่ำบลห้วยยางโพน

ภาพที่ 31 วรรณยุกต์ 3: B123 DL123 DS123 กลางต่ำ สูง ขึ้น (ต่อ)

วรรณยุกต์ B123 DL123 DS123 ต่ำกลางหย่อง และต่ำลห้วยท่าช้าง

ภาพที่ 31 วรรณยุกต์ 3: B123 DL123 DS123 กลางต่ำ สูง ขึ้น (ต่อ)

วรรณยุกต์ที่ 4 B4 DL4 DS4 กลางระดับ (mid level)

วรรณยุกต์ B4 คือวรรณยุกต์กลางระดับ มีสัทลักษณะ 2 แบบ คือ

สัทลักษณะแบบที่ 1 33/22

สัทลักษณะแบบที่ 2 32/21/43/221

เนื่องจากผู้บอกภาษาจำนวนร้อยละ 67 ของผู้บอกภาษาทั้งหมดใช้สัทลักษณะแบบที่ 1 คือสัทลักษณะกลางหรือกลางต่ำระดับ จึงใช้สัทลักษณะนี้เป็นสัทลักษณะหลัก ผู้บอกภาษาทุกคนในจังหวัดนครปฐมและสุพรรณบุรี ยกเว้นผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวที่ตำบลบางกุ้ง จังหวัดสุพรรณบุรีใช้สัทลักษณะแบบที่หนึ่ง ในจังหวัดราชบุรี เฉพาะผู้บอกภาษาวัยสูงอายุใช้สัทลักษณะแบบที่ 1 ในจังหวัดเพชรบุรีเป็นจังหวัดเดียวที่ผู้บอกภาษาวัยสูงอายุใช้สัทลักษณะแบบที่ 2 คือ [221] และผู้บอกภาษาวัยกลางคนใช้สัทลักษณะแบบที่ 1 ส่วนสัทลักษณะแบบที่สองซึ่งเป็นเสียงตกส่วนมากจะพบในผู้บอกภาษาวัยกลางคนและวัยหนุ่มสาว

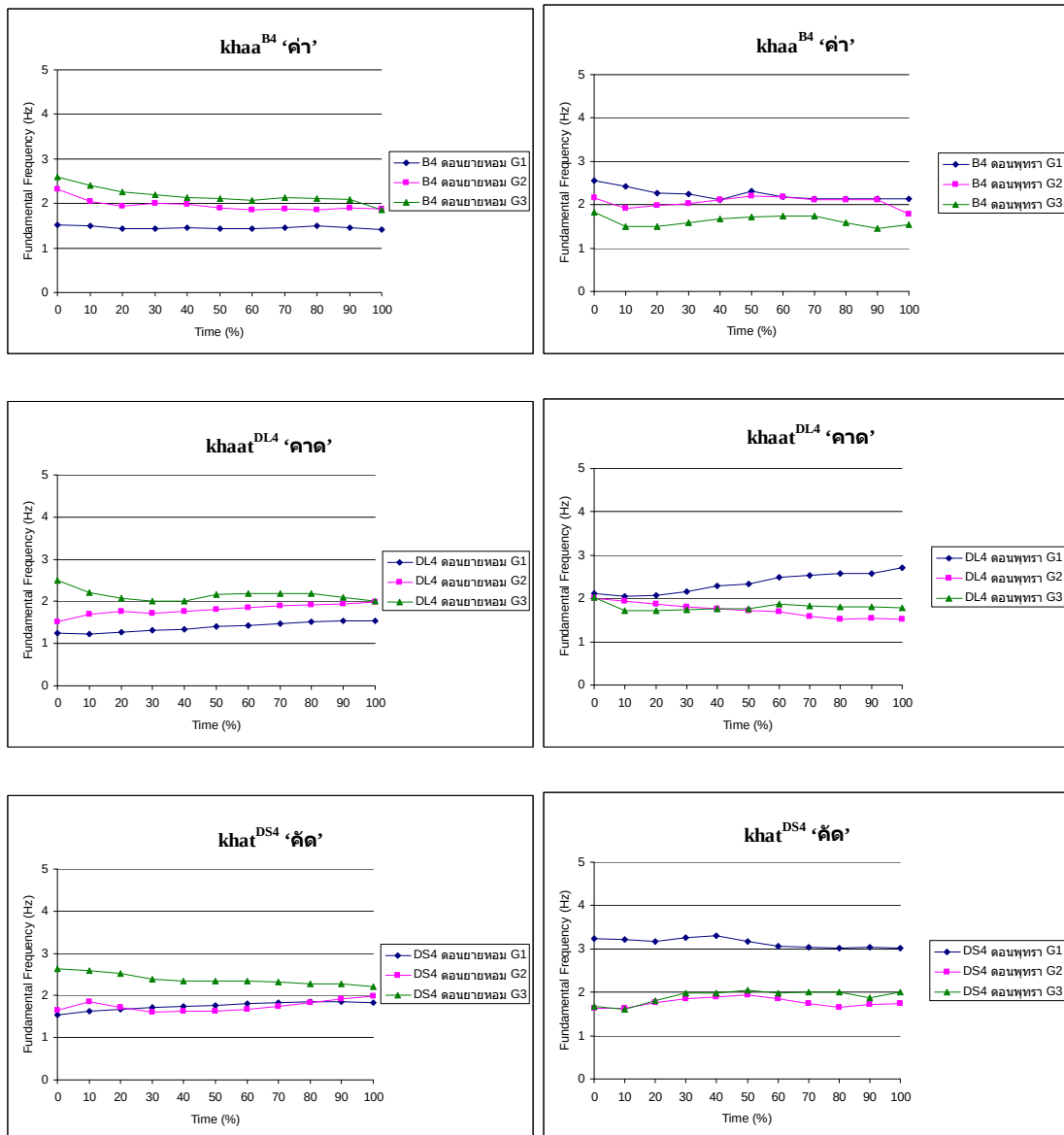
ส่วนวรรณยุกต์ DL4 และ DS4 ก็มีสัทลักษณะคล้ายวรรณยุกต์ B4 โดยมีสัทลักษณะ 2 แบบเช่นกัน จึงจัดเป็นวรรณยุกต์ย่อยของวรรณยุกต์ที่ 4 ดังนี้

สัทลักษณะแบบที่ 1 44/33/22

สัทลักษณะแบบที่ 2 32/43/221

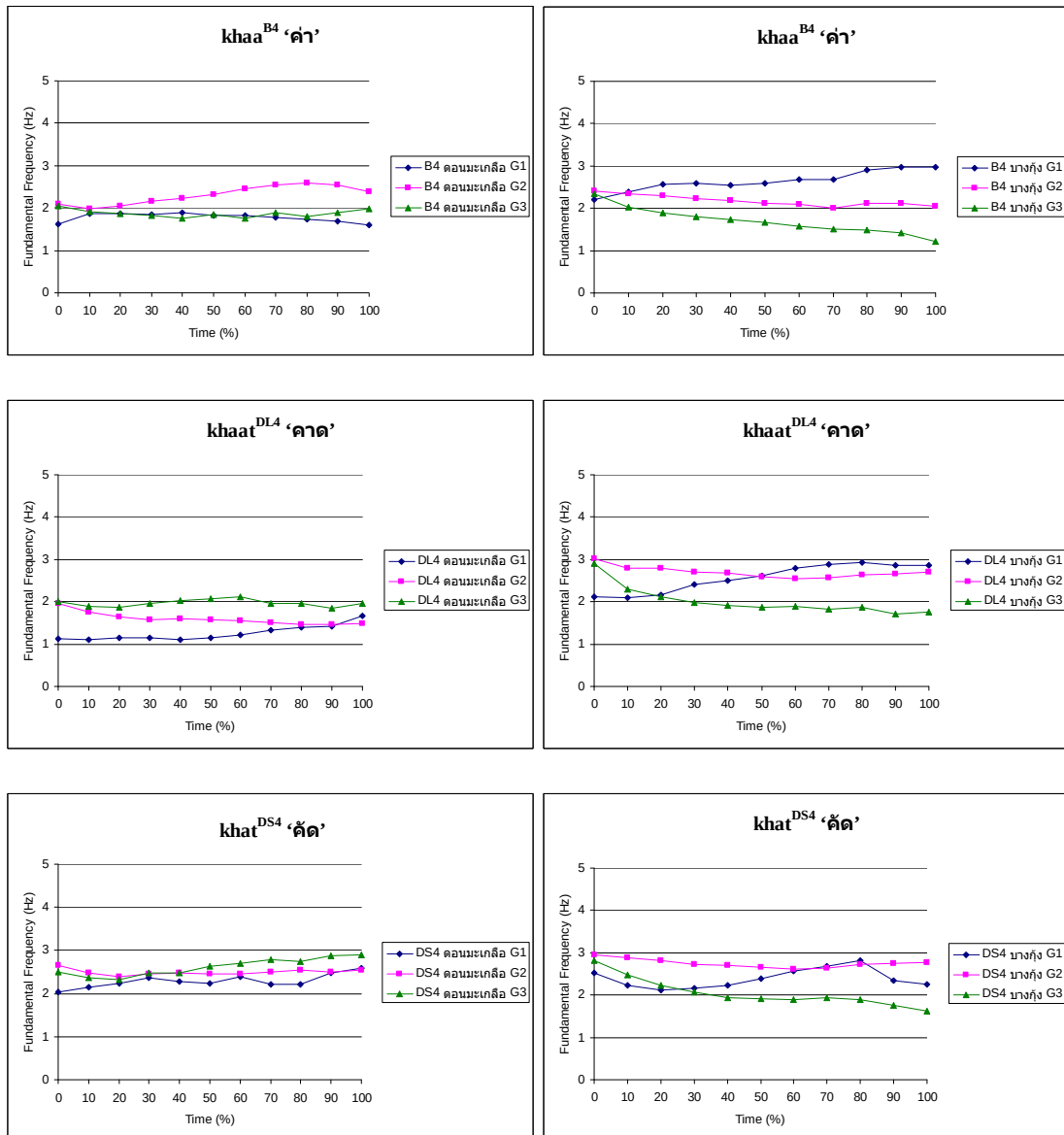
ในทำนองเดียวกับวรรณยุกต์ B4 ผู้บอกภาษาส่วนใหญ่ใช้สัทลักษณะแบบที่ 1 เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้บอกภาษาวัยสูงอายุและวัยกลางคนส่วนใหญ่จะใช้สัทลักษณะแบบที่ 1 ในขณะที่ผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวใช้สัทลักษณะแบบที่ 2 โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวที่จังหวัดเพชรบุรีราชบุรี และที่ตำบลบางกุ้ง จังหวัดสุพรรณบุรี มีผู้บอกภาษาวัยสูงอายุที่ตำบลห้วยท่าช้าง จังหวัดเพชรบุรีเพียงคนเดียวที่ใช้สัทลักษณะแบบที่ 2 คือ [221] ซึ่งตรงกับสัทลักษณะ [221] ของวรรณยุกต์ B4 ภาพที่ 32 แสดงกราฟเส้นของวรรณยุกต์ที่ 4

วรรณยุกต์ B4 DL4 DS4 ตำบลอนยายหอม และตำบลอนพุทรา

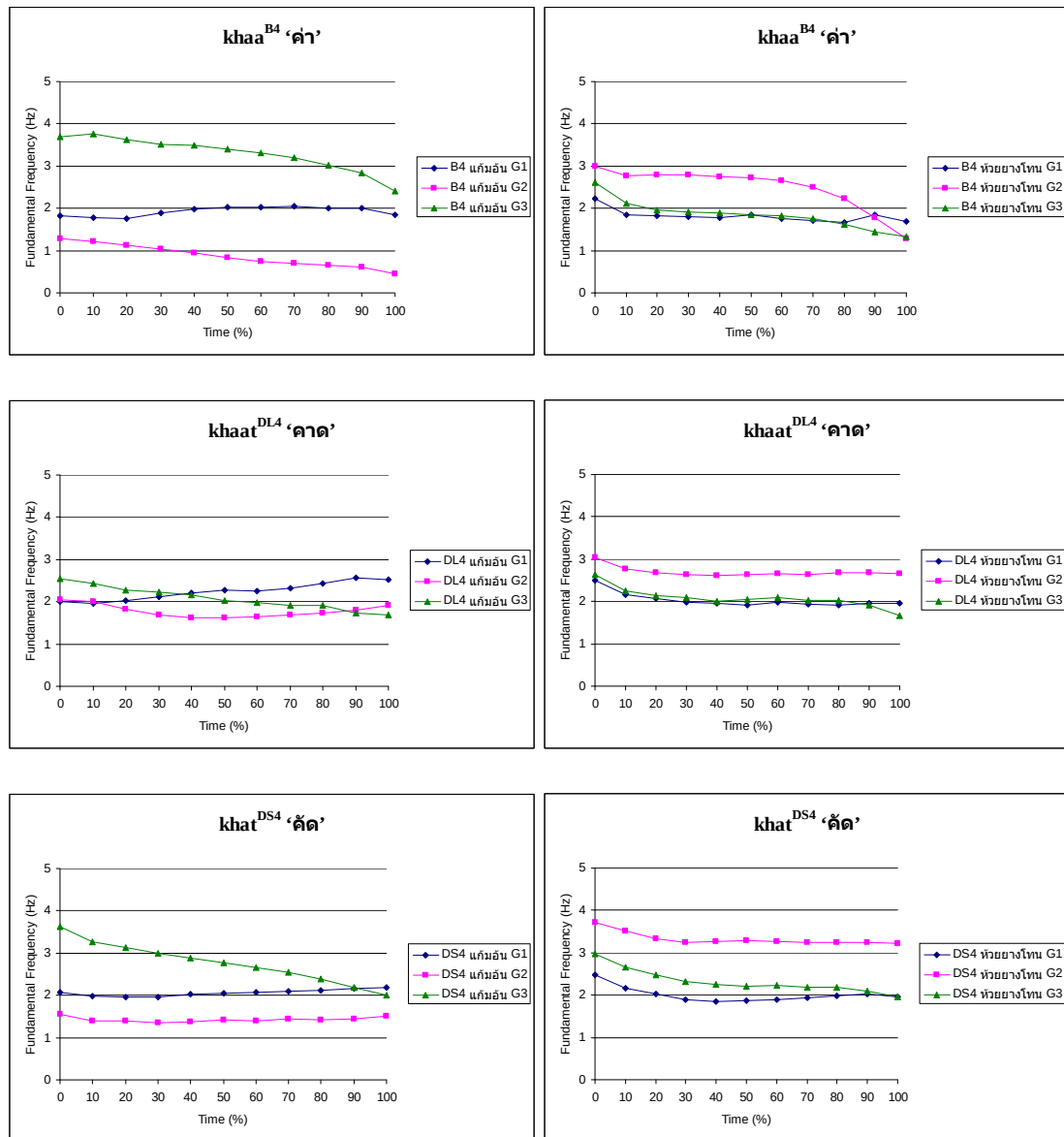
ภาพที่ 32 วรรณยุกต์ 4: B4 DL4 DS4 กลางต่ำ/กลาง ระดับ

วรรณยุกต์ B4 DL4 DS4 ตำบลอนมะเกลือ และตำบลบางกุ้ง

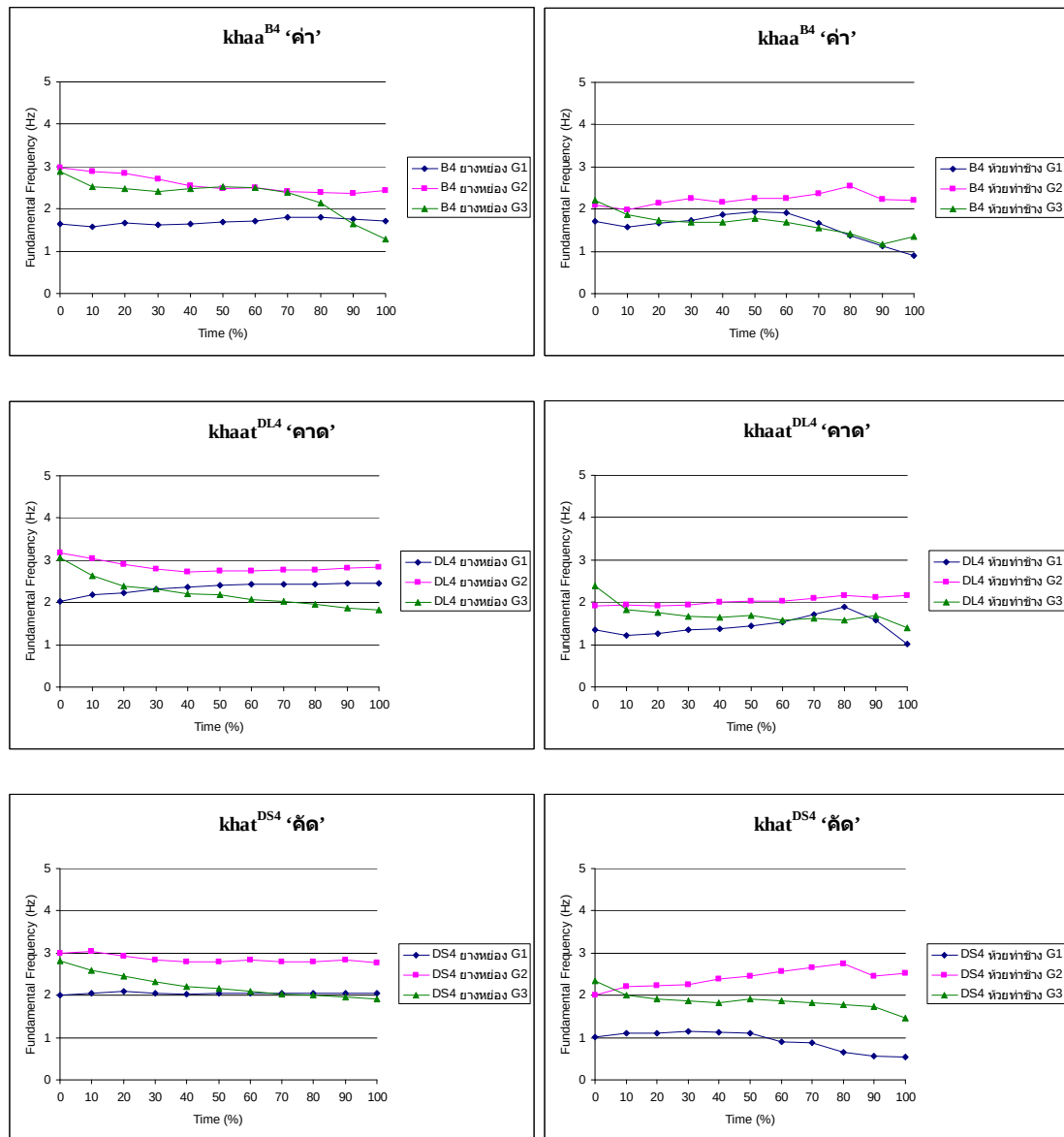
ภาพที่ 32 วรรณยุกต์ 4: B4 DL4 DS4 กลางต่ำ/กลาง ระดับ (ต่อ)

วรรณยุกต์ B4 DL4 DS4 ตำบลแก้มอ้น และตำบลห้วยยางโทน

ภาพที่ 32 วรรณยุกต์ 4: B4 DL4 DS4 กลางต่ำ/กลาง ระดับ (ต่อ)

วรรณยุกต์ B4 DL4 DS4 ตำบลยางหย่อง และตำบลห้วยท่าช้าง

ภาพที่ 32 วรรณยุกต์ 4: B4 DL4 DS4 กลางต่ำ/กลาง ระดับ (ต่อ)

วรรณยุกต์ที่ 5 C123 กลางต่ำ ตก บีบที่เส้นเสียง

(Lower-mid falling with glottalized)

วรรณยุกต์ C123 คือวรรณยุกต์กลางต่ำ ตก และบีบที่เส้นเสียง มีสัทลักษณะ 2 แบบ คือ

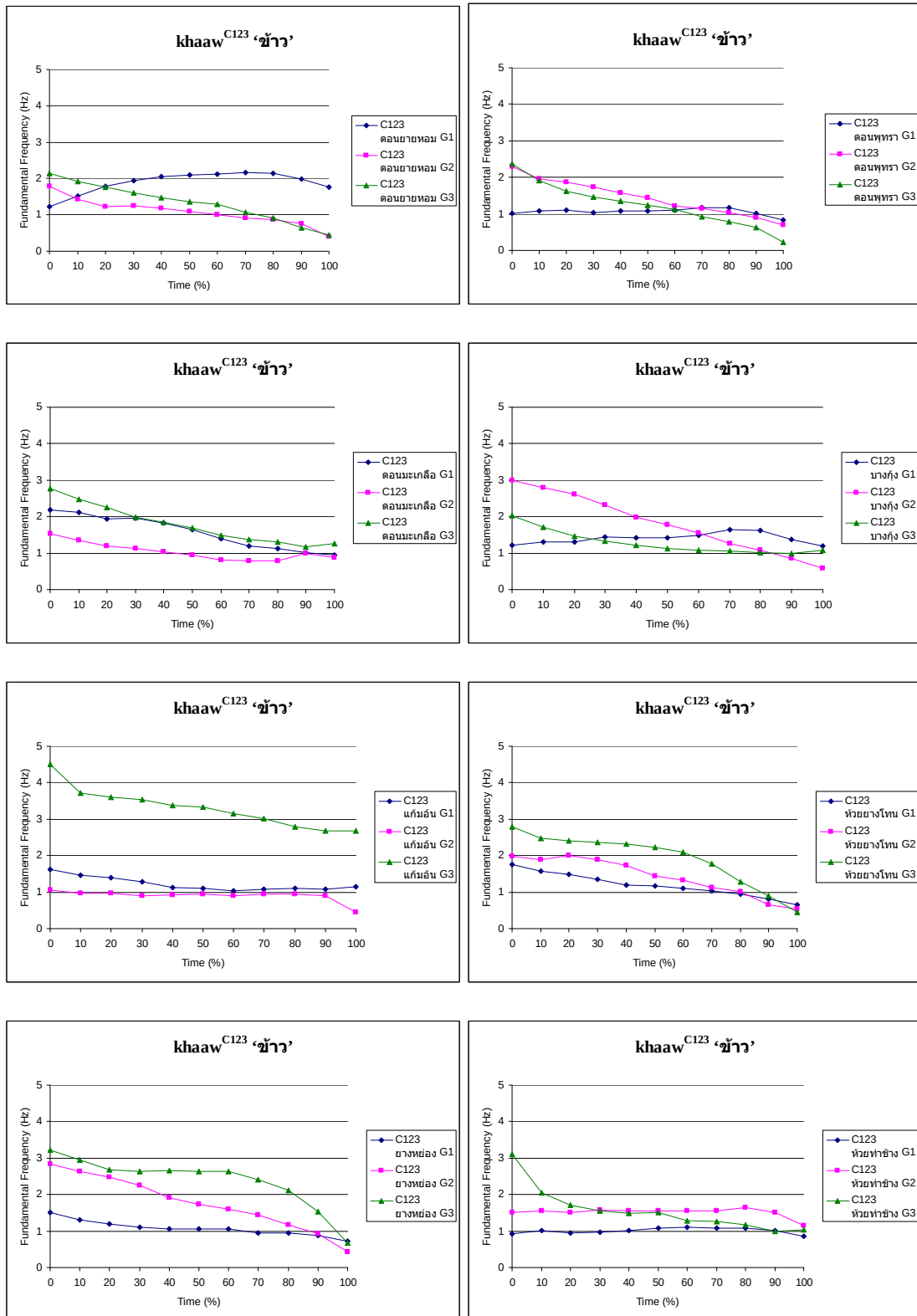
สัทลักษณะแบบที่ 1 21~/31~/52?

สัทลักษณะแบบที่ 2 22~/33?

เนื่องจากผู้บอกภาษาจำนวนร้อยละ 75 ของจำนวนผู้บอกภาษาทั้งหมดออกเสียงสัทลักษณะแบบที่ 1 ซึ่งเป็นวรรณยุกต์กลางต่ำหรือกลาง ตก และบีบที่เส้นเสียง จึงกำหนดให้สัทลักษณะนี้เป็นสัทลักษณะหลัก มีผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวที่ตำบลแก้มอัน จังหวัดราชบุรีที่ออกเสียงสัทลักษณะของวรรณยุกต์เป็นเสียงตกและบีบที่เส้นเสียงเช่นกัน แต่จุดเริ่มต้นเป็นระดับสูง [52?]

สัทลักษณะแบบที่ 2 ส่วนใหญ่จะพบในผู้บอกภาษาวัยสูงอายุ ได้แก่ ผู้บอกภาษาวัยสูงอายุในจังหวัดนครปฐม ที่ตำบลบางกุ้ง จังหวัดสุพรรณบุรีและที่ตำบลห้วยท่าช้าง จังหวัดเพชรบุรี นอกจากนี้ยังพบในวัยหนุ่มสาวที่ตำบลบางกุ้ง จังหวัดสุพรรณบุรี และวัยกลางคนที่ตำบลแก้มอัน จังหวัดราชบุรี

เป็นที่น่าสังเกตว่าลักษณะบีบที่เส้นเสียงยังคงอยู่กับวรรณยุกต์ C123 ในผู้บอกภาษาทุกวัยและทุกภูมิภาค ภาพที่ 5 แสดงสัทลักษณะของวรรณยุกต์ที่ 5 C123 ภาพที่ 33 แสดงกราฟเส้นของวรรณยุกต์ที่ 5

ภาพที่ 33 วรรณยุกต์ 5: C123 กลาง/กลางต่ำ ตก บีบที่เส้นเสียง

(Mid/lower-mid falling with glottalized)

วรรณยุกต์ที่ 6 C4 กลาง ตก ปิ๊บที่เส้นเสียง (mid falling with glottalized)

วรรณยุกต์ C4 คือวรรณยุกต์กลาง ตก และปิ๊บที่เส้นเสียง มีสัทลักษณะ 3 แบบ คือ

สัทลักษณะแบบที่ 1 31?/32?/43?/42?/41?/21?

สัทลักษณะแบบที่ 2 31/41

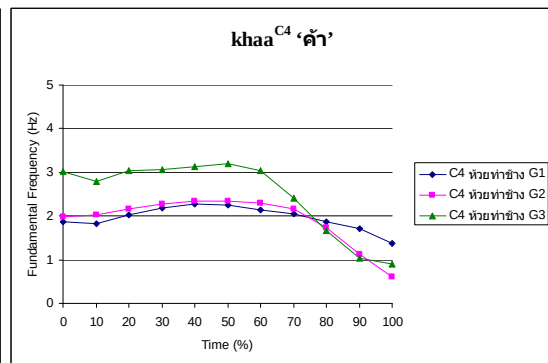
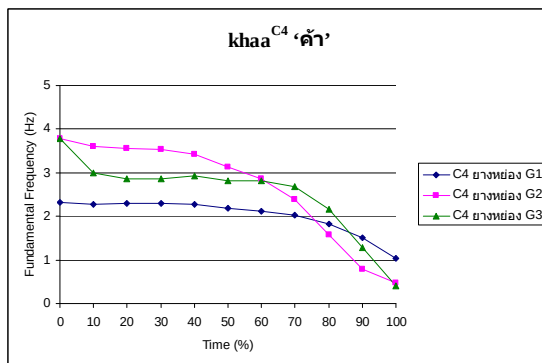
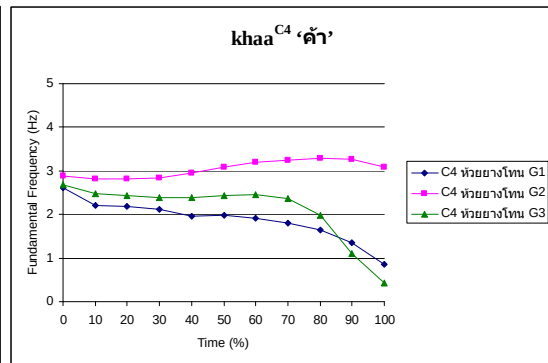
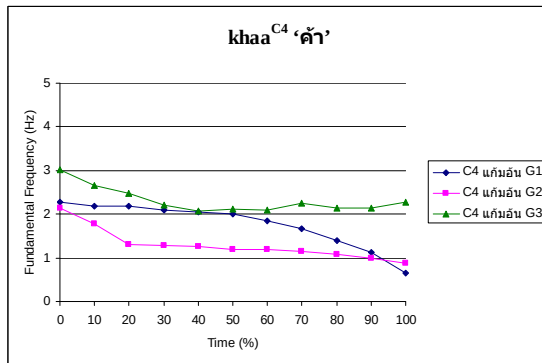
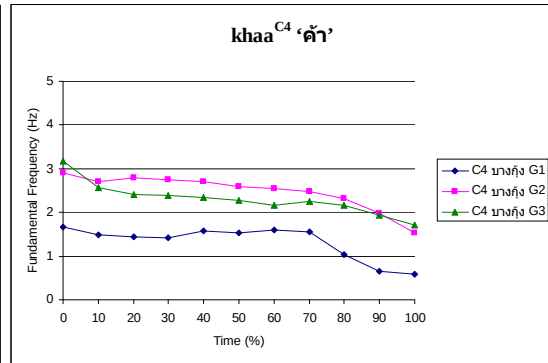
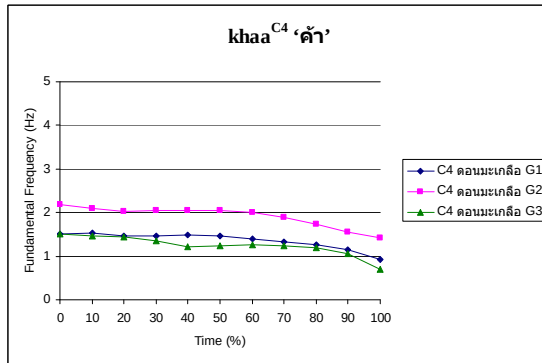
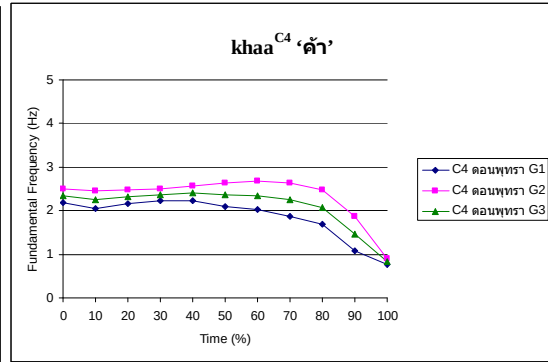
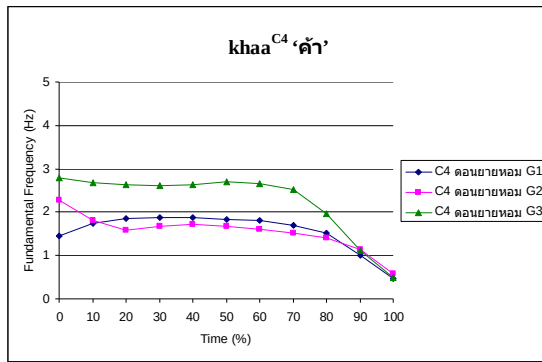
สัทลักษณะแบบที่ 3 343?/232?

ผู้บอกภาษาจำนวนร้อยละ 83 ของจำนวนผู้บอกภาษาทั้งหมดใช้สัทลักษณะที่เริ่มต้นด้วยเสียงกลางหรือกลางสูง ตก และผู้บอกภาษาจำนวนร้อยละ 75 ใช้สัทลักษณะที่ปิ๊บที่เส้นเสียง จึงกำหนดให้สัทลักษณะกลาง ตก ปิ๊บที่เส้นเสียงเป็นสัทลักษณะหลัก

ผู้บอกภาษาที่ใช้สัทลักษณะแบบที่ 2 ซึ่งไม่มีการปิ๊บที่เส้นเสียงจะเป็นผู้บอกภาษาวัยกลางคน และวัยรุ่นสาว ได้แก่ที่จังหวัดนครปฐม และวัยรุ่นสาวที่ตำบลห้วยยางโทน จังหวัดราชบุรี และตำบลยางหย่อง จังหวัดเพชรบุรี

สำหรับสัทลักษณะแบบที่ 3 มีผู้บอกภาษาเพียง 2 คนใช้ เป็นสัทลักษณะที่มีจุดเริ่มต้นในระดับเดียวกับจุดจบ จัดได้ว่าอยู่ในกลุ่มเสียงตก เช่นกัน

เป็นที่น่าสังเกตว่าสัทลักษณะของวรรณยุกต์ที่ 6 จะคล้ายกับสัทลักษณะของวรรณยุกต์ที่ 5 ดังนั้นจะพบว่าสัทลักษณะของวรรณยุกต์ C123 ของผู้บอกภาษาคนหนึ่ง อาจจะไปตรงกับสัทลักษณะของวรรณยุกต์ C4 ของอีกคนหนึ่ง แต่ในผู้บอกภาษาคนเดียวกันวรรณยุกต์ C123 และ C4 จะต้องแตกต่างกันคนละหน่วยเสียงวรรณยุกต์กัน เช่น ที่ตำบลดอนยายหอม จังหวัดนครปฐม วรรณยุกต์ C123 ของผู้บอกภาษาวัยกลางคน มีสัทลักษณะคือ 21? และวรรณยุกต์ C4 ของผู้บอกภาษาวัยสูงอายุก็มีสัทลักษณะ 21? เช่นกัน แต่วรรณยุกต์ C123 และ C4 ของผู้บอกภาษาแต่ละคนจะต่างกัน กล่าวคือผู้บอกภาษาวัยกลางคนมีสัทลักษณะของวรรณยุกต์ C4 เป็น [31] ในขณะที่ผู้บอกภาษาวัยสูงอายุมีสัทลักษณะของวรรณยุกต์ C123 เป็น [33?] ภาพที่ 34 แสดงกราฟเส้นของวรรณยุกต์ที่ 6

ภาพที่ 34 วรรณยุกต์ 6: C4 กลาง ตก (mid falling)

5.3 สัทลักษณะของวรรณยุกต์ (Tone characteristics) ของภาษาไทยดำ

วรรณยุกต์ที่ 1 A123 กลางระดับ (mid level) [33]

วรรณยุกต์ที่ 2 A4 สูงระดับ (high level) [55]

วรรณยุกต์ที่ 3 B123 กลางขึ้น (high level) [35]

DL123/DS123 กลางต่ำขึ้น (lower-mid rising) [24]

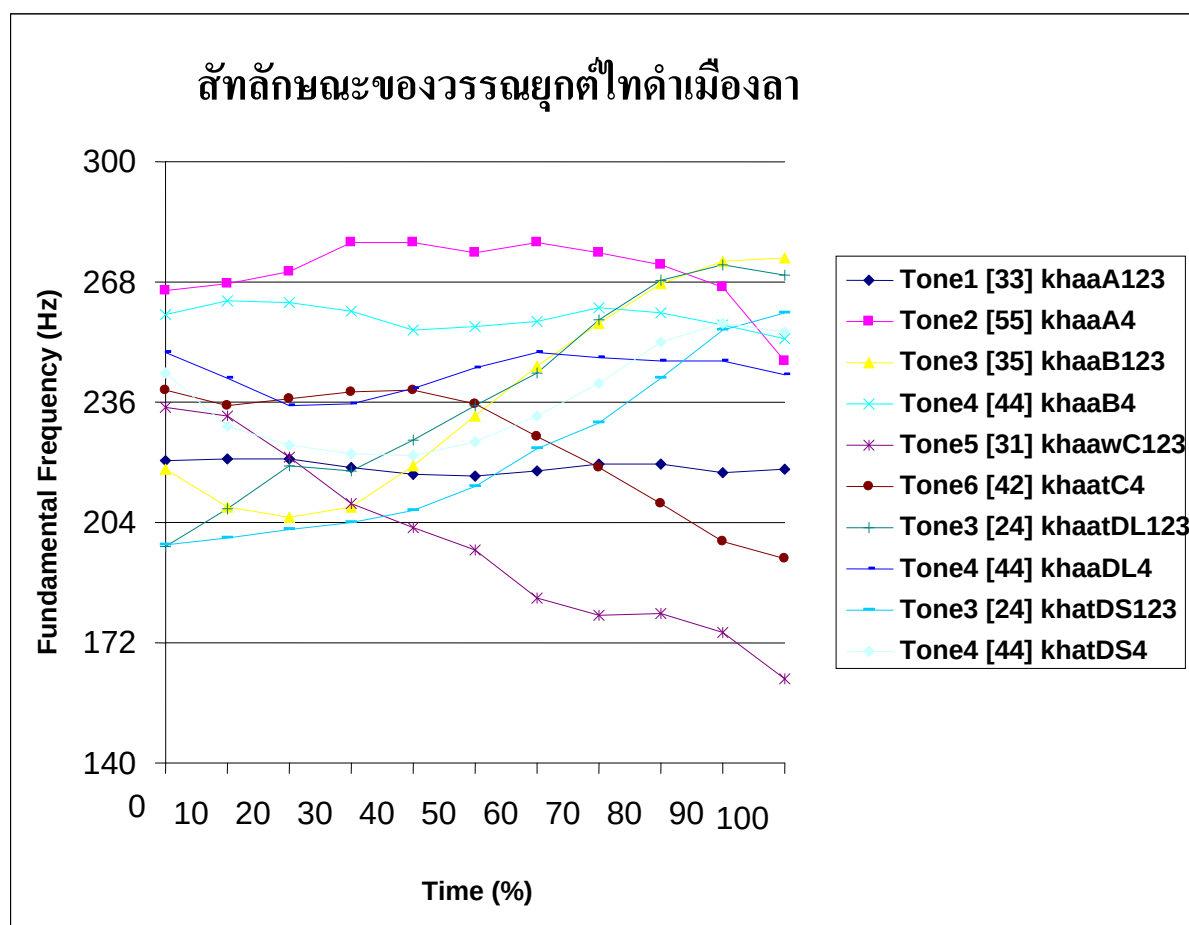
วรรณยุกต์ที่ 4 B4 กลางสูงระดับ (higher-mid level) [44]

DL4/DS4 กลางสูงระดับ (higher-mid level) [44]

วรรณยุกต์ที่ 5 C123 กลางตก บีบที่เส้นเสียง (mid falling and glottalized) [31?]

วรรณยุกต์ที่ 6 C4 กลางสูงตก บีบที่เส้นเสียง (higher-mid falling and glottalized) [42?]

สัทลักษณะของวรรณยุกต์ทั้ง 6 แสดงเป็นกราฟเส้นในภาพที่ 35 ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 35 สัทลักษณะของวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียงในไทยดำเมืองลา

5.4 สรุป

ผลการศึกษาการแปรของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยโห่งของผู้พูดสามวัยที่อาศัยอยู่ใน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครปฐม จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดราชบุรี และจังหวัดเพชรบุรีโดยใช้หลักการทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยของ Gedney (1972) พบว่าภาษาไทยโห่งที่พูดใน 4 จังหวัดดังกล่าวมีจำนวนวรรณยุกต์เท่ากันทั้งหมดคือ 6 วรรณยุกต์ โดยมีการแยกเสียงของวรรณยุกต์ระหว่างพยัญชนะ 3 กลุ่มแรก และพยัญชนะกลุ่มที่ 4 ในวรรณยุกต์ดั้งเดิมทุกแบบ การแยกเสียงของวรรณยุกต์เป็นสองทางนี้เกิดจากลักษณะก้องและไม่ก้องของพยัญชนะต้น

วรรณยุกต์ทั้ง 6 วรรณยุกต์ต่างก็มีรูปแปรซึ่งมีความแตกต่างทางสัทลักษณะเพียงเล็กน้อย จึงได้มีการกำหนดสัทลักษณะหลักของวรรณยุกต์โดยใช้หลักเกณฑ์ว่าสัทลักษณะใดที่ปรากฏมากที่สุดจะจัดให้เป็นสัทลักษณะหลัก สัทลักษณะหลักของวรรณยุกต์ทั้ง 6 วรรณยุกต์มีดังนี้

วรรณยุกต์ที่ 1 (A123) เป็นเสียงวรรณยุกต์กลาง ตก และขึ้น

วรรณยุกต์ที่ 2 (A4) เป็นเสียงวรรณยุกต์กลางต่ำขึ้นตก

วรรณยุกต์ที่ 3 (B123) เป็นเสียงวรรณยุกต์กลางต่ำ ตก ขึ้นสูง

วรรณยุกต์ที่ 4 (B4) เป็นเสียงวรรณยุกต์กลางระดับ

วรรณยุกต์ที่ 5 (C123) เป็นเสียงวรรณยุกต์กลางต่ำ ตก และบีบที่เส้นเสียง

วรรณยุกต์ที่ 6 (C4) เป็นเสียงวรรณยุกต์กลาง ตก และบีบที่เส้นเสียง

สัทลักษณะย่อยของสัทลักษณะหลักทั้ง 6 มีการแปรตามอายุในบางภูมิภาค

สำหรับระบบวรรณยุกต์ของภาษาไทยดำที่เมืองซอนลา พบว่ามีจำนวนวรรณยุกต์เท่ากันคือ 6 วรรณยุกต์ โดยมีเงื่อนไขในการแยกเสียงของวรรณยุกต์เหมือนกับภาษาไทยโห่ง สัทลักษณะของวรรณยุกต์มีความคล้ายคลึงกับภาษาไทยโห่งยกเว้นวรรณยุกต์ A123 และ A4 ซึ่งสัทลักษณะของภาษาไทยดำจะเป็นกลางระดับ [33] และสูงระดับ [55] ตามลำดับ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กันทิมา วัฒนะประเสริฐ และสุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ. 2531. รายงานการวิจัยเรื่องระบบเสียงภาษาลาวของกลุ่ม
น้ำท่าจีน. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กัลยา ดิงศภัทัย, ม.ร.ว. 2525. หน่วยที่ 15 ภาษาและภาษาย่อยในประเทศไทย. เอกสารการสอนชุดวิชา
ภาษาไทย 3 หน่วยที่ 7-15. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กัลยา ดิงศภัทัย, ม.ร.ว. 2533. วรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นเพชรบุรี: การศึกษาเปรียบเทียบวรรณยุกต์ในคำกำกับ
วรรณยุกต์ในถ้อยคำต่อเนื่อง. ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กาญจนา พันธุ์คำ. 2523. ลักษณะเฉพาะด้านเสียงของภาษาลาวในอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์
ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กุลทลีย์ ไวทยะวณิช. 2524. การศึกษาเรื่องศัพท์ภาษาถิ่นใต้จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชาคริต อนันทรารวัน. (2521). ระบบเสียงภาษาไทยดำ หมู่บ้านนาป่าหนาด ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน
จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นันทพร นิลจินดา. 2532. การศึกษาเรื่องคำศัพท์ภาษาญ้อในจังหวัดสกลนคร ปราจีนบุรี และนครพนม.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นิพนธ์ เสนาพิทักษ์. (2523). ผู้ไทยโซ่ง. สารานุกรมไทย 6-36. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรพิทยา.
- ประภาพรรณ เสนีย์ตันติกุล. 2527. การศึกษาเรื่องศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช
และสงขลา. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ปาลีรัฐ ทรัพย์ปรุง. 2537. การแปรของเสียง [h)] ในภาษาถิ่นสงขลาเขตชุมชนเมืองตามปัจจัยทางสังคม.

วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พนิดา เย็นสมุทร. 2524. คำและความหมายในภาษาลาวโซ่ง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พิณรัตน์ อัครวัฒนากุล. 2541. การศึกษาเปรียบเทียบระบบวรรณยุกต์ในภาษาของคน “ลาว” คน “ญ้อ” คน “ผู้ไท” ในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต. ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิณรัตน์ อัครวัฒนากุล. 2546. การเปลี่ยนแปลงของวรรณยุกต์ กรณีศึกษาภาษากลุ่มลาว. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุริยาง္มศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มีวรรณ สิริวัฒน์ และคณะ. 2525. พจนานุกรมภาษาไทยเปรียบเทียบไทยกรุงเทพฯ ไทยเชียงใหม่ ไทยลื้อและไทยดำ. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รพีพร สิทธิ. 2549. การแปรคำศัพท์และวรรณยุกต์ในภาษาถิ่นโคราชตามรุ่นอายุและความสะดวกของการคมนาคม. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รสริน เสือส่อสิทธิ์. 2535. ระบบเสียงภาษาลาวโซ่ง หมู่บ้านดอนเตาอิฐ ตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี. สารนิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

รัชนิ เสนีย์ศรีสันต์. 2526. การศึกษาเปรียบเทียบเสียงและระบบเสียงในภาษาลาวพวนมาบปลาเค้าของผู้พูดที่มีอายุต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2525. พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. นนทบุรี: สหมิตรพรินต์ติ้ง.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2553. พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์: ภาษาศาสตร์ประยุกต์. กรุงเทพฯ: บริษัทรุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977) จำกัด.

เรืองสุข คงทอง. 2549. แนวแบ่งเขตระหว่างภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นใต้ และภาษาผสมไทยถิ่นกลาง-

ไทยถิ่นใต้: การแปรของวรรณยุกต์ตามกลุ่มอายุ. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรรณุช ประพิน. 2539. การศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์ภาษาลาวโซ่ง ในจังหวัดนครปฐม ราชบุรี และเพชรบุรี.
วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วิภาวรรณ อยู่เย็น. 2528. “ไท” หรือ “ลาว” เรียกให้ถูก. *ภาษาและวัฒนธรรม*. ปีที่ 5.1: 72-78.

วิไลลักษณ์ เดชะ. 2530. การศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงของภาษาไทย 6 ภาษาที่พูดในอำเภอท่าตะโก
จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์. 2519. *ภาษาแสก*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์. 2520. *ภาษาผู้ไท*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศิริรัตน์ ชูพันธ์. 2547. การแปรคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยตามถิ่นที่อยู่และอายุของผู้พูด. วิทยานิพนธ์
ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศุภฤกษ์ หอมแก้ว. 2540. การแปรของ [E] ในภาษาไทยถิ่นนครศรีธรรมราช ตามตัวแปรอายุและทัศนคติต่อ
ภาษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมทรง บุรุษพัฒน์ สุจริตลักษณ์ ตีผดุง สุมิตรา สุรัตน์เดชา ปัทมา พัฒน์พงษ์ ณรงค์ อาจสมิติ และพิเชษฐ สี
ตะพงค์. 2554. *การใช้ภาษาและทัศนคติต่อภาษาและการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ใน
ภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: บริษัทสร้างสื่อจำกัด.

สิริ พิงเดช (สุลิ นามแฝง) 2519. *ประวัติลัทธิของผู้ไต่ซังดำ* พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.

สุนทรินทร์ แสงงาม. 2549. การแปรคำศัพท์และวรรณยุกต์ตามกลุ่มอายุและทัศนคติต่อภาษาในภาษาโซ่ง (ไท
ดำ) ที่พูดในอำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต. ภาควิชา
ภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุนิสา กิตติวงษ์ประทีป. 2548. วรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นใต้เกาะสมุย: การแปรตามอายุและถิ่นที่อยู่ของผู้พูด.

วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุพัตรา จิรนนทนาภรณ์, อัญชลี สิงห์น้อย และศิริพร มณีชู. 2546. *ระบบไวยากรณ์ในภาษาไทยโซ่ง*. สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ และกันทิมา วัฒนประเสริฐ. 2539. *วิเคราะห์การใช้คำและการแปรของภาษาของคนสามระดับอายุในชุมชนภาษาลาวลุ่มน้ำท่าจีน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ. 2541. *การจัดกลุ่มภาษาไทยโซ่งโดยใช้เสียงวรรณยุกต์*. *ทอถักอักษร: รวมบทความทางภาษาและวรรณคดีไทย*. ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ. 2547. *แผนที่ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สุวิไล เปรมศรีรัตน์. 2529. *โลกทัศน์ในภาษาขมุ*. *วารสารธรรมศาสตร์* 15.1.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2544. *ภาษาศาสตร์สังคม*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรพันธ์ อุณากรสวัสดิ์. 2536. *ศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงภาษาผู้ไทกับภาษาลาวโซ่ง*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อัญชลี บุรณะสิงห์. 2531. *วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงการใช้คำของคนสามระดับอายุในภาษาไทยโซ่ง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.

เอมอร เชาวนัสวน. 2537. *การศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์ภาษาลาวในจังหวัดนครปฐมและภาษาลาวในแขวงบ่อแก้ว ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ภาษาอังกฤษ

- Bailey, Charles-James N. 1973. The patterning of language variation. In *Varieties of Present-day English*, edited by Richard W. Bailey and Jay L. Robinson, 156-86. New York: Macmillan Company.
- Chamberlain, James R. 1975. A new look at the history and classification of the Tai languages. In *Studies in Tai Linguistics* in Honor of William J. Gedney, edited by Jimmy G. Harris and James R. Chamberlain, 49-66. Bangkok: Central Institute of English Language Office of State Universities.
- Edwards, J. 1997. Language minorities and language maintenance. In *Annual review of applied linguistics*, edited by W. Grabe, pp. 38-40. New York: Cambridge University Press.
- Edwards, Timothy Alan. 2011. Participant reference in Tai Dam narrative discourse. M.A. thesis, Payap University.
- Fippinger, Dorothy. 1971. Kinship terms of the Black Tai people. *Journal of the Siam Society* 2.1: 71-76.
- Fippinger, Jay and Dorothy Fippinger. 1974. Black Tai phoneme, with reference to White Tai. *Anthropological Linguistics* 12.3: 83-95.
- Fippinger, Jay. 1975. Black Tai sentence types: A generative semantics approach. In *Studies in Tai Linguistics*, edited by Jimmy G. Harris and James R. Chamberlain, 130-169. Bangkok: Central Institute of English Language.
- Gedney, William J 1972. A checklist for determining tones in Tai dialects. In *Studies in Linguistics in Honor of George L. Trager*, edited by M. Estellie-Smith. The Hague: Mouton.
- Gedney, William. 1964. A comparative sketch of White, Black and red Tai. *The Social Science Review*. Special number 14: 1-47.

- Givón, Talmy (ed.). 1983. *Topic continuity in discourse*. Amsterdam: John Benjamins.
- Kalaya Tingsabadh. 1980. A phonological study of the Thai language of Suphanburi province. Ph.D. dissertation. University of London.
- Labov, William A. 1972. *Sociolinguistic patterns*. Philadelphia: Blackwell.
- Li Fang Kuei. Li, Fang Kuei. 1960. A tentative classifications of Tai dialects. In *Culture in history essay in honor of Paul Radin*, edited by Stanley Diamond, 951-959. New York: Columbia University Press.
- Li, Fang Kuei. 1977. *A handbook of comparative Tai*. Hawaii: The university press of Hawaii.
- Natthida Chakshuraksha. 2003. Language maintenance and shift in a displaced Tai language: a case study of Black Tai at Nongkhe village, Thailand. Ph.D. dissertation. Mahidol University, Thailand.
- Orapin Maneewong. 1987. A comparative phonological study of Lao Song in Petchaburi and Nakhonpathom provinces. M.A. thesis. Mahidol University.
- Pei, Mario and Frank Gaynor. 1969. *Dictionary of Linguistics*. Totowa, New Jersey: A Littlefield Adams and Co.
- Pittayawat Pittayaporn. 2009. The phonology of Proto-Tai. Ph.D. dissertation. Cornell University.
- Pornpen Tanprasert. 2003. A Language classification of Phuan in Thailand: A study of the tonal system. Ph.D. dissertation. Mahidol University.
- Snyder, Donna Marie. 1995. Variation in Bouyei. MA thesis. The University of Texas at Arlington.
- L. Thongkum, Theraphan. 2002a. *Old Tai Dam (Black Tai) Lexicon*. (Manuscript)
- L-Thongkum, Theraphan. 2002b. Old Tai Dam (Black Tai) and the meanings of ambiguous

words in modern Thai elaborate expressions. Paper presented at the 12th Annual Conference of the Southeast Asian Linguistics Society (SEALS XII) hosted by Northern Illinois University, DeKalb, May 15-17, 2002.

Wipawan Plungsuwan. 1981. A tonal comparison of Tai dialects in Ratchaburi. MA. Thesis. Mahidol University.

ภาคผนวก ก

รายการคำศัพท์ 222 คำ

รายการคำศัพท์ภาษาไทยโซ่ง ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....

แบบสำรวจส่วนบุคคล

วันที่.....

ชื่อนามสกุลผู้ให้ข้อมูล.....อายุ.....ปี เพศ ☐ หญิง ☐ ชาย

อาชีพ.....เบอร์โทรศัพท์.....

ที่อยู่.....

สถานที่เกิด.....

ชื่อนามสกุลผู้ทำการสำรวจ.....

รายการคำศัพท์ (Fippinger and Fippinger 1975)

เลข ที่	อังกฤษ	ไทย	ไทดำ	ไทยโซ่ง
1.	cloud	เมฆ	/piəŋ ² faa ³ /	[me:k ³²]
2.	sun	ดวงอาทิตย์	/taa ¹ ben ⁴ /	[tə ³² wen ⁴⁵²]
3.	moon	เดือน	/biən ¹ /	[buan ²¹⁴]
4.	star	ดาว	/laaw ¹ /	[da:w ²¹⁴]
5.	rainbow	รุ้ง	/to ¹ hun ⁴ /	[hun ⁴⁴¹⁷]
6.	mist	หมอก	/mɔʔ ² kuə ⁶ /	[mɔʔ ⁴⁵]
7.	night	คืน	/kin ⁴ /	[kun ⁴⁵²]
8.	day	วัน	/mi ⁶ /	[wen ⁴⁵²]
9.	hail	ลูกเห็บ	/maaʔ ² hep ² /	[maʔ ⁴⁵ hep ²²⁷]
10.	sea	ทะเล	/nam ⁶ be ³ /	[tʰə ³² le: ⁴⁵²]
11.	stone	ดินดาน	/laan ² /	[da:n ²¹⁴]
12.	mud	โคลน, เลน	/pon ⁴ /	[po:ŋ ⁴⁵²]
13.	dust	ฝุ่น	/xun ² /	[kʰun ²¹⁵]
14.	gold	ทองคำ	/kam ⁴ /	[tɔ:ŋ ⁴⁵² kam ⁴⁵²]
15.	mountain	ภูเขา	/pɔm ¹ pu ⁴ /	[pu: ⁴⁵² kʰaw ²¹⁴]
16.	tree	ต้นไม้	/kɔ ¹ may ⁶ /	[kɔ: ²¹⁴ ma:j ⁴⁴¹⁷]
17.	bark	เปลือก	/nan ¹ /	[puaʔ ⁴⁵]
18.	root	ราก	/haaʔ ⁶ /	[haʔ ³²]
19.	fruit	ผลไม้	/maaʔ ² /	[maʔ ⁴⁵ ma:j ⁴⁴¹⁷]
20.	seed	เมล็ด	/kɛn ² /	[met ³²]
21.	grass	หญ้า	/kɔ ¹ n)aa ³ /	[na: ²²⁷]
22.	rattan	หวาย	/vaay ¹ /	[wa:j ²¹⁴]
23.	areca	หมาก, ลาง	/laan ⁴ /	[maʔ ⁴⁵]
24.	papaya	มะละกอ	/hon ² /	[maʔ ⁴⁵ hon ²¹⁵]
25.	coconut	มะพร้าว	/paaw ⁶ /	[maʔ ⁴⁵ pa:w ⁴⁴¹⁷]
26.	feather	ขน(สัตว์)	/xon ¹ /	[kʰon ²¹⁴ sat ⁴⁵]
27.	egg	ไข่	/say ² /	[saj ²¹⁵]
28.	horn	เขา(สัตว์)	/xaw ¹ /	[kʰaw ²¹⁴ sat ⁴⁵]

เลข ที่	อังกฤษ	ไทย	ไทดำ	ไทยโซ่ง
29.	fish	ปลา	/paa ¹ /	[pa: ²¹⁴]
30.	rabbit	กระต่าย	/thɔ ³ /	[kə ³² ta:j ²¹⁵]
31.	elephant	ช้าง	/caɲ ⁶ /	[tɕa:ɲ ⁴⁴¹⁷]
32.	worm	ไส้เดือน	/liɛn ¹ /	[saj ^{22?} buan ²¹⁴]
33.	spider	แมงมุม	/sin ² saaw ¹ /	[mæ:ɲ ⁴⁵² mum ⁴⁵²]
34.	mosquito	ยุง	/ñuɲ ⁴ /	[ɲuɲ ⁴⁵²]
35.	a fly	แมลงวัน	/mɛɲ ⁴ ɲuən ⁴ /	[mæ:ɲ ⁴⁵² wan ⁴⁵²]
36.	nose	จมูก	/ləɲ ¹ /	[hu: ⁴⁵² laɲ ²¹⁴]
37.	mouth	ปาก	/sop ² /	[sop ⁴⁵]
38.	tooth	ฟัน	/xɛw ³ /	[kʰæw ^{22?}]
39.	hair	ผม	/fom ¹ /	[pʰom ²¹⁴]
40.	neck	คอ	/kɔ ⁴ /	[kɔ: ⁴⁵²]
41.	heart	หัวใจ	/maa ^{2?} huə ¹ chəw ¹ /	[hua ²¹⁴ tɕau ²¹⁴]
42.	abdomen	พุง	/pum ¹ /	[pum ²¹⁴]
43.	palm	อุ้งมือ	/ɔɲ ¹ mi ⁴ /	[ʔuɲ ^{22?} mu: ⁴⁵²]
44.	thigh	ต้นขา	/paan ³ xaa ¹ /	[kok ⁴⁵ kʰa: ²¹⁴]
45.	calf	หน้าแข้ง	/maa ^{2?} kɛɲ ⁵ /	[na: ^{22?} kæɲ ³²]
46.	flesh	เนื้อ	/ñiə ² /	[ɲua ⁴⁴¹⁷]
47.	arm span	วา	/vaa ⁴ /	[wa: ⁴⁵²]
48.	fat	อ้วน	/pi ⁴ /	[pi: ⁴⁵²]
49.	live	อยู่	/hɛɲ ⁴ /	[ju: ²¹⁵]
50.	sick	เจ็บ	/chep ² /	[tɕep ⁴⁵]
51.	breathe	หายใจ	/haa ¹ chəw ¹ /	[ha: ²¹⁴ tɕau ²¹⁴]
52.	hear	ยิน	/ɲin ⁴ /	[ɲin ⁴⁵²]
53.	speak	พูด	/pa ^{2?} /	[pa ^{2?}]
54.	weep	ร้องไห้	/hay ³ /	[hɔɲ ⁴⁴¹⁷ haj ^{22?}]
55.	suck	ดูด	/hut ² /	[du:t ²¹⁵]
56.	spit	ถ่มน้ำลาย	/thom ² nam ⁶ saa ¹ - laay ⁴ /	[buan ^{22?} nam ^{441?} la:j ⁴⁵² /sə ³² la:j ⁴⁵²]
57.	bite	ขบ	/xop ² /	[kʰop ⁴⁵]

เลข ที่	อังกฤษ	ไทย	ไทดำ	ไทยโซ่ง
58.	vomit	ร่าก	/haaʔ ⁵ /	[haʔ ⁴⁵]
59.	smell	ดม	/lom ¹ /	[nom ²¹⁴]
60.	think	คิด	/ŋam ² /	[ŋam ²¹⁵]
61.	know	รู้	/hu ⁶ /	[hu: ⁴⁴¹⁷]
62.	fear	กลัว	/yaan ³ /	[ja:n ²²⁷]
63.	want	อยาก	/ε ² /	[jaʔ ⁴⁵]
64.	walk	เดิน	/n)aan ⁵ tin ¹ /	[na:ŋ ³²]
65.	enter	เข้า	/xaw ³ /	[k ^h aw ²²⁷]
66.	swim	ว่ายน้ำ	/loy ⁴ /	[lo: ^{j452} na:m ⁴⁴¹⁷]
67.	float	ลอย	/fu ⁴ /	[lo: ^{j452}]
68.	push	ผลักใส	/suy ¹ /	[p ^h ak ⁴⁵ saj ²¹⁵]
69.	pull	ลาก	/laaʔ ⁵ /	[laʔ ³²]
70.	throw	ขว้าง	/thim ³ /	[bæ:n ²¹⁵]
71.	give	ให้	/aw ¹ həw ¹ /	[haw ²¹⁴]
72.	wash	ล้าง	/suay ² /	[la:ŋ ⁴⁴¹⁷]
73.	split	แบ่ง	/xiəʔ ² /	[bæŋ ²¹⁵ jæʔ ⁴⁵]
74.	tie	ผูก	/fuʔ ² /	[p ^h uʔ ⁴⁵]
75.	wipe	ปัด, กวาด	/maat ⁵ /	[p ^h æw ²²⁷ kwa:t ²¹⁵]
76.	rub	ถู	/thuk ² /	[t ^h u: ²¹⁴]
77.	dig	ขุด	/xut ² /	[k ^h ut ⁴⁵]
78.	catch	จับ	/to ¹ /	[tɕap ⁴⁵]
79.	moan	คราง	/caan ⁴ /	[tɕa:ŋ ⁴⁵²]
80.	visit	เยี่ยม	/yaam ¹ /	[ja:m ²¹⁴]
81.	spill	หก	/baa ² /	[hok ⁴⁵]
82.	cut down	ผ่า	/faa ² /	[p ^h a: ²¹⁵]
83.	whistle	ผิวปาก	/vit ² /	[p ^h iw ²¹⁴ sop ⁴⁵]
84.	roll	ม้วน	/lan ¹ /	[muan ⁴⁴¹⁷]
85.	tell a lie	โกหก	/yam ¹ /	[k ^h i: ²²⁷ bæw ²²⁷]
86.	rest from work	หยุดยั้ง	/yan ⁶ /	[jaŋ ⁴⁴¹⁷]
87.	grit teeth	ขบฟัน	/n)an ⁶ /	[k ^h op ⁴⁵ k ^h æw ²²⁷]

เลข ที่	อังกฤษ	ไทย	ไทดำ	ไทยโซ่ง
88.	look around for	มองรอบ ๆ ,ดู รอบ ๆ	/ŋwaaŋ ⁵ /	[bəŋ ⁴⁵² ha: ²¹⁴]
89.	write	เขียน	/təm ³ /	[k ^h ian ²¹⁴]
90.	crawl	คลาน	/caan ⁴ /	[tɕa:n ⁴⁵²]
91.	hang	แขวน	/xɛn ¹ / , /xwɛn ¹ /	[h□:j ²²⁷]
92.	return	กลับ	/taaw ² /	[ta:w ²¹⁵]
93.	rotate	หมุน	/pin ² /	[mun ²¹⁴]
94.	written word	ตัวหนังสือ	/si ¹ /	[to: ²¹⁴ naŋ ²¹⁴ sɔ: ²¹⁴]
95.	to wave (the hand)	ก๊วก	/kuək ² /	[k ^w ak ⁴⁵]
96.	go out	ออกไป	/ʔwɔ ² /	[ʔwɔ ⁴⁵ paj ²¹⁴]
97.	join	ต่อ	/to ² /	[tɔ: ²¹⁵]
98.	remember	จำ	/ci ² /	[tɕɔ: ²¹⁴]
99.	illness	ไข้	/say ³ /	[saj ²²⁷]
100.	encounter	พบ,เจอ	/pɔ ⁶ /	[pɔ: ⁴⁴¹⁷]
101.	like this	อย่างนี้	/si ⁶ /	[ja:N ²¹⁵ ni: ⁴⁴¹⁷]
102.	man	ผู้ชาย	/kon ⁴ chaay ⁴ /	[pɔ: ²²⁷ tɕa:j ⁴⁵²]
103.	woman	ผู้หญิง	/kon ⁴ n)in ⁴ /	[mæ: ³² niN ⁴⁵²]
104.	person	คน	/kon ⁴ /	[kon ⁴⁵²]
105.	father	พ่อ	/aay ³ /	[ʔa:j ²²⁷]
106.	mother	แม่	/em ⁴ /	[ʔem ⁴⁵²]
107.	child	ลูก	/lu ⁷⁵ /	[lu? ³²]
108.	husband	ผัว	/fuə ¹ /	[p ^h ua ²¹⁴]
109.	brother	พี่ชาย	/pi ⁵ chaay ⁴ /	[pi: ³² ʔɔaj ²²⁷]
110.	we (incl.)	เรา	/həw ⁴ /	[haw ⁴⁵²]
111.	you (familiar)	σύ	/su ¹ /	[su: ³³]
112.	You	คุณ	/caw ³ /	[tɕaw ²²⁷]
113.	they	เขา	/saw ¹ /	[saw ⁴⁵²]
114.	I	ฉัน	/xɔy ³ /	[k ^h ɔj ²²⁷]
115.	husband's	อา	/ʔaaw ¹ /	[ʔa: ²¹⁴]

เลข ที่	อังกฤษ	ไทย	ไทดำ	ไทยโซ่ง
	younger brother			
116.	unmarried man	ชายโสด	/baaw ² /	[ba:w ²¹⁵ so:t ²¹⁵]
117.	male	ตัวผู้, ผู้ชาย	/pɔ ⁵ /	[to: ²¹⁴ pɔ: ³²]
118.	rice	ข้าว	/xaw ³ /	[k ^h aw ²²⁷]
119.	cooked rice	ข้าวสุก, ข้าว สวย	/xaw ³ niŋ ³ /	[k ^h aw ²²⁷ suk ⁴⁵]
120.	corn	ข้าวโพด	/xaw ³ li ⁴ /	[k ^h aw ²²⁷ san ²¹⁴ li: ⁴⁵²]
121.	red pepper	พริก	/iət ² /	[maʔ ⁴⁵ ʔat ²¹⁵]
122.	betel chew	พลู	/pu ⁴ /	[pu: ⁴⁵²]
123.	mortar	ครก	/chok ⁵ /	[tɕok ³²]
124.	chopstick	ตะเกียบ	/thu ² /	[t ^h u: ²¹⁵]
125.	greens	ผักใบเขียว	/fak ² /, /phak ² /	[p ^h ak ⁴⁵]
126.	firewood	ฟืน	/luə ¹ /	[lua ⁴⁵²]
127.	burn	ไหม้	/mə ³ /	[maj ²²⁷]
128.	ashes	เถ้า	/taw ¹ /	[taw ³²]
129.	smoke	ควัน	/kuən ⁴ /	[k ^w an ⁴⁵²]
130.	road	ทาง	/taan ⁴ /	[ta:ŋ ⁴⁵²]
131.	house	เรือน	/hiən ⁴ /	[hɔan ⁴⁵²]
132.	roof	หลังคา	/to ¹ hiən ⁵ /	[lan ²¹⁴ ka ⁴⁵² hɔan ⁴⁵²]
133.	door	ประตู	/tu ¹ /	[faʔ ⁴⁵ tu: ²¹⁴]
134.	window	หน้าต่าง	/taan ² /	[na: ²²⁷ ta:ŋ ²¹⁵]
135.	sew	เย็บ	/n)ip ⁵ /	[nip ³²]
136.	clothing	เสื้อผ้า	/suəŋ ³ siə ³ /	[sɔa ²²⁷ p ^h a: ²²⁷]
137.	loincloth	ผ้าถุง	/suəŋ ³ lot ² /	[p ^h a: ²²⁷ suan ²²⁷]
138.	woman's head scarf	ผ้าโพกหัว (ผู้หญิง)	/piəw ¹ /	[p ^h a: ²²⁷ piaw ²¹⁴]
139.	trousers	กางเกงขายาว	/suəŋ ³ /	[suan ²²⁷ k ^h a: ²¹⁴ hi: ⁴⁵²]

เลข ที่	อังกฤษ	ไทย	ไทดำ	ไทยโซ่ง
140.	work	ทำ(งาน)	/yet ⁵ /	[ʔet ⁴⁵ wia ⁷³²]
141.	hammock	เปลญวน	/ʔu ² /	[ʔu: ²¹⁵]
142.	conical hat	หมวกทรง กรวย	/kup ² /	[mua ⁷⁴⁵]
143.	turban	ผ้าคาดหัว	/xan ¹ /	---
144.	sock	ถุงเท้า	/maat ⁵ /	[tʰuN ²¹⁴ tʰaw ⁴⁴¹⁷]
145.	play	เล่น	/in ³ /	[ʔin ²²⁷]
146.	sing	ร้องเพลง, ขับ	/xap ² /	[kʰap ⁴⁵]
147.	dance	เซิ้ง, เต้น	/se ⁴ /	[sɤ:N ⁴⁴¹⁷]
148.	drum	กลอง	/kɔŋ ² /	[kɔ:N ²¹⁴]
149.	gong	ฆ้อง	/kɔŋ ⁶ /	[kʰɔ:N ⁴⁴¹⁷ , muj ²¹⁴]
150.	language	ภาษา	/kwaam ⁴ /	[kam ⁴⁵²]
151.	spear	หอก	/hɔʔ ² /	[hɔʔ ⁴⁵]
152.	shoot	ยิง	/ben ² /	[niN ⁴⁵²]
153.	kill	ฆ่า	/xaa ³ /	[kʰa:327]
154.	ride	ขี่	/xi ² /	[kʰi: ²¹⁵]
155.	axe	ขวาน	/xwaan ¹ /	[kʰwa:n ²¹⁴]
156.	twenty	ยี่สิบ	/saaw ⁴ /	[sa:w ⁴⁵²]
157.	hundred	ร้อย	/hɔy ⁶ /	[hɔ:j ⁴⁴¹⁷]
158.	all	ทั้งหมด	/ten ⁴ kaa ² /	[taŋ ⁴⁴¹⁷ met ⁴⁵]
159.	many	หลาย	/laay ¹ /	[ʔe: ²¹⁵]
160.	big	ใหญ่	/nəw ² /	[naɔ ²¹⁵]
161.	long	ยาว	/hi ⁴ /	[hi: ⁴⁵²]
162.	narrow	แคบ	/kɛp ⁵ /	[kæ:p ³²]
163.	black	ดำ	/lam ¹ /	[dam ⁴⁵²]
164.	white	ขาว, โพลน	/lɔn ² /	[lɔ:n ²¹⁴]
165.	green	เขียว	/xɛw ¹ /	[kʰæ:w ²¹⁴]
166.	indigo	คราม	/caam ⁴ /	[kʰa:m ⁴⁵²]
167.	dry	แห้ง	/xəw ² /	[hæ:ŋ ²²⁷]
168.	wet	เปียก	/in ¹ /	[pia ⁷⁴⁵]

เลข ที่	อังกฤษ	ไทย	ไทดำ	ไทยโซ่ง
169.	rotten	เหม็น	/min ¹ /	[min ²¹⁴]
170.	swell	บวม	/kəw ¹ /	[kaɔ ²¹⁴]
171.	dirty	เปื้อน, สกปรก	/uəy ² /	[ʔuaj ²¹⁵]
172.	sharp	คม, แหลม	/xaw ³ /	[kom ⁴⁵²]
173.	dull	ทื่อ	/haaŋ ¹ /	[tʰɔ: ³²]
174.	new	ใหม่	/məw ² /	[maɔ ²¹⁵]
175.	hot	ร้อน	/hon ⁶ /	[hɔ: ^{n441ʔ}]
176.	straight	ตรง	/si ⁵ /	[sɔ: ³²⁷]
177.	right	ใช่	/mɛn ⁵ /	[mæ:n ³²⁷]
178.	old-aged	แก่	/thaw ³ /	[tʰaw ³²⁷]
179.	far	ไกล	/lak ² /	[lak ⁴⁵]
180.	near	ใกล้	/cham ¹ /	[kæ:m ⁴⁵²]
181.	rightside	ขวา	/xwaa ¹ /	[kʰwa: ²¹⁴]
182.	same	เหมือน	/pɛʔ ² /	[kʰɔ: ⁴⁵²]
183.	different	ต่าง	/laʔ ² /	[ta:ŋ ⁴⁵² , bɔ: ⁴⁵² kʰɔ: ⁴⁵²]
184.	there	นั่น, โน่น	/nəw ⁴ /	[pu:n ^{441ʔ}]
185.	when?	เมื่อไร	/cha ⁵ ləw ¹ /	[mɔa ³² laɔ ^{22ʔ}]
186.	where?	ที่ไหน	/kaa ⁴ ləw ¹ /	[ka ⁴⁵² laɔ ^{22ʔ}]
187.	who?	ใคร	/fəw ³ /	[pʰaɔ ⁴⁵²]
188.	what?	อะไร	/saŋ ¹ /	[ta ³² haŋ ⁴⁵²]
189.	with	กับ	/kɛŋ ² /	[tɔ: ³² laɔ ^{22ʔ}]
190.	how	เท่าไร	/nɛw ⁴ ləw ¹ /	-
191.	in	ใน	/cuəŋ ¹ /	[kuaŋ ²¹⁴]
192.	not	เปล่า, ไม่	/baw ² /	[bɔ: ⁴⁵²]
193.	yet	ยัง	/he ⁴ /	[ɲa ^{N452}]
194.	intend	จะ	/ci ² /	[tɕi ⁷⁴⁵]
195.	pretty	สวย	/can ¹ /	[mæ: ^{441ʔ} di: ²¹⁴]
196.	shortened	ทำให้สั้น	/kom ³ /	[ʔet ⁴⁵ ham ^{22ʔ} ten ^{22ʔ}]
197.	short (length)	ขนาดสั้น	/ten ² /	[ten ^{22ʔ}]

เลข ที่	อังกฤษ	ไทย	ไทดำ	ไทยโซ่ง
198.	half	ครึ่ง	/thon ² /	[k ^h ∞N ³²]
199.	request	ขอ	/so ¹ /	[s□: ²¹⁴]
200.	fast	เร็ว, รวดเร็ว	/van ⁴ /	[liw ⁴⁵²]
201.	slow	ช้า, อืด	/ʔot ² /	[sa: ^{441?}]
202.	free	ว่าง	/vaan ² /	[wa:ŋ ^{22?}]
203.	clever	ฉลาด	/lak ² /	[lak ⁴⁵ læ:m ²¹⁴]
204.	like	ชอบ	/mak ⁵ /	[mak ³²]
205.	yesterday	วานนี้, เมื่อวาน	/ŋwaa ⁴ /	[m∞ ^{441?} ŋwa: ⁴⁵²]
206.	deep	ลึก	/lək ⁵ /	[lɤk ³²]
207.	inexpensive	ถูก	/thu ² /	[t ^h ∞ʔ ⁴⁵]
208.	scattered	(ฝุ่น) พุ้ง	/fon ¹ /	[k ^h i: ^{22?} k ^h un ²¹⁵ fun ^{441?}]
209.	don't (negative imperative)	อย่า	/n)aa ⁴ /	[na: ⁴⁵²]
210.	hour	ชั่วโมง	/cə ⁴ /	[tɕ ^h ua ³² moŋ ⁴⁵²]
211.	often	เรื่อย ๆ	/ləŋ ⁴ /	[h∞a ^{32?}]
212.	to be acquainted with	เคย	/xəy ⁴ /	[k ^h ɤ:j ⁴⁵²]
213.	large	ใหญ่	/luəŋ ¹ /	[na∞ ²¹⁵]
214.	only	เท่านั้น	/thoy ¹ /	[t ^h uan ^{22?}]
215.	with	ด้วย	/nan ³ /	[nam ⁴⁵²]
216.	early	เช้า, ตอนต้น	/caw ⁶ /	[tɕɤ:n ⁴⁵² tɕa:w ^{441?}]
217.	to be well	สบายดี	/xan ⁶ /	[sam ⁴⁵² ba:j ²¹⁴ di: ²¹⁴]
218.	to be identical	เหมือนกัน	/ci ⁵ /	[k ^h ∞: ⁴⁵² kan ²¹⁴]
219.	to carry goods on one's back	แบก	/pe ³ /	[bæ [?] 45]
220.	classifier for	ตัว	/to ¹ /	[to: ²¹⁴]

เลข ที่	อังกฤษ	ไทย	ไทดำ	ไทยโซ่ง
	animate beings			
221.	classifier for round objects	ลูก	/nuəy ² /	[nuaj ²¹⁵]
222.	branch used as a perch	คอน	/kɔn ⁴ /	[kɔ:n ⁴⁵²]

ภาคผนวก ข

รายการคำศัพท์สำหรับเก็บข้อมูลการแปรของพยัญชนะและสระ

OTD 1 = Old Tai Dam ไทดำดั้งเดิมระยะที่ 1 OTD 2 = Old Tai Dam ไทดำดั้งเดิมระยะที่ 2

เลข ที่	OTD 1	OTD 2	ไทดำ	ไทยโซ่ง	คำศัพท์ไทยโซ่ง	คำศัพท์ไทย
1	*ph-	*ph-	f-	ph-	phi ²²	ผี
2					phu↔ ²²	ผ้า
3	*p-	*p-	p-	p-	paa ²²	ปลา
4					pi↔/	เปียก
5	*/b-	*b-	b-/v-	b-	bin ²²	บิน
6					b↔n ²²	เดือน
7	*b-	*p-	p-	p-	pu ⁵⁵	พลู
8					pu/ ³³	พริก, พริกนี้
9	*hm-	*m-	m-	m-	ma↔ ³⁵	ใหม่
10					hm□/ ³⁵	หมอก
11	*m-	*m-	m-	m-	mi↔ ⁵⁵	เมีย
12					mu/ ³³	(ขี้) มูก
13	*f-	*f-	f-	f-	faaj ⁴¹	ฝ้าย
14					fe/ ³⁵	(หญ้า) แฝก
15	*v-	*f-	f-	f-	faj ⁵⁵	ไฟ

เลข ที่	OTD 1	OTD 2	ไทดำ	ไทยโซ่ง	คำศัพท์ไทยโซ่ง	คำศัพท์ไทย
16					fɔ̃N ⁵⁵	ฟอง
17	*hw-	*w-	b-/v-	v-	vi ²²	หวี
18					vaaj ²²	หวาย
19	*w-	*w-	b-/v-	v-	vaa ⁵⁵	วา
20					vaj ⁴¹	ไว้
21	*th-	*th-	th	th	thaw ³¹	เฒ่า
22					thu↔j ³¹	ถั่ว
23	*t-	*t	t-	t-	tEN ²²	ตีน
24			taa ¹¹ ben ⁴⁴		taa ²² ven ⁵⁵	ตะวัน
25	*/d-	*d-	d-/l-	d-	daaw ²²	ดาว
26					dom ²²	ดม
27	*d-	*d-	t-	t-	tEN ⁵⁵	แพง
28					tik↔n ⁵⁵	เทียน
29	*hn-	*n-	n-	n	nuaj ³⁵	หนู
30					li/ ³⁵	หลีก หนี
31	*n-	*n-	n-	n-	niw ⁴¹	นิ้ว
32					nok ³³	นก
33	*s-	*s-	s-	s-	sa/ ³⁵	สา

เลข ที่	OTD 1	OTD 2	ไทดำ	ไทยโซ่ง	คำศัพท์ไทยโซ่ง	คำศัพท์ไทย
34					sa ∞ ³⁵	ใส่
35	*z-	*s-	s-	s-	sak ³³	ซัก
36					saa ⁵⁵	ทราย
37	*hl-	*l-	l-/d-	l-/d-	laan ²²	หลาน
38					lap ³⁵	ลับ
39	*l-	*l-	l-/d-	l-/d-	liN ⁵⁵	ลิง
40					l ∞ $\leftrightarrow$ t/d ∞ $\leftrightarrow$ t ³³	เลือก
41	*c-	*c-	c-	c-	ca ∞ ²²	ใจ
42					cet ³⁵	เจ็ด
43	* -	*c-	c-	c-	caan ⁵⁵	คลาน
44					caaN ⁴¹	ข้าง
45	*h/-	*/-	/-	/-	/a ∞ ³⁵	ใหญ่
46					/aa ³¹	หญ้า
47	*/-	*/-	/-	/-	/uN ⁵⁵	ยุ่ง
48					/m ⁴¹	ยอม
49	*/j-	*j-	z-/j-	j-	ju ³⁵	อยู่
50					jip ³⁵	หียบ
51	*j-	*j-	z-/h-/j-	j-	ja ∞ ⁵⁵	ไย

เลข ที่	OTD 1	OTD 2	ไทดำ	ไทยโซ่ง	คำศัพท์ไทยโซ่ง	คำศัพท์ไทย
52					juN ⁵⁵	(นก) ยุง
53	*kh-	*kh-	kh-	kh-	khi ³¹	ขี่
54					khon ²²	ขน
55	*khw-	*khw-	khw-	khw-	khwaan ²²	ขวาน
56					khwaa ²²	ขวา
57	*k-	*k-	k-	k-	ka/ ³⁵	กลาก
58					kop ²⁵	กบ
59	*kw-	*kw-	kw-/k-	kw-	kwaaN ²²	กวาง
60					kwEN ³⁵	แกว่ง
61	*g-	*k-	k-	k-	kaaN ⁵⁵	คาง
62					kon ⁵⁵	คน
63	*gw-	*kw-	kw-/k-	k-	kwaaj ⁵⁵	ควาย
64					kwan ⁵⁵	ควั่น
65	*hN-	*N-	N-	N-	Nam ³⁵	คิด
66	*hNw-	*hNw-	Nw-	Nw-	Nwa/ ³⁵	เงย
67	*N-	*N-	N-	N-	NΦn ⁵⁵	เงิน
68					Nu↔N ⁵⁵	งวง
69	*Nw-	*Nw-	Nw-	Nw-	Nwa ⁵⁵	(เมื่อ) วาน

เลข ที่	OTD 1	OTD 2	ไทดำ	ไทยโซ่ง	คำศัพท์ไทยโซ่ง	คำศัพท์ไทย
70					Nwap ³³	จับ (ประตู)
71	*x-	*s-	s-	s-	saj ²⁵	ไข่
72					s□ ²²	ขอ
73	*⊗-	*kh-	kh-	kh-	khα↔j ⁵⁵	เคย(จีน)
74	*⊗w-	*khw-	khw-/kh-	khw-	khwE/ ³³	(ที่) แรก, เริ่ม
75	*/-	*/-	/-	/-	/et ³⁵	(สืบ) เอ็ด
76					/ot ³⁵	อุด
77	*h-	*h-	h-	h-	hak ³⁵	หัก
78					haaj ²²	หจาย (มือ)
79	* -	*h-	h-	h-	ha/ ³³	ราก
80					hα↔t ³³	(ตัว) เรือด

รายการคำศัพท์สำหรับเก็บข้อมูลการแปรของสระ

เลข ที่	OTD 1	OTD 2	คำศัพท์ ไทดำ	คำศัพท์ ไทยโซ่ง	คำศัพท์ ภาษาไทย	คำศัพท์ ภาษาอังกฤษ
1	*pEwA	*pEwA1	pEw ¹¹ pi↔w ²²	pEw ²²	เปลว (ไฟ)	flame
2	*pαtD	*pαtD1	pαt ²⁴	pαt ³⁵	เปิด (ผ้า)	to open out (blanket)

3	*boNC	*boNC1	boN ²¹	boN ³¹	บึ้ง	hairy caterpillar
4	*baαA	*baαA1	baα ¹¹	baα ²²	ใบ (ไม้)	leaf
5	*hminA	*minA1	min ¹¹	min ²²	เหม็น	to stink
6	*hmetD	*metD1	met ²⁴	met ³⁵	หมด ลี้น	to end
7	*mitD	*mitD2	mit ³³	mit ³³	เมล็ด	grain
8	*mΦkD	*mΦkD2	mΦk ³³	mΦk ³³	หมึก	ink
9	*vα↔NA	*fα↔NA 2	fα↔N ⁴⁴	fα↔N ⁵⁵	ฟาง	straw
10	*thααkD	*thαkD1	thα/ ²⁴	thα/ ³⁵	ถูก, โดน	to hit the target
11	*toA	*toA1	to ¹¹	to ²²	ตัว	clf. (for animals)
12	*doNB	*toNB2	toN ³³	toN ³³	ทุ่ง (นา)	field, plain
13	*nEwB	*nEwB2	nEw ³³ ni↔w ³³	nEw ³³	เยี่ยว	urine, urinate
14	*sa-/ΦkD	*sa- /ΦkD1	sa-/Φk ²⁴	sa-/Φk ³⁵	สะอึก	to hiccup
15	*hEwA	*EwA1	li↔w ¹¹ dew ¹¹ Ew ²²	dEw ²²	เหลว	fluid, liquid
16	*lΦkD	*lΦkD2	lΦk ³³ dΦk ³³	-	ลึก	deep

17	*/ipD	*/ipD2	/ip ⁴⁴	/ip ³³	เย็บ	to sew
18	*khiwA	*khiwA1	khiw ¹¹	khiw ²²	เหม็นเขียว	odour
19	*_khepD	*_khepD 1	cap ²⁴ khep ²⁴	cuN ⁵⁵ khep ³⁵	ตะขาบ	centipede
20	*khEwA	*khEwA1	khEw ²² khi↔w ¹¹	khEw ²²	เขียว	green
21	*khEwC	*khEwC1	khEw ²¹ khi↔w ²¹	khEw ³¹	เขี้ยว ฟัน	fang, tooth
22	*khEwC	*khEwC1	khEw ²¹ khi↔w ²¹	khi↔w ³¹	เคี้ยว B2	to simmer
23	*gEwC	*kEwC2	kEw ³¹	kEw ⁴¹	เคี้ยว	to chew
24	*/EwA	/EwA1	/Ew ¹¹	/Ew ²²	เอว	waist
25	*/ΦkD	*/ΦkD1	/Φk ²⁴	/Φk ³⁵	อก	chest
26	*/otD	*/otD1	/ot ²⁴	/ot ³⁵	อุด	To close with a corker plug
27	*/oNC	*/oNC1	/oN ²¹	/oN ³¹	อุ้ง (ตีน)	claw
28	*hEwA	*hEwA1	hEw ¹¹ hi↔w ¹¹	hEw ²²	เหว	abyss
29	*hEwB	*hEwB1	hEw ²⁴ hi↔w ³⁴	hEw ³⁵	เหี่ยว	wither

30	*hΦNA	*hΦNA1	hΦN ¹¹	hΦN ²²	หึง	jealous
----	-------	--------	-------------------	-------------------	-----	---------

ภาคผนวก ค

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสมทรง บุรุษพัฒน์
ตำแหน่งทางวิชาการ	ศาสตราจารย์ ระดับ 11
คุณวุฒิ	ศศ.บ (ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2517) ศศ.ม (ภาษาศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหิดล (2521) Ph.D. (Humanities with concentration in Linguistics), University of Texas, Arlington (2529)
สังกัด	สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเซีย มหาวิทยาลัยมหิดล
สาขาวิชาที่เชี่ยวชาญ	การวิเคราะห์สัมพันธ์สารของภาษาเอเชียอาคเนย์ (Discourse analysis of Southeast Asian languages) ภูมิศาสตร์ภาษาถิ่นของภาษาเอเชียอาคเนย์ (Dialect Geography of Southeast Asian languages) การสอนภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ (Teaching Thai as a foreign language) ภาษาศาสตร์ตระกูลไท-กะได (Tai-Kadai linguistics)